

૧૫/૧૦૦૬
નસીઅતે બાગ
૧

જેહાને ખાક

(બે ભાગ સાથે)

(કુલ નસીઅત ૧૪૦૦)

ખેત—

નેકો બદીથી નેક સીજ ઠારી લીએચ બી કંઈ
બદો નેકીને બદ કહી હાંસીલ કરે ન કંઈ
જુવો તો મધમાખને ડંખેથી કરેચ મધ
મીસાલ તેજ નેકોબી હાંસીલ કરે છ કંઈ.

કીમત માત્ર રૂ. ૧.

ચયનાર,

કમતરોન

ફરામરોઝ અરદેશીર આશા (માસ્તર)

મુખર્જી:

ફેદિ પ્રીટીંગ પ્રેસમાં

ગણપત રામાચાર્ય પ્રીટરે છાપ્યું છે.

(કોટ, પારસી બજાર ચોટ—તંબુ ૧ લે. માવલ ખોલડાંગ.)

૧૯૦૬

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૮૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ જ સીદ્ધે જાગ

વિષય દ- : દ

નસીબતે બાગ

વ

જેહાંને ખાક

(જે ભાગ સાથે)

(કુલ નસીબત ૧૪૦૦)

- (આ કેતાબ અમીર, ફકીર-આલા, અદના-મ ઈદ, બુવાન-
ઉસ્તાદ, ચેલો-ધર્મગુરુ, બાપાણુકર્તા-થીઆસોફીસ્ટ, અને
શાયરો-સર્વેને અબ્યાસ માટે ઉપયોગી છે.)

કીમત માત્ર રૂ. ૧.

રચનાર,

કમતરીન

ફરામરોઝ અરદેશીર આશા (માસ્તર)

મુબઈ :

ફાઈ પ્રીટીંગ પ્રેસમાં

ગણપત રામાચાર્ય પ્રીટરે છાપ્યું છે.

(કોટ, પારસી બજાર સ્ટોટ-નંબર ૧ લેા, માપલા બોલડીંગ.)

૧૯૦૬.

7-18 98-5

Act XXV. OF 1867.

આ કેતાબ સને ૧૮૬૭ ના ૨૫માં કાયદા મુજબ રજીસ્ટર કરવામાં આવી છે.

અર્પણ પત્રિકા.

નેક નામવર

શેઠ દોરાબજી દીનશાહ એડનવાળા

તે

મરહુમ યએલા મરહુમ સાહેબ, શેઠ કાવસજી દીનશાહ એડનવાળા કે જે, બાહોશ નરે, તમામ એડનના ઉપર સહાસીક વેપાર ખીલવી, એક રોહન-શાહની મીસાલ રાજ્ય ભોગવી, બેહેસ્તનશીન થયા છે, જેની લગામ હાલ પાણી હૈયાતજ છે, તે બહોજલાલી ભોગવનારના, મજકુર નેક બાઈ, જે આપણા હાલના ખુજરગ, કદરવંતા, અને હાતમ દીલના ધાર્મિક સદગુ-સ્થે, પોતાની જીવાની તેમજ જઈશી વખતે, પોતાના દીનદાર બાઈએને રોજીએ લગાડવા, હરેક પ્રકારનું શુભ ઉત્તેજન અને હિંમત આપી આ-ગળ પાડવા, અને સખાવતી ઝરો ખુલ્લો કરી, ગુપ્ત તેમજ બહાર મદદ કરવા, પોતાનો બેમુંજી કાળો આપ્યો છે અને હુજુસુધી પોતાના પાક મહુજબપર જાનફેશાની કરી, નમનતાઈ સાથ, અદના જરથોસ્તીઓપર રહેમદીલી ખતલાવી, તેમને આગળ વધારવાને કોશેશ કરતા રહ્યા છે. એવા બલા, દીનચુસ્ત, એકમાર્ગી અને દાદ હૈડે ધરનાર ખુજરગને, નેમની ધંધાની, હુમેશ તલક રાખવા આ નીતીનસીબતના ઉમદા જવાહીરો મોટાં માન સાથ, આ નાચીજ ખંદો અરપણ કરે છે!!!

બેત:—હજાર શુક, કે, ચશમ અઝરખતમ નયખર શુદ

મોરાદે દીલ કે જે હરખાસ્તમ મયસ્સર શુદ

માયની:—ખાદાતાલાના હજારો હજાર શુક ગુજરફું કે મારી ચશમ, તારો ચહેરો જંયાથી રોશન થઈ, મારા દિલની મુશદ જે હું ખુદાથી ચહાડું તે, મને મળી છે!

બેત:—હમશાલ ખખતે તો શીરોઝ પાદ

હમરોઝગારે તો નૌરોઝ પાદ

માયની:—તારું ખખત, તારું નસીબ, વખોવપ ફતેહમંદ થાવ! તારો તમામ જમાનો નૌરોઝના જેવો થાવ! આમીન!

ખાકસાર ખયરઅંદેશ,

ફરામરોઝ અરદેશીર આશા.

સાંકળ્યું.

ભાગ ૧ લો

						પાનું
સચેની એકત્ર કરજ	...	...	...	...	...	૪
માતપીતાની કરજ	...	...	...	...	...	૬
કેલવણી	...	...	...	...	...	૮
દોલત	...	...	...	...	...	૧૨
અકકલ	...	...	...	...	...	૧૪
દ્રેસ	...	...	...	...	...	૧૮
તાબેદારી	...	...	...	...	...	૨૦
કરજ	...	...	...	...	...	૨૪
પરમજી કામ	...	...	...	...	...	૨૬
લાચારી	...	...	...	...	...	૨૮
ખોરાક	...	...	...	...	...	૨૯
કાયદો	...	...	...	...	...	૩૧
જગન	...	...	...	...	...	૩૨
દોસ્તી	...	...	...	...	...	૩૪
એળ-સબ્યતા-ભરોસો	...	...	...	...	...	૩૭
તંદોસ્તી	...	...	...	...	...	૪૧
ગરેહ	...	...	...	...	...	૪૩
પુરા હવસો	...	...	...	...	...	૪૭
અશોધ	...	...	...	...	...	૪૯
પાણીને જમીનની સ્વચ્છતા	...	...	...	...	...	૫૩
નુંરી ચીજો (આતશ-સુર્ય ચંદ્ર-તાગ અને ચેરાગ)	...	...	...	...	...	૫૫
સખાવત	...	...	...	...	...	૬૧
દસ્તુરાધ	...	...	...	...	...	૬૩
ધર્મની ખારીકી	...	...	...	...	...	૬૫
સદરાની ખારીકી	...	...	...	...	...	૬૯
કુસ્તી વિગેરેની ખારીકી	...	...	...	...	...	૭૦
ખંદગીની તાસીર	...	...	...	...	...	૭૨
ખંદગી પછીની દુવા	...	...	...	...	...	૭૮
મગજનો અસરકારક કામ	...	...	...	...	...	૮૦

ભાગ-૨

						પાનું
ખુદરતને ખતકતનો ચિતાર (સેવટ સુધી)	...	...	...	...	...	૧૦૧

સુધી પત્રક.

નસીઅત	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૯	અનક	અનેક
૨૧	પહેલ	પહેલાં
૭૬	પોતાનું	પોતાનું
૧૭૨	હોસ	હોય
૧૬૯	દેસ્તથી	દોસ્તથી
૨૦૭	કરોએ	કરીએ
૨૬૦	શ્વેટ	શ્વેટ
૩૨૭	નુંસ	નુંરી
૩૩૨	દીકરા	દીકરી
૩૫૧	હેવાલ	હવાલે
૫૮૪	વખને	વખતે
૫૮૮	હેરાંન	હેરાત
૫૯૨	તમારો	તમારી
૬૨૭	બદીથ	બદીથી
૬૨૮	વડવાઓની	વડવાઓના
૭૧૬	કુલપનથી	કુલપાનથી
૯૬૭	વહાલાં	વહાલો
૧૦૭૯	થવ	થઈ
”	દેષ	દેવ
૧૧૫૧	નિહ	નહી
૧૨૬૦	ખુરા	ખુરી
૧૨૬૦	કરવો	કરશે
૧૩૬૨	નવગુણો ગુણો	નવગુણો
”	સર્વાતમ	સર્વોતમ
”	નાદાર	નાદાંત
”	સખજેટ	સખજેકટ

નામની ટીપ નીચે મુજબ—

૭

આગમજથી ધરાક થનારા શેઠો તેમજ બાઇ સાહેબોનો ઉપકાર માનવાની અદના ફરજ સમજાએ છીએ. તેમજ પ્રગટ થયા પછી કેટલાક સાહેબોએ કેતાબ ખરીદવાની ફરમાસ કરી છે, તેઓ સાહેબોનો પણ આ ટકે અહેશાન માનીએ છીએ.

કેતાબ.

શ્રી શહેરે મુંબાઈ:-

૧૦૧ શેઠ સાહેબ દોરાબજી દીનશાહ એડનવાલા

૫ „ જરથોસ્તી બાઇઓ

૫ „ આશા કુટુંબ

૩ „ રસ્તમજી હાશાબાઇ શેઠના

૨ „ કાવસજી દાદાબાઇ દુબારા

૨ „ રસ્તમજી કુવરજી શેઠના

૨ „ હોરમસજી કુવરજી શેઠના

૨ „ કુવરજી રસ્તમજી શેઠના

૨ „ કામાજી બમનજી કામા

૨ „ ધનજીભાઈ બમનજી લાંબ

૨ „ અરદેશર શાપુરજી નારીએલવાલા

૧ „ બરબોરજી કાવસજી શેઠના

૧ „ દી કે. મોતીવાલા

૧ „ રસ્તમજી ધનજીભાઇ આદરબાદ

૧ „ પેસ્તનજી એદલજી ચબ

૧ „ ફરામજી એદલજી બત્તીવાલા

૧ „ ફરામજી જમશેદજી શાએર

૧ „ ફરામરોજ દસ્તુર ખોરશેદજી થાનેવાલા

૧ „ દાદાભાઈ નશરવાનજી જેહાગીરજી વાડીઆ

૧ „ મેરવાનજી હોરમસજી નીકલશન

૧ „ જમશેદજી બીખાજી પંચકી

૧ „ અરદેશર બેજનજી પારખ

- ૧ શેઠ સાહેબ મનચેરશાહ બમનજી ચોઠીઆ
 ૧ „ હોરમસજી મેરવાનજી નારીચેરવાળા
 ૧ „ નવરોજી દાદાભાઈ કાતરક
 ૧ „ દાદી લીમજી ખાતલીબોઈ
 ૧ „ પીરોજશાહ ધનજીભાઈ શરાફ
 ૧ „ હોરમજી શહેરીઆર ઇરાંની
 ૧ „ ધનજીભાઈ ફરાંમજી કંટૂકટર
 ૧ „ એદલજી ફરામજી કાવારાના
 ૧ „ કાવસજી ખરશેદજી દુબાશ
 ૧ „ નવરોજી સોરાબજી તલાટી
 ૧ „ અરદેશર જમશેદજી ઉમરીગર
 ૧ „ કેખશાહ સોરાબજી ઝવેરી
 ૧ „ ખરજોરજી જીવણજી મીસ્ત્રી
 ૧ „ રસ્તમજી લીમજીભાઈ પાંડે
 ૧ „ ફરેદુન બમનજી ઇરાંની
 ૧ „ પેરતનજી હીરાજી માસ્તર
 ૧ „ એદલજી જમશેદજી મીસ્ત્રી
 ૧ „ ખરશેદજી કાવસજી ફરનજીઆ
 ૧ „ દારાબશાહ ફરામજી ખરાસ
 ૧ „ અરદેશર આદરજી સંજના
 ૧ „ દોરાબજી દીનશાહ બેલગામવાલા
 ૧ „ સોરાબજી અરદેશર વાડીઆ
 ૧ „ બહેરામજી પી. માદન
 ૧ „ દીનશાહ સોરાબજી મેસમેન
 ૧ „ દીનશાહ બેજનજી કાતરક
 ૧ „ દા. હીરજીભાઈ શાપુરજી પાવડી
 ૧ „ મનચેરશાહ જમશેદજી બીલીમોરીઆ

નામની તીપ.

૯

૧ શેઠ સાહેબ જમમેદલ માણેકજી ખીલીમોરીયા (એમ. એ.)

૧ „ કાવસજી કોલાજી તવડીયા

૨ મીસ સી. એન. મીસ્ત્રી

૧ મીસીસ જીવણબાઈ ભીખાજી ગાંડ

શ્રી શહેરે કલકત્તા

૧૫ શેઠ સાહેબ પેસ્તનજી એદલજી ગઝદર

૫ „ એમ. એન. મહેતા

૫ „ આર. દી. મહેતા (સી. આઇ. ઇ)

૫ „ એફ. દી. માદન

૫ „ માહીઆર દી. દસ્તુર

૨ „ કુવરજી ખીલીમોરીયા

૧ „ એચ. એન. કુપરની કુંપની

૧ „ દી. ઇ. તક્વાડી

રંગુન

૧ „ એફ. એચ. સીધવા

કરાંચી

૧ „ મુન્નેમાન ઓમર મરચંટ

નાગપુર

૧ „ સોરાબજી ડોશાભાઈ કોટવાલ

૧ „ સોરાબજી ધનજીભાઈ રાંડેલીયા

ભુસાવલ

૧ „ મનચેરશાહ માણેકજી ગણુદેવીયા

૧ „ મનચેરશાહ ધનજીભાઈ લાલા

તલોડા (ખાનદેશ)

૧ „ મનચેરશાહ હોરમજી કોચખીવડર

પુના

૫ શેઠ સાહેબ દીનશાહ મેરવાન ધરાંની

સીકંદરઆબાદ

૧ „ આર. જે. પારખ (મરચંટ)

વલસાડ

૧ „ ફરતમજી બરબોરજી દાબડી

બીલીમોરા

૧ „ કે. એલ. બીલીમોરીઆ

ગણદેવી

૨ ગણદેવી રીડીંગ રૂમ એન્ડ લાયબ્રેરી

૧ કાયર ટેમ્પલ (અગીઆરી)

નવસારી

૧ શેઠ સાહેબ પ્રવસજી એદલજી મહેતા

મુરત

૧ „ જમશેદજી નવરોજી ગણદેવીઆ

અમદાવાદ

૨ „ પી. ધનજીભાઈની કુંપની

૧ „ જમશેદજી અસપંદીઆર

૫ યાઈ સાહેબ દીનયાઈ સોરાબજી એનજનીયર

ખુલાસો !

મથમ પાક પરવરદેગાર, જે, અશોમાં અશો છે, અને તમામ એલમ અને ખુશીમાં એકકો છે ! અને પાક પેગંમબર જરાથુરત, જેના પવિત્ર રૂપ પર હજારબણી બલકે દશ હજાર બણી આફ્રીન હોજો ! એઓનાં નામની મદદથી અને સંપૂર્ણ બક્ષેશથી, આ કમતરીન ખાકસાર “આશા” તમામ નેક બખત જરથોસ્તીઓને, તથા સર્વે ગુજરાતી વાંચકોને આ પુસ્તક ફકટ અકકલ પર રચાયલું છે (જેમાં કેટલાક દાનાધના સોખનેા નસીબતો તથા તમામ નીતી વચનોથી સમાવશ થયેલો છે તે જાહેરમાં લાવવાને એક અદના ફરજ સમજે છે !

આ કેતાબની સમજ અને લખાણ, તદન ખુદશા આકારમાં તેમજ છુટથી કરવામાં આયું છે. અને વળી હેંડીગો રાખીને કામ કરવામાં આયું છે. પહેલો ભાગ, ઉતરતો દરબજો (એટલે, એક તબકકો પછી બીજો, એવી રીતે ગોઠવવામાં આયો છે) અને બીજો ભાગ તમામ સમ જવા લાએકનો અને જાડી સમજસાથ ગોઠવવામાં આયો છે તે એવી મતલબથી કે આ કેતાબનું સમતોલપણ જળવાઈ રહે અને વાંચનારને ઉત્તેજન મળી શકે ! અવલથી આખર સુધીનો ભાગ મારી નાકુશ અકકલ મુજબ તેમજ અનેકવાર જગરી જોસભર ચાલુ લાગણીની અસરથી રચવામાં આયો છે. છતાં, પાછળથી થોડીક બાબદો રદ કરી, દરી ચાના મોતી સમાન આ કેતાબમાં દાનાવોનાં જુજ મતો કોઈ કોઈ જગ્યાએ મુકવામાં આયાં છે ! જેથી વાંચનારને પુરતો દરયાફત કરવાની, એકએકના સંબંધથી વધુ ધ્યાન રોકવાની, અને અભ્યાસ કરવાની, ગોચા એક ભતની સાળીતી અને ખુશાલી પેદા થાય !

આ કમતરીન કમાણી કરવાને અર્થે બહાર પડયો નથી, પણ માત્ર નજીવી કીંમત રાખી કોઈબી રીતે ખર્ચ નીકળી જાય અને તમો વાંચ નારને અનેક રીતનો પ્રાયદો મજો, એવી આશાથીજ આ જગરી કામ માત્ર ખુદાના નામથી એક ફરજ સમજી બહાર પાડું છું ! હું. પોતે

કાંઈ અભ્યાસી યાતો થીઓસોફીસ્ટ નથી. તેમજ દલગીરછું કે આજ સુધી ચોક્કસ સંજોગોને લીધે, જોઈતી ટકા મળી પણ નથી. નીચલું ટુંક વર્તીતપરથી, તમો જોશો કે, આજદીનતલક ગરીબાઇપર મુસ્તકીમ રહી, તેમજ હાલનાં ૨૫ વર્ષની ઉંમર દરમ્યાનના પહેલાં ૯ વર્ષ ધણાંજ ગાફિલરીતે અને અત્યંત નાદાંતરત ખવાસમાં નીકળ્યાં હતાં તે વખતે, મને મારા ઉસ્તાદ અને માતાપોતા નહિ સુધારતે તો, હું આજે નસીબત નહીં કરતે, પણ સેતાન લોકોના સરદારમાં મારું નામ ખપતે ! એવો મારો પોતીકો ખુરો હાલ પહેલાં હતો ! પણ માણસાઇ ઉંમર જેમ વધે છે, તેમ મુંસીબતી અને ઠોકરો ખાઇ, જાંદગીમાં નધારેલો ફેરફાર થાય છે, તેવીજ રીતે છેલ્લાં ૧૬ વર્ષ એક માર્ગી રીતે પસાર થયાં છે ! જેનો ગુપ્ત અનુભવ, તંનપર કંટાળો લાગે એવાં કામો ખમવવાં, આગળ વધવાનો જોખમ, ખોરાકની વિપત્તી તેમજ શાંતપણાની અનેક ઠોકરો અભ્યાથી, જે મને દરસ્ત લાગુ, તેનોજ માત્ર અનુભવ મેળવતો ગયો.

મારા પ્રીય વાંચકો ! તમો તપાસસો કે, ઈનશાંનો માત્ર પોતાના હાથ પગપર મુસ્તકીમ રહે છે, અને જાતી અનુભવ મેળવવાની કોશેશ કરે છે, તેઓ પોતા માટે અત્યંત જોખમ ખેડે છે ! જેનાં ફળો તેઓને કોઈપણ કારણે ભવિષ્યમાં, મળી શકે છે એમાં કાંઈ નવાઈ જેવું નથી !

જમાના પછી જમાનાના દાનાવો અને ફીલસુફો યથ ગયા તેઓ સાથે સરખાવતાં આ મુફલેસની કીમત રેતીના દાંણુની મીસાલ થાય છે. તેઓની કીર્તી ! મગજની જાડાઈ ! અને ખુદરતના ભેદોની ચાવી આ દુન્યામાં મેલી ગયા છે ! જેઓની તારીફ કરતાં આ જમાનો હેરત થાય છે ! અને વળી વેળા ગાફિલ પણ યથ જાય છે !

ફકટ મારી મુળ મતલબ એજ છે કે, આદમી કોઈપણ રીતે ખુરાં કામો કરવાથી અટકે અને ઈનશાંનચતપાણું પકડી દિલના ખુરા હવસો-અદેખાઇ કીનો, આણુધટતા ખર્ચ, તકાબરી, આગસાઈ, જુઠાઇ, દુસ્મનાઈ એ સર્વ દૂરકરી, ફકટ નીતીમાન અને અશોધનો માર્ગ પકડે, કારણ કે અશોધ સીવાયના દરેક માર્ગ ખોટા અને તકલીદી

છે. અને આત્મમાને જીંદગી અને જીંદગી બાદ નાહકનો આગળ
(કુ:ખ) આપવાને માટે છે!

એલમ તથા અદ્ય આદ્યો પ્રકટ ખુદાઈ માર્ગ જાહેર કરે છે! આ
ખાકી દુન્યામાં બીજો એવો નફો, તેમજ મહાભારત જેખમ કોઈજ
નથી, કે જે આ બે ચીજની હરીફાઈ કરી શકે એલમ પ્રકટ ગ્રમ અને
રંજ ખેંચાથી મળે છે, અને અદ્ય આદ્યો (ડીસીપ્લીન) દુન્યાની રાહ-
રસ્મ પ્રમાણે પીછાંણી મેળવાય છે!

જો, આ નસીઅતમાં કાંઈ અસર અને વજુદ જેવું નહીં હોય તો
સોએ ત્રણ નસીઅતપર અમલ કરવો બહેતર છે! યાતો, છેલ્લો એક એક
સદીનો આંકડો તમો વાંચકોને ઉત્તમ છે!

ફરીથી એકવાર જણાડું છું કે, આ સેવકને કોઈપણરીતે અભ-
યાસ નથી. તેમજ પોતાની ગણતરી પણ કરી શકતો નથી. પણ માત્ર
જીગરની લાગણી બહાર કાઢી જીંદગીનું પહેલું પગથિ ભર્યું છે!
જેના આધારપર તમો વાંચકોએ વિચાર કરવાનો છે!

અવલયા આખરસુધી તે કીરતારને હાજર નાજર જાણી સેવક
કામ ઉપાડ્યું છે. માટે કોઈને, કોઈ પણ તરાંહની હરકત થાય, યાતો
વધુ છુટ લીધેલી જણાય તો મુંજને દરગુજર કરશો.

લાં છું છું,

તમારો સદા નીરદોષ

કમતરીન "આશા"

તા. ક.-- માનપુર્વક અરજ ગુજાડું છું કે કોઈ પણ બાબ-
દનો ખુલાસો નહિ સમજાવે પડે, તો, આ ખુ-
શી જણાવશો તેમજ કોઈ પણ કસુર નજર આવે,
તો. મહેરબાની કરી બ્યાન ખેંચશો.

મુંબઈ તા. ૧૫ મી આગષ્ટ સને ૧૯૦૬.

بنام ایزد بخشنده و بخیر بخش

नसीअते भाग

१

જેહાંને ખાક.

હમ નશીબેહ અઝ કેતાબ મખાહ
કેચું સાહેબ ખુઅદ ગાઓ બગાહ.

ઓ કદરદાન ! તારા સોબતી લેખે સારો ચોપડી સિવાય
તું બીજા કોઈને પસંદ ના કર ! કારણ કે, કેતાબ, એ, એવો
સાથી છે, કે, જ્યારે જ્યારે પણ તું માંગશે ત્યારે ત્યારે તે તારો
સાથી થઈ શકશે.

ચુઆમદ બજુમબેશ નખોસ્તીન કલમ
બનામે જેહાંન આફીન ઝદ રકમ.

પહેલ પહેલાં જ્યારે કલમે હિલવા માંડ્યું, (ઈઆને લખવાનું
શરૂં કીધું,) ત્યારે કલમે જેહાંનના પેદા કરનારના નામનો
અક્ષર લખ્યો.

પ્રુદરતની તારીફ.

અય કિરતીવંન કિરતાર! તું એક છે! એક હતો, અને હમેશ તલક એકજ રહેશે!

તું માલેક! હસ્તીનો પેદા કરનાર સાહેબ છે! તું મહાન પિતાએ નાપ્રુદીના પરદામાંથી હસ્તી પેદા કીધી!!! તો અમ બંદાઓ તુંજની શી ગણુતરીમાં અય! પરવર! અક્રલમાં તુંજ પુરો છે! મદદમાં મદદગાર માત્ર તુંજ છે! સચ્ચાઇમાં સાચો છે! કાયદામાં સંપુર્ણ છે! એન્સાફમાં અદલ છે! સખી દાતાર માત્ર તુંજ છે! અને ચમત્કારમાં ચમત્કારીક છે!!

માટે તકલીદી જોહાંનના સર્વે ધનશાંનો આપણે ઉપલા કાનુનો રતીભાર ધરાવતા હોઇએ તો ચુપકીદી એખત્યાર કરતા રહેવું! પણ ગરૂરીનો આઉસ દિલમાં કદી રાખવો નહિ.

અય જોદાવંદ! તુંજની પ્રુદરતનો ફક્ત એકજ ખ્યાલ, અગરચે આ ખલકતના શખ્સોને (તું) જાહેર કરે! તો તેઓ ગાર્ફલ થઇ જાય છે!

જો ઇનશાનો દરિયા પુરીને જમીન ખરોખર કરે ! ધરતીના
ઊંડા ખાડા પુરીને એક સરખી જમીન બનાવે ! પણ એક વેંટનો
ખાડો કોઈ મહાન નરે પણ આજદિન તલક (સુધી) પુર્યો નથી
એ બેહદ તાબુખી ભર્યું છે ! જો એ ખાડો (વેંટનો) પુરાયો, તો
રંજ અને ગંજ હોયજ નહિ, નેકી અને બદીની પીછાંણુ થાય
નહિ; પ્રમાણીક પાણું અને ચોરી લૂટફાટ જેવું હોય નહિ; સ્વાર્થ
અને આપ સ્વાર્થનો વિચાર થાય નહિ; દેશમાં હુનર, કળા, અને
વેપાર વનજ વ્યાપી નોકળે નહિ; અને એકંદર રીતે જોતાં, દુન્યાનું
નામ નિશાંનજ હોય નહિ ! તો તે છે ફક્ત 'વેંટનો ખાડો' !!!
(૭વતું દાખખ) ઓ જોહાંનદાર ! આ ચિજનો ઊંડો વિચાર
કરતાં અને તારી અચુક ખુદરતનો ખ્યાલ કરતાં, આ નાકેશ
કલમ તાવદાંન (કમજોર) બની જાય છે !

સર્વની એકત્ર શ્રવણ:

(૨) હવે આપણુ બંદાઓએ દરયાકૂત કરવો જોઈએ કે આ દુન્યામાં આપણે જન્મ લીધો એ શા અર્થે ? બીજો વિચાર એ કરવો કે આપણુ સર્વે કોણુ છઈએ ? ત્રીજો ખ્યાલ એ કરવો કે આપણુ પાછા ક્યાં જનાર છઈએ ?

(ક) આ ખાકી જેહાંનમાં જન્મ લીધો છે, તે માત્ર પોતાને સુખ આપવાને ખાતર નહિ, પણ એક બીજાને સુખ આપી, પોતાને સુખ મળવા બરોબર ગનવા માટે છે !

(ખ) હરેક જાણુ પોતે કોઈજ નથી, પણ તે પેદા કરનારના હવમાંનો એક બારીકમાં બારીક હવ છે ! (રોશની) અને તે હવ વખત આવવે (સંપૂર્ણ નેકી પછી) હવ સાથે પાછો મળી જનાર છે ! તો આપણુને સજવર છે કે હરપળે નેકીમાં મશગુલ રહેવું !

(ગ) સર્વે ખાકમાંથી ઉત્પન્ન થયું છે ! અને મરણુ બાદ ખાકી શરીર પાછું ખાકમાં જનાર છે ! અને બીજું રૂપ ધારણુ કરનાર છે માટે આ બાબદ ખરાં એકીનથી મગ્ન પર ડસાવવી જોઈએ ! અને દુન્યાની અંદર પોતીકા હવને અનેક રંજો આપી ખાક મિસાલ હરેકે થવું જોઈએ ! (એટલે કે બેહદ નમનતાઈ રાખવી જોઈએ) તોજ આપણું રહેઝાણુ આખેરીયત બહેસ્તમાં થશે ! (યાને ખડું સુખ બોગવીશું.)

(૩) હાંદગી બાદ કરણી મુંજબ બહેસ્ત યા દાજબ મળનાર છે એવું સમજવું નહિ જોઈએ! પણ આપણી કરણી મુંજબના અનેક તબક્કા રચાયેલા છે!

(૪) પુરામાં પુરો તબક્કો આ ખલકત છે માત્ર ! માટે આપણી કરણી હરપજે એવી રાખો કે ફરીથી આ પાપી જેહાંનના દિદાર જોવાની દરજ નહિ પડે !

(૫) અગરચે આપણી પુરી કરણી, લલી કરણી કરતાં ઓછી હશે તો એકાએક બહેસ્ત મળનાર નથી ! પણ બીજા સારા તબક્કાપર મુકાનાર છઈએ !

(૬) ગેતી (આ જેહાંન) અને મોંનાઈ (ઉપલી જેહાંન); પણ આ બે ખલકત, ચઢ, ઉતર, પંકતીમાં છે, તેવીજ રીતે એમાં અનેક દરજજા રચાયેલા છે !

માત પિતાની ફરજ

(૭) જો એક બાળકની કરણી ખુરી માલુમ પડે, છતાં તે કિસ્તાર સાત વર્ષ સુધી દરગુજર કરી શકે! સખબ, તે બાળક દુન્યા તેમજ ખુદરતથી નીરદોષ છે, તેમજ ગાફિલ છે! તે દરમ્યાન તેને પોતાના બાળપણમાં કશી રીતની માહીતી નથી!

(૮) આ બાળપણનો વખત પસાર થયા પછી, તેની કરણીનું, સર્વે તોલ થાય છે! માટે બાળકોએ હુમેશાં ખબરદાર રહેવું! કારણ, માતપિતા યા કોઈ પણ (વખત પસાર થયા પછી) જવાબદાર નથી રહેતું.

(૯) મા બાપોની આંઈનફરજ, એજે, તેઓએ પોતીકાં બચ્યાંને સાત વર્ષ સુધી ખુબ મહેનત કરી ઉધ્યાગી ચીજો શીખવવી! તોજ તેનાં શુભ ફળ, આપોઆપ મળી શકશે!

(૧૦) માતપિતાને જે ફરજ અદા કરવાની છે તે માત્ર એજ છે કે ફરજદાને કુમળાં મજબૂર, પહેલાં ધર્મ, નીતિરીતિ, ઘર સંસારી બાદ—માનમરતબો—અને મલાજો શું છે એ વિગેરેનો પુરતી રીતે બોધ આપવો.

(૧૧) નાનપણમાં બચ્યાંનું મજબૂર એક કોરા કાગજ મીસાલ છે; માટે બહુ યા ખુદ, જે પણ મુકશો, તેનાં ફળ પાછળથી ઉત્પન્ન થશે, એ નિશ્ચય માનજો!

(૧૨) જો એક બચ્ચું માતપિતાને રંજીદા (દુખી) કરતું હોય, તેના હોકમનો હરઘડી અનાહર થાય, તો તેમને ઘટે છે, કે એક સાચા ઉસ્તાદના હાથમાં મુકવું, પણ નાંખતી કરવી નહિ, કારણ તેની ઉમર મોટી થયા બાદ ‘મંનેજ’ કરતાં એહદ મુશ્કેલી થઈ પડે છે.

(૧૩) બાળક સાત વર્ષની ઉમરનું થયું, ત્યાં સુધી તેના માત-પિતાની હરેક સારી કેળવણી ખરેખરી વાજબી લેખાશે, ત્યારબાદ તેને શાળામાં મુકવું, કે જેથી તેના માર્ગમાં કોઈ પણ મકારની તકલીફ રહે નહિ.

(૧૪) જે વખતથી તે શાળા (નીશાળ) માં જતું થયું, તે વખતથી મા બાપે તલાસ રાખતા રહેવું કે તે નિશાળમાં સારો દેખાવ (અલ્યાસ) કરે છે કે નહીં; ઉસ્તાદની ફરમાન ખરદારીને, માન આપે છે કે નહિ; તેની ચાલચલણ બહાર કેવા મકારની છે; નહારા સોખતીઓ સાથે ફરહર કરે છે કે નહિ પિગેરે.

(૧૫) જો તે આ ઉપલા કાનું નોથી ઉલટું માલુમ પડે, તો, શિક્ષકને પહેલાં જણાવ્યા અગાઉ તેની પુરતી ખબર તેમજ ધમકી આપવાને મુકવું નહિ જોઈએ !

(૧૬) અગર માતપિતા જાણ્યા છતાં, આ બાબદમાં નાંખતી કરશે તો બાળક ન ધારેલી રીતે બુરા તબક્કાપર આસ્તે આસ્તે મુકાઈ જશે ! જેથી હરેકને ખમવું પડશે અને તેનો જોખમ પહેલાં તેના માત પિતાને શીરે હોય છે !

૧૭ એક ફરજંદ પોતા જોશું શીખી રહે, તો તેની ખુદરતી (મુંખ્ય) લાંઘનપર છુટથી જવાદવું અને તેના વાળીઆએ એ વિશે કશો અટકાવ કરવો નહિ! સખબ, તે બચ્ચાનો બવિધનો લાભ લુટેલો કહેવાય!

૧૮ પણ જો તે ફરજંદ લોકોનું સાંભળી અને જોઈ 'હું તો આ કરું અને પેલું તો મને પસંદ પડે નહિ' એવું જાહેર કરે જ એના બાબમાં તદ્દન ઉલટું હોય! તો તેનો ત્યાંથીજ અટકાવ કરવો બહેતર છે!

૧૯ શીખી રહ્યાબાદ હુંનરની યા કોઈ પણ ધંધાની તજવીજ કરે પણ જો તેની પાસે પૈસાના સાધન નહિ હોય તો તેના ખેશીઆએ (સગાં વહાલાં) તેની અરજ કબુલ રાખી તેને આગળ વધવા દેવું, કે જેથી પાછળથી બીજાઓને તેનાથી અનેક લાભો સમાયલા છે!

૨૦ એક ચીજ શીખો ! તેપર મન સાથ તકરાર કરો ! પછી અમલ કરો ! અને તેનો શું બદલો મલે છે તે જોતા રહો, તોજ તમે જ્ઞાની બનશો, પણ ગમે તેમ અખાંનનો ઉધ્યાગ કરવામાં કંઈ ખરું જ્ઞાન કહેવાતું નથી.

૨૧ એક સ્ત્રી જાતીને કેળવણી આપવી હોય, તો તેને પહેલ ઘરસંસારી બાબદ શીખવવી, સ્ત્રી જાતીનો મલાજે શું છે, તે મુક્રમ પણ જાણાવવો, ફરમાન-બરદારી (તાબેદારી) કેમ અને કેવી રીતે કરવી વિગેરે સલાહ આપવી.

૨૨ જેમ એક ખીલતું ફૂલ બાગને દીપાવે છે, અને લોકોને હેરાત કરે છે; તેમ સ્ત્રીએ પણ ભલી તાલીમ લેઈ પોતાના ઘરનો શણગાર કરવો જોઈએ, અને બીજાઓને સારો છાપ બેસાડવો જોઈએ.

૨૩ સ્ત્રી છે તે ફકટ ઘરની રાંણી છે, અને મરદ, જે, છે, તે બહારનો રાજા છે !

૨૪ સ્ત્રીએ હમેશાં ચતુર કામ કરવું, પોતાને છાજતી કેળવણી લેવો, ઘરસંસારી બાબદો પર પુખ્ત ધ્યાન આપવું, પોતાના ઘણીને માનની નજરથી જોતા રહેવું, કરકસરમાં કદી પછાત પડવું નહિ.

૨૫ કોઈ પણ ગ્રહસ્થ કેળવણી આપે તો પહેલાં, ધર્મ સંબંધી બાબદ, નીતી રીતી શીખવતા રહેવું. પણ ફકત ચોપડીના પાઠો પર ધ્યાન આપવું નહિ.

૨૬ કોઈ પણ કેળવણી બાબે હમેશા આડકટરા સવાલો પૂછતા રહેવું, પણ સીધે રસ્તે કોઈને પણ એકદમ મૂકવું નહિ !

૨૭ અગર સવાલનો જવાબ ખરો મળે, છતાં, તેને પહેલાં જોડો ગણી, અનેક સવાલો તે પરથી લંબાવતા રહેવું અને ત્યાર બાદ ખુલ્લો રસ્તો જાહેર કરવો, એવા પ્રકારનું શીક્ષણ મગ્ગપર અસર કરે છે ! અને તેનાં જ્ઞાનની સંપૂર્ણ પીછાંણુ થાય છે !

૨૮ પથ્થરપર પાણી રેડે, તેટલોજવાર તેનો ભીંનાસ રહે છે ! તેમજ, ઉસ્તાદો જોદાર્જ જ્ઞાન વગર, ગમે એવી સારી કેળવણી આપી શકે, છતાં એવી કેળવણી થોડાજવાર મગ્ગપર ઠસી રહે છે એ નીશ્રય માનવું ! કારણુ શરીરી વિકાપેટને ખાતર છે અને આ-ત્મીક વિકા ખુદાને જર્થ મળવા માટે છે.

૨૯ છોકરાઓ અને છોકરીઓને સજવર છે કે અલ્યાસ પછવાડે પોતાનો બધો વખત લીએ તેના કરતાં થોડો વખત ખુદાની (એખાદત) બંદગીમાં ગુજરે, તો, મગ્ગને બેહદ શાંતી મળે !

૩૦ તમારી કેળવણી યા તમારું કામ એ પણુ એક જોદાની બંદગી છે ! પણુ જ્યાં મૂંધી બારે હક્રતાળાની તમારા ઇગરમાં ધાસ્તી કોતરાર્થ રહે નહિ, ત્યાં મૂંધી તમારા પોતીકા કામમાં અનેક રીતની નુકશાંની છે !

૩૧ તમારા કામમાં તમોને ફરસુદ નહિં મળતી હોય-છતાં તમારું એકીન તે દાદગર દાવરને અરપણુ કરવા માંગતા હો, તો, તે મહાનપીતા તમોને જોખી મદદ તેમજ જોખી વખત આપતો જ્હેશે એ અનેક દાખલાથી પુરવાર થયું છે !

૩૨ હમે'શા શાળામાં હુનરકળાની કેળવણી પણુ આપતા રહેતું, જેથી તેઓને આપજેખત્યારી બોગવવાની ટક મળે, અને રોજબાજે કોઈ પણુ પ્રકારની અડચણ પડે નહિ !

૩૩ જેમ વધુ વિદ્યા હાંસલ કરો તેમ વધુ નમનતાઈ એખત્યાર કરો, કે જેથી તમારી ખરી કીમત બૂજાય અને તમો દેશના પ્રતીનીધી થાવ.

૩૪ વિદ્યા જીંદગીનું ધરખમ આડ છે; પણુ વિદ્યા લેઈ નાનુક-પાથું ખતલાવોએ, સહાસ અને બલાઈના કામો લોકોને માટે નહિ કરોએ, તો, તે આડની કુંમળી હાંખસી છે ! તેમજ એવી વિદ્યા દેખડાવીને જીવને ખુશ કરવા બરોબર છે !

૩૫ દૌલતપર ગરૂર, ના રહેશો, સખબ દૌલત કોણુની રહીને
વળી તમારી રહેવાની ?

૩૬ દૌલત જે છે તે, એક ઊડતાં પક્ષીની માફક છે, (જેમ
એક પક્ષી બીજાં ઝાડ ઉપર ઉડે છે તેમ) જે દૌલત આને
તમારા હાથમાં, તેજ, પળભારમાં બીજાનાં હાથમાં.

૩૭ દશા, વિસા ને ત્રીસા, આખર એ નહિ કરે કોઈના
ખીસા !!! માણસની દશ, વીસ, યા ત્રીસ વર્ષ મૂંઝી પૈસાની જાહો-
જલાલી હોય છે, પણ એનો મુ ઉચ્ચોગ નહિ થાય તો એ ચીજ
હરેકને અરધી વગરનો કરી નાંખે છે !

૩૮ જો તમે ગરીબાઈમાં ઉદ્યોગ હોય, તો, છવ રંછદા કર-
વાનું યા દલગીર થવાનું વિચારવું નહિ જોઈએ પણ કાળજી,
અને આપ બળથી, ગરીબાઈમાંથી તવંગરીમાં જવાનું જરૂર હોય તો
વિચારવું ઘટે છે.

૩૯ પૈસાદાર આદમીને મુખ્ય કરી ગરીબાઈનો ખ્યાલ આવતો
નથી પણ ગરીબને ગરીબાઈનો તેમજ તવંગરીનો ખ્યાલ પહેલાં
આવે છે.

૪૦ પૈસાદારને જેટલી મુશ્કેલી આ જેહાંનમાં ખેંચવાની છે, તેના કરતાં મોઢા ઘણી આફ્ટ લાચારીમાં મપડાયલાંઓને હોય છે, છતાં તેમની મુશ્કેલી બહાર આવતી નથી.

૪૧ એક મુશ્કેલી સહન કરવાથી અને તેપર જોસ્તેજો કરવાથી જ્ઞાનનો રક્તે રક્તે વધારો થાય છે !

૪૨ અય ખાકીઓ ! જો તમો મુશ્કેલી ખમતા હો, અને તેથી અનુભવ મેળવવા ચહાતા હો, તો તમારો સનમુખ પૈસો ધુળ સમાન છે !

૪૩ અગર તમો તવંગરીમાં ઉઘ્યા હો, તો પણ દુન્યાના સમાગમમાં આવી, હરેક ખેતો જોતા રહેજો ! અને મુશ્કેલીમાંથી પસાર થવાનું દરેક વિચારજો ! સખખ ધનશાંતને દુઃખ કોઈ પણ વખત સહન કરવાનું છે ! અને પૈસાની રેલછેલ જવેદાંન તલક રહેતી નથી.

૪૪ પૈસો એ જાળ છે પણ અક્કલ તેનો સલાહ કારક દોસ્ત છે ! જેઓને અક્કલ નહિ, તેઓને પૈસો બડીમાં દાખલ કરે છે !

૪૫ પૈસાનું મુખ તકલીદી છે, રંજનું મુખ જાંઘગી મુઠીનું છે

૪૬ દોલત જ્યારે થાય છે આંખોથી અપંગ,
ભલાઈ કરેચ બદસે-ને બુઝાઈ નેંક સંગ.

૪૭ જો તમે દુન્યામાં રહી અકલ મેળવવા ચલાતા હો, જો તમે આ દુન્યા અને ખોદાની ખુદરતનો ચમત્કાર જોવા માંગતા હો, તો, તે કિરતાર પાસે ફકટ 'આફ્ટનો વરસાદ' માંગજો, કે જેથી આપોઆપ નેક ખુદ્ધી મળે.

૪૮ દુન્યામાં કોઈ પણ લાલચનું ધ્યાન પુગાડવા નહિ માંગો પણ અકલનું ધ્યાન હરેક દેકાણે લગાડો.

૪૯ અકલ જેવું કિંમતી ગૌહર દુન્યામાં કોઈને ખીનું હાથ લાગશે નહિ, એની આગળ સર્વે જર જવાહીર તથા ખજાનો કાંઈજ નથી.

૫૦ માત્ર અકલથી દુન્યા જીતાય છે, એ ચીજ વારંવાર મહા ભારત લડાઈઓને સલાહ, સંપન્નમાં મૂકે છે! અને અંધારી ચીજો, રોશન થાય છે!

૫૧ પાંચ ખુજરગ આદમીની સંદ્ધમાં પહેલાં ખીરાજને અને તમોને જે લાયક માલુમ પડે, તે એક છાપની માફક મગજપર કોતરી રાખજો!

૫૨ માલમતા ચોરાઈ જશે! જન્મલુંખી કોઈ કાલે છોડવી પડશે, દોસ્ત આસનાવો લાંબોવાર નીલશે નહિ, સગાં-

સનેહીઆ હમેશા રહેશે નહિ, માતપિતાનો વહાલ અને છુટ કદી છાંદગી સુધી મળી શકશે નહિ, પણ જો તમારી સાથે એક ચીજ રહે, તો તે ફક્ત 'બુદ્ધીથી મેળવેલો અનુભવ છે'!

૫૩ કમ અક્કલી માણસ આડે રસ્તે (ખરાબ માર્ગે) જાય તો આંધન ફરજ અક્કલવાળા માણસની છે કે તેને સીધે રસ્તે ઉતારવો, તોજ તેની અક્કલમાં વધારો થશે, અને તેની સારી પીછાંણુ થતી રહેશે.

૫૪ જેહાંનમાં કોઈ કમ અક્કલી અને વળી કોઈ અક્કલી; માટે કોઈએ એ વિષે હસાઈ કરવી નહિ, સખબ એમાં ખોદા રાજી નથી.

૫૫ અક્કલ ઘરને ખુંણે મળી આવતી નથી; પણ કુન્યાના આદમીઓને કામ પાડી જોવાથી, શાંતપણે તરેહવાર જાતની ઠોકરો ખમવાથી, તેઓનાં આચાર વિચારનું તોલ કરવું, અને પડતો અનુભવ હાથે ને પગલે મેળવવો, જેનું નામ 'અક્કલ'

૫૬ અક્કલનો ઉપયોગ શું કરવો અને શું નહિ કરવો, એ બધું તમારા હાથમાં છે! અને તેનાં ફળ પણ તમાનેજ ચાખવાનાં છે!

૫૭ માલેતોજર, શેઠ, ખલકતની સર્વે ચીજો ખરીદી શકે પણ જો તે નહિ ખરીદી શકે તો માત્ર 'અક્કલ' છે.

૫૮ જેમ ઉંમર મોટી તેમ દાંનાવ તરીકે લેખાય નહિ, પણ હમેશા અક્કલથીજ દાનાવ આદમી ગણાય છે. પછી તે હોય જીવાંન યા હોય તે જઈ.

૫૯ અકલનું તોલ તમારે બરાબર કરવું હોય, અને એક સાંભા આદમીનું બંડોળ જોવું હોય, તો તે છે:--

સત્યતાનું મુળ—સત્યતાની ડાળીઓ અને સત્યતાનું ઉલટું જુડ.

૬૦ જે માણસ થોડું બોલે અને ઘણું સાંભળે, તે સૌના કરતાં વધુ અકલમંદ થાય છે.

૬૧ જેઓ પોતાની ઝખાન છતાં વધુ બોલે નહિ, તેઓને કમ અકલી તરીકે એકદમ પીછાંણુશો નહિ અને તરેહવાર જાતનાં 'વિવેચનો' લગાડી, તેનો આખરૂં ઊંઘાડી પાડશો નહિ.

૬૨ કોઈનો નમુનેદાર દ્રેસ જોઈને અકલની ઈમારત કદી બાંધશો નહિ; પણ પહેલાં તેમને કસી જોઈ માનપાંત આપતા રહેજો.

૬૩ જેણેક ગરીબાઈમાં ઉદ્યો હોય, પણ અકલમાં પુર હોય, અને ઘારોકે તેઓનો પોશાક એક મરતબે ઉતરતો હોય, છતાં તમારી ફરજ છે કે તેમને પહેલાં માનની નગરથી જોવું, પણ તેમની હાલત જોઈ, તીરસ્કાર કરવો નહિ.

૬૪ પહેલાં આદમીનું તોલ જે પોશાક ઉપરથી થાય છે તે ફકટ 'ચરમ' ને આધીન છે, પણ વાતચીત કરવાથી જે તોલ થાય છે તે મજબૂત સ્વાધીન છે.

૬૫ તમે લાચાર હોવ, પણ ઈજ્જત આખરૂંમાં રહેવાને પસંદ કરતા હો અને કદાપી તમોને મોંઠા આદમીના સમાગમમાં આવું પડે, તો તમારા બદનના ઢાંકણને છાજવું (લાયક) રાખજો.

૬૬ કોઈબી રીતનો ભપકો કરવો યા ફીકીરી હાલત જાહેર કરવી તેના કરતાં મધ્યમ માર્ગ બહેતર છે. જેથી કરી તમારે માટે, વિચાર કરવાની ઠક કોઈને મળે નહીં.

૬૭ તમે પોતે દાનાવ, હો, પણ બીવકુદ્ આદમી તમોને તેનો સંક્રમાં ગણવા ચહાતો હોય, છતાં, તમારે એક હરફ બોલવો સજા-વર નથી પણ ત્યાથી દૂર રહેવું, તમારા લાભમાં છે.

૬૮ એક અક્કલવાળો શખ્સ ન ધારેલી રીતે કમુર કરે, તો તેને દરગુજર કરવો; સખખ, માણસ નામે ભૂલને પાત્ર છે.

૬૯ એક આદમી પોતે ગમે એવો ગરીબ હોય, પણ જો તે ઇજ્જત આપકમાં અને ખુશ્કિમાં પુર હોય, તો સેંકડો રૂપીઆનો હીરો તેની આગળ ન કામ છે.

૭૦ એક કીંમતી હીરો ઘરમાં પ્રકાશે પણ અક્કલ અને ઇજ્જત આપક દુન્યામાં પ્રકાશે, એટલુંજ નહીં, પણ બીઆબાંન જંગલમાં રોશની પાંથરે છે.

૭૧ કોઈની અકકલપર અંજાઈએ નહીં, અને બીવકુદ્ કાંઈને ધીક્કારીએ નહીં.

૭૨ જે પહેલાં બીવકુદ્ હોય તે પાછલથી અકકલમંદ માણસ થાય; અને જે અક્કલમંદ હોય, તે ગેર ઉચોગ કરી પોતાને બીવકુદ્ બનાવે.

૭૩ અક્કલના અનેક તબક્કા રચાયલા છે. જેમ માણસ વધુને વધુ અક્કલ મેળવે છે. તેમ તેનો તેજસ્વી ચલકાટ ખૂરાઓ ખમી શકતા નથી તેથી તેને 'વિચીત્ર' માં ચેડવે છે (તો જો કે, તે, પોતે તેમ હોતો પણ નથી)

૭૪ કીમતી દ્રેસ ક્યારે પહેરીએ કે જ્યારે તમારી કીમત
પણુ તેવા દ્રેસની મીસાલ હોવી જોઈએ

૭૫ રેશમી કપડાંનો બનાવનાર કીડો છે અને સુતરાઉ કપ-
ડાંની નીંપજ ધરતીથી છે.

૭૬ રેશમી કપડું કીમતમાં મોંઘુ છે પણુ ટકાઉમાં સસ્તુ
છે! (જલદી ફાટી જાય છે)!

૭૭ બદન પર એકની એક ચીજ રાખ્યાથી નુકસાનકારક
છે! અને કપડું વધુવાર જવાબ દેતું નથી, માટે હંમેશાં અદલ
બદલ ચીજ રાખ્યાથી શરીરને તાજગી મળે છે! અને બીજી રીતે
શોભા મળે છે!

૭૮ દ્રેસની નકલ કરવી અથવા સોંગ કાઢવો, એ સાંકડા, ને
હલકા મનના માણસોમાં એક ધ્યાસી અને સાધારણુ રમુંજ હોય છે!
પણુ સમજી માણસોમાં એ, એક ધિક્કાર ભરેલો અને નહીં માફ
થઈ શકે એવી ચીજ હોય છે!

૭૯ પોતાની ઍબ ઢાકવા અને ઉંચમાં ખપવા દ્રેસપર પૈસા-ની બરબાદી કરવી નહીં કારણુ એક પુટલી (ડાલ) ને દ્રેસથી દીપાવવામાં આવે તો તે પહેલાં, શોભી નીકળશે પણ જ્યારે તેપરથી દ્રેસ પાછો કાઢવામાં આવે ત્યારે તે પોતાનું અસલ રૂપ ધારણુ કરશે. માટે હમેશાં મગ્જને શાંત રાખી દરયાફત કરવો.

૮૦ કીમતી પોશાક સાદને નાજુક બનાવે છે, ચાલચલણમાં હરેક રીતના ફેરફાર કરે છે, ચહેરાને ગરૂરીનું રૂપ આપે છે, અને રોજ બરોજ એના ખ્યાલથી આદમી અપંગ બની જાય છે,

૮૧ જેઓ હરવખત પોતાના બંદનની શોભાલાભિ તેઓને તેઓના કામમાં ગાર્ફલ બાણુજો.

૮૨ આપણી હસાઈ કોઈ નહીં કરે, આપણને રૂબરૂ યા યાછળથી કોઈ પણ આંગળી નહીં બતલાવી શકે, તેવો દ્રેસ કરવો લાયકનો છે કે જેથી કોઈને પણ આપણને માટે, ખ્યાલ કરવાની ટક મળે નહીં.

૮૩ તમારા દ્રેસને તમારી ઝંખાન મીસાલ કરો યા તમારી ઝખાંનને દ્રેસ મીસાલ કરો.

૮૪ તમે તમારી નજરમાં ડીક માલુમ પડે છે તે વિચાર કરો, તેના કરતાં લોકોની નજરમાં તમે કેમ શોભો છો તેનો પહેલાં વિચાર કરો.

તાબેદારી.

૮૫ નોકરી નામે નફ્ટ છે અને હુનર યા ધંધો આપઁખત્યારછે. તાબેદારી એ પ્રકારની છે:-૧ જાંણી જોઈને ગુલામ-ગીરી કરવી ૨, કામ બજાવી આપઁખત્યારીમાં રહેવું

૮૬ રોજ બાપે હંમેશા નમનતાઈ વાપરવી પણ ગરીબાઈ દેખાવવી નહીં; કારણ ગરીબાઈનો લાભ નીચમાં હોય છે.

૮૭ નોકર કરતાં એક હુન્નર વાળો આદમી દીવસના બાર કલાક કામ કરી લલી જંદગી ગુજારે છે. તે પોતે સંતોષી હોય છે તેમજ આપઁખત્યાર હોય છે.

૮૮ રાજાની યા તવંગરોની તાબેદાર કરવી એમાં કાંઈ મોટાઈ સમજવી નહીં !

૮૯ રાજાની તાબેદારી કરી તેની ખુશી આગળ ચોકિલા રહેવું, તેના કરતાં બીજાની તાબેદારી કરી પોતા જોગું ધન મેળવી રાત્રે નિરાંત સુવું બહેતર છે.

૯૦ એવા શખ્સોની તાબેદારી કરવી જરૂર જણાયતો, હંમેશાં પોતાના મલાજમાં રહેવું, પણ નીચ મતલબ સારવી નહીં. નહીં તો પાછલથી હાથ ધોવાનો (દલગીર થવાનો) વખત આવશે.

૯૧ એક લાચાર શખ્સ કોઈ પણ ગ્રહસ્થ આગળ રોજ બાબે માંગણી કરે, તો, બનતી જોગવાઈએ તેને સાધન કરી આપવું પણ નાસીપાસ થવા દેઈ, જવા દેવો નહીં ! કારણુ દાણી વેળા તે તૂટેલા અતઃ કરણનો માણસ નાસીપાસીમાં મૂકાઈ જાય છે.

૯૨ રોજ માટે પુરતી તમાસ કર્યા વગર અને પાકકો બંદા-બસ્ત વગર, પગલું બહાર કાઢવું નહીં.

૯૩ રોજ બાબે નીકળવું પડેતો, તાબેદારી ઇમાનદારીથી કરવી, એક સોખન બોલવાની કોઈને ઠક આપવી નહીં; હુમેંશા કામપર ચોકસ રહેવું અને પોતાની ઇજ્જત આબરૂ પર બેહદ ચુસ્ત રહેવું, કારણુ કે આવા ગુણો ધરાવયાથી તમોને કોઈની સાથે પણ કશી રીતની, ધાસ્તી નથી.

૯૪ તમારા કામમાં હરઘડી ઝોઠી રીતે અપમાન મળે તો તમારી અકકલ હુશ્યારી અને નમ્રતાથી જવાબ માંગજો અગર એ બાબદમાં નાંખતી નાંખતી કીધી તો ગરદન વધારે નમેલી જોઈ, વધુ દબાણ થવું રહેશે.

૯૫ પચાસ વર્ષ એક શેઠની તાબેદારી કરો પણ આખેરીયત બે ઇજ્જતમાં ઉતરવાનું છે. કારણુકે તમો ગમે એવા પણ સાચ્યા હશે, છતાં શેઠ પોતાનો સોખનજ કબૂલ રાખશે.

૯૬ તમારું રોજનું સાધન જન્મ ભુંમીમાં થતું હોય, તો, તમારી પોતાની મરજી વગર બહાર જવાની હીંમત કરશો નહિ.

૯૭ નોકરી બજાવી ધરનો રસ્તો સીધો લેજો, તોજ તમારી કીંમત બૂજશે.

૯૮ તમારા શેઠની ઘંઘાધાપાની છુપી ખારીકી યા રીતીનીતી કોઇ દાસ્ત યા ફર્મનાં માણસોને કદી કહેશો નહિ.

૯૯ દરબાંનની નોકરીમાં હુશ્યારી જેવું કંઈ નથી. પણ જે વેળા છૂપા ટ્રેસમાં રાજ આવીને, તેને કસોટીપર મૂકે છે, તે વેળા તેના ખરી બાહોશી છે. માટે તમારી ફરજ, ફક્ત ઇમાનદારીથી બળવો; એ વખતે કોઈનું માન અપમાન સમજવાનું નથી.

૧૦૦ પારકાની તાબેદારી કરવાનો તીરસ્કાર હોય, તો, અણુ-ગમતી રીતે કોઈનો નોકરી કરી દિલ દુખાવવું, તેના કરતાં ઘરનો રસ્તો ભલો છે !

૧૦૧ જેમ રાજને ખેડૂતની ખૂટ હોય છે, તેમ શેઠને નોકરની ખૂટ હોય છે. બંનેને એકમેકની ગરજતો ખરી, માટે કોઈએ પણ તકોખરી રાખવી નહિ.

૧૦૨ જો એક પીતા પોતાના ફરજંદ તર્ફ માનની નજરથી નહિ જોય, તો તે ફરજંદ વખત આવવે, તેવું જ માન તેના પીતાને આપતો રહેશે.

૧૦૩ તેમ શેઠીયાઓ નોકરની કદર નહિ બુજે અને તેમની સાથે જખરજસ્તીથી કામ લેવાનું સમજતા હોય, તો નોકર તાબેદારી, ઇમાનદારીથી કરી શકેજ નહીં.

૧૦૪ કામ જોવાને ભણું ઇચ્છે, તો દાંમને પણ ભણું ઇચ્છે !

૧૦૫ ગમે એવા નોકરને હુકમ કરીએ તો નમનતાઈ રાખ્યે, જ્યો, કામ સહેલાઈથી પાર ઉતરે !

૧૦૬ નોકર તાબેદારી કરવા બંધાય, નાહકનાં તાંનાંજનોનાં સોખન માંભળવા બંધાય નહી.

૧૦૭ જેમ દુઃખ વગર ખરું સુખ ભોગવવાની આશા ફીકટ છે તેમ તાબેદારીની સમજ અને કદર પીછાણવા વગર એકદમ શેઠાઈ કરવી, એ, એક જાતની છૂપી ગરૂરી છે, કે, જે ગરૂરી સળંગ દાદરની મીસાલ થઈ રહી ચઢનારના પગ અને હાથ ભાંજી નાંખે છે.

- ૧૦૮ દુન્યાની તમામ જાતની તાબેદારી (પછી તે નફા પાંચની યા હોય તે હજારોની) પણ એ સર્વે બંદીખાતું છે, માટે તાબેદારને ઘટેચકે એ બંદીખાંનામાં ન, રેહતાં, પોતાના ભવિષ્યને આપ અખત્યાર બનાવવા, જોઈતી ટકો હાથ કરતા રહેવું.

કરજ.

૧૦૯ કરજથી તુરતની ગરજ સરે છે, પણ કરજથી ફરજમાં રહેવું પડે છે !

૧૧૦ કોઈને લેણદેણ કરશે નહિ, અને ઘણીજ લાચારીએ કરવું પડે, તો લેખીત કામ કરવું; એમ નહિ ધારવું કે આ મારો દાસ્ત છે અને ભરોસાને લાયક છે !

૧૧૧ જે ઘણી આપીને માંગે, તેની અકકલ જાય આંગે !

૧૧૨ પારકાનું આશીઆણું માંથે લેવું અને, તે, સંપુર્ણ અદા કરવું, છતાં, તે ઘણીને ભવિષ્યમાં ગેર લાભ સમાયતો છે.

૧૧૩ સગાં સ્નેહીઓમાં અને દાસ્તોમાં કરજ કરીએ, તેના કરતાં બહારથી કરવામાં લાખ દરજ્જે મોંઘાઈ સમાયલી છે.

૧૧૪ કોઈ સાથે દગો ફટકો રમી પેટ ભરવું, તેના કરતાં કરજ કરવું શ્રેષ્ઠ છે !

૧૧૫ દગો કોઈનો સજો થતો નથી.

૧૧૬ દગો ફટકો રમી પૈસા કઢાવવા નહિ. દુન્યાની કોરટમાં તાલતલાવતથી છૂટી જઈએ પણ ખુદરત કદી છોડે નહિ. જ્યારથી દગો થયો ત્યારથી તેનું 'પાપ' અને તેનું 'વ્યાજ' શરૂ થયું જેની અરઘી એ અરઘી અદા કર્યા વગર આ જેહાંનમાં છુટકો નથી.

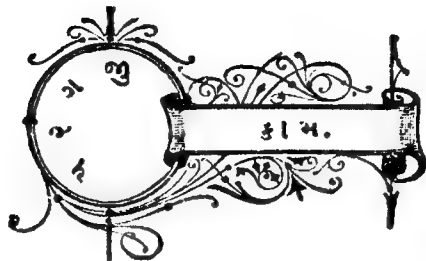
૧૧૭ ખુદરતની લાકડોનો અવાજ ન્યારોજ (ગેબી) છે. માટે જે પડે, તેનો શાંતપણે દરયાફત કરીએ.

૧૧૮ લાચારી, બોગવી, આપએખત્યારી, અને મલાજો રાખવો, એના જેવી પાદશાહી દુન્યામાં કદી કોઈને હાથ લાગી નથી.

૧૧૯ કરજ આજે એક અરઘીનું અને આવતી કાલે રૂપીયાનું; માટે, જેમ બને તેમ, પહેલાં અરઘીને અટકાવવાની કોશિશ કરજો.

૧૨૦ કરજને નમનતાઈથી બોલાવો તેના કરતાં ઉધ્યાગને આજીજીથી બોલાવો.

૧૨૧ કરજથી દૂર, તે ધાસ્તીથી દૂર, અને જે ધાસ્તીથી દૂર, તેમાં છે ખુદાઈ શુર.

૧૨૨ પારકાનું કામ માંયે લઈએ તો કોઈને દાઢીયાંના ફાયદો દેખાવીએ, પણ દાઢીયું ગળવાંને નહિ દેખાવીએ.

૧૨૩ તમારાં પ્રમાણીકપણાથી તમાને એક હાથ તર્ફ ખુદરત કસી જાય; અને બીજા હાથ તર્ફ અનેક કામો મલતાં રહે, માટે, સર્વેના સોખનને “હા” નો એલકાળ આપશો; કારણ જે માણસ પોતાના જીવનમાંથી ફક્ત ‘હા’ નો સોખન કાઢે, તે માણસ આખી-રીયત તમામ ચીતારને વશ કરે છે.

૧૨૪ કામથી અરધીનો ફાયદો નહિ, મળે, છતાં સંતોષ રાખીએ. કારણ, હરેક કામથી, માહિતગારી મળે છે; દુન્યાના તરેહવાર જાતના રંગો તપાસવાનું મળે છે; અને માણુમાઈ પીછાંન. કેમ કરવી, તેનો ખ્યાલ થાય છે.

૧૨૫ તમારું પ્રમાણીકપણું, ભલાઈ, નમનતાઈ અને કુનેહ ચાર ચીજો સૂર્યની તેજ રોશની છે ! કે જે રોશની રાત દીન દરેક જગ્યાપર પંથરાતી રહે છે. અને વળી ભલાશેહનશાહના તખ્ત પર જવાને પણ લેશબાર ઢીલ કરતો નથી.

૧૨૬ પ્રમાણીકપાણું અને સરચાઈપર ગરૂર નહિ રહીએ; પણ નમનતાઈપર જવેદાંન સુધી ગરૂર (મુસ્તકીમ) રહીએ.

૧૨૭ પારકાનું કામ બજાવી દૂર રહેવું, પણ, ઊપકારની લાગણી દરશાવી નીચ મતલબ સારવી નહિ.

૧૨૮ ભલાઈ કરીએ, પણ ભલાઈના બદલાપર બેસી, આપણું જાતી ભવિષ્ય ખોલું નહિ.

૧૨૯ ઊપકારનો બદલો અપકારમાં મલે, તો, ફિકર નહિ, પણ તેને દાખલો બેસાડવા ઊપકારની લાગણી પડતી મૂકવી નહિ.

૧૩૦ નીચ મતલબ સારીને પેટ ભરીએ, તેના કરતાં, ઘરનો સુતરો ખોરાક ખાઈએ તો જીગરમાં ખુદરતી તાકાત મલે.

૧૩૧ કોઈના ફરમાવેલાં કામપર, એકથી વધુ વાર ખુલાશો માંગીને ઢીલ કરીએ, પણ કામ બજાવતાં કોઈ રીતની ઢીલ કરીએ નહિ.

૧૩૨ તમારા કામનું દુર અંદેશીપણું જાલવતા રહેજો; પણ વહેમી માણસોના વિચાર જાલવશો નહિ.

૧૩૩ તમે ચોક્કસ કામે બહાર જાવ, તો, કામનો ભરમ પણ (ચોક્કસ) રાખજો.

૧૩૪ આપના હાથમાં એક ચીજ પકડવી, એ કાંઈ શરમ નથી. પણ ખાલી હાથને શોભાવવાનું એક કાયદા ભરેલું હથીયાર છે.

૧૩૫ પહેલ માણસ કરતાં કરેલ ચરત, અને કરેલ કરતાં ફરેલ ચરત.

૧૩૬ ગમે એવો એક માણસ ચોપડીનો કીડો હોય (બેહદ અભ્યાસવાલો) તેનાં કરતાં, કરતો કાવતરો આદમી વધુ ચાલાક છે, અને કરેલનાં કરતાં, કુન્યાની ચોકરો ખાનાર અને રંજખેંચી અનુભવ મેળવનાર ‘પાવડો છે, કે જેની આગળ કુન્યા ‘મુંગું પક્ષી’ છે, પણ તેની પીડ પાછળ ‘ઊડતું પક્ષી’ છે.

લાચારી.

૧૩૭ લાચારી, ખુદરતી આફ્ટ અને તલવારનો ઝટકો, ખમી શકાશે પણ કોઈનો નાહકનો 'સંતાપ' ખમાશે નહિ.

૧૩૮ તમારી લાચારી વખતે ખોરાક નહિ મલે, તો મગજ પર કાબુ રાખી પાણી જેવા નિર્મળ ખોરાક પર રહેજો.

૧૩૯ લાચારી ભરૂંસેદાર શખ્શ વગર કોઈને પણ દરશાવશો નહિ.

૧૪૦ સુતરા ખોરાક પર, વખત ગુળરી, ખરાં: અંતકરણથી તે દાતારના શુક ગુળરજો. સર્વ સાથ ખુશ ચહેરો રાખતા રહેજો! તમારા જીગરને એક વેળા સંતોષ જેવી ચીજ મળી કે દુન્યાની લાલચો વશ થઈ, અને ખુદરતી શકતીએ પાદશાહી મેળવી, એમ બાળુજો.

૧૪૧ સખુરી રાખવી તો બેહદ મુશ્કેલ છે, પણ તેનાં ફળનો મીઠાસ આ દુન્યામાં મળતો નથી.

૧૪૨ સેંકડો રંજો મલે, પણ સખુરી રાખો અને તેનો બદલો ફકટ ખોદાની દરગાહમાં માંગો. બક્ષેસ કરનાર નામવાલો તે છે!! ધનસાફનો ચહાનાર માત્ર તેજ છે!!!

૧૪૩ જેમ એક તાડના ઝાડને સીધું ઉગતાં અનેક મુશ્કેલી માર્ગમાં પડે છે, અને આખરે તેનાં પાતરાં તેની ટોચ પર જઈને ઊગે છે. અને ત્યાર બાદ દુન્યાના વૃક્ષો (ઝાડ) સાથે ટકર ઝીલે છે.

૧૪૪ તેંમ, તમે શુક કરનારા શખ્સો! મુશ્કેલી દરમ્યાન સખુરીથી સીધો રસ્તો કાપજો, તમારું શરીર એની માફક રાખજો, અને દુખના દરીયાનું માથાં પર ચોમેર તાજ નમાવી, ખલકતાના લોકને બહેર કરશો.

— — —

ખોરાક.

૧૪૫ તરેહવાર જાતના મીઠાતાનો લઈએ, તેના કરતાં એક ચીજ ખાધી તે, સાત ચીજની બરાબર છે.

૧૪૬ મીંટ (માંસ) નો ખોરાક લઈએ તેનાં કરતાં વેળ-
ટેબલનો ખોરાક કાંમતી છે.

૧૪૭ ૧) વેળટેબલથી પારકું લોહી આમેજ થતું નથી; ૨) એ ચીજ મગજને વિકરાળ કરતું નથી; ૩) તબીયતમાં હમેશાં સુધારે થતો રહેછે ૪) પૈસાનો ખંચાવ થાય છે.

૧૪૮ જ્યાં ચલાણુ નહિ હોય ત્યાં તમારી ફરજ સમજને કામ લેવું, પણ, ખોદા ખાતર તમારે લીધે, કુટુંબને હરકત પહોં-
ચાડવી નહિ !

૧૪૯ ચરબીવાળા ખોરાકથી દુર નહિં રહીએ, તો તનમાં ન ધારેલાં દુઃખ ઉત્પન થાય છે.

૧૫૦ નીચમીત અને થોડો ખોરાક લીધાથી કામપર ચાલાક થવાય છે, અને પાચન શક્તીમાં બિગાડો થતો નથી.

૧૫૧ મોંઢાને દુન્યાના મેવા ગમે, પણ તેના ગુણો તંગીમાં માલુમ પડે.

૧૫૨ પાંચ માણસમાં ખાવાનું ઇજ્જન હોય તો હાથને તકલીફ આપે તેના કરતાં, તમારી વિચાર શક્તીને વધુ તકલીફ આપજો. સખખ, માણસાઈ પીછાન ખાનુંવેળા સારી રીતે થાય છે !

૧૫૩ ખાનાપર બીજી ચીજ કરતાં પાણી લેવું ગુણકાર છે, પણ તેનો ગુણ થોડાને માલુમ છે કે જેઓ તેની આગળ જાય.

૧૫૪ ખાનું હમેશા ધીમે લેવું અને ત્યારબાદ ફરહર કરવું કુજેથી તબીયતમાં ગેરફાયદો નહિ થાય.

૧૫૫ ડાકેલા આદમીએ એકદમ પાણી લેવું નહિ અને એકી તાંસે તે પીવું પણ નહિ.

૧૫૬ ખાનાં નજદીક કોઈપણ માણી યા બાળક આવે તો તેને, પહેલાં તે ન્યામત ચખાડવી.

૧૫૭ માણસને દુધનો ખોરાક ઘણી વેળા પાચન થતો નથી; તેથી ગોઠે ગોઠે લેવો ગુણકારો છે.

કાયદો.

૧૫૮ કાયદાપર અમલ કરજો પણ તેનો અનાડર કદી કરશો નહિ.

૧૫૯ કાયદાથી જે ઉલટું ચાલે તેને પહેલાં કાયદો બતલાવી પગલું આગળ ધરવું.

૧૬૦ ધર્મ ગુરૂનો, પેગમ્બર સાહેબનો, ઉસ્તાદનો, માત પીતાનો, શેઠનો હોકમ કદી તોડશો નહિ.

૧૬૧ કુન્યાની રાહ રસ્મ પ્રમાણે, જે ઉલટું હોય, એવું તમે જાણો, તો, તમારી ગરીબાઈ વખતે ચુપકીદી પકડજો.

૧૬૨ નીચ આદમીની ચુંગાલમાં જો એક અહસ્થ ફસી જાય, કે જ્યાં તેણે ગરૂશીકાયદો તોડ્યો હોય, તો, તેની સાથે નમ- નતાઈ વાપડવામાં કાયદો છે; એમ નહિ કરીએ, તો અહસ્થપણાને નીચું જોવાનો વખત આવે !

૧૬૩ કાયદો સર્વેને લાગુ પડે, પછી તે હોય શહેનશાહ યા ફકીર.

૧૬૪ કાયદાને માન આપજો, પણ જ્યાં ચલણ નહિ હોય, ત્યાં નીરદોષ બાળક માફક રહેજો ! જ્યારે તમારા હાથમાં કાણુ આવે, ત્યારે અદના તેમજ આલા બંનેને બતલાવતા રહેજો. અને જંદગી તલક ખરા કાયદાથી કામ લેજો, નહિતો કાયદાનો ભંગ કીધેલો કહેવાશે, અને ખોદાની ખફગી શીરે ઉતરશે.

૧૬૫ જે દશમાં યા કોમમાં કાયદો નહિ હોય, ત્યાં કુન્યાની રીતી નીતી જેવું કદી હોયજ નહિ.

૧૬૬ જે માણસ પોતાના માત પોતાને માન આપે છે, અને ખોદાને હરેક કામપર, પોતાની જાણે ઉપર રાખે છે, તેમાણસ જેટલો કાયદામાં પુરવીન છે, તેટલો બીજો કોઈજ નથી.

લગ્ન:—

૧૬૭ હમેંશા જીવવાન વયે સૌએ લગ્નના ગાંઠથી જોડાતું બહેતર છે !

૧૬૮ લગ્નના ગાંઠથી એક બીવકુદ આદમી અને ઉછાછલો આદમી હમેંશા ઇજ્જત આપડમાં રહે છે, અને ગુજરાનનું સાધન ખોલી કાઢવાને ઢીલ કરતો નથી.

૧૬૯ છોકરીના માબાપ તરફથી જે હકક (વાજખી) મળતો હોય, તેજ, ફકટ, મરદે સ્વીકારવો જોઈએ.

૧૭૦ જો એક જવાંન, લગ્નના સમયે છોકરીના માબાપને ઉલટું સુલટું સમજવી રૂપીઆની માગણી કરે (જેનાપર તેનો દાવો નહીં ચાલતો હોય) તો, તે જવાંન, પોતે વેચાયલો કહેવાય; કારણ કે છોકરીના માબાપે રૂપીઆ આપી ખરીદ કીધો (જેમ રૂપીઆ ખર્ચી એક ચીજ ખરીદી લેવાય છે તેમ) માટે ઉધરતા જવાનો ! જાતી ખુદ્દીથી ખ્યાલ કરશો.

૧૭૧ પૈસાપર કુદકો મારવો તેના કરતાં, ખાંદાની આદમી પર, કુદકો મારવો જીંદગી સૂઝી ધરખમ આસરો છે.

૧૭૨ લગ્નની હોંસ સૌ કોઈને હોસ, પણ, લવ ગુજારવો દુઃખ-દાયક હોય છે.

૧૭૩ જ્યાં સૂઝી તમારો પગ, મક્કમ હોય નહીં, ત્યાંસૂઝી સંપૂર્ણ વિચાર વગર પગલું ભરસો નહીં.

૧૭૪ પરણી રહ્યાબાદ, જોડાંમાં કોઈ રીતની ભાંજગડ પડે, તો, માબાપો ગુનાહને પાત્ર નથી.

૧૭૫ જે લગ્નનો કાલ તોડે તે આ જેહાનનો અને જોદાનો ગુનેહગાર છે.

૧૭૬ લગ્નનો કાલ તૂટે, તો, પંચના અકાબરોએ છૂપી ખબર લેવી, પણ એ પગલું બહાર જવા દેવું નહીં.

૧૭૭ લગ્નના આશીરવાદ દીધાબાદ હમેશા ધર્મ ગુરૂએ, વાયજ આપતા રહેવું, અને તેની બારીકી મગ્જપર ડાઘાવવી. જોથી તે જોડાંને સુખી અને સફળ છાંદગી, કેમ અને કેવી રીતે ગુજારવી, તેના મગ્જપર અસરકારક છાપ બેસે.

૧૭૮ લગ્નપર હમેશાં સખાવતનો દરવાજો ખોલવો એના જેવાં શુભ સગન અને કુવા બીજી નહીં હશે.

૧૭૯ જો એક બળતો દિવો પવનના સપાટાથી ગુમ નહીં થાય, અને ચોમેર અંધારું નહીં થતું હોય, તો લગ્નના ટાંકણે હજારો રૂપીઆનો ધુંમાડો કરી લોકોમાં રંગ જમાવવો બહેતર છે.

દાસ્તી.

૧૮૦ એક ગાર્ફલ આદમીની દાસ્તી કરીએ, તેના કરતાં મરનાર આદમી સાથે દાસ્તી કરવી કીમતી છે.

૧૮૧ નાદાંન દાસ્ત કરતાં દાનાવ દુશ્મન ભણે.

૧૮૨ નાદાંન છોકરાની દાસ્તી કરીએ નહિ, અને તેને ભરમ આપીએ નહિ, નહિ તો એ ઈજ્જત થવું પડે, અને ઘણી વેળા જાન, હાથથી જાય!

૧૮૩ દાસ્તી તો નામે ખરાબ છે, પણ રાખવી હોય, તો મલાજમાં રહેવું, પણ કોઈની દાસ્તીમાં, કામ છોડી ચકચૂર થવું નહિ.

૧૮૪ પૈસાદારની દાસ્તી કરીએ, તો, તેની માફક તમારે થવું જોઈએ અને વખત આવે ગંમખાર હાલતનો વિચાર પણ રાખવો જોઈએ.

૧૮૫ બેરાદર! જોહાંનમાં કોઈ તમારો દુશ્મન થતો હોય તો પહેલાં દાસ્તીથી છે.

૧૮૬ દુશ્મનોનું લશ્કર આગળ પાછળ નહિ રાખવું હોય, તો દાસ્તી કરો નહિ.

૧૮૭ દાસ્તી કરવી સહેલ છે, પણ નીલાવવી મુશ્કેલ છે.

૧૮૮ ખરો દાસ્ત તેને જાણે કે તમારી રૂબરૂ વાખવા ખીકરે નહિ.

૧૮૯ જે દુશ્મન તમારી ખરી એબને બહાર લાવે અને તેપરથી તમને જે ઘડા મળે તો તે દુશ્મન નહિ, પણ સલાહ-કારક દાસ્ત કહેવાય!

૧૯૦ દાસ્તી રાખતાં જુગ જુગ વહી જાય, પણ એક મીનીટમાં તેનો અંજમ (છેડો) આવે.

૧૯૧ ખરાબ દાસ્તોમાં ફર્યાદી ઇનશાંન શુભ લક્ષણ ભૂલી જાય છે. પોતાના કામ પર બીલકુલ ધ્યાન આપતો નથી, અને એશ આરાંમમાં પોતાનો વખત ગુજારે છે! જેનાં માઠાં ફળ, તરેહવાર રીતે પાછળથી નીપજે છે!

૧૯૨ સલાહ કારક દાસ્ત જે મળે, પણ આડો રસ્તો દે-ખાડનારની ગણતરી પણ નહિ થાય.

૧૯૩ માણસોની સંખ્યા પીછાંણ થયા બાદ દાસ્તીનું સાદું રાખો; જેથી તમારા જાતી ગુણોમાં વધારો થાય અને હિંમતથી તમો આગળ વધો.

૧૯૪ જે દાસ્ત તમને મતલબથી ઢાંકવા માંજે તેની સાથે દૂરથી વહેવાર રાખો!

૧૯૫ નવસો દાસ્તનું મંડળ બનાવો તેના કરતાં નવ દાસ્ત એવા રાખો કે, તેઓની ગરજ સારે.

૧૯૬ * નવનો આંકડો શુભ છે, કારણ કે-નવના પાવરાની તદખીર ઝારજ દીસે છે.

* ૯ નો ટેબલ આખો બોક્ષવો અને જે આંકડો આવે તેનો સરવાળો કરવો તો પાછા ૯ આવશે $૯ \times ૨ = ૧૮$ ($૧ + ૮ = ૯$) તેમજ નવ પા, નવું અરધુ ને નવ પોતું નો જે હિસાબ આવે તેનો પણ સરવાળો ૯ આવશે.

૧૯૭ દાસ્તી નામે પસંદ નહિ કરતા હો, તો, છંદગી તલક એક 'દાસ્ત'ને પકડી રાખજો! જે દાસ્ત દિન રાત તમારી આગળ રહેશે; જેને તમે જોશો નહિ, પણ તે તમોને ગુપ્ત જોશે; જે વાત કરશે નહિ પણ જોખી નસીબત કરશે; જે ચારી (મદદ) દેનાર છે, પણ ચારી લેનાર નથી; તમે તેના દુશ્મન થાવ, પણ કદીખી તે દુશ્મન નહિ થાય!

૧૯૮ મક્કારી જેહાંનમાં એવો વક્ષ દાસ્ત હોય, તો, જેહાંન, જક્ષ શું કરવા ખમે?

૧૯૯ દુશ્મનથી ડરો તેના કરતાં દસ્તથી વધુ ડરો!

૨૦૦ જ્યાં સૂઝી જાણીતા ગુણોના આડના થડપર, કલમ કરવામાં આવતી નથી ત્યાં સૂઝી તેની ખરી પીછાણ થતી નથી, તેમજ દાસ્તી પહેલાં દખાવથી હોતી નથી પણ આસ્તે આસ્તે કામનો સંબંધ રાખવાથી ખરી દાસ્તીના ગુણો માલમ પડે છે!

૨૦૧ જે કોઈ બીજાને દુખ દય, તો તેને ઘટેય કે અગર
મને કોઈ દુખ દય, તો કેવું લાગે છે!

૨૦૨ કોઈની અખ ઉંઘાડવી હોય તો ખરડેલી આંગળીને
સાફ કરી એવું કામ કરતા રહેવું.

૨૦૩ જોદા અખનો ઢાંકનાર છે, તો પછી ઇનશાંતની શું જરૂર છે?

૨૦૪ જોદો રીતે જે દાસ્ત કોઈની અખ ઉંઘાડતો હોય
તો તેણે સાંભળશો નહિ, નહિ તો વખત આવવે તમારી અખની
સુગંધી બીજાને મળતી રહેશે!

૨૦૫ પોતાની બડી ઢાંકી સંતોષ પાંખવો પણ પારકાની
બડી માંથે લેવી નહિ!

૨૦૬ કોઈનો બેદલરંમ જાણો તેના કરતાં તમારા અંતઃકર-
ણનો બેદ જાણવાની પહેલાં દોરોશ કરો!

૨૦૭ કોઈની મશકેરી કરોએ નહિ, અને કરોએ તો સર્વેજણ
(ઊંચયાનીંચ) ની ખમી જઈએ!

૨૦૮ કોઈની હસાઈ કરવામાં માન સમજતા, હો, તો મંડ-
ળીમાં, તમે અપમાન પણ સમજતા રહેજો!

૨૦૯ ગ્રહસ્થપાત્રું વાપડતા હોતો, પહેલાં ડોક, નીચી રાખી, સર્વેને માન મરતખો, અંદાસર આપતા રહેજો; અને હરેક જાણુ-સાથ દયાની નવરથી જોજો, તો, એમાંજ, તમારી ખરી પીઠાણુ છે!

૨૧૦ લોકોના કહેવાપર અને બોલવાપર ભરોસો રાખ્યે નહીં; રાખ્યે તો મળેલો લાભ પણુ જતો રહે.

૨૧૧ દાસ્ત આસ્નાઓપર અને કુટુંબમાં પણુ ભરોસો ખારીકીથી મૂકજો! આ બે દિલ, બે વક્ષ જમાનાએ, ભલા ભલાઓના મગ્ગપર કાણુ લીધો છે, માતે ચેંતીને ચાલશે.

૨૧૨ જેટલું આપ બળથી કામ થાય છે, અને દુન્યામાં નામના મેળવાય છે, તેટલું પારકી મદદથી કદી થતું નથી.

૨૧૩ કામમાં બે દરકાર રહો, અને ચોકસ વખતે તમારી નેમેલી ફરજ અદા નહીં, કરો, તો, માર્ગમાં આર્ચીંતી આફતો મળશે, અને કામમાં વધુને વધુ રોકાણુ થશે.

૨૧૪ તમારું વચન એક રાખજો; જે મોઢેંથી બોલો તે પાછું ફરશે નહીં. કારણુ, એક મોખનના માણસ આગળ સેતાનનું તમામ કૌવત નાબુદ થતું જાય છે. તેમજ આ દુન્યાના બંદીખાનાની તેને જરા પણુ ધાસ્તી હોતી નથી.

૨૧૫ તમારી કબુલેલી ચીજપર કોઈ રીતનો દગો જાહેર થાય, છતાં સામાં ધણી સાથ કોઈ પણુ બાબદપર ઉતરવું લાયક નથી. પણુ તેને રાજી રાખી, બોદાની અદાલતમાં તેનો બદલો માંગો!

૨૧૬ પાંચ દિવસમાં એક ચીજ થતી હોય તો પહેલાંથી એક અડવાડીઆનો ભરોસો આપો; અને તે ચીજ જલદીથી બજાવી, સપુ-રદ કરજો.

૨૧૭ જૂઠો વાયદો આપીએ નહી, કે, જેથી કામનું દાંમક પાચે નહી.

૨૧૮ કામ પર ચોકસ હશે, તો, સેંકડો કામો, એકલે હાથે બળવી, પાછા ફરેગ થશે; અને વળી મગ્ગ એટલું શાંત રહેશે, કે, તમારાં કીધેલાં કામનો ખ્યાલ વઘીક આવશે નહી.

૨૧૯ જો એક ઘડી આજ, પાંચનું હોય, યા પચાસનું હોય પણ તેને ચોકસ ઠાંધમે એક હાથથી ચાવી આપવામાં આવે, તો કોઈ રીતને ફરક માહું મ પડતો નથી, અને લાંબો વખત જવાબ આપે છે.

૨૨૦ તેવીજ રીતે તમારા અંતઃકરણના સર્વે સાંચાએને ચાવી આપી એવા ચલાવતા રહો, કે, હરઘડીએ હરેક કામને ખાતર તમોને ચોકેલા (હુશ્યાર) રાખે!

૨૨૧ એક મહાભારત કામ કરો, તો આગળથી વિચાર કરો; જમણી અને ડાબી બાજુની કુંનેહ હાથ કરો; તમારી હાલત તરફ નજર ફેંકો; અને, ત્યારબાદ જો તમારામાં હિંમત આવે તો, ફકટ ખોદાની મદદ માંગો! બીજાઓની પરવાર કદી કરો નહિ! અને સર્વે બારીકી હાથ ધરી, ચાહોમ પગલું બહાર કાઢો, માર્ગમાં બેહદ મુશ્કેલી મળશે, પણ કદી ગુંચવાશે નહિ, અને પાછો રસ્તો લેશે પણ નહિ, તોજ તમારૂં બીજાનું સુખ શાંતીમાં કરશે!

૨૨૨ કોઈ પણ પુણ્યનું કામ કરતાં તમારી મદદ નેક આદમો થોડાં મળશે, માટે તમો મુસ્તકીમ રહેજો. જ્યાં ખોદા પાધરો છે ત્યાં તમારો વેરી આંધળો છે!

૨૨૩ નહવાં કામને ખાતર પણ વિચાર કરીએ, જેથી બીજાં કામો કરવામાં તમોને કિંમતી મદદ મળતી રહે!

૨૨૪ તમારા કામમાં સુજ પડતું નહિ હોય તો પાંચ સારાં અને કુનેહ માણસોની નસીએત લેઈએ, અને જાતી હુશ્યારીથી તેનો 'તોર' શોધી કાઢ્યે!

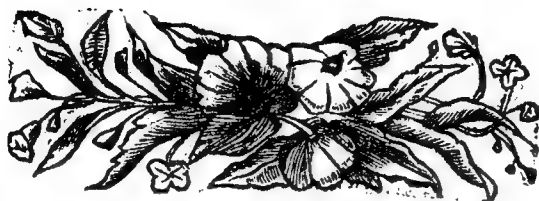
૨૨૫ કેઈ ચીજ કરવી, અને કેઈ ચીજ નહિ કરવી, એને માટે તે હક્કતાળાએ દરેકને ચશ્મ ખુલ્લી આપી છે!

૨૨૬ અજાણ્યા આદમીની મુલાકાતે જઈએ તો ઘરમાં દાખલ થઈએ, તેઆગમજ બહારથી ઇશારતમાં કામ લેઈએ; એમાં ખરી સભ્યતા છે!

૨૨૭ ઘરે મુલાકાત કરનાર શખ્સને પહેલાં બેઠક આપીએ, ત્યારબાદ ગોફતેગો કરીએ. પાણુ કદી નજરથી વાત કરીએ નહિ; પછી તે હોય લાચાર યા પૈસાથી ભરપુર!

૨૨૮ જે માણસ હરેક કામમાં દૂર અંદેશી હોય, તો, તે પોતાના ઘરમાં કુલની મુગંધી રોજબરોજ પાથરેલી રાખે છે!

તબીઅત

૨૨૯ તબીઅત આગળ દોલત ચાલતી આવેછે!

૨૩૦ જેહાંનના લોકો ત્રણ દુઃખ ભોગવે છે, જેમાંનું પહેલું ખુદરતી, બીજું કોદાળી મારીને લીધેલું (એટલે જાણી જોઈને લેલું) ત્રીજું નીચ આદમીઓનો નાહકનો સંતાપ (દુઃખ).

૨૩૧ ખુદરતી દુખનો ઉપાય ઓદા ગુપ્ત કરે છે, માટે એ બાબદ સખુરી રાખજો! તમારું દિલ ખાલેસ છે તો પછી તમોને કશી ધારતી નથી!

૨૩૨ જાણી જોઈને લીધેલાં દરદનો ઉપાય હજારો પૈસાની ધુળ-ધાંણી કરેછે, છતાં દુઃખ દર્દે થતું નથી.

૨૩૩ એક ખિમાર આદમીની સારવાર ઘણીજ શાંત રીતે કરવી, પણ તે પર ઘણો વહાલ દેખડાવીએ તો, પાંચ દહાડે જતું દુઃખ, પંદર દહાડા સુધી દર્દે થાય નહિ.

૨૩૪ સાધારણ ખીમારી પર ઘરના ઉપાયો લાગુ પાડવા, પણ ઘણી ગડબડ, એવી વખત સારી નથી.

૨૩૫ જો એક બિમારી નહિ જતી હોય, તો, જાણીતા દાઠ ની ટ્રીટમેન્ટ લેવી, પણ ગભરાત કરી પાંચ દાકતરને બોલાવ્યે તો કેસમાં બીગાડો થશે, અને બિમારના મગજ પર ઘણી માડી અસર થશે!

૨૩૬ તમારાં સાધારણ દુઃખને યાદ કરો, તેના કરતાં, તમારાં કામને પહેલાં યાદ કરો.

૨૩૭ તમે ન, ધારેલી રીતે દુઃખ, ખમતા હો, અને તમારી સારવાર અર્થે કોઈ નહિ હોય, તો હિંમત રાખી, તમારાથી, બીજાં વધુ દુઃખીઓનો વિચાર કરો! એવો મજબુત દાખલો મગજ પર એસાડી તે દાકતરને ગુપ્ત અરજ ગુજરે! જેથી દરદ તમારું ઘર મુંઝે મોંઢે છોડી જશે!

૨૩૮ કોઈપણ દરદનો ઉપાય કરો તેના કરતાં આગળથી અટકાવ કરો.

૨૩૯ ઘણી વેળા ધનશાંતિનું દુઃખ વાછંત્રથી દર્દ થઈ શકે છે! સખખ, વાછંત્રના મધુર સરોદો તે બિમાર શબ્દના વિચાર તરફ જવાથી, તે, પોતાનો દુખનો ખ્યાલ કરતો નથી; જેથી ધીમે ધીમે તેને શાંતી મળે છે!

૨૪૦ દુઃખ થાય તો હરકત નહિ, પણ એક વેળા દુઃખનો વિચાર મગજ પર સામેત થયો, તો, બે હદ ધાસ્તી છે.

ગરેહ.

૨૪૧ ગરેહ એટલે સંપુર્ણ રીતે આફત ભોગવી ગરાવાનો વખત

૨૪૨ ગરેહ અને પત્તાતી-ચોકસ વખતનાં હોય છે. (જેમ એક બંદીવાનને ચોકસ વર્ષની ટેપ મારવામાં આવે છે તેમ)

૨૪૩ ગરેહના વખતે, જે માણસે પડતાં દુખનો અનુભવ મેળવ્યો, તેને હૃદયીનો અનુભવ મળ્યો, એમ જાણો !

૨૪૪ એ બદ સીતારો ઇનશાંનને હરેક નજીવા કાંમને ખાતર પાણુ વમળમાં નાંખે છે; રોજના રસતા બંધ થાય છે; અને ઉંઘડે કે ખુદરતી રીતે પાછા બંધ થઈ જાય છે.

૨૪૫ પ્રમાણીકપણાંથી અને ચોકસાઈથી એ સીતારમાં, ઇનશાંન ગાર્ફલ થઈ જાય છે; અને રંજ ખેંચતાં, ગંજ મળતો નથી.

૨૪૬ જ્યાં સૂધી સીતારો બદલાય નહી, ત્યાં સૂધી દરરોજ ન ધારેલી આફ્ટો પડ્યા કરશે. અને પૈસો મેળવેલો હાથમાંથી જતો રહેશે.

૨૪૭ એવા વખતે કામ હાથ ધરીતો, પંદર વખત વિચાર કરે; અને નહી તો, ઘરના ખુણે બેસો.

૨૪૮ દુન્યાના સમાગમમાં કદી આવશે નહી; ઇજ્જતથી બે ઇજ્જત થવાનો વખત આવશે; તમારી કદરનો ઇન્સાફ કોઈ આવશે નહી.

૨૪૯ એ વખત ચાર જાતનું દુઃખ ખમવું પડશે, એક ખુદરતી, બીજું, નંદારેલીરીતે તખીઅતનું, ત્રીજું પડતા વખતનો નીચ લાલ લેઈ વગોવવાનું, ચોથું ખરીખંત છતાં-રજક રોજી બાળે ગમખાર હાલતનું

૨૫૦ આ વખતે, સંખુરી રાખજો, અને કોઈ સાધન મળે તો નીલાવ કરજો જેથી મગજને થોડી ઘણી તાજગી મળે !

૨૫૧ તમારી ચાલ બદલાયા પછી તમારાં ભલાંને કાજે કોઈ હાથ પકડીને લેઈ જાઓ !

૨૫૨ જેમ એક ઝાડનું પાંદડું ક્યારે ઉગશે અને ક્યારે ખરી પડશે તેની ખબર નહીં પડે ; તેમ, નસીબ ક્યારે સુએ અને ઉઠે, તે કેમ માલુમ પડે ?

૨૫૩ કમનસોબે, ભડું કામ કરતાં અડધી મળે નહીં પણ અડધી ગજવાંમાંથી કાઢવી પડે.

૨૫૪ જેમ બદ વખત પૂરો થાય તેમ, બેહદ આફટો (જંદગીમાં જોયેલી નહીં હોય અને સાંભળેલી પણ નહીં હોય) પડતી રહેશે.

૨૫૫ એક પછી એક ચાર દિશાનો ફટકો ખમાય, પણ ચાર દિશાનો સાંમટો ફટકો પડે તો ઇનશાન દિવાનો બને.

૨૫૬ જેહાંનમાં કોઈ તકદીર ખાલતું હોય તો ખોદાને તદબીર બતલાવવા સૌ કોઈ નીકળે !

૨૫૭ સ્વપ્નાની તાસીર જોઈએ, પણ તકદીરની તાસીર જોઈએ તો જોરેમંદ આદમી નાતવાન બને !

૨૫૮ તમારા બદ વખતે, ખોદા પાસે ચારી માંગતા હો, તો, ખરાં એકીનથી બંદગી (ચોકસ) કરવાનું જારી રાખો તો તમને અનેક શાયદા છે ! તમારી સંખુરીનું જોર તથા અફલનું કૌવત વધતું રહેશે !!

૨૫૯ ગરેહ કરતાં ગરીબાઈ લાખ દરજ્જે, બહેતર છે!

૨૬૦ બદ વખત બૂઝાપણું કરતાં, જવાનીમાં હજાર ઘણું
ઘટ છે.

૨૬૧ સો, પડે ન એકે ગણે નહિ તેના જેવો કમબખ્ત બીજો
નહિ હશે! કારણકે ખુદરતી આફ્ટ, ખોદા તાલાની કીમતી બક્ષેશ છે.
જે ફકત ખરો ચિતાર તેના ખ્યાલમાં ઊતારે છે!

૨૬૨ ખૂરા વખતે જે માણસ ખૂરાઈતો વેશ લીએ તો તેણે
શિક્ષાની લાકડીને, ચોરી કીધી એમ જાણા.

૨૬૩ આસમાની ચક્ર જ્યાં સૂધી શીરપર લટકેલું હોય, ત્યાં-
સુધી, ધીરજ રાખી નેકીમાં મશગુલ રહીએ તો, ચક્ર પિત્યાબાદ, આ
જેહાંન, કેવા રંગ, રૂપ, ધારણ કરેછે તેનો વિચાર કરવાની ફરજ
ફરીથી પડે નહિ!

૨૬૪ આસમાને જે બનાવ બનવા માટે ચોકસ લેખ માર્યા છે
ત્યાં સર્વે જણુ લાચાર છે!

૨૬૫ આ બેઠંગી આસમાનનો એવોજ રવઈઓ છે, કે એક
માનવીને કબી આસમાનની ટોચે ચઢાવે અને કબી સીધા ખાક કરતાં
નીચે આટવી નાંખે!

૨૬૬ જમાનો પોતાના ફાંટા મુજબ એકનેગંજ બક્ષરી શેહેન-
શાહ બનાવે છે, અને તે ફાંટા ફરતાંજ તેના પાઉંમાં બેડી નાંખી
બંદીવાન કરે છે.

૨૬૭ આ એવકા આસમાન જ્યારે કોઈની પેશાની (નિંદાર) પર, મહેરબાનીના હાથ પસવારે ત્યારે નિશ્ચય માનવું કે તેની ખીડ પછવાડેથી એવી તરાપ મારશે કે તે બિચારાને ઘરતી પણ જગા આપશે નહિ!

૨૬૮ આ પ્રીય વાંચનાર! એની બદ્દેશ પર ગરૂ ના રહો; એની બરોશની હથેલી પર માવો છે; પણ હથેળી તજે, સેંકડો જાતની રંજો, સફ સમારીને ઊભેલી છે.

૨૬૯ આ દુન્યામાં કોઈપણ આદમી સુખી નથી; જેની પાસે સરખત છે તેની પાસે ખીવાનું કપ (ખ્યાલું) નથી, અને જેની પાસે કપ છે તેની પાસે સરખત નથી. (એટલે કે જેને ત્યાં અફલ હોય, ત્યાં પૈસા નહિ, અને પૈસા હોય ત્યાં અફલ નહિ!

બૂરા હવસો.

૨૭૦ દિલના બૂરા હવસો, એ, હેરેમનની શકતી છે, અને દિલના નેક વિચાર એ ખોદાઈ શકતી છે!

૨૭૧ હેરમેન કાંઈ ચાર પગ અને બે માથાં ધરાવતો નથી; અગર ધરાવે તો, આ જેહાંનના બૂરાં માણસો છે!

૨૭૨ પરવરદેગારે દરેક જણને ભલી તેમજ બૂરા શકતો આપી, આપજોખત્યાર બનાવ્યાં છે. માટે ઇનશાંન જે તબક્કાપર રચાશે, તેવાંજ તેને ફળ મળશે!

૨૭૩ નેકી બદી દાનો હય પેદા, વળી જયસા કરના વયસા ભરના, દુન્યામે ઠેરહેના, તું કહેના માન લેમેરા.

૨૭૪ પહેલાં નેકી, પછી બદી જાહેર થઈ, માટે જેતું કરશો તેવું જ આ દુન્યામાં રહી પાંમશો! એમ તમે ખાતરીથી માનજો.

૨૭૫ જે શબ્દ ખોદાઈ માર્ગ પર ચાલ્યો તો હેરેમનતું નામ નિશાન હોતું નથી (એટલે તે કાંઈ બૂર કામ કરતો નથી.)

૨૭૬ જે શબ્દ ધોદાના ફરમાન મુંજળ ઉલટો ચાલે, તો હારેમનની ખૂરી શક્તી (ઐઠલે બદનની ખૂરી શક્તી) તેના પર ગાલેખ થાય છે! (ઐઠલે ખૂરી લાલચોને વશ થવું પડે છે.)

૨૭૭ આદમીના, બે હાથ, એક જમનો અને હાથો, પણ આખરે જમનો હાથ, હાથો હાથ પર ફાવી શકે છે!

૨૭૮ તેમ જે હાંનના નેક મરદો! બે શક્તીમાંની એક ખુદાઈ, અને બીજી હેરેમનની છે; પણ આખરે ખુદાઈ, હેરેમનની શક્તીને જર કરે છે (રાજ્ય ભોગવે છે.)!

૨૭૯ જેવારે એક ખૂરો માણસ જળમાં સપડાય છે, ત્યારે તેની ખૂરી શક્તી કામ કરતી નથી, પણ ખુદરતી શક્તી તેને આજુરદે (કુખી) કરે છે.

૨૮૦ જે એક સારથો માણસ કેઠે ફસી જાય, તો ખુદરત તેનાથી દૂરજશે નહીં; પણ તેના અદલ એન્સાઈથી કોઈ પણ પ્રકારે બંચાવી લેશે! માટે તમારો જાન 'એના' પર ફીદા કરો!

સ્વચ્છતાઈ. (અશોઈ)

૨૮૧ તમારી બે બગલ કરણીની કેતાબ છે; જેમાંની-૧, અશોઈ અને ૨, અશોઈપર અમલકરી બીજને અશો બનાવવા.

૨૮૨ તમારી પવિત્રાઈનો હિસાબ માંગતા હો, અને તેની પુરવારી જોઈતી હોય, તો રાત દિવસ તમારી કમરને પૂજતા રહો !

૨૮૩ જરતોસ્તી ધર્મ બાળ કરતાં બારીક છે ! તો, સમજુઓ ! ધ્યાન ધરો કે, અશોઈ એ તે શું ચીજ હશે !!

૨૮૪ પરવરદેગારથી બીજો આલા દરજ્જો તમે જોવા ધચ્છતા, હો, તો, ફકટ અશોઈ છે.

૨૮૫ જો ધર્મની ક્રિયા કરતાં એક બાળ (નસી) ક્રિયાના કામમાં પડેતો, આખી ક્રિયા રદ બાતલ થાય છે ! તેમ, જો, તમારી પવિત્રાઈ નહીં હોય તો, ફરેસતાઈ ખસલતના વિચારો તમારા મગજને, તે, ક્યાંથી આવે ?

૨૮૬ જોદા પોતે અશોમાં અશો છે, ત્યારે આપણે અશોઈ નહીં રાખ્યે તો, જોદાના બંદા ક્યાંથી જાળખાઈએ ?

૨૮૭ જો દુન્યામાં પવિત્રાઈની નીસ્તી હોત, તો, સેતાનની ખુદરતમાં હસતી હોત.

૨૮૮ અશોઈ ત્રણ જાતની છે-૧ તનની અશોઈ, બીજી મનની, અને ત્રીજી આત્માની અશોઈ.

૨૮૯ જોણે આત્માનો અશોઈ રાખો, તેણે બહેસ્તની અશોઈનો પાયો નાંખ્યો.

૨૯૦ બાળની સ્વચ્છતાઈ તેલથી કરે તેના કરતાં નિર્મળ પાણીથી કરે તો બહેતર છે!

૨૯૧ જેમ જમીન પર ઘાસ ઉગેછે તેમ શરીર પર બાળ ઉગેછે!

૨૯૨ માથાં પર ઝેહદ બાળ રાખ્યે તો મજબૂત શાંતી નહિ મળે!

૨૯૩ જ્યાં સુધી એક ખેતરમાંથી ઘાસ કાપી કાઢવામાં આવતું નથી ત્યાં સુધી તે ચોખ્ખું માલુમ પડતું નથી તેમજ મગજ પરથી બાળનો ભાર ઝાઝો થાય નહિ (કાપી નાખીએ નહિ) તો આચાર વિચાર સ્વચ્છ હોય નહિ!

૨૯૪ જે બાળ ખરીને પડીએ, તે નસો કહેવાય.

૨૯૫ જો પગ ઊંઘાડા રાખીને ફરીએ તો પગને તુકશાંત છે, તેમ જો માથું ઊંઘાડું રાખીને ફરીએ તો માથાંના ચોક્કસ ભાગને ઇજા થાય છે!

૨૯૬ નસો અંગ પર પડે અને તેનો ઉપાય, તુરત નહિ કરીએ, તો, માણસને અપવીત્ર તથા રોગી બનાવે છે!

૨૬૭ નખ ઘણી ઝેરી વસ્તુ છે; બદનની રસી (ત્રાહી) નખમાં ભરાઈ જાય છે, જે આપણને તેજ વખત માણસ પડતી નથી!

૨૬૮ નખ મોઢામાં દાખલ થયાથી તેનું ઝેર અંદર ઊતરે છે, અને બિમારી પેદા કરે છે.

૨૬૯ કોઈપણ ચીજ દાંત વતી કરદીને ખાંધાથી મોંઢાંની 'લખ' અંગ પર પડે છે; જેથી તે ચીકણા પદાર્થ શરીરને તંદરેસ્તીમાં બીગાડો કરે છે!

૩૦૦ દાંત તથા હોઠ હંમેશાં સાફ રાખવા, નહિ તો એક ગ્રહસ્થને પણ ઘણી વેળા નીચું જોવાનું થાય!

૩૦૧ મોંઢાની ખરાબ હવા તમને માણસ પડશે નહિ, પણ સામાં ઘણીને તુરત માણસ પડશે, માટે, એ બાબે ચોક્કસાઈ રાખવી.

૩૦૨ તમારા હાથે કોઈબી રીતની સહેજ પણ રસી લાગે તો તુરત તેને સાફકરી બીજું કામ કરવું.

૩૦૩ બીંન સમજથી રસી જેવી ઝેરી વસ્તુની પરવાર નહિ કરીએ, તો, તેનાં ફળ મુંગે મોંઢે આપનને આપવાં પડે!!

૩૦૪ ઐરાતે બાળકનો જન્મ આપ્યા બાદ લગભગ ૪૦, દિન સૂધી અલાહેદાં રહેવું; એ તેના લાલમાં ઉત્તમ છે!

૩૦૫ બાળકનો જન્મ આપ્યા બાદ, ઐરાતને પવિત્રાર્થનું એટલે હદ સૂધી ફરમાન છે કે, જો, તેમાં સહેજ પણ કસુર આવી, તો, ખુદરતી રીતે, માંઠો બનાવ (કોઈ પણ પ્રકારની હરકત) બનવાને ઢીલ થતી નથી.

૩૦૬ દસ્તાન જે, છે, તે, ઐરાતને રાહતના દિવસ છે, અગર કહો કે, એ, બીલકુલ અપવિત્રાર્થના દિવસ છે.

૩૦૭ એવા દિવસોપર, જો, તેઓ બાણી બેઠને દૂર નહિ રહ્યાં
બેઠરકારી વાપડી, ખુદરતના માનને એક અપમાન તરીકે બાણ્યુ તો
બીજા ગુનાહ બોધ તરફથી એઓ, માટે થોડાજ હસ્તીમાં હશે!

૩૦૮ જેઓએ (આરતોએ) બેબારીકીપર કાબુ લીધો, અને
પરવરદેગારના ફરમાનને એક ફરજ સમજ્યાં, તો, તેઓ, અને
તેમનાં ફરજદ આસુદગીમાં રહ્યાં; અને તેમના શરીર પણ, પહેલ-
વાનની મીસાલ થયાં એમ બાણ્યુને!

૩૦૯ પહેલવાન જે બને છે, તે ધારાકથી નથી બનતો, પણ
ખુદરતના કાયદાને બધી રીતે માન આપી, 'તેની શક્તી'ને પોતા
તરફ ઈચ્છવાથી બને છે!

૩૧૦ જેમ, પારકાં માણસના ગુણની પીઠાંણુ આપણને, તુરત
મળી શકતી નથી, તેમ પારકાં લોહીની શાબીતી બોધ સીવાય બીજા
કોઈને થતી પણ નથી.

‘પાણી, ને, જમીનની સ્વચ્છતાઈ’

૩૧૧ પીવાતું પાણી હમેંશા સાફ રાખ્યે જેથી તબીઅતમાં બીગાડો થાય નહિ.

૩૧૨ પાણીમાં બેમાલુંમ કચડું, અને ઇવજંતુ રહ્યાથી, તે જગરમાં અનેક દરદા પેદા કરેછે.

૩૧૩ પાણીમાં નસો જેવી ચીજ નાખ્યે નહિ; અને કદાચીતને જોઈએ, તો તુરત તેને બહાર કાઢી નાંખ્યે.

૩૧૪ નદિ દરિયાના પાણીમાં, કશી રીતનો નસો જોવામાં આવે, તો તેને બહાર કાઢી, થોડું પાણી કોઈબી રીતે દૂર કઢાવીએ; સખખ તે થોડું બીગડેલું પાણી હજારો આદમીને નુકશાનકારક છે !

૩૧૫ થંડાં પાણીથી બદન સ્વચ્છ કરીએ, તો, સરદી પેવશ થાય; માટે, થોડું ગરમ પાણી બદનને ઘણું જ ફાયદાકારક છે !

૩૧૬ ભીંનાશવાળી જગ્યાએ મુંકામ કરીએ નહિં અને ઇમારત કદી બાંધીએ નહિ.

૩૧૭ અપજેયું પાણી ઉપયોગમાં લેવું; પણ બાંણીજોઈ, પાણી બરબાદ કરીએ, તો, ખોદા રાજ નથી.

૩૧૮ ખુદરતી ચીજનો ગેરઉપયોગ કરવો એ તમોને પોતાને ગેરઉપયોગ કરવા બરોબર છે (એટલે ગુનાહ લાગુ પડેછે.)

૩૧૯ જમીન, જ્યાં, લોકોનો આવજવ થતો હોય, તો તેના-
પર કપ્પુ ગલીચી કરવી નહિ.

૩૨૦ ગલીચ જગાપર જો, કાંઈ જોવામાં આવે, તો, ફકટ
'જીવ, જંતુ,' અને 'દુર્ગંધીહવા' છે !

૩૨૧ વપડાસવાળી જગ્યાપર, બાળ, નખ, તેમજ ખરાબ
વસ્તુ નાંખ્યે, તો, ગુનાહનું કામ છે !

૩૨૨ દુન્યામાં ન ધારેલી રીતે આફ્ટનો વરસાદ પડતો હોય !
દુકાળથી લોકોને વિપત્તી પડતી હોય ! મહાભારત આગ અને રેલના
ચમત્કાર બનતા હોય ! તો એ સર્વે 'બદીનું મુળ' છે; અને તે
મુળને નાબુદ કરનાર (દાખલો ખેસાડનાર) 'ધરતી માતા' છે.

૩૨૩ સવારે તેમજ રાત્રે, જમીન માતાને નમન કરજો !
અને માફી ચહાજો, જે, "મુંજ અદનાથી કાંઈપણ ગુનાહ થયા
હોય, તે માફ કરે."

૩૨૪ ઇનશાનો ! જો દુન્યામાં આવી બદી પસંદ કરવા
માંગતા, હો, તો પહેલાં વિચારજો, કે હમો શાપર ચાલીએ છઈએ
અને શાપર મુંકામ કરીએ છઈએ!!

૩૨૫ ખુદરતી આફ્ટોનું મૂળ કારણ ફકટ 'બદી' છે અને
અને જે વખતે બદીનું જોર વધુ પંથરાશે, તે વખતે, 'ધરતી માતા'
બીલકુલ સાંખશે નહિ. અને ખુદરતી 'મારો' એવો ચલાવશે કે, એક
ગામ નહિ એક શેઠર નહિ, પણ આખો દુન્યાને ભોગવવું પડશે !
અને ઇનશાંનો ગાફીલીયતમાં મૂકાંધ જશે ! માટે, બાઈઓ ! તમારાં
ભલાંને ખાતર, પળેપળ ખખરદાર રહો ! !

ગુરી ચીઝો.

(આતશ, સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા અને ચેરાગ.)

૩૨૬ આ ગુરી ચીઝોને જ્યાંથી જુઓ, ત્યાંથી નમન કરજો, અને પાપની તોજેશ કરજો.

૩૨૭ ખોદા પોતે એક શેશજીનો અરો છે. ત્યારે તમારે તેના દિવાર જોવાં હોય તો તેની પેદાયશ કીધેલી ગુરી ચીઝોમાં તપાસતા રહેવું.

૩૩૦ તે માલેકે હરફ જેહાંને તેની ખુખીનો ચલકાટ આ જેહા-નને નહિ બદ્યો હોત, તો, આપણુ સર્વ એક પળભાર પણ ટકી શકીએ નહિ !

૩૩૧ કોઈ માણસ દુન્યાથી અંધારો હોય (વેવડ દેવડ નહિ) પણ આ ગુરી ચીઝોથી કદી પણ અંધારો હોય નહિ !

આતશ.

૩૩૨ પાક આતશ અહુરમઝદના દીકરા તરીકે ગણાય છે અને ધરતી ને પાક આવાં અરદવીસુર માતા, દીકરા તરીકે લેખાય છે !

૩૩૩ ત્યારે, આતશ, આપના મુરંખીના મુરંખી છે. અને ધરતી ને આવાં અરદવીસુર માતા, આપની માતાની માતા તરીકે છે, માટે, પહેલાં તમારો જ્ઞાન એનાપર કીદા કરો !

૩૩૪ આતશ રોશન કરો, તે પહેલાં તમારો હાથને રોશન કરો (પવિત્ર બનાવો).

૩૩૫ જેણે આતશને રાતદીત પવિત્ર રાખ્યો, (તેની પુખ્ત રીતે જાળવણી કીધી) તો, તેના ઘરથી હારેમનની શકતી (બૂરી શકતી) નાબુદ થઈ; તેનું ઘર સુખ સંપન્નમાં રહ્યું; અને તેની મુરાદમાં આયદ સફળ થયો!

૩૩૬ અપવિત્ર હોઈએ (એટલે ફરમાન મુજબ નહિ ચાલનારાં હોઈએ) તો પાક કેબલા આગળ (પાક મકાન) બંદગી કરવાનું દરેસ્ત વિચાર્યે નહિ. પણ ત્યાંથી સહેજ દૂર જગાપર જઈ ખોદાને યાદ કરવો એ આપણા લાભમાં ઉત્તમ છે!

૩૩૭ કોઈપણ દિવસ પાક મકાનમાં હસખેલ કરવી નહિ; પણ બંદગી કરી રહ્યાબાદ, એક પળ બાર નકામી રીતે, ત્યાં ઊભા રહેવું સજવર નથી.

૩૩૮ પાક કેબલા આગળ, પલંગ યા બીજાનું કદી કાજે રાખવું નહિ; મગર ફરજ, પડે તો, ઘણી દૂર જગ્યાએ મૂકવું.

૩૩૯ આતશ જેવી તુંરી ચીજને કુકચે નહિ, કારણ એ પોતાને તુંકશાન કરવા જોગ છે! અને દુઃખને ખોલાવવાનું કારણ છે!

૩૪૦ આતશ સાહેબ, આપનો ખિરાક તૈયાર કરે છે; અને નહિં કે, આપને તેનો ખિરાક કરીએ બીજો, તો આપને, તેનાં ફરમાનબરદાર કાંય નહિ થઈએ? (થવું જ જોઈએ).

૩૪૧ જે માણસ આતશને હલાકી (તુંકશાની) પહોંચાડે, તે પોતાને હલાકી પહોંચાડવા બરોબર છે! એમાં આતશને કશી રીતનું તુંકશાન થતું નથી.

૩૪૨ જેમ મશ્કેરી કરનાર રાખસ, બીજાની હસાઈ કરી
જીવને ખુશ કરે છે. તેમ, આતશને કુંકનાર રાખસ આસાએશ વખતે,
એક 'મોંજ' સમજે છે.

૩૪૩ આતશ-બહેરાંમ-પાદશાહનું પાક મકાન જે છે, તે, ફકટ
“ખાદાવંદ તાલાની દરગાહ” છે.

સૂરજ.

૩૪૪ જે વારે સૂરજની રોશની બિછાનાં પર પડે (પહોર
ફાટે) તે વારે તેને ઉઠી નમન કરજો ! તેનું ઝબાનપર નામ મૂક્યા-
વગર, તમારા કામનું પગલું બહાર ધરશો નહીં.

૩૪૫ જો સૂરજની રોશની આ ખાકી જેહાંનને નહીં મળત તો
કોઈ પણ માણસ યા જાન, જનાવર, આ દુન્યામાં જીવી શકત નહીં.

૩૪૬ જો સૂરજ જેવી રોશની નહીં હોય તો રાત અને દિનમાં
કશો ફરક હોય નહીં.

૩૪૭ સૂરજના ઉગવાથી સર્વ ખૂરી ચીજો નાબુદ થાય છે,
અને પાણી જેવી ચીજને સાફ બનાવે છે.

૩૪૮ સૂરજને હમેશા યાદ કરીએ પણ તેની તરફ ચરમ ફરવ-
વાને યાદ કરીએ નહીં.

૩૪૯ જો, એક રાજ ચક્રચકીટ તલવાર ધરાવતો હોય, જો તે
તલવારથી આખી દુન્યાને માહત કરતો હોય, પણ સૂરજના કીરણ
આગળ તેની તલવાર રતીભાર નથી.

૩૫૦ સૂરજની રોશનીમાં એવો બેદી ચમત્કાર છે, કે તેને જોતાંને સાથ હૃદયેમનને નમી જાય છે;

૩૫૧ સૂરજની રોશની સાંજ સૂચી મળ્યા બાદ પોતાનું ચક્ર-ચક્રીત તાજ ત્રણ ચીજોને હેવાલે કરે છે—**સુરજ ચંદ્ર ને તારા.**

૩૫૨ આ ત્રણ નું ચીજો જોવારે, પોતાના માથાંપર તાજ ઝુંકાવે છે, ત્યારે બદીનું જોર આવીને ઉમું રહે છે !

૩૫૩ જેમ રોશની થંડી છે, તેમ હૃદયન દિલની ખુરી શકતી વધુને વધુ પગપેસારો કરે છે (જેવી રીતે નીચું સર નમાવવાવાળા) પર રોપશોપ કરવાવાળા ફાંવી જાય છે તેમ)

ચંદ્ર.

૩૫૪ ચંદ્ર જેમ પોતાની ગતીમાં (હિલચાલમાં) કરકસરી-ઓ છે તેમ તમો પોતે થજો !

૩૫૫ ચંદ્ર જેમ પંદર દહાડે મોટો થાય છે (પુનેમ વખતે) અને શીઠા રાતને તેજસ્વી રોશનીમાં ફેરવી નાંખે છે, તેમ તમો પણ તમારી ભર જીવાનીમાંજ સર્વે રંજ ખેંચી, દુન્યામાં નામાંકીત થઈ જશો!!

૩૫૬ ચંદ્ર જેમ મહિનાની આખેરીએ, પાછળી રાત્રે પોતાનું ઝુંકતું તેજ આ ધરતી પર પાંથરી, ગુમ થઈ જાય છે, તેમ દાનાવો! તમારી રોશની (નેક કરણી) બૂઠાપણામાં પાંથરી લઈ જોહાંનમાંથી કૂચકરી, ખાદાની દરગાહમાં જઈ પહોંચશો!

સીતારો.

૩૫૭ સીતારા (તારા) એ ઇનશાનનું નસીબ અને કમનસીબ-
પર કાબુ રાખી શકે છે.

૩૫૮ જ્યાંસૂધી જે ઇનશાનનો સીતારો બુલંદ છે ત્યાંસૂધી
તેને કશી રીતની હરકત નથી. (પછી તે હોય ભલે યા ખુરો!)

૩૫૯ એક નેક આદમી સીતારાની ગીરડશીમાં સપડાવે હોય
પણ ચોકસ મુદત વગર તેના પર મેહર ફરીવળવી મુશ્કેલ છે!

૩૬૦ સીતારાને હરઘડી માન આપજો! દુન્યાની ચડતી, ને
પડતીનો કાબુ આપર સુધી, એઆના હાથમાં છે.

૩૬૧ સીતારાની રોશની, એ આપની આંખની રોશનીની
મીસાલ છે!

૩૬૨ મુરજ, ચંદ્ર અને તારા પોતાના દરજ્જામાં એક બીજા-
થી ઓતરતા છે! છતાં, પછેપછ એક બીજાને જાવેદાંનસૂધી મદદ
કરવામાં, તત્પર છે!

૩૬૩ તેમ જો જેહાંનના ઇનશાનો! તમારા હરેક કામમાં
એઆની મીસાલ ચોકસ રહેજો; ઓંચ યા નીંચ પંકતીમાં હો, છતાં,
તમારી છાંદગીના છેડા સૂધી એક બીજાને મદદગાર થઈ પડશે! અને
સુખ સંપન્ન, ને, લલાઈમાં તમારો વખત ગુજરશે!

ચેરાગ.

૩૬૪ જે માણસ પોતાના ઘરના દિવાને, સ્વચ્છ નહિં રાખે, તો,
તે પોતે પણ અસ્વચ્છ છે; અને તેનું બીજું કામ પણ બેઠકાર છે.

૩૬૫ દીવો જે છે, તે રાતની વખતનો પાસખાન છે (રખેવાળ).

૩૬૬ જો, દોવાજેવી રોશની રાતની વખતે નહિં હોય, તો ફરેક ખુશીખુરમી પણ હોયજ નહિ!

૩૬૭ જ્યારે દિવો, તમારો પાસખાની કરવા આવે, ત્યારે તેને લલા આશીરવાદથી બોલાવી, તેની પનાહ માંગજો!

૩૬૮ તમારો જાની દોસ્ત, રાતની વખતે, મેળવવો હોય, તો, તે 'દિવો' છે.

૩૬૯ દિવાની રોશનીથી, રંગમાં વધારો થાય છે. અને સર્વે ચહેરા આનંદી દીપી નીકળે છે;

૩૭૦ જ્યારે દિવો પોતાના ઘેરમાં, આસાએસ લેવા જાય છે, ત્યારે કરોડોની રચના ધુળમાં પોતાનું મુકામ કરે છે,

૩૭૧ તમોને પરવરદગારે ખુલ્લી ચરમ આપી છે, પણ તમો જ્યાંસુધી આંખપર નુંરી ચીજો લેતા નથી ત્યાંસુધી અંધારું સીવાય બીજું કશું જોઈ શકતા નથી; માટે હરપળે આ નુંરી ચીજોનો જોડો ઉપકાર માનો, તેટલો થોડો છે!!

સખાવત.

૩૭૨ સખાવતનો દરજ્જો દુન્યામાં આલા (ઉંચો) છે !

૩૭૩ જો એક ખાનું પકાવવામાં મીઠું નહીં નાંખ્યે, તો તે ખાનું સ્વાદીષ્ટ કહેવાતું નથી; તેમ, જો કોઈ ઇનશાન પોતાની દાલતનો ચાલતા વખતમાં સુભ ઉધ્યોગ નહીં, કરે, તો તેની દાલત બરબાદ સમજવી

૩૭૪ દાલતમંદ શખ્સો પૈસો ધરાવે છે, તેઓ, ખોદાના માત્ર પ્રતીનીધી છે ; અને તે પ્રતીનીધીઓ મુંક્લેસોપર હુમેંશા દખ્ક-રખ રાખવી સજવર છે ! (એટલે તેઓએ, તાંગીમાં આવેલાંને તાંગી વગરના કરવાના છે.)

૩૭૫ પરવરદેગાર ચાહેસો, એક પળભારમાં પ્રતીની-ધીઓ પાસેથી પૈસો લેઈ, બીજાને સ્વાધીન કરે !

૩૭૬ એક ચીજપર કાટ ચઢે, તેના કરતાં, તે સાફ થાય, તે બહેતર છે, તેમ દાલતને રાખી કાટ ચઢાવવા કરતાં, તેને ઉધ્યોગમાં લેવી કીમતી છે !

૩૭૭ જેમ એક મોટું ઝાડ બીજાં, નાના ઝાડને ઢાંકી નાંખે છે, તેમ સખાવત, સુર્વે એબને ઢાંકે છે, અને દુન્યામાં મશહૂર કરે છે;

૩૭૮ ગુજરાંન જોગું પણ મળતું હોય, તો, પહેલાં, અરધી, દુકાની, લાચાર બેચારોને આપજો, પણ દિલ સખ્ત કરશો નહિ.

૩૭૯ તમારી બહારની માયા અને કદર, જો સખાવત કહેવાય નહિ.

૩૮૦ કોઈ પણ પ્રકારની અંતકરણની લાગણી (માયા-કદર) એ પણ ખુદ સખાવતનું બીજું નામ છે !

૩૮૧. સખી દિલના આદમીઓ! દોલત સખાવતમાં આપી એટલે કમી, થઈ ગેઈ એમ, ના, સમજતા; પણ અરધા સખાવતમાં આપશે, તો, ગેબી રીતે રૂપીઓ ગજવામાં મૂકશે.

૩૮૨ સખાવત કરો તો હંમેશાં જમના હાથથી કરજો, અને હાથા હાથને ખખર પકવા ના દેતા (એટલે ગરીબની ગરીબાઈ ઊંઘાડી પાડતા ના)

૩૮૩ જો એક શખ્સ પોતે સખાવત કરી-બીજાઓપર પોતાના કાબુ ચલાવવા માંગતો હોય તો, તેવા શખ્સે પોતાના કુટુંબ કબીલામાં સખાવત કરવી બહેતર છે.

૩૮૪ લૂટેલો પૈસો, જો કોઈ માણસ, મુશ્કેલીમાં આપી દેય તો, તે કામ પણ એક સવાખકારક છે !

૩૮૫ કંબુસ માણસ સખાવત નહિં કરતાં, પોતાની છંદગી પછી વારસોને ખેરાત કરવાનું ફરમાવે, તો, તે, કીચેલી સખાવતથી, તેનું પુણ્યનું કામ હાંસલ થઈ શકે નહિ ! કારણ દરેકે, જો, કંઈ કરવું છે, તે પોતાની છંદગી દરમ્યાન, પછીથી નહિ.

૩૮૬ સખાવતનું નામ, લાચાર ખેચારોમાં છે, પૈસાદારોમાં એ જાણે નહિ ! સખળ, રોગીને દવા અપાય છે, નીરોગીને અપાતી નથી.

દસ્તુરાઈ.

૩૮૭ જેમ એક આલા દરજ્જાને કશી રીતની એમ હોતો નથી તેમ દસ્તુરના નામને કોઈપણ પ્રકારની કમુર રહેવી નહિં જોઈએ.

૩૮૮ આલા દરજ્જા 'દસ્તુર'નો છે, તેથી ઉતરતો 'મોખિદ' નો અને મોખિદથી ઉતરતો 'એરવદ'નો છે.

૩૮૯ દશનો પાદશાહ તેમજ દસ્તુર એક મરતબાના છે, તેવીજરીતે માનને લાયકના છે!

૩૯૦ અશોઈ (પરહેજગારી, રાસ્તી) એ સઉથી સરસ ન્યામત તથા સુખ છે, માટે એ પ્રમાણે દસ્તુરે અમલ કરે, તો, ખોદા તરફની બીજી બક્ષેશ તેઓ માટે, વધુ નથી! (એટલે ઉપલી ચીજ દરેકને માટે ગનીમત છે)

૩૯૧ ખાચ દેનાર દસ્તુરેએ હમે'શા પાકીજગી વાપરવી-તેઓએ, કોઈ સાથે બહારની વાતમાં બેળાવું નહિ; તેમજ બહારના દખાવોપર ધ્યાન આપવું નહિ; લોકોની પારકી હકીકતો જાણી મગજપર ઠસાવવી નહિ.

૩૯૨ પાક મકાનમાં હમે'શા ખોદાતાલાનો ખ્યાલ થાય, બી-જાઓનો ખ્યાલ કરીએ તો, મગજ ખાલેસ થાય નહિ.

૩૯૩ દસ્તુરેએ હમે'શા યઝદાંનની બંદગીપર મરગુલ રહેવું,

૩૯૪ ,, પોતાને જે હક્ક વાજબી લેખાય તેજ માત્ર સ્વીકારવો!

૩૯૫ દસ્તુરોએ હમેંશા દરેક ન્યામતપર શુક ગુજરવા પણ
લાલચને વશ થવું નહિ!

૩૯૬ „ સરચાઇ અને પ્રમાણીકપણાંપર મવકલ રહેવું

૩૯૭ „ પોતાનો ઝખાન તથા મગજ શાંત રાખવું!

૩૯૮ „ દયાનત સાફ રાખી યોદ્ધાની દરગાહ તરફ
નજર ફેંકવી!

૩૯૯ „ વાયેજ જોજોગ કરી, ધર્મની ખારીકી સમ-
જવી, અધર્મીઓને ધર્મી બનાવવા!

૪૦૦ „ પોતાનો ટેક, મલાજો સાલસાધ, માનમર-
તખો, જીવની માફક ડગલેને પગલે સાચવવો!

૪૦૧ „ જાંમાંનો માનમરતખો હલકો ગણવો નહિ
જોઈએ કારણકે ખુદાઈ જાંમે તેઓને
વારસામાં મળતો આવેલો છે! અને એમાંજ
તેમની જવેદાંન સૂધી નોંકે જળવાયેલી છે!

૪૦૨ „ ધર્મનું જ્ઞાન ઉસ્તાદો પાસે અંદગી તલક
લેતા રહેવું અને પોતાના ફરજદાને તેજ
રસ્તે મૂકી માજધ્યસની ધર્મપર ફીદાય-
ગીરી દિલોજનથી બતલાવવી કે જોથી ધર્મની
ખારીકીની બીજઓને પીછાંણુ થાય!

‘ધર્મની ખાશીકી’

૪૦૩ જો ભાઈ જ્યાં, ધર્મ નહિ હોય, ત્યાં ધર્મનું ઝનુન હોયજ
ક્યાંથી ?

૪૦૪ ધર્મ નહી હોય તો, શુભ કર્મ ક્યાંથી હોય ?

૪૦૫ જેઓ બેધર્મી હોય તેમના મગ્ગ ડામાંડોળ હોય
છે ! પછી તે, હોય શીખેલા યા દોલતમંદ !

૪૦૬ ધર્મ વગર માયા અને સખાવત કદી, રહેતી નથી.

૪૦૭ ધર્મ પાલનાર હરેક કામને ખાતર બે બાબુ તપા
સે છે અને પછી પગલું હાથ ધરે છે !

૪૦૮ બીન ધર્મી હમેંશા એક કામને ખાતર ઘોળી બાબુપર
મૂકાઈ જાય છે ! માટે, તમને સજાવર છે કે, કાળી બાબુ પહેલા
દેખડાવશો નહી ! પણ તેને ઘડો લેવા દેજો અને ત્યારબાદ
નસીઅતથી નવાજતા રહેજો !

૪૦૯ જો એક બીન ધર્મી તમારું પોતાનું સમજે નહી,
તો, તેની સાથે ‘ખાઈ’ ભોડશો નહી. પણ રફતે રફતે તેને રાહપર
લાવજો; જેથી તમારી કીર્તીનું તોલ થાય.

૪૧૦ બેદીલ (નાલાયક) આદમી સાથે ધર્મની બારીકીપર ઉતરશે નહીં ; સખબ સોહા રંગનાં વાદળાં, તેની તરફ ફરે વળ્યાં છે, માટે, તમોને અને તમારા બાપીકા ધર્મને અપજ્ઞશમાં મૂકશે.

૪૧૧ જ્યાં સૂઝી એક વાદળ સરજને ઢાંકી નાખે નહીં ત્યાંસૂઝી, તેની રોશની ખલકતને મળે છે-તેમજ જ્યાંસૂઝી અંધ-કાર, અશ્મપર ફરી વળે નહિ, ત્યાંસૂઝી, તો, ધર્મની રોશનીને કોઈ પણ પ્રકારની હરકત હોતી નથી.

૪૧૨ રાજ, યા કોઈ રાજસ ધર્મમાં વતલાવવા માંગે, તો તમારા જાનની પરવાર કદી કરશે નહીં. કારણ જાન એજ તમારો પાછ-ળથી ધર્મ છે, અને ધર્મ એજ તમારો પોતીકો જાન છે !

૪૧૩ હરેક જાતના ધર્મ જૂદા નથી, પણ ફકલ તેઓ એકજ બોધને માનનારા છે ! માત્ર તેની ક્રિયા કામમાં ફરક છે.

૪૧૪ તમારા ધર્મને જેવું માન આપો, તેવીજ માનની લાગણી બીજા ધર્મ પર બતલાવતા રહે !

૪૧૫ દરેક ધર્મવાળાએ પોતાના ધર્મ પર ચુસ્ત રહેવું જોઈએ (જાનરેશાંની કરવી જોઈએ)

૪૧૬ એક માણસ ખરો ધર્મી છે, કે, ધર્મનું ડાળ રાખે છે, ને જાણવાને ખાતર બારીકીથી નેંગાહ રાખે, કે જીંધી ખરું બોલે જાણવાનું તમોને મન થાય !

૪૧૭ જેણે, પોતાની ઝખાંત સંભાળી, જેણે સસ્તીને વખાણી, ફક્ત સુખ વખતે પ્રમાણીકપણું અપત્યાર કીકું, પોતાના જાનની કદર નહીં બુજતાં, પરલોકની કદર બુજ, અને બોધને બોધ તરીકે હરખે પીછાણ્યો (તેનો ' ખરો રાખ્યો) તેજ ખરો ધર્મી છે !

૪૧૮ જે શખ્સે, હકતાલાને, બે ઘડી પણ ચાક નહિં કીધા, તેની ખુદરતી ચીજ્જનો પોતાના છગરમાં ખ્યાલ નહિ કીધા, તે, તે, માનવી, પોતાને ભૂલ્યો, અને પોતાના માત પિતાને પણ ભૂલ્યો !

૪૧૯ જેમ એક બત્તીને બુજવીએ, તે, તે તુરત બુજવાતી નથી, પણ ધીમે ધીમે પોતાના હાથથી બુજાઈ જાયછે ! તેમ, જ્યારે, બદ-નમાંથી, જાનં, જવાનો પસાર થાયછે, ત્યારે, તે, એકદમ જતો નથી, પણ ધીમે ધીમે, નીકળી, પછી, સદાનો શું મ થઈ જાયછે !

૪૨૦ જાનં, જતો વખતે, કોઈએ પણ વિલાપ કરવો નહિ ! કારણ એ વખતે તે શખ્સનો 'જાનં' ઘણો આનુરદ્ધ (દુઃખી) થાયછે !

૪૨૧ કોઈપણ રવાન આગળ, જાનં કીધા કરશે નહિ ! પણ બારે હકતાલા પાસે, તેના રૂઢને ભલી કુવા માંગતા રહેજે ! અને તમારાં આંતઃકરણને તમોજ 'સધીઆરો' આપજે !

૪૨૨ આ ખલકતમાં, એક પણ ઘર એવું નહિં હશે, જે, મરણથી અળગ હોય—(એટલે માંતતો દરેકને ત્યાં છેજ).

૪૨૩ રવાનની ક્રિયા, હરેક જણે, વખત જોઈને કરતા રહેવી; એમાં કોઈ આ જોહાંનો યા ખુદાનો યુનેહગાર નથી !

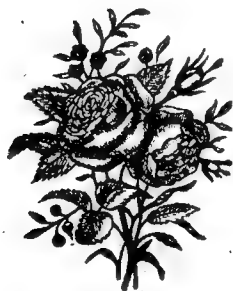
૪૨૪ રવાનની ક્રિયા હમેંશાં, ધર્મ ફરમાવે, તેમ કરવી ! તેમજ આપની નાકેશ (સાદી) અક્રલ મમાણું કરવી ! પણ બીજાને પગલે, આપણે ચાલવું નહિં જોઈએ.

૪૨૫ કોઈની કબર આગળ જઈ હસો નહિ ! કારણ આખરે મુંજનો, તુંજનો એજ હાલ છે !

૪૨૬ જો કોઈ શખ્સની ખાએસ રવાનની પાયદસ્ત પછવાડે જવાની નહિ હોય, છતાં, છેલ્લી ઘડી, તે 'અરોફ્રોહર'ને માનની ઈધાણી દાખલ, ૨૫ થી ૩૦ કદમ સાથે જવું, બેહદ રવા છે !

૪૨૭ ગંભીરાર્થમાં ભાગ લેવો, એ આપણને પોતાને ગંભીર બનાવવા બરોબર છે! તેમજ જીવનમાં ખુદરતનો અચૂક ખ્યાલ ઉત્તમ કરે છે!

૪૨૮ રવાનને અવલમંજલ પહોંચાડ્યા પછી, ઘરે પાછા ફરતાં, પોતાનું કંઈ જમીન પર લંગાડ્યા બાદ ત્રણ વખત પાક કલામ ભણવાની દરેકને ફરજ છે. જે જાહેર કરે છે! જ, આ! અશો રવાન!
૧-“તું મીઠી સાથે હાલમાં મળી ગયું છે; ૨, પણ, હું આ દુન્યામાં હૈયાત છું, ૩, છતાં મારો વખત, પણ, તારાજેવો થવાનો, માટે, હું ત્રણ વાર પરોમાંન થઈ, તને છેલ્લી ઘડી યાદ કરતો જાઉં છું.”

‘ સદરાની બારીકી ’ (સુધ્ધરાહ)

૪૨૬ જેમ, સદરો વણતમાં બેહદ બારીક છે, તેમ હર-
પળે તમારે, કામમાં બારીકીથી લડત કરવી જોઈએ !

૪૩૦ જેમ, સદરાની બોંધ દુંકી છે, તેમ જીંદગી દુંકી છે,
એમ જાણો !

૪૩૧ સદરાનું ઝેરેબાન, એ તમારું ચુસ્ત એંકીન, અગર
તમારું એંકીન એક નહીં હોય, તો, ખુદરતને કદી પોછાણો નહીં !

૪૩૨ જેમ, સદરો સાદો, તેમજ દરેક માટે, એક ચીતનો છે,
તેમ પૈસાદારો અને ગરીબો બારે હક્કતાલાની નજરમાં એક છે !

૪૩૩ ઝેરેબાન આગળનો ભાગ વડવા તરીકે છે, સદરાનો
ઉપરો ભાગ, તમો પોતે છો, અને પાછળનો ભાગ તમારા પછીના
આવનારાઓ તરીકે લેખાય છે !

૪૩૪ સદરાની ત્રણ સરેહ, નીતી, મુખ અને જ્ઞાનની નિશાની
ખતલાવે છે !

‘કુસ્તી’

૪૩૫ કુસ્તી હમેંશાં મેંઢાનાં ઉનની વણુવામાં આવે છે, સખખ મેંઢું નામે ગરીબ છે, માટે, તેની માફક તમારે નિરદોષ થવું જોઈએ !

૪૩૬ કુસ્તીના આંઠા ત્રણ છે—હુમત, હુજત અને હુવરેસ્ત (એટલે નેક વિચારવું, નેક બોલવું, અને નેક કામો કરવાં.) એમાંની એક પણ ચીજ પર જોણે અમલ નહિ કીધો, તે માજદયસનાન, કહેવાય નહિ !

૪૩૭ કુસ્તીના ગાંઠ ચાર છે ૧, અહુરમજદ એક છે, ૨, મજદયસની દીનનો પાયો ફક્ત સરચાર્ધ પર રચાયેલો છે, ૩, મજદયસની દીનનો ફેલાવો કરનાર અશો જરાધુશ્ત છે ! ૪, નેક વિચારવું, ને, નેક બોલવું!! જવોકાલ પરવરદેગારને આપો, તે પ્રમાણે તમારે બળ લાવવું જોઈએ, નહીંતો, ગુનાહનો રસ્તો મોકળો છે ! (ખુલ્લો છે).

૪૩૮ કુસ્તીના તાર બોતેર, જ, યજશનીના બોતેર તારની નીશાની છે ! (જે એક પાકીજી રાખનાર શાંત મગજથી ધંજશને ભણે, તો તે બોદાઈ બસારત (ફરેસ્તાઈ રૂપ) જરૂર બા જરૂર જશે !

૪૩૯ કુસ્તીની લરી છે, છે, જે છ ગંધબારની નિશાની બહેર કરે છે !

૪૪૦ ગંધારનો દિવસ, એટલે કે રૂતુના બદલાવવા સાથે પરવરદેગારની સ્તુતી કરી, ન્યામત ચાખવાનો દિવસ !

૪૪૧ ગંબારવખતે, પૈસાદારોએ તથા મુશ્કેસોએ એક-
મેક સાથ હળીમળી, ખાંતું લેવું, પણ જુદાઈનો ગાંઠ રાખવો નહિ;
સખબ, ઓદાનો નજરમાં, (એટલે ઓદાનના મકાનમાં) અદના
તેમજ આલા, એક છે!

૪૪૨ જશનો કરવાં, એ, લોકોને દેખાડવાને ખાતર નથી,
પણ ઓદાતાલાની ગુપ્ત બંદગી કર્યા બાદ, તેની ન્યામતના
શુકાંના બર લાવવા, અને એક દિલથી પોતામાં 'ઝંઘરાણુ' કરી, જાત
ભાઈઓને મદદ કરવા અર્થે છે.

૪૪૩ મારા મીય વાંચનારા ! તમારા બદનપર અનેક તરાં-
હની 'બારીકી' ભરપૂર છે, તેનો, જો, તમે રાત દીન ફકટ ખ્યાલજ
કરતા રહો, તો, નેંકી તમોને, બીન બોલવે સલામ કરશે!!

બંદગી

૪૪૪ હંદગી ખાસ અસ્ત, અરાયે બંદગી રત;
હંદગી બી બંદગી, શરમીંદ ગીરત!

ધનશાંતો! તમારું હવયું, બંદગી ઉપર છે!

બંદગી વગરની હંદગી, ધુળ સમાન છે!

૪૪૫ તમારા આખા દિનનું કામ, એ, પણ, એક, ખરી બં-
દગી છે, પણ, તમારા કામમાં, સરચાઈ, તથા પ્રમાણીકપણાના, યુંજી
પ્રકાશવા જોઈએ!

૪૪૬ ખોદાની ન્યામત, ચાખતાં, પહેલાં, અને ચાખી રહ્યા-
બાદ, તેને નમન કરજો! અને તેની ખુદરતી ન્યામતને યાદ કરી,
તે દાતારના શુક ગુજરજો!

૪૪૭ ઔદાના બંદાઓ! ચાહેસો પાક મકાનમાં બંદગી કરો! દરિયાની સપાટીપર જવ! પહાડો અને જંગલ ખેડો! યા, ઘરના સ્વચ્છ, ખુંણાપર જઈ, બંદગી કરો! પણ જ્યાં મગજ શાંત નહિ, ત્યાં, દુન્યાની લાલચ સિવાય, બીજો ખ્યાલ ઉત્પન્ન થાય નહિ!

૪૪૮ એક દિલની, બંદગી, ઔદાની દરગાહમાં કબૂલ છે, ફક્ત નહિ, કબૂલ હોય, તો, તે સામા ધણીને દુખાડવાનું 'હાલ' છે!

૪૪૯ બંદગી કરો, ત્યારે, બેહદ સત્યતા, ગંભીરપણું, તેમજ સ્વચ્છતાઈ રાખતા રહેજો!

૪૫૦ બંદગી, સર્ફ કપડાં પર, કરવી, મરદાને રવા છે, કારણ, સર્ફ કપડાંપર, જો કોઈ ડાગ પડ્યો હોય, તો, તુરત માહુંમ પડી આવે છે, તેમ, તમારા બદનના ભલા, યા, ખૂરા વિચાર તેજ ઘડી, તમારી બંદગીમાં 'હમાજ્જર' કરેછે!

૪૫૧ બંદગી કરતાં, હમેંશા, બંને, પગ સાથે રાખજો, હાથ અડબ આડાબોથી રાખવા, બદનને કદી હીલાવવું નહિ, અને ચશ્મ ફકટ, એક બાજુ પર ટાંકવી! અને પછી તમો પોતાની મેજે, દરયાફત કરશો, કે, બંદગી, એ, તે, શું ચીજ છે!!!

૪૫૨ બંદગી વખતે સેંકડો જણાં, તમારી આસપાસથી પસાર થઈ જાય, છતાં, તમારી ચશ્મ, તમારી આગળથી પસાર થવી નહિ જોઈએ!

૪૫૩ જો, બીલડીંગના પાચો, મજબુત નહિ હોય, તો, એક મહા-ભારત બીલડીંગ તૂટી પડે છે, તેમ, જો, કસ્તી કરવાનો પાચો મજબુત નહિ હોય (મગજ શાંત નહિ હોશે) તો, આખી બંદગી કીધેલી, રદ સમજવી!

બંદગી કરવાની રીત ચાર છે.

૪૫૪ એક, પોતાની મુરાદ ચલાવानी; બીજી, પરવરદેગારને હરપજે ઝોડી રાખી, કામમાં, તેના કરમાન મુજબ ચાલવાની, ત્રીજી, કુન્યાપર ઢાંકણ મૂકી, તેની ઇશ્કમાં જવાની (મળી જવાની)! અને ચોથી, પાપ ઘણું થઈ, લોકોમાં ઊંઘાડા પડવાનો વખત આવે છે, ત્યારે “હમો, કશામાં નથી, એવો દુખાવ કરો, ઇનશાનોતુ” મન મનાવા કીજે છે!”

૪૫૫ જો, તમો ઝોદાનો ઝોડી રાખી, આશ્ત વખતે, મુરાદ ઇચ્છો, અને, તે, જો અમુક વખતે સફળ નહિ, થાય, છતાં દલગીર થશો નહિ! પણ જો તમારી ખરાં અંતઃકરણની બંદગી હશે તો, તે, ચીતેલી મુરાદ પાછળથી જરૂર, ખર આવશે!

૪૫૬ તમારી હરેક મુરાદ ફક્ત એકીનથી (સચ્ચાઈથી) સફળ થશે! પણ, જો, કબુલ નહિ થાય, તો, તે, ‘ઢોલત’ છે!

૪૫૭ ઢોલત મળ્યાથી ઘણું નેક ઇનશાનો, બડીમાં, મળી જાય છે! જેનો ખ્યાલ, દુરઅંદેશીથી, તે, ‘દાદગર દાવર’ને હોય છે; માટે, તેની તરફથી જે કંઈ થાય, તેજ સાફ છે!

૪૫૮ કોઈપણ શખ્સ, બેહદ લાચારીમાં મૂકાયો હોય, અને ઝોદાની, એબાદત વખતે, પાક આતશ પર પુરાબો, મુકવાનું તેનાથી નહિ બને, તો, તેને બેફિકર રહેવું, અને દલગીર થવું નહિ; સબબ, તે ફિરતારને સર્વે રોશન છે!

૪૫૯ જો, તમો, ગરીબાઈમાંથી, ઊંચ પંકતીમાં મૂકાયાં હોય છતાં, પાક જગ્યાપર જે વખતે બંદગી કરો, તે વખતે, તમો

ગરીબાઈના પોશાકમાંજ 'સજ' થજે, જેથી, તમે ખુદરતી ખ્યાલ જરૂર કરી શકશો !

૪૬૦ ઘણો ભપકો કરી, પાક મકાનમાં આવી, બંદગી, કરવી એ બંદગીના નામને 'જેબ' (માન) આપનારૂં નથી !

૪૬૧ તમારી હાલતપર નેગાહ કરી દિલનો શણગાર કરો, તેના કરતાં, તરેહવાર જાતની સુગંધી, આતશપર મૂકી શણગાર કરો યાતો, ધર્મના કામમાં આપો તો, તમને બેહદ ખુશાલી જાહેર થશે ! અને લાખો લાખ દુવા મળશે !!

૪૬૨ જો, કોઈ બંદો, ગેરફતારીમાંથી છૂટવા, તે પરવરદેગારની મેહેર માંગે ! જો, તે શખ્સ, બોદાની રાત દિન બંદગી કરી પોતાના પાપની તોજેશ કરે ! પણ આ નેંક ઇનશાનો ! બોદા ઇન્સાફીનો ઇન્સાફી છે, માટે, અરજ, તે, કબુલ કેમ રાખશે ? તેથી સજવર છે કે, એક બીજા તર્ફ મેહેરની નજરથી જોતા રહેતું ! અને પાપનો અટકાવ કરવો, જેથી તે, અહુરમજદ, તમારી અરજ ફકેટ, અદલ ઇન્સાફી કબુલ રાખશે !

૪૬૩ જરથોસ્તી ધર્મ મુજબ, 'ન્યાએશ' અને સખત કાબુ ધરાવનારી 'યસ્તો,' જો કોઈ બંદો દિનપર દિન ભાણવાનું ચાલુ રાખે, તો, તેઓ, તેનાં ઝબુન ગંમને છોડશે ! હિંમત, વધુ ને વધુ થશે, દરેક ફટકા ખમવાનું ખુદરતી કૌવત મળશે, અને અફલ હુશ્યારીનો પ્રકાશ, ચોમેર પંથરાશે ! માટે, તમારૂં ઝબાનનું એકીન ના રાખતા, પણ ખુદ ઇગરનું એકીન રાખજો !

૪૬૪ એબાદત (બંદગી) ગુજારો, તે વખતે અંતઃકરણમાં વિચાર કરો, કે, તમારી નેકી અને બદી શું છે ? સખબ, દરેક

બંદાને, નેકી, અને બદીનો હિસાબ જાહેદાંન તલક રાખવાનો છે ! માટે ફરજ આપની છે, તે પરવરદેગારને એમાં કશું લાગતું વળગતું નથી !

૪૬૫ સારંગી અને વાજાંત્ર પર બંદગી કીધેલી, જોદાની ખુદરતનો લેશભાર ખ્યાલ રજુ કરતી નથી, પણ ખાલી શોર બકોર કરી દિલને રોજવે છે !

૪૬૬ ગંભીર અને શાંત મગજની બંદગી ફકટ જોદાની ખુદરતની બરોબર પીછાંણુ કરાવે છે !

૪૬૭ દુન્યાની લાલચોને વશ કરી, જો, કોઈ શખ્સ જોદાનું નામ પોતાની જાણપર મુકી (જોઈ રાખી) સાદી બંદગી ગુજરે તો, તે પણ એક બંદગીજ છે, અને તેને પણ ખુદરતી આગાહી મળતી રહેશે !

૪૬૮ જેમ કરતી કરવાનો પાપો મઝમુત છે, તેમ બંદગી કર્યાબાદ ફવાનો પાપો અસરકારક છે !

૪૬૯ તમે બારેહકતાળા પાસે ફવા ગુજરો, તો, પહેલાં જ્યાં બંધ કરો, અને પછી, તેની ચારો માંગો ! કે જેથી તમારું મગજ કેટલું ખાલેસ છે ! તમે દુન્યા અને ખુદરતના કેટલાં પાણીમાં તરી શકો છો તેની સંપૂર્ણ કસોટી થાય !

૪૭૦ જ્યારે અમુક જગ્યાપરથી બંદગી કરી રહ્યાબાદ પગલું બહાર કાઢતું પડે છે, તે વખતે જો તમેએ ઘણી ગંભીર રાખી હશે, તો તમારું જોરેમંદ શરીર બીલકુલ હલકું પડી જશે ! તમારાં પાપ ધોવાઈ જતાં તમેને પોતાને માલુમ પડશે!! અને આજે-

રીયત, તમારા માર્ગમાં આ જેહાંનનો દૃષ્ટાવ ‘ખાંક’ સમાન થઈ પડશે!! એના ચિતારની પુરવારી પવિત્રાર્ધપર રચાયેલી છે !

૪૭૧ તમારી મુરાદ બર લાવવા માંગતા હોતો, તે પ્રમાણે અમલકરી રંજ ઝેંચો, અને તેના જે રૂળ હક્કતાળા પાસેથી મળે તે, તમારી મુરાદ અગર કહો કે દુવા, પણ માંગી મુરાદ, હાંસલ થઈ શકતી નથી).

૪૭૨ બંદગી સીવા નથી-હાં છે બંદગીનું કામ
બંદગી સીવા થાશે, હાં વેરાંન તમામ !

ખોદાની સેફતમાં ફરેક માટે, અંદગી પછીની 'દુવા.'

૪૭૩ અય અહુરમજદ! 'તું એક' છે અને તું વળી 'એક' હતો ને 'એકજ' રહેશે.

૪૭૪ તેં મીનોઈ અને ખાકી જેહાંન પેદા કીધી, અને તેમાં તારી ખુદરતી અનેક ચીજ સમાયલી છે:-જેવી કે, આસમાન, સુરજ, ચંદ્ર, તારા, હવા, પાણી, આતશ, જમીન, આડપાન, પથ્થુ, માણસ વિગેરે! તો, આ પરવર! તુંજનો જેટલો અદેશાંન માનીએ તેટલો ચોકો છે!

૪૭૫ તારા નેક વચનોથી, તારા નેક સોખનથી, તારાં નેક કામોથી આદમ જાત ઉલટી તો હશે, માટે એટલો ગુનાહ દરગુજર કર!

૪૭૬ તારો બંદો ખાકી છું! તેમજ ગુનાહથી ભરપુર છું! માટે, તારી આગળથી મુજને હાંકી ના કાઢ; મારી તરફ રહેમદીલી ખતલાવી, મારો ગુનાહ માફ કર!!

૪૭૭ તુંજની મારાપર અનેક નવાજેશ છે, પણ મુજ તરફથી ગુનાહ સીવાય બીજું કશું હોતું નથી.

૪૭૮ આ કિરતાર! તારી પાસે, સોતું, રૂપું યા પૈસા ટકો નથી માંગતો, પણ ચાર ચીજનો આ જેહાંનમાં હાજતમંદ છું!

૪૭૯ પહેલું નેક તોફીયત, બીજું ધજજત આબરૂમાં રહેલું, ત્રીજું આપએખત્યારી, અને ચોથું તાંદરૂસ્તી.

૪૮૦ તારો બંદો! ખુદરતી જેહમત (ફુખ) ખેંચવાને પુરતો
ખાએસમંદ છે! પણ તે સહન કરવાને મુજને 'યારી' બક્ષ!

૪૮૧ સરોય ઈજદની પાસખાની હોજો! જેથી હરેમન
નાપાક (ખુરી શકતી) મારા મગજની શાંતીને હરકત નહિ
પહોંચાડે!

૪૮૨ જેવારે મારા હરીરી મારા માર્ગમાં તુકશાંત પહોંચાડે!
તેવારે આ ફરદગાર! તુંજ સમાન મારો બંચાવ કરનાર કોઈ નથી,
એવો ચોક્કસ ખ્યાલ મારા મગજ પર બેસાડ!

૪૮૩ સર્વ ધનસાન તેમજ સઘળાં માંણી સલાહ સંપન્ન
તેમજ સુખમાં હોજો!

૪૮૪ સઘળાં અરો ફરોહરોને બહેસ્ત હોજો!

૪૮૫ આ ખાકી જેહાંનના દરેક માણુમ પોતાની કાંઈને
કાંઈ આશા પર છવે છે, માટે તેમની નેક મુરાદ સફળ હોજો!

૪૮૬ મારા કામમાં, જે કાંઈ ભલું થતું હોય, તે માટે આ
પરવર! તું મારી મદદ પહોંચ, અને હમેશા તારી પનાહમાં
મુજને રાખ!

૪૮૭ તુંજનો મરછ મમાણું સર્વે જેહાંન હોજો!! આમીન!

૪૮૮ જીડી કાયા, માયા અને છે જીહો તમામ સંસાર !

૪૮૯ જો લાઈ ! શરીર ધુળ સમાન છે; એ બેવડા અને ડગાખીર છે; તમારો જાન જ્યારે અમર રહેશે ત્યારે એ ખાકમાં જશે; માટે તમારા જાનની દરકાર રાખી, નેંકી કરો !

૪૯૦ અરે ધનશાન ! માયા અને મોહીની તકલીદો છે તેમજ, એ બોલબોલતાં, આંખનો પલકારો છે, માટે, એ તર્ક તમારું સર ના કરતા !

૪૯૧ જો દાનાવ ! આ દુન્યામાં ભવ ગુન્નરવો, એ સ્વપ્નામાં મુસાફરી કરવા બરોબર છે ! અને 'સન્યાસી'ને 'ચોગી'ના કટ્ટો શનુ છે !! જેણે આ ત્રણ ચીજને હાથમાં લીધી (કાણુ મેળવ્યો) તેણે, દુન્યાને પોતાની આંગળીપર નચાવી એમ જાણજો ! અને તેજ ખરી માતો સપ્ત છે !

૪૯૨ મરદ પોતાની છુપી વાતનો ભરમ સ્ત્રીને કહેવો નહિ; કારણ વખતના વહેવા સાથે, બીજાને મોઢે, તે વાત જરૂર જશે!

૪૯૩ દુન્યામાં, સ્ત્રી જાત એક રોશની છે, જેને ત્યાં એ રોશની નથી, તેનું ઘર હંમેશાં શીહા (અંધાર) હોય છે.

૪૯૪ જોરત ઘરનું 'તાજ' છે, અને તે વળી, મગજના કાંઠા સાથે ઘરનું 'ખાક' છે, માટે, એની ખટપટમાં મરદ બીન વિચારથી પડવું સજવર નથી.

૪૯૫ ઘર સંસારી બાબદમાં, કોઈપણ મરદ વચમાં આવવું, એ ખુદરતી કાયદાથી ઉલટું છે.

૪૯૬ જોરતને ઘરની લગાંમ આપવી પણ તે લગાંમનો કાણુ, મરદ હંમેશાં છુપી રીતે (ફરથી) રાખવો જોઈએ!

૪૯૭ ઘરની જોરત જ્યાં સાથે મળે ત્યાં ઘરની એબનાં કુલ પહેલાં કુટેછે! અને મરદો જ્યાં સાથે મળે, ત્યાં, પોતાની અક્કલની તારીફ પહેલાં કરતા રહે છે.

૪૯૮ મરદને ઘટેય કે પોતાની 'મરદાંનગી' જાળવવી, અને સ્ત્રીને ઘટેય કે પોતાનું 'સ્ત્રીપણું' જાળવવું. એના જેવી શોભા દુન્યામાં બીજી કોઈજ નથી!

૪૯૯ ઈનશાંતોમાં 'સ્ત્રી' અને જાનવરોમાં 'ગાય' એ જ ચીજમાં, તે પરવરદગારે, બેહદ માયા મૂકી છે, તથા એઓ નિર-દોષ છે, માટે, નાનપણથી જ બોધ આપશો, તે પોતે, અખ-ત્યાર કરશે.

૫૦૦ જો, એક માળાપ પોતાની દિકરીને હદથી જ્યાદા છૂટ બહે, તો, તે, તેના માતપીતાને એક બોજ સમાન થઈ પડે છે, કારણ સ્ત્રીનો મગજનો કાણુ હંમેશાં નાજુક હોય છે!

૫૦૧ ફરજદેએ પોતાનાં વડવાઓના પગલે ચાલી, તેમનો માન મરતબાપર ગરૂર (મુસ્તકીમ) રહેલું.

૫૦૨ જાડ એક દાણામાંથી પેદા થાયય પણ દાંણા તે જાડની જડ અને હાલીઓમાંથી છૂટા પડી જાયય, તેમ, તમામ જે હાંન પરવરદેગારે પેદા કીધી છે, અને તેને પેદા કરી પોતે સરવેથી આગળ થઈ બેઠે છે.

૫૦૩ જે શખ્સ હક્કની રાહને સમજ્યો અને તેને પહોંચી ચૂકો, તે હમેશતલક છવતો છે!!

૫૦૪ ઇનશાંનો ત્રે ફનાં અને ફકીરીનો રસ્તો હાથ ધરે, તો તેઓ આરાંમથી રહેછે, અને જેઓ દુન્યાના ફાંદામાં પડેછે તેઓ હમેશા ગેરફતાર છે.

૫૦૫ ફકીરી હક્કતાળાને પીછાણવાની તવંગરી છે, પણ પૈસાની તવંગરી કાંઈ હક્કતાળાને માટે નથી માટે, ખોટી રીતે ફકીરી જાહેર કરી, એના નામને બદલામી આપવી નહિ.

૫૦૬ ગરીબો જેટલા સુખી છે, તેના કરતાં બીજી રીતે વધુ દુખી તવંગરો છે! પણ ગરીબો એ વાત ધ્યાનપર લેતા નથી, એ બેહદ અફસોસકારક છે!

૫૦૭ હેંકારની જગાએ લાયકી મુકામ કરે નહિ, ત્યાંસૂધી પરવરદેગારપર જાન ફીદા કરવો ના રવા છે!

૫૦૮ તમે તમારા ઉસ્તાદ થાવ, કે જેથી બીજા ઉસ્તાદની તલબમાં જવું પડે નહિ!

૫૦૯ તમે તમારી પરીક્ષા કરો અને તે પ્રમાણે ચાલો, પણ દાસ્તો અને, પારકાંઓ પાસે બારબોજથી પરીક્ષા કરાવી, કીર્તી જાહેર કરો નહિ!

૫૧૦ જેઓ નામથી ખાલી હાકમાઈ કરી રહ્યા છે, તેઓના કમુરો બહાર આવતા નથી, પણ જેઓ પોતાના કામથી હાકમાઈ કરવા બહાર પડે છે, તેઓના મહેજ કમુરો જગ જાહેર થાય છે, એ બહુજ શરમભરેલું છે!

૫૧૧ બહારના ઈન્સાફ કરવામાં મોટું માન સમજેછો, પણ ઘરના ઈન્સાફ હજી સુધી પડી રહ્યા છે, માટે, એની પહેલાં દાદલેવ!

૫૧૨ દોસ્તોમાં, નામ મશહૂર કરવા, ભલાઈ સમજી, સખાવતી ઝરો ડીક ખોલો છે, પણ ઘરના, અને રસ્તેના દરવીશો અરધી અરધીના ટવળેછે, માટે જરા દિલ પીગળાવો!

૫૧૩ જો એક માતા પોતાના બાળકને દૂધ નહિ ધવડાવે, અને પારકી સ્ત્રીના હાથમાં, તે બચ્ચાંને મૂકે, તો તે બચ્ચાંનો હક્ક લૂટેલો કહેવાય, એટલુંજ નહિ, પણ તેનો ગુનાહ તેની માતાને લાગે!

૫૧૪ પણ જો એક આરત પુરતીરીતે દૂધ ધરાવી, નહિ શકે, અને ફરજયાત તે બાળકને બીજી સ્ત્રીના હાથમાં આપવું પડે, તો હમેંશા કોઈ જાણીતી, અને પવિત્ર સ્ત્રીના હાથમાં સોંપવું.

૫૧૫ જો એક તરતના ઉગતા વેળાને બીજી જગ્યાપર લેઈ જઈને ઉગાડવામાં આવે તો તે ઉગતો નથી, (તો જો કે જમીન તો તેની તેજછે) માટે, માતાઓ, પાંચવાર દરયાફત કરશો!

૫૧૬ જેવું જેવું દૂધ, તેવીજ તેની મગજ શક્તી, અને તેવોજ તેનો ઉંચરલાવ અંમ નક્કી માનજો!

૫૧૭ જો એક માતા પોતાના બાળકને અમુક વખતસુધી ફકટ પોતાનાં દૂધથીજ ઉછેરે, તો તે બચ્ચું જીંદગીતલક આસુદગી ભોગવે છે, તેમજ તેની મગજશક્તી પણ ઘણીજ ચપલ હોયછે!

૫૧૮ જનવરમાં એક ગાયે પોતાના બચ્ચાંને જન્મ આપ્યો, કે તુરત, તેના તરફ એટલી રહેમદિલી અને માયા બતલાવશે કે તેબચ્ચાંની આગળ કોઈ ઈનશાંન પણ આવવાની હિંમતકરી શકશે નહિ!

૫૧૯ જ્યારે સર્વે પ્રાણી કરતાં, ઈનશાંનો અક્કલમાં, સર્વોપરી ગણાય છે, તો, આપના કામમાં, અક્કલનો સુ ઉપયોગ નહિ કરી, તેઓથી (પ્રાણીથી) ઉતરતા થવું, એ શોભાને, કલંગ લગાડવા જોગ છે!

૫૨૦ જે માણસને આઈતો લાભ મળે, તે, પૈસાની કદર કેંમ ખુજે?

૫૨૧ જે બાબદપર કોઈપણ ઈનશાનની અક્કલ કામ નહિ કરે, તેને તકદીર તરીકે પીઠાણા; પણ જે દુન્યાની રાહરસ્મ પ્રમાણે ઉલટું હોય, અને ખુદરતાના કાયદાને અનુસરતું નહિ હોય, તે તકદીર લેખાય નહિ!

૫૨૨ વાત કરો તો, કોઈના કાન તરફ જોશો નહિ, પણ આંખ તરફ જોવાની તજવીજ કરો! (એટલેકે, તમારી વાત તેને પસંદ પડે છે કે નહિ, તે તેની ચશ્મપરથી માણસ પડશે).

૫૨૩ નેંકી અને જ્ઞાન સોનાની માફક પોતાની કીંમત ધરાવે છે.

૫૨૪ બહારના ખુશ ચહેરાને લીધે, અને સારી કેળવણીથી ‘પાપતું ઢાંકણું’ થાય છે!

૫૨૫ એક રાસત ચીજપર મક્કમ ધ્યાન આપવું, અને સદા તેને વળગી રહેવું તેને ‘જીત્તી આદમી’ કહેવો નહિ; પણ દબ- (સ્થીર) સ્વભાવનો માણસ જાણવો!

૫૨૬ ઉતાવળ, ગડબડ, ગોંવાટ એ એક નબળાં મગજની નીશાની છે !

૫૨૭ વધારે ઉતાવળ થશે નહિ, તેંમજ વધુ ધીમાપણુ થશે નહિ !

૫૨૮ લાયકને લાયક માન આપો, (યાતો, જેને માન આપવા ઘટે તેના તરફ હમેશા માનની નજરથી જોવ).

૫૨૯ જેમ એકસી બંદૂક ફીડતાં બીહેછે કે રખેને મને લાગશે, તેમ એક આપએખત્યાર અને હાજર જવાબીથી સૌ કોઈ બીહે છે !

૫૩૦ લાંબો વખત વાતચીત કર્યાથી, મગજને શાંતી હોતી નથી, જેથીકરી મગજશક્તી ચપળ થતી નથી.

૫૩૧ કોઈપણ માણુમને હાથથી પકડી, તમારું બોલેલું સંભાલો, તેના કરતાં, તમારી ઝબાનને પહેલાં પકડો તો વધુ બહેતર.

૫૩૨ કોઈની શક્ર ભરેલી યા ખોટી વાત બણુતા હો, અને અગર, તમોને સવાલ કરવામાં આવેતો, નમનતાધીથી 'ના' પાડજો ! કારણ, 'ના' અક્ષર સૌ આફટો આવતી અટકાવેછે !

૫૩૩ આપના ગુણોની આગળથી ખબર આપતું હોય, તોતે એક આનંદી ચહેરો છે !

૫૩૪ જેવણી આંખને અને કાનને ખુશીકરે, તે આખેરીયત ફત્તેહમંદી મેળવે છે !

૫૩૫ તમારી અક્રલને એક ચીજ ખરી લાગે, તેપર ચુસ્ત રહો, અને તેનાં ફળથી તમો ઘડાલેવ ! પણ લોકોના કહેવાપર અને બોલવાપર ચાલશે નહિ.

૫૩૬ તમારા ચાલતા વખતમાં દરેક સારો અનુભવ, જેમ બને તેમ, મેળવવાની કોશિશ કરો; સખબ, એક વખત એવો આવશે, કે, એક ઢાળની માફક તમારું સંરક્ષણ કરશે !

૫૩૭ જે માણસ બેદરકાર હોય છે, તે વખત ગયા પછી નહિસ થાય છે, અને મોડે, યા, વહેલે, પોતાની કીંમતી જીંદગીને ધુળમાં રગડે છે !

૫૩૮ ટાલ ટપ્પા કરવા અને લોકની કહા મશ્કરી કરી ઊંચમાં નામ ખપાવવું એ એક અયામી માણસનું કામ છે; એમાં અફલ મળતી નથી, પણ અફલ બીજને મુક્ત વહેંચાય છે !

૫૩૯ કદાપી કોઈને દુખ દીધેલું દરગુજર થાય, પણ તીરસ્કાર અને બદનજર માફ નહિ થઈ શકે !

૫૪૦ તમારા ગુસ્સા અને બડીપર સરસાઈ ભોગવો, નહિ તો, તે, તમારાપર ભોગવશે ! અને દિલના લોહીને તાવી નાંખશે !

૫૪૧ સાચો રસ્તો દેખડાવતાં એક દોસ્તને ખોવો, તેના કરતાં, મશ્કરી અને હસાઈ કરી એક જાની દોસ્તને ખોવો, એ બોવકુંદાઈ ભરેલું છે.

૫૪૨ ખોદા તફની ફરજ, અને તેના કાયદાને માન આપવું, એ માટે, તે ખારેહક્રતાળાએ સમ્યાઈ જાહેર કીધી છે !

૫૪૩ જંગલના એક ફકીરની સીંહ અને વરૂના દેખાવ જોઈ જોઈને છાતી ઘાડી થાય છે, તેમજ હર વખત લોકોની ગરીબાઈ જાહેર થતાં, પૈસાદારોના દિલ, અને ધર્મપર તરેહવાર જાતના ચુંડણા થવાથી કોંમનાં દિલ પીગળતાં નથી. માટે આ બે ચોજ બાબે ઝખાંનથી અને કલામથી ફરજ અદા કરવાનો નથી પણ, તમારા દિલોજનથી ફરજ પાર ઉતારવાની છે !

૫૪૪ જે માણસે પોતાના જનની પરવાર નહિ કીધી, તે માણસે, આલમપર સરદારી બોગવી !

૫૪૫ બપોરના સુર્યની રોશની માથાંપર ફરી વળે છે, તે વખતે તેની રોશની વિશેષ હોય છે, છતાં, કોઈને પણ બાળ્યા વગર પ્રગટી નીકળે છે !

૫૪૬ તેમજ આપની આફત વખતે જો હમેંશા મધ્યમપાયું રાખ્યું હોય, તો, આપણા દુઃખદાયક દિવસો, સાધારણ દિવસની માફક માલુમ પડશે !

૫૪૭ મરદ હમેંશા ઈજ્જત આબરૂપર, અને સ્ત્રી ડગલે ને પગલે પોતાની ખુબસુરતીપર ચકચુર હોય છે !

૫૪૮ નમનતાઈ એ એક એવી ચીજ છે, કે ઈનશાનની ધર-ખમ છાતીને પીગળાવે છે, અને તેજ તલવારને કોતાહ બનાવે છે !

૫૪૯ દારૂનો તેમજ બીજાં વ્યસનનો ઉચ્ચોગ કરીશ નહિ, નહિંતો, દારૂમાંજ જીંદગી રદ થશે ! અને એના લખથી ઈજ્જત મળશે નહિ.

૫૫૦ જુગાર કોઈપણ દિન ખેલીશ નહિ; હારેલો જુગારી વધુ રમે, તેમ કોઈપણ દિન, માલમતા અને ધરબાર વેચવાં પડશે !

૫૫૧ શેરસટ્ટો અને રેસથી હમેંશા દુર રહેજો ! નહિંતો કોઈ કાલે વતન છોડવું પડશે ! અને કોઈ વખત આપઘાતને શરણ થવું પડશે !

૫૫૨ ઇશકમાં ચકચુર થશો નહિ; રફતે રફતે મેળવેલી દોલતનું તળીયું આવશે ! લાજ, જગેજગ યુંમાશે ! અને આખર ખેહાલ થવું પડશે !! જેઝાએ, આ ચાર શખ્સોની દાસ્તી કીધી,

તેઓને પહેલાંતો જીવને રાહત મળશે, પણ, થોડાજ વખતમાં, તેમનો દયાજનક દેખાવ થઈ પડશે !

૫૫૩ એક માણસ પોતાની ગળ ઉપરાંત ખર્ચ કરેતો, તે ઉડાઉ હોય છે! માણસ શકતી ઉપરાંત સખાવત કરે તો તેનું, મજ્જ સ્થીર હોતું નથી! હૃદયી જ્યાદા હિંમત બતલાવવી એ હુલડાઈની નીશાંની! સર્વે જગોએ સાવધપાણું, એ હિચકારાપાણું કહેવાય! અને ઘાણું શીખેલાઓ પોતાના કામમાં તુંડાઈ બતલાવે તો, તે થાપ ખાય !

૫૫૪ તમારાં મેળવેલાં જ્ઞાનને હમેંશા ભીતરમાં રાખો! પણ જ્યારે તમોને સવાલ કરવામાં આવે, ત્યારે તમારું થોડું ઘાણું પાણી તેઓને બતલાવશો!

૫૫૫ મોટેથી અને સદાઈથી વાંચવા, યા બોલવાથી, આદમોનાં ફેફસાંમાં, તાકાત વધુ થાયછે!

૫૫૬ જે છોકરાં તોતડું બોલતાં હોય, તેઓને મોંઢામાં જોળ પદાર્થ આપીને બોલવવાથી, સદાઈ બોલતાં શીખેછે!

૫૫૭ ચોપડી વાંચી, યા, મંડળીમાં ફરી, એકદમ તેના પર મત બાંધશો નહિ પણ સચ્ચાઈ શામાં રહીછે, તેને બહાર લાવવાને, તમારા પગપર ઊભા રહો! પારકાના પગની મદદ લેઈ, કદી ખોટી રીતે ચાલવાને બાંધશો નહિ!

૫૫૮ જો કોઈ શબ્દ ભાષાપર સારો કાણુ ધરાવતો હોય, તો તેને ખરો અક્કલી બાંણી, અંબઈ જશો નહિ; કારણુ તેની આગળ અને પાછળ દુન્યાની 'કરોડો ચીજનો બંડાર' ઊભો રહેતો છે !

૫૫૯ મતફરીની બાબદમાં, કોઈબી માણસ ભૂલચૂક કરે અને તે જો તેનાં ખરાં જીગરથી (બીન જાણવે) થઈ હોય, તો તે ઠપકાને પાત્ર લેખાય નહિ! પણ તેના તરફ દયાની નજરથી વર્તવું જોઈએ!

૫૬૦ જેમ, આંખનો અંધાપો દયા ઉપજવવા જોગ છે, તેમ અકલનો અંધાપો દયા આણવા જોગ છે. માટે, કોઈએ, એ બાબે, તેવા શખ્સને ઊંઘાડો પાડવો, એ પોતાને ઊંઘાડો પાડવા બરોબર છે!

૫૬૧ તમારે માટે લોકો ચાહેસો બાબે, પણ જો, તમારું અંતઃકરણ સ્વચ્છ હોયતો સુપકીદી અખત્યાર કરો!

૫૬૨ તમોને જ્યાં સુધી કોઈપણ બાબદની પુરવારી મળે નહિ, જ્યાં સુધી કોઈપણ કારણ રૂબરૂ તમારી આગળ આવે નહિ, ત્યાં સુધી, તમારે એવી નીચ બાબદોપર લક્ષ દેવું, અને જીવને રંજીત કરવો, એ દરેક નથી!!

૫૬૩ દુન્યાના જેટલાં માણસો, અને દુન્યાના જેટલાં કામો, તેટલીજ ઝખાંન પણ, માટે બેરાદર! દરેક જણને પકડવા જતાં કેમ પરવડે!

૫૬૪ દોલતવાળા શખ્સો પૈસાનો લખલૂટ ખર્ચ કરી એ હાલ થાય છે! તેમ, માણસ લાંબો વખત, નકામો બેસવાથી પોતાની પાયમાળી પોતાને હાથે કરે છે!

૫૬૫ ભાઈઓ! કલાકને પકડવા, ના જતા, પણ એક મીનીટને પકડો; એટલે કલાક તમારી આગળ ચાલતા આવશે!

૫૬૬ એક કામ સરખામ ઉતારવું હોય તો, ગંભીરાર્થથી પાર ઉતારો અને બીજાં કામપર તરાપ મારો!

૫૬૭ એક કામ હાથ ધરીને ઉપરાસાપરી બીજાં કામો માથે લેઈએ, તો 'પૂરેપૂરે' એકે થશે નહીં ! અને મગ્ગપર સદાનો બોલો પડશે !

૫૬૮ જે માણસ ચોકસ કાયદાપર અમલ કરે છે, અને વખતને ચોરની માફક હાથ કરે છે, તે માણસ પંડે ખટપટીઆ હોય છે ! અને તેનાં ઉઠાવેલાં કામો હસ્તે અહેરેનાં રમકડાં હોય છે.

૫૬૯ જે ઇનશાંતો ઘણી પતરાજી રાખીને, લોકોને મન મનાવે છે, પણ જ્યારે તે લોકોનો ખપ પડશે ત્યારે 'નામરદનો પટ્ટો' કમરપર બાંધશે !

૫૭૦ ગાડીના પૈડાંને જો એક નાનો ખીલો મૂકી અટકાવ કરીએ નહીં તો, તે પૈડું ટેકા વગર ભોંયપર ગબડી જાય છે, તેમજ જહાંનમાં જે ઘણીને આગળ યા પાછળ આસરે (ટેકા) નહીં હોય, તો તે પોતાનો વખત કેમ ચુલ્લરે ! એતો સર્વ ખોદાને માલુમ છે !

૫૭૧ એક તવંગર માણસ કોઈની પાસે પૈસાની માગણી કરતો નથી ! તેમજ ઇજ્જત આખરૂમાં રહેનારો શબ્દ પોતાની કીરતી જાહેર કરતો નથી, તેમજ પારકાનો માન મરતબો નાહકનો મેળવી, સમાગમમાં આવતો પણુ નથી !

૫૭૨ પારકાનું લલુ કરવામાં લલાઈ, અને પોતાના જાનની પરવાર ન કરતાં, સચ્ચાઈ એખત્યાર કરવી, એ બેમાં નેકીની મકસદ સમાયલી છે !

૫૭૩ એક દેશનો ભોમીઆ આપણને ઘણી વેળા તુંકશાંનીમાં મૂકી શકે પણુ નેકી જેવો ભોમીઆ, કોઈ પણુ નેંક આદમને ફાંદામાં ઉતારવાની કોશિશ કદી કરી શકે નહીં !

૫૭૪ નેકી એ એક એવી ઉમદા ચીજ છે કે બિમારીને હાંકી કાઢી તેના જીગરને હરેક પ્રકારે સંતોષ પેદા કરે છે, જેવા ગુપ્ત સંતોષ તેની મદદે પહોંચનારા શખ્સો પણ આપી શકે નહીં !

૫૭૫ જેમ એક જવાહીર પડી જાય છે, તો તેને મેળવવાની આશા ફીકટ છે, તેમ ઇનશાંનોમાં માળાપને પેટે 'દિકરી' પણ એક જવાહીરનો પ્રકાશ આપે છે ! માટે આ અમુદય રતનને ગુપ્ત રાખવું. જો આ ચીજ, એક વેળા હાથમાંથી ગેઈ, તો તે ઝલકતો તારો ગુમ થયો એમ જાણજો !

૫૭૬ સગાંવહાલાં અને દારૂતોને માનપાનથી વંધાવી લેવામાં બેહદ તત્પર છે, પણ, ખોદા જેવા સખી દાતારનો ખ્યાલ પણ કરી શકતા નથી, એ કાંઈ દુન્યાને થોડું ઘણું શર-માવનાર નથી.

૫૭૭ ગાનારને તો જોડણું માન છે તેના કરતાં વધુ માન ગીતના જોડનારને છે, પણ, રંગબેરંગી કારીગરી શણગારવાથી કાંઈ મૂકનારને માન મળતું નથી; પણ કારીગરીના બનાવનાર માન મળે છે; માટે આવી વખતે તમારી ચરમ રોશન કરો !

૫૭૮ બે જાણુનો ફેસાદ, તેઓએ પોતાની નાકેશ અક્રલ પ્રમાણે ચૂકવવો અને ખુશી થવું પણ ત્રીજાને લવાદ નેમવો નહીં ! કારણ કે એકને ખુશાલી પેદા થશે, બીજાને દલગીરી, અને ત્રીજાને નફામાં ફરમનાઈ મળશે !

૫૭૯ હક્કની રાહ પીછાંણવાનો, અને પાપની તોજેશ કરવાનો વખત હજી ગયો નથી માટે આજથીજ એવું કામ શરૂ કરો, અને જીંદગીનો ફાયદો જોવા ધરચતા હોતો જીગરને જઈ પૂછો !

૫૮૦ જોઆને કરતું છે, અને દુન્યામાં ભણું નામ મૂકી જતું છે તેઓને વખતનો કાંઈ ટોટો નથી, પણ જોઆને દુન્યાની લાલચો-માં પોતાની છાંદગી રોકવી છે તેઓને હજારો તરાંહનાં બાંના છે

૫૮૧ ખૂબસુરતી-પૈસા તથા આખરતું ઘર છે, અને અક્કલ-ખુદરતની રાહ પોછાણવાનું ઘર છે

૫૮૨ જેને ખૂબસુરતી છે, તેને, બદનનાં શણગારની જરૂર નથી.

૫૮૩ ઉદ્યોગ-મગ્જને અને ખૂબસુરતીને ખીલવે છે પણ બીન ઉદ્યોગ બંને ચીજોનો ખીલકુલ નાશ કરે છે !

૫૮૪ ખુદરતનો એવો ઈન્સાફ છે કે જે બખતે ઈનશાંનો પોતાનું નામ સચ્ચાઈને ખાતર ભૂલી જશે ત્યારે તેઓ ગરો, હેંકરાઈ અને તીરસકાર દુર કરો, આ જેહાંનને પવનની એક લેહકી સમજશે !

૫૮૫ ગયતો વખત પાછો હાથ લાગતો નથી, તો તેપર વિચાર કરવો, અને હાથ મસલવા એ એક બીવકુફ માણસનું કામ છે !

૫૮૬ તમારે પચાસ વર્ષનો અતુલવ ફકટ થોડાં વર્ષમાં મેળવવો હોય તો, હાલ ચાલતા વખતનો રૂડો ઉધ્યોગ કરો ! પણ તમારા કાયદાની વાતને એક કોરે મૂકીને આતું કામ કરતા રહો !

૫૮૭ જો એક માણસ બૂરાઈપરજ બેઠો હશે તો તેને તુરત ફળ મળશેજ ! પણ આખરે તેને પસ્તાવો લખી આપેજો છે !

૫૮૮ એક ભલા આદમીને ભલાઈ કરતાં, કશી રીતનો કાયદો પહેલાં હાંસલ થતો નથી, તેથી તેને દલગીર થતું નહીં જોઈએ કારણ, તેના ફૂળ અને ફળની સુગંધી આવતાં લાંબા વખતનો ભોગ આપવો પડે છે ! અને જે ફળથી દુન્યાને એકવાર હેરાન થતું પડે છે !

૫૮૯ એક નચવા હુનરને બહારનો ભપકો આપીને દીપાવવો, એ એક હુનરમંદીનું કામ કહેવાય ! તેમજ એક ખરી બાબતને બીજી

૩૫માં બોલી લોકોતું ધ્યાન ખેંચતું, એ એક બોલનારની કુનેહ અને ચપલાઈની વાત કહેવાય!

૫૯૦ એક ઘર ખલકતમાં એવું નહીં હશે જે કંઈ આ કંકાસથી દૂર હોય! એક ઘર એવું નહીં રહ્યું હશે, જેને ત્યાં મોંત નહીં થયું હોય! એક ઇનશાંન એવો નહીં રહ્યો હશે! જેનો દુશ્મન પણ નહિ હોય (હોવોજ જોઈએ) ભાઈ! એવું દુન્યામાં ચાલતું નહીં આયું હોય, તો ખુદરત અને નેંકીની પીછાંણ તે, કેમ થાય! અને સખક (ધડા) તે તમોને કેમ મળી શકે!

૫૯૧ નેક ચાલનારા શખસને મુસીબતનો કાંઈ પારજ નથી. પણ તે, તો અંતઃકરણમાં સારી રીતે સમજે છે, કે, મુસીબત, ખોદા તર્ફના આશીરવાદ તથા ન્યામત છે!

૫૯૨ જે કામમાં, તમોને કંઠાજો લાગે, તેમાંજ તમારો અંદગીનો ફાયદો સમાયલો છે.

૫૯૩ જે માણસો ખોદાને માન આપનારા છે, તેઓ, પોતાના માતપીતાને અને હરેક જણને એક સરખી રીતે ગણે છે!

૫૯૪ જેમ સાંકળ એક કળીથી બીજી કળી સાથે જોડાયેલી છે, તેમ આ દુન્યા પણ એક ખરી સાંકળ છે!

૫૯૫ તમારાં સગાંવહાલાં એજ તમારાં ભાઈબંધો નથી, પણ આ દુન્યાના તમામ ઇનશાનો એક બીજના ગાંડથી જોડાયેલા છે!

૫૯૬ ભાષા જાણી, એટલે કેળવણીની નેમ સચવાઈ એવું ધારતું બેહુકું છે; કારણકે કેળવણીની મુળ મતલબ, એજ, કે, દરેક ખૂરાશ તથા, નીતીમાન, તેમજ ખાલેસ અંદગી ગુજારવી!

૫૬૭ એક શખ્સનો જાન જતી વખતે, અને ગયા બાદ તેના રૂઠને ભલી દુવાઓ ગુજારવી કે જેથી તેને અનેક રીતના ઘડા મળે, અને તે ખુશ ખુશાલ રહે !

૫૬૮ જેમ એક માણસને મુસાફરી દરમ્યાન અટકાવવામાં આવે છે, તો તે નાસીપાસ થાય છે, અને માર્ગમાં કાંઈપણ રીતનો હરકત જોય છે.

૫૬૯ તેમજ, એક, રવાનના રૂઠપર પાછળથી તરેહવાર જતનું રૂઠન કરવું, એ, તેની સલામતીના અર્થે નથી, પણ માર્ગમાં તેને મુશ્કેલીમાં વધુ ગેરફતાર કરવાને માટે છે !

૬૦૦ તમારી નમનતાઈના પ્રમાણમાં, આગળ વધવાનું હમેંશા તેજસ્વી હથીઆર રાખો !

૬૦૧ જેને તમે હર વખત ગુસ્સો કહો છો તે ‘ગુસ્સો શબ્દ’ નથી, પણ કસૂર, જહરમાં લાવવાનું ‘અપક્ષપાતપણું’ છે !

૬૦૨ કોઈ જોદાનો બંદો રાત દિન તેની દરગાહમાં સવાલ કરતો હશે કે તારો ધન્સાફ એવો તે શું છે કે દુન્યા તરેહવાર જતની હાલત ભોગવે છે ?-નાકેશ અકલ પ્રમાણે જવાબ એટલોજ મળી શકે કે:—

૧) જો દુન્યા એક સરખી હાલત ભોગવતી હોય, તો બદી એટલે હદ સૂઝી લાંબાય, કે, હરેક જણુ, પોતાનો જાન પોતાના હાથથી લાવી શકે !

૨) કરણીના કાયદા પ્રમાણે હરેક જણુને રાખવામાં આવે છે જેની હંદગીની તમામ આગાહી, પરવરદેગારને માલુમ છે.

૩) હરેક જણે પોતાની હાલતપર સંતોષ રાખી, પોતાને પોતાની સ્થિતીમાંથી પસાર થવાનું છે.

૪) અને તેના ગુનાહનો બદલો તેની હાલતપરથી લેવાય છે!

૫) દરેક માણસ એક સરખાં હોય તો, બદી અને નેકીની પીછાંણુ થાય નહિ! અને ખોદાને કોઈ જાણી શકે નહિ.

૬) દરેક જણ એક પંક્તીમાં હોયતો, ઘંઘો રોજગાર કરે નહિ અને દુઃખ સુખ જેવું હોયજ નહિ!

૭) જો ખોદાએ આ રીતનો કાયદો નહિ રાખ્યો હોતે તો બેહસ્ત અને દોજખની પરીવાર કોઈ રાખતે નહિ, અને પોતાને કોઈ સુધારી શકતે પણ નહિ.

૬૦૩ વિચાર, એ, એક એવી ચીજ છે કે, જો તમો ચોક્કસ માણસને માટે સારો વિચાર કરશો તો તેને સારી અસર થશે અને ખુરો વિચાર, જો, તેને માટે કરશો તો, ખુરી અસર થશે!

૬૦૪ તમારા કામ અને વાતચીતની આગળથી પુરવારી રાખજો, કારણકે સવાલ જવાબ થયા વગર રહેશે નહિ!

૬૦૫ તમો તમારા પૈસાનો સારો ઉપયોગ કરો, તેના કરતાં પારકાના પૈસાનું કામ કરવામાં બેહદ કરકસર કરો, એમાં તમારી ખરી કીર્તી છે!

૬૦૬ પરવરદગારે પહેલાં દરેક ચીજ બનાવી રાખી હતી જ્યારે, તે બહાર થઈ ત્યારે 'જેહાંન' શબ્દ બહાર આવ્યો.

૬૦૭ કીરતારે દરેક ચીજની હદ રાખી છે, માટે તેજ હદમાં રહીને કામ કરવું. પણ નેકી અને અફલની બીલકુલ હદ રાખી નથી, કારણ, જેમ માણસ વધુ હદ આજંગી બન્યો, તેમ તેના ચલકાટથી, અંધારી ચીજ બહાર આવે છે!

૬૦૮ ખેરાદર ! રાસ્તી અને અશોધ એ કાંઈ સોખન નથી તેમજ એ કાંઈ ખાવાનો ખેલ પણ નથી !

૬૦૯ રાસ્ત ખોલનાર, પારકાના પગપર ઉભો રહેતો નથી ! તેને નીચ ખુશામત જેવું હોતું નથી ! કાયદાપર અમલ કરે છે ! અને વખત આવે બીજને દબાવે છે ! પોતાના જીગરથી પળેપળ કરે છે તેથી ખોદા સમાન બીજની પરવાર કરતો નથી ! પોતાના કામપર ચોક્કસ રહી, વખતને આધીન થાય છે, તેથી કોઈની રાખરખાવટપર, આસરો બાંધતો નથી; અને આખેરીયત, તેનો વખત એવો બદલાઈ જાય છે કે પોતાના તનની સુખાકારી ન ચહાતાં, પારકાં માટે પોતાનો જાન ફીદા કરે છે !

૬૧૦ એક રાજા પોતાના તખ્તપર ખેસીને અફસોસ કરશે, કે, મારા રાજ્યનું શું થશે ! એક ગંજવર દૌલત ધરાવનાર શખ્સ, પોતાના દૌલતની ચોરીના અર્થે, સંભાળ રાખવા રાતદીન નિરાંતથી જપ લેશે નહિ ! એક, ત્રણસોનો કમાનાર રંજ ખેંચી, મહિનામાં, ખુલ્લા હાથનો થઈ જઈ, પસ્તાવો કરશે ! ત્યારે ખરો બંદો, અને પોતાના ન્યામતપર હક્કતાલાનાં લાખોલાખ શુક ગુજરનાર તેનેજ બાંછો, કે, જે પોતાજોગું ધન મેળવી, તેપરજ પોતાનો અને પોતાનો ફરજંદાનો નિરવાહ (ગુજરાંન) કરે !

૬૧૧ જ્યારે તમો દુન્યાની લાલચોને વશ કરશો ત્યારે તમારા પોતીકા જીવપર પુરતો કાળુ મેળવશો, અને સાદા અને સુતરા ખોરાકપર રહેવાનું પસંદ કરશો !

૬૧૨ જીવ પોતે આંધલો છે, અને હમેંશા રહેશે ! પણ મજબૂદાઈથી તેને હંફાવી રોશન કરવો એ સર્વે તમારા હાથમાં છે !

૬૧૩ જે વખતે, દુન્યાની બદીઆને વશ કીધી, કે તુરતજ ખુદરતી પ્રકાશ તમારા છવ સાથે સદાકાળ રહેલો છે, તે પોતાના તપ્તપર આવી બીરાજશે! અને ફકટ તમોને ફરમાન આપશે. પણ તેનો કરનાર! પાલનાર! મુસીબતોનો ખેંચનાર! અફલતો દુખાડનાર! અને મગજનો શાંત રાખનાર! તે તમો પોતે નહી કહેવાય પણુ તે તો ફકટ તે છે! તે છે! ખોદાઈ પ્રકાશ છે!

૬૧૪ હાથીને માવતનો અગત છે, સીંહને બંદુકની, ઘોડાને આબૂકની, ખાણુઆને ખેડુતની, જેરી જાનવરોને ખેલાડીની અને આગને પાણીની જરૂર છે, જો આ ચીજોનો ઉપરી કોઈ નહી હોય, તો, દુન્યામાં અનેક મુશકેલી, અને આફત ઊભી થાય!

૬૧૫ તેવીજ રીતે, બીનધર્મ, અનીતી, અને બદનતો ચકચકીટ શણુગાર, છૂટાપાણું, અને તેથી નીપજતું આખરે છકેલપણું એ ચીજોને માથે એક ચીજની ફકટ જરૂર છે, અને તે છે માત્ર ‘અંદાજસર આંકોશ’, અને આંકોશની લગામ રાખનાર પરવરદગારે નીમી આપેલાં માબાપો. માટે, જો, માબાપો, ખોદા તર્ફની આ મુખ્ય ફરજ ભૂલી જાય, તો એક સોખનથી માની લેવું, કે એ ચીજો ઉપર મવકલ કાણુ ધરાવનાર ભારેમાં ભારે સેતમ છે, યા કહો કે એની ટોચપર ખોદાઈ ચમત્કાર ઊભો રહેલો છે! માટે જણુજેવું કરશે તેણુ તેવું પામશે! એમાં કાંઈ અજાયબી નથી.

૬૧૬ દાકટરને નાણુક દરદપર નાણુક ઉપાય, અને જલમ દરદપર જલમ ઉપાય કરવો ઠીક છે કે જેથી કરી દરદ નાણુદ થાય.

૬૧૭ તેવીજ રીતે, માઆપોને, પોતાના ફરજદ તરફ છૂટની વેળા છૂટ અને ધમકીની વેળા ધમકી આપવા લાયક છે, કે જૈથી કરી, તે બરચુ નીતીમાન બંદગી ગુબરે!

૬૧૮ તમારા કામકાજમાં સેંકડો ચીજો નજરે પડે છે, માટે હરવખત, તેને બારીકીથી તપાસી, તેના ગુણો બહાર લાવવાને કોશિશ કરવી જોઈએ!

૬૧૯ જેમ, તમારી અશોધ વધુ હશે, તેમ, ધનશાનોની પીછાણુ તમો ફકટ ચશ્મપરથી કરી શકશો!

૬૨૦ લોકો જ્યારે આપો વખત વાત કરે છે ત્યારે તેમની મગ્ગ શક્તી વધુ ચપળ થાય છે, પણ બનજ છે કે જ્યાં ખુદરત સંબંધી વાત આવી, ત્યાં, મગ્ગશક્તી બીલકુલ નાતવાન બની જાય છે.

૬૨૧ દુન્યાને નાચરંગમાં જોડેલો જોઈએ તેટલો વખત મળે છે, પણ હક્કતાળાની બંદગી આવી, ત્યાં, બીલકુલ ફરસુદ મળતી નથી. હું નહિ જાણુતો કે, ખોદાનો શું કાયદો હશે કે બંદગી કેવા શખ્સોએ કરવી અને કેવાઓએ નહિ કરવી!!!

૬૨૨ જો તમારે લોકોનો કડવો સોખન નહિ સાંભળવો હોય તો, તમારા કામ અને ઝખાંનની છૂટ કોઈને આપો, ના.

૬૨૩ દલીલ (તકરાર) રજુ કરવી સહેલ છે, પણ અજાંમ (છેડો) લાવવો મુશ્કેલ છે!

૬૨૪ દલીલ એવી હોવી જોઈએ કે જેમાં ગંભીરપણું હોય! અક્કલ ખીલતી હોય! અને જેનો છેડો સુખશાંતીમાં આવતો હોય! પણ એથી ઉલટું જે પરીણામ આવેછે તે પરવારતાં માણુસોની લેહજત છે!

૬૨૫ તમારી રજનો હલકો ખોરાક તમોને લેહજતદાર લાગશે, અને થોડો ખોરાકને ગનીમત સમજશો, પણ જેઓ હાડકાં કસીઆ

વગર ઊંચાક મેળવેછે, તેઓને તે સ્વાદીષ્ટ લાગતો નથી, જેથી તેમને વધુ ખાવાની હોંસ થાયછે !

૬૨૬ લોકોને જ્યારે જ્ઞાન નહિં હતું ત્યારે કુકટ ઝેંકીનની રાહ ચાલતાં હતાં, પણ જ્યારે હવે જ્ઞાન મળ્યું છે ત્યારે બદીની રાહ અપત્યાર કીધી છે !

૬૨૭ જ્યારે નજર કડુંછું ત્યારે ઓઢુન્યા ! તું બહારથી હેતવંતી અને કદરવંતી અને ભેટ સોગાદી માતા લાગેછે ! પણ અંદરખાનેથી તારો એક એક પડદો ફાડીને જોઈછું ત્યારે તું હજારો બદીથ વીંટળાયેલી શાખા લાગે છે !

૬૨૮ સેતાંનયતપણાપર અને ખેમરવતપણાંપર સ્વારી કરવાની છોડી દેવ; કારણ કે રાજવંશીઓએ પોતાનું રાજપાત એમાં ખોડી દીધું છે. પેગંબરી નામ ગુમ થયું છે ! અને ખાંદાંની વડવાઓની નામપર કાળી શાહીનો છેકો પર્ચો છે !

૬૨૯ ખરી હલાલનો પૈસો સાથે નથી આવતો, તે ‘મારૂં’ ‘મારૂં’ કરીને મેળવેલી મતા સાથે કેંમ આવશે ? માટે, એવા ખોટા હક્કો મેળવી, તમારા જાંતને નુકશાંન ના કરો, પણ, તમારી ફરજ શામાં સમાઈ છે તેનો પહેલાં વિચાર કરો !

૬૩૦ તમે જનમ્યા ત્યારે ખાલી દફતર લેઈને આયા હતા પણ ખાલી દફતર લેઈને પાછું ફરવાનું નથી !

૬૩૧ ઝખુંન દુશ્મનીને મારી હથાવનાર ખુશી ખુરમીનો હિંગામ છે !

૬૩૨ દરેક બાબદનો વિચાર પહેલાં સામન્યરીતે કરો અને પછી ઊંડાણમાં ઊતરી, કાળી અને ઘોળી બાબુનો સંપૂર્ણ દરયાકત કરો !

૬૩૩ ખૂરાઓને મદદ કરો તાંગી વખત, ભલાઈની આશા રાખવી, એ પોતાને હવામાં અધર રાખવા બરોબર છે !

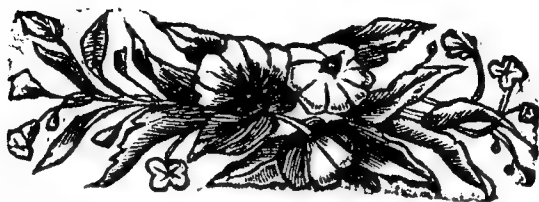
ભાગ ૨. જી.

પુદ્ગરંત અને ખલકતનો

ચિતાર.

ખુદરત અને ખલકતનો ચિતાર.

૬૩૪ જ્યારે જાન પોતાના બંદીખાનામાંથી રણમાં પડે છે ત્યારે રાસ્તો તેના શરપર તાજ વ તખ્ત ધરે છે.

૬૩૫ જો તમે હુન્યાનો અને ખુદરત ચિતાર સંપૂર્ણ જોવા માંગતા હો તો, ખાલી, સ્થીલ પેન, શાહી, અને કાગળનો ઉચ્ચોગ કદી કરશો નહીં

૬૩૬ દાનેશમંદો ! ચિતાર રજુ કરવા માંગતા હો તો, સર્વે આડની કલામ બનાવો ! હુન્યાના દરિયાના પાણીને શાહી બનાવો, અને હુન્યાના આડના પાતરાંને કાગળ બનાવી, એકી વખતે લખવાનું શરૂ કરો !

૬૩૭ ખાદને યાદ કરવાના રસ્તા રાત દિન અનેક છે, તેમજ તેને મળી જવાના રસ્તા પણ અનેક છે. માટે, તેની શોધમાં દુર જશો નહીં !

૬૩૮ પરવરદેગારે કોઈને આલા તો કોઈને અદના બનાવ્યા છે, પણ તેની નજરમાં સર્વે એક છે; કારણ તેનો ન્યાય અને કાયદો સર્વતર્ફ એકજ છે !

૬૩૯ તેવીજ રીતે, જો એક માતપીતાને સાત ફરજદ હોય, તો તેઓનાં હેત, તેમની તરફ એક સરખી રીતે હોતાં નથી તેથી તેઓ ગુનાહને પાત્ર કહેવાય નહિ !

૬૪૦ જો, એક માતપીતા, ફરજદ તરફ ન્યાય અને કાયદો એક નહિં રાખે, અને, તેમને અપમાનની નજરથી જોતાં હોય તો, તેઓ ગુનાહને લાયક છે.

૬૪૧ માબાપ, એ, ખોદાના પ્રતીનીધી છે, માટે, તેઓએ ખોદાના કાયદાને માન આપવું જોઈએ, અને પોતાના ફરજદાને, તેજ પગલે ચાલતાં શીખવવાં જોઈએ !

૬૪૨ ઘરમાંથી, બહાર નીકળો તો, બનતાં તલક તમારું સર નીચું રાખીને ચાલજો ! (પારકાંઓ સાથે નેસ્ખત રાખશો નહિ)

૬૪૩ તમારી બાંને બાબુએ કોણુ જાય છે ! તેની પરવાર કરો, તેનાં કરતાં, તમારું કામ શું છે, તેની પહેલાં પરવાર કરી, હમેંશાં સીધો રસ્તો કાપતા જવ !

૬૪૪ ભાઈઓ ! તમો જીવપર કાબુ મેળવવા ચહાતા, હોતો, તમારી ઝખાંનને શાંત રાખો ! અને ચશ્મને નીચી ફંકો !

૬૪૫ ઝખાંન પાંચ વાતે સારી છે ! ને પચાસ વાતે બેહદ ખરાબ છે ! જો ભાઈ ! જો એક શખ્સ ! લોકોથી ખરેખર રીતે હિંજીતો હોય, અને પોતાનો લાજ ગુમાવતો હોય, તો, તે ફકટ 'ઝખાંન'થી છે !

૬૪૬ ચશ્મ કાતીલ છે માટે, અને શરખતની મીસાલ બનાવવાની કોશિશ કરો ! જો, એક શખ્સ ! દુન્યાના ભલાને ખૂરા ખેલમાં મૂકાતો હોય તો તે પહેલાં 'ચશ્મ'થી છે !

૬૪૭ ચરમ હોવા કરતાં, એક અપંગ આદમી સો દરજ્જે બહેતર છે! સખબ, તે કોઈપણ દિન દુન્યાના ખેલોમાં આવતો નથી તેથી ખૂરાઈ શું ચીજ છે! તે, તે સમજતો પણ નથી!

૬૪૮ મૂગાં અને અપંગ આદમીઓએ, ખોદાના શુક્ર હર પજે ગુજારવા ઘટે છે! કારણ તેઓ ખોદાની નજરમાં નીરદોષ છે! અને, તેમનો 'વાલી' ફકટ તેજ છે!

૬૪૯ એક અપંગ યાતો એક નાતવાન માણસ તમારી પાસે દાદ માંગે, તો, બનતી જોગવાઈએ મદદ કરે અને તેમની હાલત પર દરયાક્તકરે કે એવો વખત ખોદા ન કરે ને હમારો હોત! તો હમારું પણ શું થાત!

૬૫૦ તમારા અંતકરણની લાગણીને, દયાનું રૂપ આપવા માંગતાહોતો, લાચાર બેચારોની કદર બુજતા રહો!

૬૫૧ બહેરાં, મૂગાં અને અપંગ આદમીને, માયા મહેરબાની બતલાવતા રહેજો! પણ કદી ચિકાર બતલાવશો નહિં, સખબ, એઓના દુવા અને કદૂવા મૂંગે મોઢેના છે!

૬૫૨ મોંજ એક એવો ખડક છે, કે જ્યાં ઘણા ખરા સઘળા બુવાનોનું વહાણ આવીને અડડે છે, એ મોંજની શોધમાં, તેઓ બેસુમાર સઢો ચઢાવીને ઝીપલાવે છે, પણ તેઓ રસ્તો ખેડવા એક હોકાયત્ર વગર જાય છે, અથવા વહાણ ચલાવવા માટે, એક પુરતી અજમાએસ, અને બુધ્ધીવાળા સુકાની વગર નીકળી પડે છે, જેથી કરીને તેઓની સફરના બદલામાં, તેઓને મોંજને બદલે, દુઃખ અને શરમ સીવાય બીજું કંઈ મળતું નથી!

૬૫૩ વાંચતીવખતે, દરેક બાબદ આપણે તપાસીએ છઈએ અને તે ઉપર વિચાર કરીએ છઈએ! તેમજ મોંજ ભોગવતી

વખતે, જેથી ચીજ આપણે, જોઈએ યા સાંભળીએ, તેપર બરોબર તપાસ રાખવી તથા ધ્યાન આપવું જોઈએ !

૬૫૪ કામ દુશ્મન છે ! અને મોંજ દોસ્ત છે !

૬૫૫ આખો દહાડો કામ કરતાં, આપનાં દિલના જીરુસાઓને નરમ પાડવા મોંજ (ખરી) આપણને મદદ તથા લેહઝત બક્ષે છે ! પણ, આળસુ માણસ મોંજનો ગેરઉપયોગ કરે છે !

૬૫૬ જેને માંચે કોઈ પૂછનાર યા પરછનાર હોય નહીં જેને ખોદાનો ખોદ હોય નહીં; તેને દુન્યાની લાજ તે કયાંથી હોય ?

૬૫૭ જેને છોડી લાજ તેને મન્યું અરધું રાજ !

૬૫૮ મોહતાજમંદો ! પૈસાદારોનું જોઈને, તમારી ઝુંપડી તોડીના પાડતા, નહીતો, મહેલ લેવા જતાં, ખેડાલ થવું પડશે !

૬૫૯ પૈસાદારો ગમે તે રીત અપત્યાર કરે પણ ગરીબોએ તે રસ્તે ચાલવું નહીં ! સખખ, એ ખોદાનો કાયદો તોડવા બરોબર છે ! અને ખુદરતી નેમેલી ચીજને અપમાનકરવા જોગ છે !

૬૬૦ માલિકો ! ઇનશાંનને જપંકતીમાં મૂક્યાં હોય, તેજ પંકતીમાં રહી, પોતાનું યુજરાણુ કોઈ પણ પ્રકારે કરવું ! એમાં ખોદારાજ છે ! અને પાછળથી તેના સુખમાં, હર્મશનુ સુખ સમાયલું છે !

૬૬૧ સારી ઝખાંનનો ઉપયોગ કરનાર, બીજાઓનો ધ્યાર હરણુ કરી લે છે ! અનેક વાર તેનાં યુનાહ ગુપ્ત રહે છે, અને, તેના-પર કોઈથી રીતનું તોહમત આવી શકતું નથી.

૬૬૨ દાનેશમંદ ! તેને જાણો, કે, જો સો સોખનને ફકટ પાંચમાં મૂકીશકે !

૬૬૩ જે માણસ પોતાના જીવનમાંથી ફકટ દાનાઈના સોખન કાઢે, તે પોતાની જીભને તાણું મારેછે, અને જ્યારે તેનો ખરો ઉચ્ચોગ કરવાનો હોય, ત્યારે તેને ચાવોથી ખોલે છે !

૬૬૪ અખાનનું કામ પૈસાની લાલચ દેખાડે છે ! જીવનનું કામ ફકટ લલાઈનો માર્ગ બતાવે છે !

૬૬૫ સેંકડો રૂપિયા મળે છતાં, જૂઠા સોગન ને જૂઠી ગવાહી પૂરશે નહિ; નહિંતો એ ખરેખરી પાયમાલીની નિશાની છે !

૬૬૬ ભાઈ ! કોઈને સતાવવાનું કારણ શોધશો નહિ; વખત આવે, તે દુઃખી માણસ પોતાના બદનમાંથી હાથ મારેછે, ત્યારે તે શબ્દને નહિ, તેના કુટુંબને નહિ. પણ આખા ગામને ઉજ્જડ વેરાન કરી નાંખે છે !

૬૬૭ પોતાના જીવનને કદુવા દેવા અને જાંણી જોઈને લોકોનું મન મનાવવું, એ કાંઈ સાચા માણસનું કામ કહેવાય નહિ.

૬૬૮ તમો નેંક આદમી હો, પણ, તમારી ચાલચલણ બીજાઓને પસંદ નહિ પડેતો, ત્યાંથી દુર રહેવું તમારા લાભમાં છે ! પણ ફેસાદ કરવો એ તમારા ગેરલાભમાં છે !

૬૬૯ ફકીરી હાલત, તવંગરીમાં ફેરવાય છે ! અને તવંગરી ફકીરીમાં ફેરવાય છે ! માટે દલગીર થવાનું કશું કારણ નથી !

૬૭૦ જે માણસ પોતાના માતૃપિતાનો એક હોય, અને તે જો બેહુદ લાડથી ઉછેરાયો હોય, તો, તેનો લાડ તેના ઘરમાં શોભે ! બહાર શોભાવા જઈએ તો, તે, અને તેના માતૃપિતા અપમાનમાં મૂકાય !

૬૭૧ ચાર ચીજ-૧ દુસ્મન, ૨, ઝારત, ૩, દારૂડીઝા, અને ૪, 'મંડ' ઝેઝા રસ્તામાં મળે, તો, ઝેઝાના રસ્તા મૂંગે મોંઢે ખુલ્લા કરી આપજો!

૬૭૨ જે માણુસ ધરતીપર ઘણું કૂદે, તેને ખુશીથી કૂદવા દેજો! કારણ, એક કૂદકા સાથે પાછું ધરતીને નમન કરવાનું છે!

૬૭૩ જેના ઘરમાં, આવક કરતાં ખવક વધારે હોય, તેઝાથી હસીને ચાલજો! અને, દોસ્તી રાખવી હોય, તો દુશ્મનાઈને પણ સાથે ભાગ્યો કરજો!

૬૭૪ દુન્યાનો ઝોજો માથાંપર લેઈને હજી કેટલો વખત લંબાવશો? અને નાહકનો ધરતીપર કાંય ભાર ઝોજ કરી રહ્યા છો? માટે, એવા તકલીદી ભારને હવામાં ઊડારી દેવ!

૬૭૫ જો તમારામાં કદર અને ભીતરની લાગણી હોય તો, દશ માણુસનો ઝોરાક બીજ દશ માણુસ ખુશીથી ખાય, અને પાંચ માણુસની બેઠકપર, બીજ પાંચ, ઘણી આસાનીથી બેસી શકે, અને પાંચનું જોર દશ માણુસની બરાબર થાય!

૬૭૬ હરેક જોઈતી ચીજ હમેંશા પાસે રાખો! કારણકે એપર ખર-ચેલો પૈસો ઘણો બરહક છે, અને એના ઉપાય નધારેલા આવી પડેછે!

૬૭૭ જે ચીજ હસ્તીમાં છે, તે પરવરદેગારની છે, અને જે નથી તેપણુ પરવરદેગાર તર્ફથી છે.

૬૭૮ દરેક માણુસને એક ગણો, યાતો દરેકના એક થઈ રહો, પણ સદાકાળ મતલબથી દૂર રહો!

૬૭૯ જે માણુસ દરેકની કીમત એક સરખી ગણે છે, તેવા શખસને ખબર નથી કે મારી પોતાનો કીમત શું છે!

૬૮૦ તકસીર માફ કરવામાં મોંઠાઈ તથા માન સમજો, પણ હરબી માફી બક્ષવામાં અપમાન સમજો !

૬૮૧ એક ગુનેહગારને ત્રણ મરતબે તપાસો ૧, ફરજઆત કામ કરવું પડ્યું છે કે નહિ, ૨, જાણીજોઈને ગુનાહ કરવામાં તેને શું ફાયદો હાંસલ કીધો ૩, કોણની ઊશ્કેરણીથી તેને કામ કરવું પડ્યું. આતું પરીણામ જે આવે તેપર તમે તેને ફાયદા ભરેલા રસ્તા દેખાડો અને રહેમદીલી બતલાવો, જેમાં, તમારી ખરી નેમ છે !

૬૮૨ તમારા સદ્ગુણો અને કામ કાજને આગલ ખીલવવા એક તેજસ્વી હથીઆર બનાવો; જેનો ચલકાટ અંધારા રસ્તાને રોશનીદાર કરશે (કુનેહ અને છતાં એવી રાખો કે દરેક જણ તાનુબ થાય !)

૬૮૩ દુન્યાના ખેલો ખારીકીથી તપાસવા હોય તો ફકીરી હાલતથી તપાસતા રહેજો ! અને જ્યાં જવ ત્યાં નિરદોષ અને કમ-અફલી માણસનો દખાવ દેજો !

૬૮૪ ગામના લોક ગરીબાઈથી, કેળવણી, હુનરમાં પખાત હોયછે, પણ, તેઓ આચાર વિચાર અને કામકાજમાં કુનેહબાજ હોય છે !

૬૮૫ શહેરના લોક કેળવણી અને હુનરમાં આગળ વધેલા હોય છે ! પણ જ્યારે ખપ પડે છે, ત્યારે મુંખ્યકરી નાનુકપણાં સીવાય, બીજું કશું મળતું નથી !

૬૮૬ શહેરના લોક, જ્યારે એકાદ ગામમાં પગ મૂકે છે, ત્યારે તેઓ એવું સમજે છે કે, હમારા જેવા અફલમંદ અને

મુધારાવાળા, બીજા નહિં હશે, પણ, દરયાફત કરતાં ભુલી જાય છે કે, ગામના લોકો, ઝટ વારમાં, સર્વેનું તોલ કરેછે!

૬૮૭ ઘરમાં તરેહવાર જાતનો ઉધ્યોગ કરશે તો, કોઈ જોવા આવવાનું નથી, પણ, ઉધ્યોગ સાંમે લાજ રાખશે તો, સૌ કોઈ જશે!

૬૮૮ એક સ્ત્રી મરદ કરતાં, ઘણી નાબુક અને નાકોવત હોય છે છતાં, તેજે, આખો દિવસ ઘર સંસારી મહેનતમાં પડે તો, એક આજસુ માણસને, પોતાની હથેળીમાં રાખી શકે છે!

૬૮૯ તમારે ખેહદ થાંડી, સરદી, અને ગરમીને કાપવી હોય, તો, તમારે માટે સહેલો ઉપાય એજ છે કે, જે કામોમાં તમોને તીરસ્કાર છૂટે, તેવાં કામો પહેલાં હાથ કરો, જોયો, તમારી મગજ શક્તી, બીજાં બધું ભૂલી જશે!

૬૯૦ લોકોના કામની વખાણુ કરવી, તેના કરતાં તમે ઉત્તમ પ્રકારના કામો કરી, બીજાઓને તમારો વખાણુ કરવા દો!

૬૯૧ જો એક ખડકે લાઘેલી સ્ટીમરને બીજી સ્ટીમર આવીને મદદ ન પહોંચે, તો દરયાઈ મોજા ધીમે ધીમે તેનો કચડવાન કરી નાંખે છે, અને સેવટે કેપટન પણ દરિયાની તળેટીમાં જતો રહે છે. તેમજ જો એક દુઃખના દરિયામાં સપડાયલી કોમને તેના તરનાર મદદ નહિ પૂગે, અને શોર બકોરપર, લેશભાર ધ્યાન નહિં આપે, તો સેવટે, કોમ નાબુદીના પરડામાં ફરવાઈ જાય છે. અને તેના ઉપરીઓ પણ આખરે ખે હાલ થઈ પડે છે!

૬૯૨ જો તમે ખુદરતનો ચમત્તકાર જોવા માંગતા હો, તો દુન્યાના રંગને બરોબર તપાસો, અને ત્યારબાદ ખાલેસ દિલથી બંને ચીજોનો ઊંડો વિચાર કરો.

૬૯૩ લોકોના ચહેરા તરફ જુઓ, અને વાતચીતમાં વખત પસાર કરો, તેના કરતાં, દિવસના એક કલાક તમારો પોતાનો ચહેરો છાપની માફક મગજ પર ડસાવવાની કોશિશ કરો, અને તમારા અંતરના ભેદના પડદા ખુલ્લા કરવાની તજવીજ કરો, કે જેથી-કરી તમારું મગજ એવાજ કામ પર લક્ષ દરે!

૬૯૪ ખોદાતો તમારી નજદીક છે, પણ તમે તેની નજદીક નથી; માટે હિંમત, ખંત, અને હુશયારીથી એની આગળ વધો!

૬૯૫ ભાઈ! દુન્યા તજ, ખોદાની શોધમાં બીઆબાન જંગલ અને પાહડો ખેડવા, તેના કરતાં, આ દુન્યાને ખેડી, એકાંતવાસો અહીંજ ભોગવવો, એમાં ખરી કીર્તી છે!

૬૯૬ એક ચોગી (ખોદાને માનનાર) પોતાના બાળ બચ્ચાંને દુન્યામાંથી છોડી જઈ, બહાર જવાની હિંમત કરે, તેના કરતાં, એક અશો માણસ ફકટ આ દુન્યામાં રહી, સો માણસને, સો સોખન આપી કોઈબીરીતે પોતાનો અને પોતાના ફરજદનો નીંભાવ કરે, તો, તે ખરો બખ્તાવર અને ખરું એકીન (ચુસ્ત) રાખનાર છે, એમ જાણો!

૬૯૭ જો તમેએ નેકીનાં બી, આ જેહાંનમાં વાવ્યાં હોય! જો તેનાં, પુષ્પ અને ફળોની સુગંધી, લેવા ઇચ્છતા હો! જો તેની લેહજતમાં દિવાના બની જતા હો! તો, તે સર્વે ત્યાં છે! ત્યાં છે! પેલી જેહાંનમાં છે! પણ અય ખાકી જેહાંનના રંજ ખેંચનારાઓ! તે આ પાપી જેહાંનમાં નથી!

૬૯૮ જેમ એક વાસણમાંનો પ્રવાહી પદાર્થ બીજી ચીજમાં (વાસણમાં) નાખવાથી એકી વખતે બે ખ્યાલ કરવા પડે છે; અગર

જો એ ઉપર સંપૂર્ણ ધ્યાન નહિ પુગાડીએ તો તે પ્રવાહી પદાર્થ એકે વાસણમાંથી ગળી જવા વગર રહેતો નથી.

૬૯૯ તેમજ આ ઇનશાંનો! ઘરમાંથી બહાર નીકળો તો, આ બેદિલ દુન્યા અને ચમત્કારીક ખુદરતનો એકી વખતે ખ્યાલ કરતા રહેજો!

૭૦૦ ભાઈ! દુન્યા મફારી, ને ફરેબ છે; ખુદરત ચિત્રવિચિત્ર છે; એક કામ કરો તો હમેશા તપાસીને કરતા રહેજો!

૭૦૧ જેમ એક મઝબુત ઇમારત સદાકાળ રહેતી નથી; પણ રફતે રફતે આખી ઇમારત ભોંયપર તૂટી પડે છે! તેમ છંદગી પણ ધીમે ધીમે ખૂંજતી જાય છે, અને એકાએક એવે તેમાંથી એવો નીકળી જશે કે લેશભાર ટક પણ આપશે નહિ, માટે હમેશા ચેતીને ચાલજો!

૭૦૨ જો એક આખી બત્તી સંપૂર્ણ તેલથી ભરી હોય, અને જો તેને સળગાવવામાં આવી હોય, તો તેની પહેલી રોશની ભલુકેદાર હોય છે; જેમ, તેલ પસાર થાય છે, તેમ રોશની કમી થાય છે; જ્યારે, તેલ બળી રહેવાની આણીપર હોય છે, ત્યારે પ્રકાશ સહેજ માલુમ પડે છે; અને જે વખતે તેલ ખલાસ થાય છે, ત્યારે ફકટ ભીજવાયલા કાકરો બળતો રહે છે!

૭૦૩ તેવીજ રીતે, તમારું ભર જીવાનીએ, લોહી ઉછરી જવાનીનો પુરતો પ્રકાશ ફેંકે છે; જેમ જીવાની પસાર થાય છે, તેમ લોહી કમી થતું જાય છે, જ્યારે ખૂંડાપણાનો વખત આવે છે, ત્યારે લોહી ચાલ્યું જાય છે, અને આખર, જીવાનીમાં જે કસાયલાં હાડકાં હોય છે, તેનો માત્ર ઉખોગ થાય છે!

૭૦૪ જર, જોખન, ને છંદગી, ભલા કોઈની રહી નથી માટે, આ ભાઈ! એપર મદારત કદી બાંધતા ના.

૭૦૫ તમારા વાજબી હક્કને છોડો નહિ; પણ ગેરવાજબી હક્ક હમેંશા તોડો; તોજ તમારું પ્રમાણીકપાતું જળવાતું રહેશે!

૭૦૬ જો એક શબ્દ દુન્યાની દૌલત ધરાવતો હોય, જો તે, તેનાથી એક મીનારો આસમાન તલક બાંધવાનું શરૂ કરે! છતાં, તેને માથે આસમાની ચક્ર લમે છે! અને નીચે માં ખુલ્લું કરી ધરતી માતા ઊભી રહીછે, માટે, એના વખત આવવે, એ ખાકમાં ગરક થશે! જેથી, લાઇઓ! એવાં એવાં તકલીદી કામો કરી જેહાંનમાં મશહુર થવું, એ કાંઈ પરોપકારીનું કામ કહેવાતું નથી!!

૭૦૭ બાગ બગીચા, જર જવાહીર, દૌલત, મુનું રૂપું ને બાદ-શાહી મહેતો, એ સૌ ફનાં થઈ જવાનાં!! અને, આ નાનુક અને ખૂબસુરત, ઝળકતું ને ચળકતું શરીર પણ ખાકને સ્વાધીન થવાનું! માટે, આ સર્વે રંજ ખેંચીને, બગાડો કરવાનું છે!

૭૦૮ ખાવો પીવો, ને છૂટા હાથથી મુશ્કેસોમાં ખેરાત કરો, અને ખોદાની બક્ષેશ તમારા સરપર ધરો!

૭૦૯ ઘર, રાજનો મહેલ અને આ ખલકત, એક મુસાફર-ખાનાની માફક છે!

૭૧૦ એક દરવાજો આવવાનો, અને બીજો દરવાજો ગુપચુપ પસાર કરવાનો; અને તમારી ખાલી પડેલી બેઠક પર બીજો આવીને વળી, મુકામ કરવાનો; માટે, આ દુન્યાના રંગો તો એવા છે એના-પર ભરોસો રાખીને બેસશો તો ખત્તા ખાશો!

૭૧૧ જેઓ લલાઈ કરવા બહાર પડે છે, તેઓને ઝખાંન નથી જેથી તેઓ આ જેહાંનમાં મુગાં માણી લેખાય છે! અને જેઓ લલાઈ નથી કરતા, તેઓને તેજસ્વી ઝખાંન છે, જેથી તેઓ બાહોશ અને કુંનેહખાજ આદમી ગણાય છે!

૭૧૨ જેઓ સમજેછે તે 'એક' છે અને જેઓ સમજતાં નથી તે પણ 'એક' છે અને તે છે ફક્ત હક્રતાળા.

૭૧૩ જેઓ થોડું ખોલે છે, તે એટલાજ ખાતર કે તેઓ બીજાઓ પાસેથી વધુ જ્ઞાન મેળવવાની આશા રાખે છે !

૭૧૪ જો એક દશમાં બે રાજ હોયતો તે આખા દશને નુકશાંનકારક છે, તો ધારો કે દરેકજણ પોતાને ઘેરના પાદશાહ તરીકે સમજતા હોય તો તે કેટલે હદ સુધીની નુકશાંની છે !

૭૧૫ એક લેહજ્જવાર અને એક હિંમતી સોખન આગળ, સો માણસની પૈસાની મદદ નકામી છે.

૭૧૬ જરથોસ્ત જેવા નામાકીત પેગમ્બર, (જેવનના રૂહપર હજારઘણી આકીન હોજો !) એક વેળા સરચાઈની હદ ઓળંગી ગયા હતા ! જેને ઓદાતાલાએ પોતાની ખુદરત અને ખલકતના પદડા ખુલ્લાકરી, ફુલપનથી વધાવી લીધા હતા !! તેનો જગ આશ્કારા થયેલો મહજબ, જો તેની ખુલંડીપરથી પાતાલમાં પણ એકવાર જઈ પડે, છતાં, તે કદી ફૂળનાર નથી ! તેનો ચલકાટ કદી નાશ પામનાર નથી ! તેનું પવીત્ર રૂહ તેનાથી કદીપણ છૂડું પડનાર નથી ! અને ઓદાની નેગેહખાંની, રૂઝે ક્યાંમત સૂંધી તેને છોડનાર નથી ! તો મારા જ્ઞાની બંદુઓ ! જેમ તમારાથી બને તેમ એનાપર જાનફેશાંની કરો ! અને હિંમતથી હાર ન ખાતાં, તેની રેશની એકવાર ફરીથી આ જગતમાં પાંથરો, અને એમાંજ તમારું ખરું સુખછે એમ જાણો !

૭૧૭ જવાંન ! તું શરાબ ! શરાબ કરી આ જેહાંનમાં શોર-બફોર કરી રહ્યો છે; પણ તારી સમજમાં બેહદ ભૂલ છે. તું જાણુ કે, જે ચીજ તારી અકલને ગુંમ કરે છે ! તારા જીગરને નુકશાંન

કરે છે ! તારી ઇબ્જત આખરનો ભંગ કરે છે ! તારા પૈસાની ઘુળઘાણી કરે છે ! એ ચીજ શું તે ખોદાને વહાલી છે !

૭૧૮ તું શરાબપી એટલે કે તું શરબત (અમ્રત) જેવી ચીજ છે તે તારા જીગરમાં દાખલ કર, તે ફક્ટ 'ખોદાઈ ઇશક' છે !!

૭૧૯ જે માણસ ખોદાને મળી જવાની શોધ કરે છે તે પોતાના અંતકરણને હૃદયી જ્યાદા ખુરા ખુશાલ કરે છે !!

૭૨૦ જ્યાં પોતાનો લાભસચવાતો હોય, ત્યાં દીલપત્રીર દેખાવ હોય છે, પણ જ્યાં બીજાનો ફાયદો સચવાતો હોય ત્યાં પઝમુન્દે (નાખુશી) દેખાવ થઈ રહે છે.

૭૨૧ દુન્યા પોતે મક્કરથી ભરેલી છે, તો, તેનામાં શક્કર જેવી ચીજ કેમ દાખલ થઈ શકશે !

૭૨૨ માનમરતબાની કુનેહ ઘણી સારીરીતે પીછાણાછે. પણ તેની પીછાણ કરાવવાને વાસ્તે અમલ કરતા નથી એ અજબ જેવું છે.

૭૨૩ બામદાદનો વખત એવો છે કે તમો એક કલાક કામ કરોતો તે, દિવસના બે કલાકની ગરબ સારે છે. અને મગ્જને શાંતી બક્ષે છે.

૭૨૪ ખૂરા માણસો પોતાની હૈયાતીમાં ખોદા સાથે દૂરથી દુશ્મનાઈ રાખે છે, ત્યારે તેઓની હૈયાતીબાદ ખોદાની નજદીક જશે, તો, દુશ્મનાઈનો પાર રહેશે નહીં. માટે એવી વખતે તેઓનો મુકામ ક્યાં થનાર છે, એ વિચારવું સેહલ છે !

૭૨૫ જ્યાંસુધી એક ખૂરા માણસ પોતાને સુધારતો નથી ત્યાંસુધી તે, પરહેજગારને વહાલો લાગતો નથી, તેવીજ રીતે, જ્યાંસુધી,

આપને અશો થતા નથી, ત્યાંસુધી ખોદા તર્ફ જવાને આપને શક્તી-
વાન કદી પણ થનાર નથી.

૭૨૬ ઘરખારને સ્વચ્છ રાખો, અને ભુખ્યા કે સફાઈ રાખવાથી
તમારું મન કેટલું ચલકતું થાયછે!

૭૨૭ ઘરની સુવ્યવસ્થા હશે, અને ઇતિહાસની પોતાની પણ
હશે, તો, એક એખતું ઢાંકણ થશે!

૭૨૮ ચોરવર (ઝાડ) અને ગાય ગોસપંદ (ખાણી) એઓના
તરીકા મુજબ તમે પોતે થજો!

૭૨૯ ઝાડ આપનને વનસ્પતી અને ફળફળાદી બંને છે, અને
ગાય ગોસપંદ આપનને દૂધ, તથા બીજી ચીજો આપેછે, ત્યારે,
આપને તેઓને દુઃખ દેવું નહિ જોઈએ! પણ સંપૂર્ણ ફાયદા દેખ-
ાવી, આપના જાતલાઈઓ તર્ફ ભલાઈથી વર્તવું ઘટે છે!

૭૩૦ જો એક શખસ પોતાના માત પિતાનો એક હોય, અને
જો તેનાં સગાં સનેહીઓ, એક ઘડી પણ તેનો ખીછો નહિં છોડતાં
હોય, તો તે નરને કહેવું સજવર છે તેમજ આગમજથી દિલાસો
આપવો રવા છે કે, મારાં મરણબાદ, આખા શહેરને જમાણુ આપવું,
અને શહેરના લોકને હોકમ ફરમાવવો કે 'જિને ત્યાં કોઈનું મરણુ કદી પણ
નીપજ્યું નહિ હોય, તેઓએજ ફકટ ઇજનને માન આપવું!'

૭૩૧ તમેજે દુન્યાના મેવા બધા જોયા હશે! અને બધા
ખરીદ્યા હશે! પણ પોતીકી માતાસમાનનો મેવો, દુન્યામાં
આજદિનસુધી હાથ લાગો નથી.

૭૩૨ જો એક માતા પોતાના બચ્ચાંને ઘેરમાંથી બહાર કાઢે,
જો તેને બે સોખન કડવા ખોલે, જો તે બચ્ચું તેની માતાને રંજ

આપે, છતાં, આખરે, તેની માતાજી તેને ધ્યારની નજરથી જોશે! આ ભાઈ! ખુદરતનો ખરેખરો ચમતકાર એમાં સમાવેલો છે, માટે, હમેશાં એને નમીને ચાલજો!

૭૩૩ ઘરમાં ગમે એવી આફટ આવી પડે પણ તેનો અટકાવ-કરનાર, અને, તમોને ઊધારનાર તમારી પોતીકી માતા છે!

૭૩૪ જેની માતા આ જેહાંનમાંથી કૂચ કરી ગઈ, તો તમો ખાતરીથી માનજો, કે તેનાં ઘરનો માન અને મોંઝો, સલાહ સંપન્ન ને સુખ! તેની સાથેજ ગયું.

૭૩૫ જો, તમો પોતે દુખી હો તો તે દુખી છે, જો તમો પોતે સુખી હો તો તે સુખી છે! માટે દુખમાં ને સુખમાં, માતા જોવો વહાલ, આ દુન્યામાં બીજું કોઈજ નથી ધરાવતું!

૭૩૬ જેમ એક ઝાડપર ફળ આવતાં, તે ફળ હમેંશા, તેને નમન કરેછે (સુઝેછે) પણ, ઝાડની ટોચપર કદી ઉગતાં નથી! તેમ ફરજંદો! તમારી માતાને હમેંશા માન આપીને ચાલજો, પણ તેની ઉપરી કદી થતાં ના!

૭૩૭ ગુલાબનું ઝાડ વેલામાંથી ઉગતું નથી, પણ કાંટામાંથી પસાર થાય છે, અને તે પહેલાં પોતાની કળીનો પ્રકાશ બહાર કાઢે છે, અને ત્યાર બાદ, એકાએક પોતાનો દુખાવ પુર બહારમાં નીકળી, સર્વે લોકોને આંછ નાંખે છે!

૭૩૮ તેવીજ રીતે તમો ભાઈઓ! દુખના દરિયામાંથી પસાર થતા રહેજો! તમારી જીવાનીનો પડછાયો ધીમે ધીમે બહાર કાઢજો! અને ત્યારબાદ ન ધારેલીરીતે દુન્યાને તમારાં ભલાં કામોથી હેરત કરી નાંખજો!

૭૩૯ ઇજ્જત આખરૂં સૌ કોઈને વહાલી હોયછે, અગર હોય તે હુચ્ચો યા હોય તે સાચો શુરવીર.

૭૪૦ ઇજ્જત આખરૂં પારકાની લેવો તેનો કરતાં તમે પોતે આખરૂંમાં રહો, એજ લાખ દરજ્જે કીમતી અને એની શોભા જાંદગી સુધીની છે!

૭૪૧ રાસ્તીને કાંઠે જનાર હોતો, હમેંશા તેના કાંડાપર જમને મુકામ કરજો! પણ અરથે દરિયે જઈ, નામ ખૂડાવશો નહિ!

૭૪૨ રાસ્તીથી (અપક્ષપાતપણે) તમારો દાસ્તો અને શેકો ઝાઝોવાર ઢકશે નહિ! હરેક જગ્યાએ નાહકના હીંણાશો! દુન્યા, સતાવવાતું કારણ શોધશે! નીચ મતલબો તમારાપર ગુજરશે અને આખર તમોને એકાંતવાસો ભોગવવો પડશે! પણ બેફીકર રહેજો, 'એક' છે અને 'એક' રહેશે જે તમારી કદર પળે પળ ખૂજશે!

૭૪૩ જો તમારો મગજનો વિચાર સાબેત હશે, તો, જે ચીજ બીજાંઓ અધારામાં જશે તેજ ચીજ તમોને ઉજ્જરડાંમાં માલુમ પડશે! (નાલાયક માણસોની ચશ્મપર હમેંશા સીહા રંગનો પડદો ફરી વળેલો હોય છે!)

૭૪૪ મુરજની રોશની બામદાદ વખતે, ઘણી થંડી હોય છે પણ બપોરના સમયે પુર તેજમાં હોય છે, તેમ, તમારું એકાદ સહાસ કામ પહેલાં, વધુ દીપશે નહિ. પણ આસ્તે આસ્તે તમે આગળ વધશો, તેમ તમારું કામ પુર ચલકાતમાં ફેરવાઈ જશે!

૭૪૫ જ્યાંસુધી લોખંડ આતશમાં જતું નથી ત્યાં સુધી તેનો મેલ સંપૂર્ણ નીકળી ચોખ્ખું થતું નથી. તેવીજ રીતે, જો એક માણસ બીકટ મુશ્કેલી ખચ્યા વગર, એશઆરાંમમાં દિવસ કાઢે, અને

જણાવે કે હું પવિત્ર છું તથા રાસ્ત છું, તો, તે માણસ ખુદરતને ઠગવાનો દાવો કરે છે !

૭૪૬ કરકસર એ હતામ ચીજ છે, પણ જેઓનો હક્ક થતો હોય, તે ન્ને વાજબી રીતે અદા નહિં કરીએ, અને કાપકુપ કરવાનો વિચાર રાખ્યે તો, તે કરકસર નહિ, પણ નહિં માફ થઈ શકે એવો ગુનાહ છે.

૭૪૭ એક તર્ફ પૈસો, અને બીજી તર્ફ ધ્યાર, આ બે ખુન-ખાર લડાઈ છે, એની મદદે જેઓ ગયા તેઓ પાયમાળ થઈને પાછા ઘરે ફર્યા એમ માનજો !

૭૪૮ લોકોને હેરાન કરવા, અને નાહકના ઊંઘાડા પાડી લાયક કામોનો અટકાવ કરી, પોતાની નોક જાળવવી તેનાં કરતાં તો બીખ માંગી બે ઇજ્જત થવું સો ઘણું કીંમતી છે !

૭૪૯ વારે ઘડીએ મીઠસ ઝોઈને વાત કરવી, એ બીવકુદ્ અને બીનવિચારનું કામ છે ! પણ એ કાંઈ 'તરફરની નીશાની' કબુલોતી નથી !

૭૫૦ જે, માણસ સર્વેનું ગુપચુપ હમેશા સાંખી જાય, અને તેઓના ખોલ (વખત આવવે) તેઓનાજ ગળામાં પાછા મૂકે, અને તુરતજ તેનો પતાવત કરે, તો, તે ગ્રહસ્થ, દાનાવ, અને આપ-એખત્યાર માણસ લેખાય !

૭૫૧ ચોપડી ઘણી વાંચી, એટલે જ્ઞાની બની ગયા એવું ધારવું દરૂસ્ત નથી, પણ થોડી લાયક ચોપડી વાંચી, હમેશા ચોક્કસ બારીકી પર અમલ કરવો, એ એક ઊંડા મગજની નિશાની કહેવાય !

૭૫૨ હમેશા ચોપડી યા કોઈપણ ચીજ વાંચો, તો, તમોને જે સાફ લાગે, તે, એક ફાલતુ ચોપડી પર નોંટ ડાઉન (ઉતારો

કરવો) કરી લેજો! જે ચીજ ફરસુદના વખતે, તમોને આરામ આપશે, અને જીવનમાં તે કોતરાઈ રહેશે!

૭૫૩ કિસ્સા કહાંણી અને રમુંજી કુચકા ઇનશાંનને ઘડીભાર રમુંજી બંદો છે, પણ મગજને અચોક્કસ બનાવી જોવાની તારીફ અને ખલકતની ભલાઈથી દૂર રાખેછે!

૭૫૪ ચોપડીઆ હમેંશા તેની મતલબ સાથ વાંચજો; નહિ સમજણ પડે તો, આગળ વધશે નહિ! તમો એવી બાબદોમાં બેદર-કારી વાપડો, તો, લખનાર ઘણીની મતલબ બીજી હોય, અને, તમારી સમજણમાં કંઈ બીજું માલુમ પડે, કે જેથી, તમોને જોડે માર્ગે જવાની ફરજ પડે! માટે, હમેંશા બબરદારીમાં રહેવું, એ તમારા પોતીકાં ભલાંને કીજે છે!

૭૫૫ ઝખાંન કોઈવેળા નમી બયછે અને કલમ દિલના જુસ્સાને ટેકો આપે છે; માટે, બારીકીપર ઉતરવું હોયતો ઝખાંન બહેતર છે!

૭૫૬ ઝખાંનનો કોઈ શાક્ષી નથી, પણ કલાંમતો પોતે શાક્ષી છે!

૭૫૭ ખુદરતી ચીજના આકારને ઇનશાંન, ગમે એવું સારું રૂપ આપવા ચાહે પણ, જે એનો આકાર છે, તેજ રહેછે! તેમ આ-પની ચાંમડી ડીપાવવા ગમે એવો સારો રંગ કરીએ, પણ આખરે તો જેવું તેજ છે!

૭૫૮ ઊઠો અને કરો; સવારના પહોરમાં જલદીથી ઊઠો, માલે-કતું નામ ઝખાંન પર મૂકી, ધંધો રોજગાર કરો, અને આજસાધના ઘરને જડમુંજથી તોડી નાંખો!

૭૫૯ થોડું અને વિચારથી બોલેલાં માણસને દુન્યા મીંજસી તરીકે પીઠાંણે છે, અપક્ષપાતવાળા (સાચા) આદમીને, દુન્યા મગરૂબ કહેછે, માટે, હમેંશા સીધો રસ્તો લેતા રહેજો!

૭૬૦ રાસ્ત આદમીએ પહેલાં ખોદાનો ડર અને પછી દુન્યાનો ડર રાખવો જોઈએ !

૭૬૧ બીનરાસ્ત આદમીએ, પહેલાં, દુન્યાનો અને ત્યારબાદ ખોદાનો ખોદ રાખવો; કારણકે તેઓને દુન્યા સાથે જવેદાંનમુઘી કામ લેવાનું છે !

૭૬૨ પારકી પીડા માથે લેશો નહિ, અને તેનો વિચાર પણ કરશો નહિ; કારણ એવાં કામથી ઈનશાંન દીવાનો બને છે, અને, મોં આગળ શુભ કાર્ય હોયછે, છતાં, તેને દેખાતું નથી !

૭૬૩ પારકી ખબર દાનાવ ગ્રહસ્થાને પૂછવાનું દરૂસ્ત વિચારતા ના; નહિંતો, થોડો ઘણો વાતચીતનો વહેવાર પણ તૂટી જશે !

૭૬૪ ખાંનદાંની આદમી, કોઈપણ ગણાય અગર તે પૈસાદાર હોય યાતો તે ગરીબ !

૭૬૫ જે ઈનશાનો ! ભલાઈને ખાતર, ન્યાત જાતનો સહેજ પણ તક્ષવત રાખ્યાવગર પોતાનો જાન ફીદા કરે છે ! જેઓ લાચાર ખેતારોની મદદ માટે, હથીઆર બાંધી ઉભા રહે છે, તેઓજ ફકટ ખાંનદાંની આદમી લેખી શકાય !

૭૬૬ જેમ એક ઘંટ ચોક્કસ સમયે, વાગ્યાથી ઈનશાંન પોતાના કામપર ચોકિલો રહે છે, તેમ મરવાનો અવાજ પણ આદમીઓને પોતાના કામપર હુશ્યારી રાખવાને આગમજથી ચેતવણી આપે છે.

૭૬૭ રસ્તામાં, મરવાનો અવાજ મળ્યો હોય, તો તે શુભ સગન છે, પણ મુસાફરી દરમ્યાન ઘુવડનો અવાજ મળે તો, તે અપસગન છે !

૭૬૮ જેમ બીલડીંગનો પાચો નાંખતાં તરેહવાર જાતનાં વિચાર કરવા પડે છે ! પણ તે શરૂ થતાં, તેપર મજલો ચઢાવવામાં આવે છે, પણ જ્યાં સુધી, તેમાં રાચરચીલું યા કુટુંબ આવીને વસ્તું નથી, ત્યાંસુધી, તે ઘર રોનકદાર દીપતું નથી !

૭૬૯ તેજ, પ્રમાણે, એક કામ આરંભવાને તરેહવારરીતે વિચાર કરવા પડે છે, ત્યારબાદ કામકરી જો, તરેહવાર જાતની યુક્તીઓ રચીને, તેને બહાર લાવવાની કોશેશ નહિ કરીએ, તો તે કામ તમોને નહિ, પણ કોઈનેબી જોય આપી શકશે નહિ !

૭૭૦ દુન્યામાં, ઇનશાંતોને જન્મતાં સાથ, એ ચીજ અર્પણ કરવામાં આવે છે, તેમાંની પહેલી એક ખામી, અને બીજી ખુદરતી 'લાઈન' !

૭૭૧ જે ખાંમી હોય તેને પહેલાં સુધારવી ઘટે છે, અને જે મુખ્ય લાઈન હોય, તેને કોઈબી રીતે ચીવત વળગી રહેવું જોઈએ; જો, આ બે બાબદોમાં સંપૂર્ણ ધ્યાન નહિ પુગાડીએ, તો, હંદગીમાં ન ધારેલા ફેરફારો થઈ જશે, અને તે પસ્તાવો આપનાસિવાય બીજા કોઈને નથી !

૭૭૨ ઊંઘવું થવું અને જાનવું જવું આ બે ચીજની કીંમત એક છે; કે જે વખતે દુન્યાની જાહોજલાલી તે શું અને માલમતા તે શું તેનો ખ્યાલ વટીક આવતો નથી ! જ્યારે જીવતાં જીવત આપના જાનની ખબર નથી, તો મરણ બાદ એના શું હાલ થશે ! તે કેમ માલુમ પડશે ?

૭૭૩ એક 'શબ્દ' એક 'કસૂર', અને ફકટ એક 'જીત' થી સો ગુંકશાનીમાં ઊતરવું પડે છે, અને હજારો માણસમાં દુશ્મનાઈ ઊભી થાય છે !

૭૭૪ જેમ ફુકાનોનો શણગાર થોડો હોયછે, તેમ તેમાં હુરચાઈનું પ્રમાણ થોડું હોયછે, તેવીજરીતે જેમ બદનનો શણગાર કર્મી હોયછે, તેમ તેમાં બદીનું જોર ઘણું કર્મી હોયછે !

૭૭૫ જે માણસ પોતાનો ખોટો સોખન ખરો કરાવવા માંગે છે, તે એકની દશ વાત કરેછે !

૭૭૬ એક ફાયદા ભરેલો સોખન ઝેર સમાન લાગે છે, ત્યારે કોઈને નાહકનો સોખન જાહેર કરી સંતાપ આપવો, તો, તેવા સમયે તેના દિલની લાગણી શુ થતી હશે, તેના શાંતપણે દરયાકત કરો !

૭૭૭ એક માણસ ખોદાની ખુદરતને માત્ર સમજે છે, તે, જુદું છે ! અને બીજા ખુદરતને માન આપી, ચાલે છે, તે, તેનાથી જુદું છે ! માટે, આવી વખતે, બારીકી, હિંમેશા મતફેરીમાં આવ્યા વગર રહેતી નથી !

૭૭૮ એક શાંત મગ્જનો માણસ પાંચ લાખ માણસની સાંમે હરેક સવાલ જવાબમાં સહેલાઈથી હરીફાઈ કરી શકેછે; કારણ કે તેને ખોદા તરફથી, વીજળીની માફક આગાહી મળે છે !

૭૭૯ બહાર પડી લોકો પાસે મતો માંગવાં, તેના કરતાં, તમારી અફલનું મત પહેલાં પૂછવાની તજવીજ કરો ! તો બહેતર !

૭૮૦ અભ્યાસીઓનું મત અભ્યાસમાં રમે છે, અને કસાયલા આદમીનું મત, દુન્યાની તમામ ચીજો પર ફેરે છે, માટે, એ વધુ ટેકાને પાત્ર છે !

૭૮૧ સોખન બાજુ તથા કૌવત છે પણ ઘણું બોલવું એબછે !

૭૮૨ જ્યાંસુધી થંડીનું જોર નરમ પડે નહિ ત્યાંસુધી, ગરમી કદીપણુ આવી શકે નહિ તેમજ, જ્યાં તલક ખુરી દેવો જાય નહિ ત્યાં તલક શુભ લક્ષણુ શું છે તે સુજ પડે નહિ !

૭૮૩ નમનતાઈ આદમીને નીચ પંકતીમાંથી ઊંચ પંકતીમાં લેઈ જાય છે, પણ ગરૂરી ઊંચ પંકતીમાંથી હરેકને નીચ પંકતીમાં મુકી, ખાનાંખરાખીનો નીશાની જાહેર કરેછે!

૭૮૪ બધી ચીજોનો વખત આવવે, યા, આગમજથી વિચાર થઈ શકે, પણ દુઃખનો વિચાર કોઈ કાળે થાય નહિ!

૭૮૫ તાંન, મન, ને ધનથી મદદ કરો! આ ત્રણ પયકી એક ચીજપર જોણે અમલ કીધો નહિ, તે ખોદાનો બંદો નહિ પણ કોઈ હેરેમનની આલાદનો બંદો છે, એમ જાણો!

૭૮૬ ખોદા તમોને ફક્ત પૈસાથી દુઃખ ટાળવા કહેતો નથી! તમારી પાસે પૈસો નહિ હોય તો, મનના સારા વિચારો જાહેર કરી, લોકોને સીધા રસ્તા બતાવવી, દુઃખમાંથી બચાવો!

૭૮૭ તમારા તનપર દુઃખ ખમી, દુઃખો આદમીનું દુઃખ ટાળો! ભૂખ્યાંને દાંન આપો; નાગાંને અંગવસ્ત્ર આપો; તરસ્યાને પાણીથી તરમ મઘાડો વિગેરે વિગેરે! આ સર્વે લલાઈ છે!

૭૮૮ મોઠાઓને ત્યાં જવું મહેલ છે, પણ ત્યાંથી પાછો પગ ફેંમ ખસેડવો એ એક આશ્ત સમાન છે; માટે, ભાઈઓ, મોઠાઓની મુલાકાત કરવો, એમાં કાંઈ માનપાનનો ઉમેરો થતો નથી!

૭૮૯ જે આપનો સમજણમાં નહિ ઉતરે, તેપર શક્તી નજરથી જોડું; પણ ધિક્કારની નજર બતાવવી નહિ!

૭૯૦ દુર્ગંધી જગાપર હમેશા કીડા ચાલેછે, પણ સ્વચ્છ જગા પર કાંઈ જોવામાં આવતું નથી, તેવીજ રીતે આપનું બદન પણ મટ્ટી મીસાલ છે, તે જો ખૂરું હશે, તો, તરેહવાર જાતના કીડા રાતદિન ડાખશે અને આપણને ફરમાવશે કે, પાપથી દૂર રહો!! પણ, જેનું બદન પવિત્ર હશે, તેવા માણસને કશી રીતની ફીકર નથી!

૭૯૧ કારણ વગર કોઈપણ ચીજ બનતી નથી એ તમો જાણો છો પણ તે ચીજ શાપરથી બની તેનું તારણ કરવાની, (જાણવાની) પહેલાં કોશિશ કરો!

૭૯૨ દુન્યા સાથે થોડી ઘણી સોહબત રાખો, પણ તમારા બદન પરની ચાર ચીજ (આંખ, કાન, ઝખાંન અને નખ)ની બીલકુલ મહોબત રાખશો નહિ.

૭૯૩ આંખ-પલકારાની લેહજત છે, પણ તેમાં ઝેર છે!

કાન-ખડું, ખોટું, જાહેરમાં લાવવાને માટે, માણસને ઈજ્જતથી બે ઈજ્જત કરે છે!

ઝખાંન-નેંકીની બરબાદી કરી, સહેજવારમાં દુશ્મનાઈ ઉભી કરે છે.

નખ-એક જાતની ખુશી પમાડે તેવી ગીલી છે, પણ ગીલી ખતમ થયા પછી, તેના ઝેરથી, દુઃખ દરદ ઉત્પન્ન કરે છે!

૭૯૪ એક ચીનગારીને લીધે, બીઆબાન જંગલ નાશ પામે છે, તેમ ખુશી દયાનતોને લીધે, વનસ્પતી, આડપાન, ફળફળાદી નાશ પામી, દેશમાં દુકાળ થઈ રહે છે!

૭૯૫ તમે હરઘડી તમારી ખુટનો વિચાર કરો છો, પણ નાત-વાન માણસોની એટલી બધી ખુટ છે, કે તેનો તો તમો દરીયાઈ-વટીક કરતા નથી!

૭૯૬ દુન્યા તમારી છુટ, પ્રમાણીકપાયું, અને નમનતાઈને-માટે, બહુ ઈતેજારીથી રાહ જોય છે, માટે, હમેંશા મધ્યમપાયું રાખતા રહેજો!

૭૯૭ કોઈની અરધીનો હાથ ગળવામાં રાખશો નહી, નહી
તો પશોમાનીથી હાથ ધોવા પડશે !

૭૯૮ મુંશકેલી ખેંચ્યા વગર, અભ્યાસ થતો નથી, અને
અભ્યાસ કર્યાવગર જ્ઞાનની આશા ફીકટ છે.

૭૯૯ પૈસા કરતાં, વિકા લલી, અને વિકા કરતાં, વખતનો
બારીક ઉપયોગ શ્રેષ્ઠ.

૮૦૦ ઉદ્યોગી માણસ ગમે એવી મુંશકેલી ખમે ગમે એવો
દેશ પરદેશ ખેડે પણ એવા માણસને કામનો ટોટો નથી.

૮૦૧ જે માણસ અળાણુનું હોય, તે આંધળું બરાબર !

૮૦૨ જે માણસ કુન્યાનો અને ખુદરતનો થોડો વણો પણ
અનુભવ નહિ ધરાવે, તેને જંગલી કહેવો તેનાં કરતાં તુરતનું
જન્મેલું બાળક કહેવું બહેતર છે.

૮૦૩ જેમ એક કપડું બીજા સાથે જોડીદેવાથી નીકટ સંબંધ
બતલાવે છે, તેમ વિદ્યા સાથે નીતી, અને ધર્મનું જ્ઞાન, ખાલેસ
મગ્ગ બતાવે છે !

૮૦૪ તમારામાં હિંમત હોય તો જુઠા માણસને રૂબરૂ
ખે સોખન કહો, પાછળથી ખોલો, એમાં કાંઈ ફાયદો નથી.

૮૦૫ બચ્ચું બોલશે બોદા ! નાલાયક અને લાયક બોલશે,
આ બોદા !! પણ બોદા જેવો બોલ આ જેહાંનમાં છેજ નહિ,
એવો સોખનતો હરવડી અપમાનને લાયક છે.

૮૦૬ બોદાઈ સોખન તો એવો હોવો જોઈએ કે એકવાર
એના ખ્યાલમાં ઊતારયા અને જો તેનો છાપ મગ્ગપર બેઠો, તો,
તમો નક્કી માનજો કે તમારાં દીલનાં રૂવે રૂવાં ઊભાં થશે ! આ

જેહાંન એક ખાક સમાન ગણાશે! અને તે દાદગર દાવરપર તમારો જાન હરપજે ફિદા ફિદા કરશે!!

૮૦૭ પગે ફુન્યાની ચીજો કચરાય અને ઝખાંનથી પરવરનું નામ પોકરાય, એ તે લાઈ કેમ બને!

૮૦૮ કોઈનો હક્ક કાલે અદા થતો હોય તો આજે કરજો, અને આજે અદા થતો હોય તો તેજ ઘડીએ કરજો, એમાં તમેને ખેવડો ફાયદો છે. પણ જો એ બાબે નાંખતી કીધી, તો પૈસા જેવી ચીજ બીજા રસ્તા દેખડાવવાને ઘડી પણ ચૂકશે નહિ.

૮૦૯ જો તમે ફુન્યાનો ખરો અર્થ સમજવા માંગતા હોતો એને છરીતે તપાસો:—

૧, નાટક, ૨, મકતબ, ૩, શેતરંજનોદાવ, ૪, બાગ, ૫, બાંદીખાનું ૬, દોજખ.

નાટક-જેમ એક નાટકમાં, એક જણ રડે છે, બીજો મશ્કરી કરે છે અને ત્રીજો પાડ ભલ્લ બતલાવેછે, તે મીસાલ આ ફુન્યા છે.

મકતબ-જેમ પાઠશાળામાં, જ્ઞાન મેળવી, ઊંચા દરજ્જા પર જવાય-છે તેમ, તમારે પણ ફુન્યામાં રહી ખોદાતાલાના માર્ગ પર ચાલી આસ્તે આસ્તે કોઈ ઊંચે દરજ્જે અહિંથી પસાર થવાનું છે.

શેતરંજનો દાવ-જેમ શેતરંજની બાજુ રમતાં, તરેહવાર જીતના વિચારો એકી વખતે કરવા પડે છે, અને તેપરજ તમારું ચીત લગાડી ફત્તેહ મેળવવાની આશા રાખોછો તેવીજરીતે તમારી ફરજ શામાં સમાઈ છે, તેનોજ માત્ર ખ્યાલ કરો અને તે પાર પાડવાને જાનંદેશાની કરો.

બાગ-જેમ બાગમાં, પુષ્પ અને ફુલોની સુગંધી થઈ રહેછે અને થોડા દહાડામાં કરમાઈ જાય છે તે પ્રમાણે, તમારે પણ નેંકીની સુગંધી પાંથરી, અહિંથી કુચ કરી જવાનું છે !

બંદીખાનું-એક કેદીને ચોકસ બંદીખાનું બોગવવું પડે છે, અને તેની નેમેલી હદ પ્રમાણે તેનો છૂટકો થાય છે, પણ જો તેની વર્તાણુંક ફરીથી ખૂરી માલુમ પડે તો તેને ફરીથી સજ્જ કરવામાં આવે છે ! તેજ મીસાલ દુન્યા પણ એક બંદીખાનું છે, જેમાં દરેક જણુ વધતા ઓછા પ્રમાણમાં ગુનેહગાર છે. માટે તમારી વર્તાણુંક સારી હશે તો ફરીથી આ જેહાંનનાદિદાર જોવાની ફરજ નથી.

દોજખ-નાચીજ બંદાનો એક સોખન કબુલ રાખો ! કે જો કાંઈ ખોદાને ત્યાં દોજખ જેવું હોય ! જો કાંઈ તેને ત્યાં મરણુ બાદ પાપની તોજેશ કરવાની અમુક જગા હોય ! જો કાંઈ તેના ઇન્સાફની અદલ પરિસા કરવી હોય ! તો, તે આ છે ! આ છે ! દાનાવ પેદર અને માદર ! તે આ ફકટ 'જેહાંન' છે !

૮૧૦ અગર તમો ફુલની ખાએસ રાખશો તો તમને તે (ખેહસ્ત) મળ્યા વગર રહેશે નહિ. અને અગર તમો કાંટાની ખાહેસ ધરાવશો તો તુરત તે (દુન્યાની લાલચો) તમને મળશેજ.

૮૧૧ જેમ લાકડાંનો ખોરાક આતશ છે, અને આતશનો ખોરાક લાકડાં છે, જ્યારે આ બે ચીજ મળે છે, ત્યારે બંને બળીને, ભસ્મ થઈ જાય છે.

૮૧૨ તેમ, તમારું તંત્ર એ લાકડાં મીસાલ છે, અને દુન્યાની લાલચો આતશ સમાન છે માટે એનાથી તમો દુર રહો, નહિ તો તમારો સેહજવારમાં દયાજનક દેખાવ થઈ પડશે !

૮૧૩ જો કોઈ તમારી નજીક બીવકુશ આદમી આવી પુજો
તો તેથી ધીરજ ધરી જે સોખને। તમે બોલતાહો તેથી શાંત રહેવું
તમને સજવર છે, કારણ કે નાદાંન બચ્યાંઓની આગળ, બચ્યાં
જેવી વાત કરવી ઠીક છે. યાને આણુસમજીની નજીક હક્કતાલાને
પહોંચવાની વાત કરશો તો તેથી તમારું દિલ આનુરદ થશે અને
લોકો તમારી વાતને મંજુર નહિ રાખશે !

૮૧૪ જે માણસનું દિલ હક્કતાલાથી ભરપુર છે, તે ગોયા
પેલી જેહાંનમાં પહોંચ્યા બરોબર છે.

૮૧૫ જ્યારે તમે જીવવા અને મરવાથી છુટા થયા ત્યારે
તમને કુન્યાના કોઈપણ બંદીખાનાની પરવાર શા સારું કરવી
જોઈએ ? (કુન્યાના માણસોનો હર રાખવામાં કશોદો શું ?)

૮૧૬ પરહેજગારનો હાથ દરદ સારું કરેછે, અને તેનો સોખન
નજીમી (ભવિષ્ય) જાહેર કરે છે !

૮૧૭ ખુદરતી પેદાયશો અનેક છે, પણ તેની એક એક પેદા-
યશને ત્રણ ત્રણ પંકતીમાં વહેંચી નાંખી છે; અને તેના ગુણમાં, અનેક
રીતે ફેરફાર માલુમ પડે છે, જેથી, ઇનશાંનને સજવર છે કે, એની
ખુબીનો હરપજો દરયાફત કરી, માનની નજરથી જોતા રહેવું.

માણસ-મરદ, ઓરત, અને છોકરું.

આતશ-આતશ બહેરાંમ, આદરાંન, અને દાદગાહ,

પાણી-દરિયો, નદિ, ને કુવો

રૂતુ-ઐમાસું, શીયાળો, ને હુંનાળો

દીવસ-સવાર, બપોર, અને રાત

ગુરીચીજો-સૂરજ, ચંદ્ર, અને તારા

હાલત-તવંગરો, મધ્યમસ્થીતી, અને ગરીબાઈ

ઉંમર-નાદાનીયત, જુવાની, ને યુદ્ધપો !

શક્તી-શરીરી, જીવન, ને આત્મીક

ખોદા ! ખોદા !! તારી ખુબીની કાંઈ હદ નથી ! તારી ખુદરત કાંઈ અચુક નથી ! તારા એક એક ગુણોની તારીફ કરવી એ તો જીંદગીને વિચીત્ર રૂપમાં ફેરવવા બરોબર છે !

૮૧૮ કોઈ પણ પ્રકારનું લખાણ કરો યા કા. લખો તો તેને ઉપલો અને નીચણો ભાગ એવો ઝમકદાર બનાવો કે, વચમાંની સર્વે એબને ઢાંકી નાંખે, અને તમારી કીર્તી જગેજગ ગવાય !

૮૧૯ કોઈની લખેલી બાબદપર જાણીજોઈને તમારી સહી મુકશો નહિ ! ભાઈ ! એમાં ઘણી પુછપરછનું કામ સમાયલું છે !

૮૨૦ તમારા મોંઢા તરફ હીરા જડેલા હોય, તેમ સૌ કોઈને જોવા દેજો, પણ તમે તો તમારા કામપરજ ધ્યાન આપી બીજાઓ તરફ નજર ફેંકવાને દરૂસ્ત વિચારશો નહિ !

૮૨૧ જે મરદ પોતાની કીંમત એક નાદાંત બચ્ચાંની મીસાલ ગણતો હોય, તો તેવા મરદને ઘટેચક કે, પોતાને મરદ તરીકે એલખાવવો નહિ !

૮૨૨ તમારી ખાસ મતલબ જે છે, તે ખુદ બગલમાંજ છે, માટે તેનાથી તમે જુદા પડી, તમારું સર ફેરવશો નહિ !

૮૨૩ તમારો જાન પાક છે, માટે હમેશા તેને ખોદા તરફ રાખો, અને તમારું તન પાક છે, માટે તેને પાક જગાપર રાખવું જોઈએ; કારણ કે સુનાંની કીંમત સુનાંમાં, અને ધુળની કીંમત ધુળમાંજ થશે !

૮૨૪ જ્યાંસુધી, જમીનમાંથી વેજો પોતાનું માથું બહાર કાઢતો નથી, ત્યાંસુધી, તેના પર ફળ ફલાદી આવતાં નથી, તેજ પ્રમાણે જ્યાંસુધી, ધનશાંતો પોતાનું માથું હકકતાળાતરૂં રાખતાં નથી ત્યાંસુધી, તેના ગુણોના ફળો આપતાં નથી !

૮૨૫ જનવરોને શીંગડાં બધ્યાં છે, તેતો તેઓના ઉપચોગના અર્થે છે, પણ ઘણાં માણસો માથામાં શીંગડા રાખી, લાયક અને નમાના ધનશાંતો પર એકદમ ધસારો કરે છે, એ બહુજ દલગીરીની વાત છે !

૮૨૬ નાહકનો માનમરતબો લૂટવો અને મરફેરીકરી કોઇને ઊંઘાડો પાડવો આ બે એજ એવી છે કે તે માણસને એજાંન બનાવે છે !

૮૨૭ શેઝાઇ જેવું બુલંદનામ તેની પૈસાની તવંગરી પર હોતું નથી પણ હાતમ દિલ પર હોય છે. (પછી તે હોય કરોડપતી યા મુશ્કેસ)

૮૨૮ જે માણસ ખુદરતને નમે તે ખલકતને કાંય નહિ નમે ?

૮૨૯ લોકોની તરેહવાર જાતોની વાતો કરવી અને ખાંમો શોધવી તેના કરતાં વધુ કીંમતી એજ છે કે તમારી કશુર અને ફરજ પર પહેલાં ધ્યાન આપવાની કોશિશ કરો !

૮૩૦ તમે તમારા કામ પર ઘણા ખટપટીઆ હોતો વિચારને આગમજથી મુંસીબતી આપજો, કે જેથી અરધું કામ પાર ઉતરશે અને બાકીનું જે રહે તે, તમારી જાનાં ને હાથ પગ કર્યા કરશે.

૮૩૧ ભાઈ, તમે તો બીજાઓને પીછાનતા નથી પણ બીજાઓ તમારી સારી રીતે પીછાંણુ કરે છે. માટે ગાર્ફલ રહીને અપમાનમાં મુકાશો નહિ !

૮૩૨ તમારું પોતીકું નામ તમારા મુરખીનું નામ અને તમારી આખરને નેંકીની લાકડી બનાવો. અને જ્યારે તેના ટેકા સાથે જોહાંનમાંથી કુચ કરો ત્યારે જોદાને અર્પણ કરો ! અને દુન્યામાં, તેની રોશની પાંચરો !

૮૩૩ પહાડપર ઉભેલો શખ્સ નીચેનાંને ગોળીથી વિંધી નાંખે તો તેમાં કાંઈ અન્યયબી નથી પણ નોચેનો શખ્સ ઉપરનાંને ગોળીથી ઠાર કરે તો તેમાં ખરી નામવરી છે !

૮૩૪ તેમજ પૈસાદારે ખેરાત અને ભલાઈ કરે તો તેમાં લોકોને કાંઈ વધુ અન્યયબી નથી પણ એક લાચાર ખેચાર સાધન વગર પરોપકારીનાં કામો કરે તો તેમાં તેની ખરી કીર્તી ને બાહોશી છે !

૮૩૫ એક કામ કરવાને તમારો જીવ (રાજ) હા કહેશે તો તમારી અકકલ (વજર) ના કહેશે. આ બે વચેની ઝપાઝપીમાં પરવરદગારે એક લવાદ નેમેલો છે તે ફકટ ખુલ્લી અને આપ-અપત્યાર ચશ્મ છે, માટે તમારા ધ્યાનમાં આવે તેવું કરતા રહેજો ! પણ જોદાને તેમજ દુન્યાના ધનશાંનને દોષ દેશો નહિ !

૮૩૬ તમારી ગરીબાઈ-ખાંમી-મશ્વાતાપ-અને અજ્ઞાનપણ કદી કોઈને જણાવશો નહિ પણ ગંભીરાઈ રાખી, તમો પોતાને સુધારતા રહેજો !

૮૩૭ તમારા હાથને જોદાની દરગાહ તરફ રાતદિવસ નમાવો, અને તમારા નાંકને જમીનપર ઝુંકાવો તોજ તમારા જીગરમાં ખુદરતનો પ્રકાશ વ્યાપી રહેશે !

૮૩૮ કપડું સીકું કાપવાનેખાતર, કાતર જોઈએ જઈએ, પણ જો કાતર વાંકી ચુકી નીકળી જાય તો કપડાંને રદ કરી નાંખે છે.

૮૩૬ તેમજ તમારી ઝખાંન સાચો રસ્તો બતલાવવામાં ઘણી ઉચ્ચાગી થઈ પડે છે. પણ જો તેનો રૂડો ઉચ્ચાગ નહિ કીધો, તો, તમો પોતે તેને રદ કરી નાંખો છો, અને ફરમનાઈ સિવાય બીજી હાંસીલ થતું નથી ! માટે, હમેશાં અને કાબુમાં રાખો !

૮૪૦ મરાણુ બાદ, આપના પહેરણુથી બંધ બાંધવાના છે. એક ઈંચ જમીન પણ જતસ્તી મળનાર નથી ! સર્વે એક જગ્યા પર જઈ મળવાના છે ! માટે મારા પ્રીય વાંચકો ! લોકો સાથે અણુ-બનાવ ના કરો ! તમો ચોક્કસ બારીકીપર ઝતુંન બતલાવી, પાછા નમનતાઈ અને ખાલેસ દિલના ગાંડથી જોડતા રહો, તોજ તમો ખોદાના ખરેખરા બંદા ગણાવ !

૮૪૧ વાતચીતનો વહેવાર કોઈ સાથે નહિ રાખો, તો ભગે, પણ, તમારા મળતા ભાઈઓને, 'ખિરાશીયત' પુછતા રહેજો ! અને જમના હાથને લંબાવતા રહેજો ! કે જેથી લોકો તમારેમાટે ગરૂરીનો ખ્યાલ નહિં કરે અને તમારા કામમાં, હિંમત વધતી રહે !

૮૪૨ જે માણસ ખોદાના શુક બર નહિ લાવે, તેને દવ તરીકે પોછાણો, અને તમારો કદો ફરમન ગણો !

૮૪૩ જ્યારે દુખી આદમી બાગમાં ફરે છે, ત્યારે રૂંધો અને કુતોની સુગંધીથી પોતાની બુખ અને દુઃખ વીગરી જાય છે.

૮૪૪ તેવીજરીતે કંબુસ આદમી પોતાના એકડા કીધેલા પૈસાના ઉકરડાપર ખસે છે, ત્યારે તેની બદખોથી ભલાઈ જેવી ચીજ વિસરી જાય છે !

૮૪૫ જો તમો ખરનો પોશાક તથા ખોરાક કરો ! તમારી સલાહ ભરેલી દાસ્તી રાખો ! તમારી લાયક વર્તાયુંક કરો ! અને

તમારી ઝખાંનમાં કજીઆ કંકાસ વખતે પણ મીઠાશ રાખો ! તે કોઈ ઇનશાંનની સત્તા નથી કે તમોને હાથ લગાડે યાતો તમોને પાછળથી આંગળી બતાવવાની હિંમત કરે ! માટે આ સર્વે તમારી નાકેશ અકકલપર લટકેલું રહે છે. પણ પારકાની અકકલપર નથી હોતું !

૮૪૬ માળાપો પોતાના ફરજંદના કસુરો જાણી તેમને સીધે રસ્તે દારવે, એ તો ખોદા તર્ફની એક આંધન ફરજ છે, પણ વખતના વહેવા સાથે ફરજંદો પોતાના માતપિતાને બે સોખન કીંમતી કહેતો, તેમાં તેમની ખરી કીર્તી તથા શોભા છે; માટે માળાપોએ એ બાબે ચતુર રહેવું એ તેઓના ગુણમાં, ફાયદા ભરેલું છે.

૮૪૭ પરોપકારી, અને સહાસ કર્મવાળા પાંચ મળશે, દશ તેના સલાહકારક દોસ્ત, પંદર શકમંદની નજરવાળા, વીસ કામને ખોખરું કરવાવાળા, અને બાકીના પચાસ તે શુભ કામને જડ મુળથી ઉખેડી નાંખવાવાળા ! માટે આ ભાઈઓ, એવાઓને તો, સાબેત દાખલો બેસાડજો ! અને હરપળે ખોદાની યારી તમારી ઝખાંનપર રાખજો !

૮૪૮ તમારી હાલની ઊંમરને ત્રણ ભાગમાં વહેંચી નાંખો અને બારીકીથી તમારાં અંતઃકરણને સવાલ કરો કે પહેલાં સ્થિતી શું હતી, પછીથી શું આવી, અને હાલમાં કેવા પ્રકારની સ્થિતી બોગવું છું ! અકકલ હુશ્યારી પહેલાં કેવી હતી, અને હાલમાં કેવી થઈ છે ! તમો આગળ કેવાં કામો હાથ ધરનાર હતા અને હાલમાં શું કામો કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો છે ! ઘર બહારનો પહેલાં વહાલ અને છુટ શું હતો, અને આજે શામાં સમાયલો છે ! તમારું પોતીકું સુખ કેવું હતું અને આજે શામાં ફેરવાઈ ગયું છે ! એનો જે જવાબ મળે તેનાપર વાદવીવાદ ચલાવો, અને ખોદાને નમ્રપૂર્વક અરજ

કરે કે તેં કાંઈ લલું યા ખુરં કીધું, એ સર્વે મારા પોતીકા લાલમાં હતું પણ બીનસમજથી તારી દરગાહમાં જ કાંઈ ખોલાયું હોયે, એ બાબે તું મુંજને દરગુજર કર !

૮૪૯ દુઃખ અને આફતના ફોગ, ચાખતાં, વરસો થાય છે, પણ તેનો માવો લોકોને ચખાડતાં વખત લાગતો નથી.

૮૫૦ ગરીબની એબ - ગરીબાઈમાં પંચરાય, અને માથે તોજનારનો એબ હવા સાથે ઉડે !

૮૫૧ મોં જોઈને તીલા તાંણી તેના કરતાં અક્કલજોઈને તીલા તાંણી ! કારણ કે અક્કલનું કામ જવેદાંનસુધીનું છે !

૮૫૨ જેમ ખુરાઓનો દાર અને જુલમાત વિશેષ હોય છે, તેમ નેંક આદમીને હિંમત, અને અક્કલમાં વિશેષ વધારો થાય છે, કારણ કે, એ બધું શીખવાનું અને અમલ કરવાનું ખુરાઓની ચાલચલાણપરથીજ મળે છે !

૮૫૩ દિવાલમાં ફાટ પડે તો પાછી સુધરી શકે, પણ જો એક વેળા ધર્મમાં ફાટ પડી તો કદી સુધરનાર નથી; અને સુધરવા જશો તો વધારે ફાટ પડતી જશે.

૮૫૪ શીખેલા આદમી તો દરિયાના ખડક છે, પણ જેઓ જ્ઞાન મેળવીને અમલ નથી કરતા તેઓ દરિયાના મોંજ છે, કે જે મોંજ ઉછરી, ઉછરીને આવે છે, અને પાછા સદાના ગુમ થઈ જાય છે !

૮૫૫ દીવાના ચલકાટને અને તમારા પડતા ઓળાને કોઈ પકડી શકતું નથી; તેમ, જે શખસો પોતાના મગજને તરે-હવાર રીતે કસી જોઈ, લોકોના આચારવિચારનો ચોક્કસ હેઠ

બાંધી કલાંમ અને ઝખાંનને મધ્યમ માર્ગમાંથી પસાર થવા દેય તો, તેનો ચલકાટ આ દુન્યામાં કોઈ માણસ પકડી શકે નહિ !

૮૫૬ જેમ બાગમાં રંગબેરંગી ફુલ અને ફળનો પમ-રાત થઈ રહે છે, અને થોડા દહાડામાં તેઓ કરમાઈ જાય છે, તેમજ આ દુન્યાં પણ એક બાગ સમાન છે અને તરેહવાર જીવો પેદા થઈ, પાછા રવાના થાય છે. માટે આ ભાઈઓ ! ઝાદાની મહોબતપર તમારું દિલ લગાડો !

૮૫૭ દુન્યાના તમામ લોકો મતલબી છે, સીવાય કે જેઓ સત એકીનથી ચાલનારા છે, પોતાની થોડી ન્યામતને ગનીમત સમજી શુક ગુજરનારા છે ! અને જેઓ માત્ર પોતાનો હક્ક પ્રમાણિકપણે મેળવનારા છે !

૮૫૮ બાતેનમાં ઝાદાને પછાંણો (ઝાદાઈ ફકીરી) અને બહારથી દરેક જણ સાથે મળતાપણું રાખી ઝાદા ગુણો શું છે, તે જાણવાની કોશિશ કરો !

૮૫૯ સરચાઈ જાહેર કરવાને ખાતર વાઘની મીસાલ મસ્તબનો, અને ત્યારબાદ તમામ આલમને લોકડીની માફક દેખાવ આપો (ખેહદ નમનતાઈ રાખતા રહો)

૮૬૦ એક મીઠી ચીજનું નામ દીધાથી કાંઈ મોંઢામાં સ્વાદ આવતો નથી, તેમજ દુઃખસુખ વખતે ઝાદાનું નામ બોલ્યાથી, ખુદરતનો ખરો ખ્યાલ તમારા જીગરમાં કોતરાતો પણ નથી, માટે પહેલાં તમો જેહમત ખેંચો અને પછી તેને પીછાણવાની તજવીજ કરો !

૮૬૧ સુખ અને દુઃખથી કંટાળેલો માણસ ચોરી લુટકાટ કરી પોતાનું પેટ ભરે છે એ તો એક આરજ ચીજ છે, પણ

લાચાર બેચારોની મહેનતનો બદલો જેઓ દુખાડવાની કોશિશ કરે છે, તેઓ તો ચોર કરતાં પણ સારો દરજ્જો બોગવે છે માટે એવાઓને દુર રાખજો, કારણ કે વખત વખતને ભુલાવતો આવે છે.

૮૬૨ જેમ દુકાનદારો પોતાની દુકાનને રાણુગારેલી રાખી, બહારનાઓનું ધ્યાન ખેંચે છે, તેમજ ઘણા માણસો, બહારથી પોતાને રાણુગારેલા રાખી ફાજલ સમજે છે, પણ બાતેનમાં તેઓ જાહેલ તથા બદીમાં અનેક રીતે પિંટળાયેલા છે.

૮૬૩ જેઓ હગલે ને પગલે પોતાનો માન મરતબો અને લાજ, જીવની માફક સાચવે, તેઓ એક ‘કમાનડર’ તરીકે લેખાય છે, અને તેમની આસપાસનું લોક, ‘લશ્કર’ તરીકે ઓળખાય છે !

૮૬૪ તમારા રસ્તામાં, એક બાબુ નદીનો પ્રવાહ ચાલે છે, અને બીજી બાબુ દરિયાના મોંજા ધમધમે છે !

૮૬૫ નદીનું પાણી જીવને રાહત બક્ષે છે, પણ પગ સરી જવાની ધાસ્તી છે, એટલે કે દુન્યાની લાલચોપર ધ્યાન ના પુગાડતા !

૮૬૬ દરિયાનું પાણી ખારું છે, પણ તમારો પગ ત્યાં હંમેશાસુધી જોરબર છે, એટલે કે ખુદરત જેવી મક્કમ ચીજ તમોને સદાકાળ મદદે પુગતી રહેશે !

૮૬૭ જ્યાં લાલચ છે, ત્યાં સેતાનનું જશદાર ઘર છે.

જ્યાં જીવને રાહત નથી ત્યાં ખુદરતનું વશદાર સર છે !

૮૬૮ જો એક રાખસની કમુર તેને બલમનસાઈથી નહિ સમજીએ, તો તે પોતાની બુલ જાણ્યા છતાં, હઠ પકડવાને વધુ

પસંદ કરશે ! માટે એવા શખ્સને એકાંતમાં સલાહ દેવી દ્વસ્ત છે !

૮૬૯ તમારો સર્વે ભરમ મુઠીમાં રાખો અને નહિં સચવાય તો જખાંનને સોંપો ! ને પછી પસ્તાવો કરો !

૮૭૦ જે ગુનેહગાર કોર્ટની શેરીએ ચઢ્યો, તે પોતાનું અરધું લોહી સાંભળનારને આપતો આવ્યો, અને આખરે, નાલાયક શખ્સોમાં મુક્ત પંથરાઈ !

૮૭૧ તેજ ઘોડો હરીફાઈ વખતે નાભોશી લગાડે છે, તેમજ તેજ જખાંન ચલાવનાર લાયક કામ કરતી વખતે ગુંકશાનકારક થઈ પડે છે !

૮૭૨ પારકાના કળ્યા કંકામમાં ભાગ લેવો તેના કરતાં ઘરના ફેસાદને પહેલાં હોલવો, કે જેમાં તમારી મોટાઈ સમાયલી છે !

૮૭૩ જો આ દુન્યામાં બધા પરેહગાર હોય તો જમીન આસમાનનો દાસ્ત થાય !

૮૭૪ જો આ દુન્યા તમામ નાલાયક માણસોથી ભરપૂર હોય તો સેતાનને ખુદશતનો દાવો કરતાં બીલ થાય નહિ !

૮૭૫ ઘણું હસ્યે અને ઘણું ખોલ્યે તો આપનો તમાસો આપના હાથથી જોઈએ !

૮૭૬ દુન્યાની દરેક લાલચોને વશ કરો, પણ રખેને લાલચો તમોને વશ કરે નહિ તેપર ચોકેલા રહો !

૮૭૭ કામ કરે ત્યારે ત્રણ આંગળી વચ્ચે એક કલાંમ પણ આપ્યા શરીરના ભાગને રાતદિન લોહીનું પાણી કરે ! અને દુન્યાને સ્વપ્નાની મુસાફરી બનાવે !

૮૭૮ જે ચાલ્યા તે શોભામાં, ને રહ્યા તે ખાલી તોખામાં!
૮૭૯ બેસીએ એવું જોઈ કે ઊડાડે કદી ના કોઈ !

૮૮૦ જે માણસ કીડી જેવી ચીજને પણ રસ્તો માકલો કરી
આપે, તો તેના જેવો, માયાલુ અને પરેહજગાર બીજો કોઈ પણ
નહિ હશે !

૮૮૧ દિવાના આદમી અને વિચીત્ર આદમીમાં ઘણો ફરક છે,
તેમજ કરકસર અને કંજુસાઈમાં છે !

૮૮૨ અરથો દિવાનો કરતાં પૂરેપૂરો દિવાનો આદમી ભલો !
તેમજ અરથો બહેરો હોય તેના કરતાં સંપુર્ણ હોય તો કીકાકીક !
કારણ અરથું મગજ જ્યાંસુધી એઓ તર્ફ રોકીએ નહિ ત્યાં
સુધી તેઓ સાંભળે નહિ અને સુધરે પણ નહિ.

૮૮૩ કરકસરથી સેંકડો ફાયદા આવી મળે છે ! અને કદી
વખત ગેરફતારીમાં આવો હોય, છતાં કરકસર બંચાવો લે છે !

૮૮૪ જહોજલાલો વખતે પણ ઉદાઉ ખર્ચ સારો નથી,
કારણકે જહોજલાલી અને ઉદાઉ એ બંને બહારના તકલીફો
દાસ્તો છે, પણ આતેનમાં, તેઓ હમેંશા કદા શત્રુ છે !

૮૮૫ પરવરદગારે સંપુર્ણ ન્યામત આપ્યા છતાં, જણુ ભલા-
ઈને ખાતર કંજુમાઈ વાપરી, પૈસાને સુંગયા કીધો, તેનો મેળવેલો
પૈસો ગેબી રીતે સખીના હાથમાં નીકળી જશે !

૮૮૬ ઉદાઉ ખર્ચ કદી ના કરતા, પણ સ્થિતી જોઈને મધ્ય-
મપણું રાખજો; તમારી ખાએસ, ઉદાઉનો રસ્તો બતલાવતી હોય,
તો તેને, આગળ પાછળની આગાહી પણ પુછતા રહેવું !

૮૮૭ હમેશા રાતદિન છાતીના ભાગને ગરમ પહેરણથી ઢાંકેલો રાખજો ! જેથી કોઈ રીતનું નુકશાન નહિ પહોંચે !

૮૮૮ જેની છાતીનો પાચો નબલો, તેનું આખું શરીર પગથી માથાં સુધીનું નબલું એમ બનેલો !

૮૮૯ જેમ અંધારામાં ઊભેલો આદમી, દિવા આગલ ઉભેલા માણસને બરાબર જુએ છે, પણ દિવા આગલ ઉભેલો શખ્સ અંધારામાં ઊભેલાંને જોઈ શકતો નથી !

૮૯૦ તેમ, ખોદા જો કે અંધારામાં છે, છતાં, તે સર્વને સારી રીતે જોઈ શકે છે, અને કરણીનું સંપૂર્ણ તોલ કરે છે; પણ અકસોસ ! છે કે આપને સર્વે રોશનીમાં હોવા છતાં, તેને જોઈ શકતા નથી (તેના ગુણ ગાતા નથી)

૮૯૧ જે દેશોમાં વેપાર વનજની ઉડલપાડલ થતી હોય, જે દેશોમાં એશઆરાંમ અને મોજમજનો પાર હૃદયી જ્યાદા હોય ! ત્યાંનાં લોકો, અકલ છતાં ગરીબાઈ સમજતાં નથી; નીતીનો ફેલાવો છતાં, અનીતીની હદ હોતી નથી; ધર્મની ખારીકીઓપર તરેહવાર જાતની તકરાર છતાં, એકીન ડામાડોલ હોય છે; અકલ હુશ્યારી મલવા છતાં, ગોલામગીરી વધુ પસંદ કરે છે; માટે એવા દેશોમાં, રાસ્ત માણસ યોડા મલે છે, અને બાકીના કુજેતીખોરા, ફીતના-ખોરા, ખુશામતીઆ, અને આપમતલબીઆનો પવન પંથરાયેલો હોય છે, જેથી, હરપલે સાવચેતીમાં રહેજો !

૮૯૨ જેમ, આતશપર ચીજ બાહ્યાથી, આતશ હમેશા ખુદરતનો ખ્યાલ આપે છે, તેમ તમારી સાથે કોઈ પણ બાલક યા માણસ વાત કરેતો હમેશા તેને ખુદરતનો ખ્યાલ દેખડાવતા રહેજો ! પણ દુન્યાની વાત એક કોરે મૂકજો !

૮૯૩ જો એક મટ્ટીના કોરાં (સાફ) વાસણમાં પાણી નાંખ્યે, તો તે પાણી સર્વ ચુસાઈ જાય છે !

૮૯૪ તેમ, જો જવાનીના પુર બહારમાં, આપનું લોહી કાણુમાં નહિ રાખ્યે તો તે સર્વે લોહી ગુમ થઈ જાય છે, જે ફરીથી મલવાની આશા ફેકટ છે !

૮૯૫ જો એક બત્તીનો કાકરો બરાબર નહિ કાપી તેને સલગાવવામાં આવે, તો તેમાંથી ધુમાડો નીકળે છે, તેમ, જો આપના પોતીકા કામમાં અદબઆદામો નહિ રાખી, તેની સાથે 'ચેડા' કાઢવામાં આવેતો તે કામની કીમત ધુમાડાની મીસાલ ગણાય છે !

૮૯૬ ભાઈઓ, સુરજ યા માહબોખતારને તમો બીઆબાંન જંગલમાંથી પણ જોશો તો હમેશા સીધા લાગશે ! તેમજ તમારી આગલ ઈનશાંનો તરેહવાર જાતની વાતો લાવે, છતાં નમનતાઈથી તેમના રસ્તા સીધા કરી આપજો !

૮૯૭ જ્યારે એક રબરના બોલને અંદરથી હવા ભરવામાં આવેછે, ત્યારે, તેને જમીનપર ફેકતાં એકાએક ઉછડે છે; પણ જો તેનામાં એક હોલ પડેતો જમીનપરથી પાછો ઉછલતો નથી !

૮૯૮ તેમ જો ઈનશાંનો ! દરેકના શરીરમાં હવાછે, તેથી દરેક જાણુ ફરહર કરેછે, પણ જ્યારે બદનમાંથી હવા (આત્મા) નીકળી જશે, ત્યારે શરીર પાછું જમીનપરથી ઉઠનાર નથી !

૮૯૯ આ દુન્યાના દરેક આદમને, પોતાની બેચીજ વાહલી હોય છે, જેમાંની એક પોતાની હક્કદાર માતા, અને બીજી જન્મનું મી !

૯૦૦ જો એક દાડમના એક દાણાને સરો લાગેતો રફતે રફતે આખા દાડમને રદ કરી નાંખે છે, તેમ જો એક ખુરો આદમી, સારી મંડળીમાં બીરાજે તો થીમે થીમે તેના છાંય દરેક જાણુને ઉડી, આખી મંડળીને રદબાતલ કરી નાંખે છે માટે આ વાંચકો ! એવા શખ્સથી હમેશાં દુર રહેજો !

૯૦૧ જેમ એક વિજળી, ચમકારા સાથે પડે છે, તે જાય છે, તેમ વિચારો એક વિજળીની માફક આવે છે, અને પળવારમાં જતા રહે છે ! પણ વિજળીની મીસાલ તેનો ઝલકાટ મગ્ગપર ઠસી રહે છે !

૯૦૨ ઘરને રાતદિન ખુલ્લી હવાનો માર્ગ કરી આપવો પણ દરેક ચીજ બંધબસ્તકરો હવાને કદી ધેરવી નહિ.

૯૦૩ હવા બંધકરી, કોઈએ સઘડી બાળવાનું ઝારડામાં દસ્ત વિચારતું નહિ કારણુ જ્યારે ધુમાડાને પસાર થવાનો માર્ગ નથી મલતો ત્યારે તે ઝેરી ધુમાડો બદનમાં પેવસ થઈ જાનને તુકશાંન કરે છે !

૯૦૪ જો એક માણસને ડિંધમાંથી ઉડી, ડિંધમાંજ ફરવા-હરવાની ટેવ હોય તો તે બીચારાને હમેશા અલાહેદો સુવા દેવો નહિ, તેમજ તેવા શખ્સ આગળ દીવો બત્તી કદી રાખવો નહિ અને બારણાં તેમજ બારી મઝખુતરીતે બંધ કરવાં જોઈએ. જો આવાં માણસની, કોઈએ પણ બેદરકારી વાપડી તો તેનાં ફળ તુકશાંનકારક થઈ પડશે !

૯૦૫ જો એક ઇનશાનના કપડાં પોતાના બદનપર અકસ-માત રીતે સળગતાં હોય તો તેના કપડાં આંગપરથી ફાડી નાંખવા

કરતાં જમીનપર સુવાદીદઈ એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ તેને ગળડાવવો બહેતર છે ! યાતો મટ્ટી અથવા રાખ છાંટો દેવી ઉત્તમ છે,

૯૦૬ જે એક માણસ દરિયામાં ડુબતો હોય તો જે શખ્સને તરતાં નહિ આવડતું હોય, તેને હુલડાઈથી પગલું ભરવું નહિ પણ મદદ માટે બીજાને બોલાવવો સજ્જવર છે !

૯૦૭ જે માણસ ડૂબતાં આદમીનો જાન બંચાવવા જાય, તો તે તરનારે હમેશા, પહેલાં હાથ પકડી તેના બદનની પછીથી સલામતી ઇચ્છવી ! પણ આ બાબદમાં મેહેજ ગફલતી થઈ તો તે ડુબતો શખ્સ ન ધારેલી રીતે તરનારને દરિયાની તલ્લીમાં ફેંકી દેશે !

૯૦૮ જેમ વાદલાં સૂરજની રોશનીને ઢાંકી નાંખે છે, છતાં તેનો પ્રકાશ ચાલુજ હોય છે, તેમ ખૂરા આદમીઆ નેંક ઇનશાંતોપર ગમે એટલા ફાવવાની કોશિશ કરે છતાં આખરે નેંકોનો પ્રકાશજ મગતી નીકળે છે !

૯૦૯ જેમ બીલડોંગને માથે આસમાન છે, તેમ ઇનશાંતોને માથે, પરવરદગાર છે !

૯૧૦ જે તમો જોદાને જોદા તરીકે નહિ પીછાણતા હોતો (તેના તરીકા મુજબ નહિ ચાલનાર હો) તો બીજા જોદાની શોધમાં સુખેથી જાજો ! અગર બીજા જોદા નહિ મલેતો તમો કોઇને જોદા તરીકે માની લેજો !

૯૧૧ જે એક શખ્સ આધ્વેદાર હોય, અને તે પોતાનું શરીર ઉંચું રાખી ગરીબની પરવાર વધીક નહિ કરતો હોય, તો, તેવા શખ્સને વિચારવું ઘટે છે કે પહેલાં મારી સ્થિતી કેવા પ્રકારની હતી !!

૯૧૨ પાંચ મૈલનો રસ્તો કાપતાં, પહેલાં તમોને ઘણો બીકટ લાગશે, પણ દરરોજ તેજ રસ્તો કાપતા જશો તો તેનો ખ્યાલ વઘીક લાગશે નહિ.

૯૧૩ તેવીજરીતે એક બીકટ કામપણુ હાથ ધરશો તો પહેલાં ભારી માલુમ પડશે પણ વખત આવે તે એક બરચાનો ખેલ થઈ પડશે !

૯૧૪ જેમ કીડી ચોમાસાનાં ચાર માસને માટે ઘણો આગ-ળથી સંગરી રાખે છે, તેનો ઉપયોગ ફકટ તાંગીમાં કરવામાં આવે છે, તેમ તમારી પ્રમાણીકપણુ મેલવેલી દાલત એકડી કરતા રેહજે જે તમોને તાંગી વખતે (બૂઠાપણુમાં) કામ આવશે.

૯૧૫ દુન્યાના આડો તથા ફળફલાદી ઉગતાં જોશો પણ દાલતના આડ ઉગતાં જોશો નહિ !

૯૧૬ જો તમો પૈસાના આડ ઉગાડવા માંગતાં હોતો પહેલાં આખો દહાડો જેમ બને તેમ રંજ ખેંચો, એટલે આપોઆપ વગર પાણીએ અને વગર સંભાળે પૈસાના આડ થશે અને તેપરજ તેના તરેહવાર ભતના મેવા ચકચકીત રહેશે !

૯૧૭ જો દુન્યાને કોઈ ચીજ લલચાવતી હોય પણ પોતે લાલચ નહિ સમજતી હોય ! જો ખલકતના લોકને તે ચીજ દખતી આંખે અપંગ કરતી હોય પણ પોતે અપંગ નહિ બનતી હોય ! તે ચીજ સર્વે કોઈને બદીમાં મૂકતી હોય પણ તે બદી જેવું નહિ સમજતી હોય ! તે ચીજ ઇનશાનો પાસે રાતદિન રંજ ખેંચાવે, પણ પોતે રંજનો ખ્યાલવઘીક કરતી નહિ હોય ! તેની સંભાળ પજેપળ લીધી હોય, પણ તે તો હમેશાં બેકદર હોય ! તો તે છે 'પૈસા' માટ બલાઓ ! આ બેકદર ચીજ પર તમારું દિલ ના દખાડો !

૯૧૮ તમેને જે મળે તેપરજ સંતોષ ગુબરજો ! પણ એવડા દોલતની લાલચમાં તમારા જાનને હેરાનગતીમાં નહિ મૂકશો !

૯૧૯ જો ગરીબ તેમજ મધ્યમ પોતાની ન્યામતપર શુક નહિ ગુબરે ! જો તેઓ જાતી અફલથી પોતાની સ્થિતી અને આખરનો ખ્યાલ નહિ કરતાં હોય, તો તે છે, રૂકટ ‘**ચૈસાદાર લોકોનો ઠાઠમાઠ બોધને**’ ! માટે ! આ સમજીઓ તમારી અસલ સ્થિતી તમેને કીંમતીમાં કીંમતી છે એમ જાણો !

૯૨૦ જો એક રાજા પોતાના માણસને ફરમાવે કે “અમુક ચીજ એક દિવસમાં હાજર કરવી ! અગર તે ચીજ એકસ વખતે હાજર નહિ થઈ શકશે, તો ડોકું ખાકને સ્વાધીન કરવું પડશે !” તો તે દરમ્યાન, નોકર તેની શોધમાં રહે છે, અને પળેપળ તેના રસ્તામાં આવતી દુન્યાની ચીજો અકારી થઈ પડે છે, કારણકે ફરમાવેલી ચીજ બળલાવતાં, તે દિવાનો બની જાય છે !

૯૨૧ તેમ આ દાનેશમંદો ! તમારા પળેપળના કામમાં દુન્યાની લાલચોપર લેશભાર ધ્યાન ના પુગાડતા, પણ દિલમાં, તમારા દાતારનો માત્ર ધોઈ કોતરી રાખી, સીધા રસ્તો કાપતા રહેજો !

૯૨૨ દુન્યાના રાજ કોઈ એવા મળશે કે જેમ, તેના ધ્યાનમાં આવશે તેમ કરશે ! તેનેમન ઇન્સાફ અને ગેરઈન્સાફ સરખો છે; માટે આ ભાઈઓ ! એવાઓની તાબેદારી ના કરતા તેમજ તે રાજને તમારાથી દૂર રાખજો ! (મુકામ કરશો નહિ.) નહિં તો એક વેળા તલવારનો ઇન્સાફ મળશે !

૯૨૩ રાજાની દરબારમાં સર્વે કોઈ રાજાનું યા દશનું ભલું કરવાને ખાએસ રાખતા નથી, પણ દોલતનો આઈતો લાલ લેવાને, અને પોતાનું જ ભલું ઇચ્છવાને પસંદગી બતાવે છે !

૯૨૪ જે દેશમાં રાજ્યનું અધેર હોય, તે પ્રજા બેદાદીમાં હોય છે! તાંગી અને હાજતમંદી વિશેષ હોય છે! જેથી લોકો ઘણું વિકરાળ અને દગલખાજ થતાં જાય છે, તે દેશ કદી સુખો તથા આખાદી ભરેલો હોતો નથી, તેથી ત્યાંના હાકેમોએ પ્રજાના જાન માલની પહેલાં પરવાર કરવી, અને પછી પોતાની કરતા રહેવું!

૯૨૫ જે રાજ્યમાં જાન (ખોરાક) જેવી ન્યામતપર પોતાની ખરાબ નીશઠા ચલાવી, તે તે રાજ્યની પડતી દશા આવી ચુકી એમ જાણવું! કારણ કે જાનના કદુવા આખા દેશને નુકસાન-કારક થઈ પડે છે !

૯૨૬ જ્યાં કાયદો અને ન્યાય (અદલા તેમજ આલાને) એક હોય, ત્યાં રાજ્યની સંપત્તી વધુને વધુ થતી રહે છે !

૯૨૭ સાધું ભાઈઓનો ભરસો કરશો નહિ, નહિ તે એકાદ ચીજ ચમત્કારીક રૂપે બતલાવી પૈસાની ખુવારો કરશે ! માટે વિચારકર્યાવગર કદી અંજાઈ જશો નહિ !

૯૨૮ કીમીયું અંદગીમાં કરશો નહિ; કારણ કીમીઆગરો પોતાના ઘરને, અને પોતાના માતા પિતાને હવાપર મૂકી આદ્યા ગયા છે ! એમાં અરધીનો ફાયદો નથી, પણ લખા રૂપીઆની ખરબાદો છે ! અને આખેરીયત, ઇનશાન પોતાનું મગજ ખોઈ બેસે છે ! માટે ખાએસ રાખતા હોતો જીગરમાં છૂપો ઉસ્તાદ છે તેને જાગૃત કરો; એજ તમારું અંદગીનું કીમીયું ! !

૯૨૯ એક લશ્કર લડાઈ કરવાને રણુધીરે છે, તેમ આ મજદયસનાંતો! કમર ઉપરની કસ્તી હંમેશાં દરેક કામ કરતી વખતે કમર કસવાને ફરમાવે છે !

૯૩૦ જેમ મહાતાબ પોતાની રોશની રાતની વખતે આ ખલકતને આપે છે પણ મહાતાબની અંદર ધાભાં માલુમ પડે છે, તેમ આ દુન્યાનાં માણસોના અંતકરણના વિચાર (ભલા તેમજ બુઝા હોય) છતાં, બહારથી, નેંકનામીની રોશની રાખવાને સવે તત્પર હોય છે !

૯૩૧ મતફરી વગર કોઈ પણ કામ સરઅંજમ ઉતરી શકે નહિ ! માટે એ બાબે મીનાકેસો યા દુશ્મનાઈ રાખવી, બીલકુલ નારવા છે !

૯૩૨ જે મતફરી ઝગુંનમાં હોય, તો કામ કદી સંપૂર્ણ હોતું નથી, પણ ન મારેલી રીતે બીજાં કારણો ઊભાં થઈ, આખરે દરેક બાબત પડતી મુકાય છે ! અને જેમાં દુશ્મનાઈ સીવાય બેઠ બોરફને કશો ફાયદો મળતો નથી !

૯૩૩ જે એક મતફરી સમજુતીથી પતાવત કરી નરમાસ-પાથું અને અપક્ષપાતપાથું એખત્યાર કરવામાં આવે, તો ઝડને-પટ નીકાલ આવે છે, અને દરેકને આનંદ ઉપજે છે !

૯૩૪ જે એક માણસનું મરણ નીપજતું હોય ! જે એક બાળક જન્મ લેતું હોય ! જે એક સારો યા માઠો બનાવ બનતો હોય ! તો આપણુ સર્વેને તેજ ઘડી માલુમ પડે છે, પણ બારેહકતાલાને જ્યારથી દુન્યાનો પાયો રચ્યો, ત્યારથી સંપૂર્ણ આગાહી છે !

૯૩૫ પરવરદગારથી જે કંઈ બને તે રાસ્ત છે, અને તે અદલ ઈન્સાફથી છે, માટે ખુદરત આગળ દરેક માણી લાચાર છે, જેથી દિલને પઝમુરદ (દુઃખી) કરવું નહિ !

૯૩૬ જે માણસ પોતાના શીખેલાંમાં અને વંધાધાપામાં ખાલીકોલ રાખતો હોય, તો કોઈક દિન, તેનો અંદરનો પડદો ખોલવાની કોશિશ કરતો જેથી ‘પોકળ’ સીવાય બીજું કશું માણસ પડશે નહિ !

૯૩૭ ધનશાંતો ચાર રીતે દિવાના બને છે:-

- ૧) ખોદાની ખુદરતનો રાતદિન ખ્યાલ કરવાથી.
- ૨) લાંબો અભ્યાસ અને તેપર હરેકરીતની જોડેજોડે કરવાથી.
- ૩) દિલના ગંભીરી અને ધાસ્તીથી.
- ૪) ન ધારેલી રીતે એક પછી એક આફતોથી.

૯૩૮ દુન્યાના દરદોનો ઉપાય થશે પણ શક્ય અને ભીતરના ગંભીરી કદી ઉપાય થશે નહિ જેનો ધંધાજ કરવો દરદીના હાથમાં છે ! (ખોદાઈ સખુરી)

૯૩૯ ઉત્તમ દવા મોંત છે, નકારામાં નકારું દરદ દુન્યાની ખાલી આશા છે !

૯૪૦ દુન્યાના તમામ લોકો જન્મતાંને સાથ એક ઉત્તમ ચીજ લાવે છે, તે જાનને બચાવે છે, અને વળી ઘણી વેળા જાનની બરબાદી કરે છે, તે છે માત્ર દુન્યાની ‘આશાઓ’

૯૪૧ નથી આ જગમાં રહી કોઈની આશ.

નથી આ ખાકી જગમાં, તંન રહ્યું કોઈ પાસ.

દુન્યામાં કોઈની આશા રહી નથી, અને ઇનશાનનું યા પ્રાણીનું ખાકી શરીર આજદિન સુધી હોવાત રહ્યું નથી !

૯૪૨ ચશ્મ હોવા છતાં આદમી ત્રણ રીતે આંધળો બને છે, એક પૈસાથી બીજો પ્યારથી અને ત્રીજો મતલબથી, માટે તમે આ ત્રણ બાબદથી દુર રહેજો જેમાં તમારી શોભા છે !

૯૪૩ એક જંગલનો છોડ યા ઝાડ વગર પાણીએ, અને વગર સંભાળે ઊગી નીકળે છે, પણ તેને ઊંધારનાર કોઈ માણસ હોતો નથી !

૯૪૪ તેવીજરીતે જો તમે બેહુદ ગેરફતારીમાં મુકાયાં હોય અને તમોને આ જેહાંનમાં કોઈનો પણ આસરો નહિ હોય તો ફીકર કરશો નહિ, અને ખૂરા તબક્કાપર રચાશો નહિ; પણ તે પરવરના ફરમાનમુજબ ચાલવાની કોશિશ કરતા રહેજો ! જે તમોને જેબી મદદ પહોંચાડતો રહેશે ! અને તમારી હિંમત અને સખુરીમાં વધારો કરશે !

૯૪૫ રોપો જેને નથી પાંદડાં અને જેને નથી ફુલ યા ફળ છતાં, તે હજરો દુઃખ દરદના કામમાં આવે છે !

૯૪૬ તેવીજરીતે જો એક નાવારસ યાતો ગાર્ફલ બાળક હોય તો તેને કદી ધીક્કારશો નહિ, પણ મેહેર કરતા રહેજો, કારણ તે બાળક પાછળથી આ જેહાંનને ઘણું લાભકારક થઈ પડશે !

૯૪૭ દુન્યામાં સર્વે ચીજો જે પેદાયશમાં મૂકાઈ, તે સર્વે ચીજોમાં, કાંઈને કાંઈ ગુણ હસ્તી થરાવે છે, માટે હરેક ઇનશાનની આંઈન ફરજ છે કે, એક નજીવી જીવવાળી ચીજને પણ કદી તીરસ્કાર કરવો નહિ કારણ કે એ તો ખોદાની ખડગી ક્રેવા બરોબર થયું !

૯૪૮ દુન્યાના ઝાડો કોઈ મોઠાં હોય છે, તો કોઈ વળી નાનાં હોય છે, પણ તેની મોસમ આવે, તેનાપરથી પાંદડાં તેમજ ફુલ ફળ ખરી પડે છે, જેથી ઝાડ ગોયા આજેજ (દુખી) થઈ જઈ, પરવરદેગાર પાસે ફરીથી પોતાનો નવો પોશાક

માંગે છે, જ, તેને રક્તે રક્તે પાછો અદા કરવામાં આવે છે, (એટલે વસંત રતુનો હિંગામ પાછો ખેસે છે)

૯૪૯ તેમજ આ જેહાનના માણસો ! કોઈ આલા હોય છે તો કોઈ અદના હોય છે ! કોઈ પાદશાહ હોય છે તો કોઈ ફકીર હોય છે ! પણ આ સ્થિતી જીવેદાંન સૂચી રહેતી નથી, પણ ઉલટ-પાલટ વખત આવવે થઈ જાય છે, માટે એપર શુક્ર કરવા સીવાય બીજી ફરજ તમોને અદા કરવાની નથી.

૯૫૦ ભલાને જુરા તે ફકટ આ જેહાનના ! પણ તે હક્ક-તાળાની નજરમાં કેવા તે કોઈને ખબર પડતી નથી ! માટે નેક દનિશાંન ! કોઈના યોલવાપર ધ્યાન આપશો નહિ, પણ વિચારથી વાત કરજો !

૯૫૧ લડાઈ કરવા બહાર પડો તો હુમેશા ઢાલ જીતીને આવજો ! યા, ઢાલપર સુઈને આવજો ! પણ ઢાલ મુકીને પાછા ઘર ફરશો નહિ ! (એટલે લડાઈ જીતીને આવજો યા જાન મુકીને આવજો, પણ નામરદ થઈ, પાછા ઘર ફરશો નહિ !

૯૫૨ નાહકતું વારેઘડીએ લડાઈ, ટંઠામાં ઊતરતું, તેના કરતાં વખત આવવે લડાઈ કરવી બેહદ કીમતી છે ! કારણ હર-ઘડી ફેસાદ કરતાં લોહી કમી થતું જાય છે, અને જ્યારે ખરાપણું કરવાનો વખત આવે છે, ત્યારે જીત યા નામના મેળવીશકાતી નથી !

૯૫૩ જેમ એક લશ્કર દુશ્મનના લશ્કર સાથે રણધીરે છે ! તે જ્યારે ઝતુંન પર આવે છે, ત્યારે તે નથી જોતું જાન યા નથી પરવાર કરતું લોહીના રેલની ! અને આખરે જ્યારે તે દુશ્મનના લશ્કર

ને માત કરે છે, ત્યારે તે લશ્કર તેના રાજને હાથ કરે છે ! અને તેના આખા દેશપર ફતેહનો ઝુંડો હડાદ છે !

૯૫૪ તેમ આ ભાઈઓ ! જુઠાઈને તોડો, અમમાણીકપાયું છોડો, નીચ મતલબોને હાંકી કાઢો, અને બાકી રહેલા દિલ-ના પુરા હવશેને, જઠમુળથી ઊંચેડી નાંખો ! અને આખર પ્યાર (બદનજર) જે એક રાજનીમીસાલ ગણાય છે, તેના પગમાં ખેડી પોઈ, બાંધીખાનામાં રાખો ! અને પછી તમે જુઓ કે, કુન્યા-ને તમેએ એક હાથ કીધી છે કે નહિ (સંપૂર્ણ ફતેહ મેળવવી)

૯૫૫ બેબુનું એ એક ગાંતીની મીસાલ છે !

૯૫૬ આ કુન્યામાં ફીલસુફીનું કામ છે ! અને પેલી કુન્યા-માં યુનાહની માફી છે !

૯૫૭ ચાર કામપર ભલાઈનો પાયો સમાયલો છે:-જ્ઞાન-કામ છાતીની સલામતી-અને પરહેજગારી. જ્ઞાન-તે દીન અને કુન્યાની જરૂરની ચીજોને પીછાણવો, કામ-તે જ્ઞાનને લગતાં કામે કરવાં. છાતીની તદ્દરેસ્તી તે કીનો અને અદેખાઈનો નાશ કરવો. અને પરહેજગારી-તે દરેક કામોમાં ગભરાત તથા સંશય પકડવી !

૯૫૮ જ્ઞાન અને કામ તે શરીર અને આત્માની માફક એક બીજ સાથે જોડાયલાં છે જો તે બેમાંનું એક એકલું હોય તો તેનાથી કશો ફાયદો થતો નથી !

૯૫૯ છુટકારો કરવાના ત્રણ રસ્તા છે. સાચો માર્ગ-પર-હેજગારી-અને હલાલ રોજ.

૯૬૦ તવંગરી પૈસાથી નથી, પણ આપણને જે મળે તેપર સંતોષ રાખવાથી છે !

૯૬૧ જે માણસ લોકો પાસે કશીરીતની માંગણી કરતો નથી તે સર્વનો ચાહ મેળવે છે. તેમજ તે અપક્ષપાતપણાંથી ઝાળખાય છે!

૯૬૨ સંતોષી માણસ ગમે એવો ભુખ્યો હોય છતાં તે તવંગર હોય છે, પણ લોભીને દુન્યાનો ખજનો મળે છતાં, તે ગરજવંત હોય છે !

૯૬૩ બે દુન્યા વચ્ચે દાદર છે, જેપરથી લોકો ચઢ ઊતર કરે છે!

૯૬૪ આ દુન્યામાં તમારું કામ છે, પેલી દુન્યામાં કામનો બદલો છે !

૯૬૫ તમારી અને મોતની વચ્ચે એક પરદાનો અંતર છે, માટે પરદો ઊંચકાય, તે આગમજ તમારું સર્વે કામ પારપાડીલેવ !

૯૬૬ જેમ એક ગાંતીમાં દાણો દળાય છે, તેમ ભેજમાં, કોઈબીરીતનાં વિચારો મુકવામાં આવે, તો તે દળાતા રહે છે, અને તેવાંજ તેને પોતાને ફળ આપવાં પડે છે !

૯૬૭ કોઈ પણ જાનવર, પ્રાણીનો યા નીરદોષ કીડીનો જાન લેવાને ખુશી થશે નહિ; કારણ કે, જેવો જાન તમોને વહાલાં છે, તેવોજ એઆને છે.

૯૬૮ આગથી તારાજ થયેલી, રેલથી તણાઈ ગયેલી, અને ધરતીકંપથી ગરક થયેલી સર્વે માલમતા, તમોને કોઈને કોઈ કાળે પાછી મળશે, પણ એક મતા જે ચોરાઈ ગેઈ તો તે તમોને પાછી મળનાર નથી, તે છે ફકટ 'મોંત' માટે આ શબ્દો, સર્વે લાલચો તણ દેઈ, એનાથી તમો ચોકેલા રહો !

૯૬૯ ખુંની આદમી, કોઈપણ રીતે આ જેહાંનમાંથી દગો રમી છૂટી જાય, પણ આ મોંતના જલમ પંજમાંથી, કોઈ પીર

યા પેગંઝખર છૂટવા પાંચો નથો, માટે પજોપજ કર રાખી, ન્યાત, જાતમાં, ભલાર્થ કરો! અને 'હુંપણુ' છોડી દેવ!

૯૭૦ એક દુશ્મનને તલવારથી જર કરવો, તેના કરતાં અધ્યાંનથી જર કરવો, એમાં ખરી નામદારી છે, અગર, અધ્યાંનથી નહિ અને તો, તો, તમારે માટે બેહતર એજ છેકે, તેને દાસ્ત તરીકે ગણતા રહો!

૯૭૧ હજારો રૂપીઆની ખુવારી કરી, લોકોને જણાવવા, કોઈ તકલીફી કામો કરી, માનપાન મેળવવું, તેના કરતાં, કામ એવું કરવું કે, જગેજગ તેની તકતી, અને તેનાં ઉમદા ગુણો હંદગીમાં, અને હંદગીબાદ વ્યાપીરહે! એજ જાવેદાંન તલકની કીર્તી તથા ભલા આશીરવાદ સમાન છે!

૯૭૨ દુન્યાની પાંચ જાતો *(દ+ધો + મોં + મા + સી) નો નિંદરોજ અપ પડેછે, તેમાં પહેલા ત્રણનો ભરસો, કદી કરવો નહિ, એકવું કદી કરજ કરવું નહિ, અને એકની દાસ્તી કરવી નહિ; જોએએ આ બાબદપર વિશેષ ધ્યાન નહિ આપ્યું, તેઓને પસ્તાવા સીવાય બીજું કશું મળતું નથી!

૯૭૩ તમે જોરાવર હોતો, તમારું જોર, દેલાવરો સાથે અજમાવતા રહેજો! પણ નખળા સાથે હિંમત કરશો નહિ, કારણ કે, એનાથી ઘણી વેળા બોંયને નમન કરવાનું થાયછે!

૯૭૪ જેમ, નદીને ફાંટા ઘણાં હોયછે, તેમ ઈનશાંનોને બેજાંના ફાંટા અનેકતરાંહનાં હોયછે!

* નામ સમજ લેવાં

૯૭૫ દુન્યાના આદમીને બહારથી એક ઝખાંન છે, પણ અંદરખાનેથી બીજી બે રહેછે!

૯૭૬ એક માણસ પહેલાં, એક ચીજની કબુલાત આપશે બીજી ઝખાંનથી પાછો 'ના' પાડશે, અને ત્રીજી ઝખાંનથી ફરી એક વેળા 'હા' પાડશે! માટે તમો એવા શખ્સો સાથે કામપાડો તો, ત્રણવાર તમો પણ દરયાફત કરતા રહેજો !

૯૭૭ કોઈ પણ પેગંમબર સાહેબના ફરમાન મુંજબ, જોકોઈ શખ્સ નહિ ચાલે, અને તેના ધર્મ પુસ્તકમાં, કોઈપણુરીતે સુધારો કરી, માન મરતાએ મેળવવાનું ડોળ રાખે તો તે શખ્સને બીજી પંથ સ્થાપવા દેજો ! કે જેથી કરી તે પોતાની પેગમ્બરીનો દાવો ત્યાં કરી શકે ! એવા શખ્સને, તમારી મંડળીમાં દાખલ કરશો નહિ.

૯૭૮ તમારાથી ઉમરે પુગેલાંને માન આપજો અને ઉતરતા-ઓને ઉત્તેજન આપજો ! પણ જો તેઓ બરચાંની માફક ખેલ કરે તો ત્યાંથી દુર રહેજો !

૯૭૯ દુન્યાના માણસો બે ટેક રાખેછે, એક 'ખરો' અને બીજો 'ખાલી ડોલ' રાખવાનો !

૯૮૦ જો એક શખ્સ પોતે ફકીર હોય, યા પૈસાદાર હોય અને તેજો ખરો ટેક રાખી આ ખલકતમાં વાસો કરે યા બીઆ-ખાંન જંગલમાં જાય, છતાં, તેની આગળ એક દેવ પણ નમી જાયછે, કારણ એવો ટેક રાખવામાં ઘણીવાર જાનફેશાની કરવી પડેછે ! અને એમાંજ ખુદરતાનું ખર્ચ ફરમાન અદા કરવાનું છે !

૯૮૧ જો એક ઇનશાન પોતે પોતાની બડી ઢાંકવાને ખાતર ખાલી ટેક રાખી બીજાઓને દેખડાવવાનું ડોલ રાખે છે,

તે વખતે પહેલાં તેનાજેવા બીવકુદ શખસો માન આપશે ! પણ પાછલથી તેજ નરો તેની હસાઈ કરશે ! માટે ઝો શખસો ! દુન્યામાં રહી, ખોદાને જીલતા, નાજવ અને તેના ફરમાનને ગેરવાજબીપણે તોડી ગરૂંપર મુસ્તકીમ ના રહે !

૯૮૨ દુન્યાની હરેક ચીજે જે હસ્તીમાં આવો તે સર્વે ઉપયોગી છે માટે તમારી જીંદગીમાં એક કાગલનો ટુકડો, ડોરો, યા ઝાડના તણખલાંને પણ મીઠ્ઠાઈની નજરથી, બેદરકારી વાપડશો નહિ ! કારણ વખત આવવે તમારું કામ ઝોની ગરજથી પડતું મુકાશે !

૯૮૩ જો એક મોંઝમમાં કેરીનો પાક ઘણો ઉતરે છે, તો તે રેવરેવ થાયછે, અને પૈસાદારો, તેમજ ગરીબો તેની દરકારવટીક કરતા નથી !

૯૮૪ તેમજ નોકરો ડગલે ને પગલે રેવ રેવ થાય તો તેની પરવાર રસ્તે ચાલતો રાહદારી પણ કરી શકે નહિ ! માટે ભાઈઝો ! આગળા વખતને પકડી નારહો પણ જાતી બુઝી અને જાતી હાલતથી તમારી જીંદગીનો પુરતો દરયાફત કરો ! ને, એશઆરા-પાણું છોડીદેઈ વખતનો બારીક ઉપયોગ કરો !

૯૮૫ ભાઈ ! જીંદગીપર ભરૂંસો રખાતો નથી અને એલમનો તો પાર રહ્યો નથી, માટે તમોને સજવર છે કે તમારું પોતાજીવું જ્ઞાન મેળવી કાંઈ ધંધો યા હુનર હાથ કરો ! પણ મુખ્ય બાબદ તજ-દેઈ આયદે ‘નિરદોષપણું’ જાહેર ના કરો !

૯૮૬ ધનશાંન ! જો નથી જીવ યા નથી જોને હાથ યા પગ છતાં દુન્યાના લોકોને પોતાના શરીરપર જેમ બને તેમ ખીચી ખીચી, એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ લેઈ જવાને પોતાના મોંઢા-

માંથી માત્ર વરાળ બહાર કાઢે છે, તે છે ફકટ 'ત્રેન' અને 'સ્ટીમર'

૯૮૭ તેમ દાનાવો ! અગર તમે ભોંચે પડેલા હો, અને ખોદા સમાન તમારી દાદનો લેનાર, આ જોઈનામાં હોય નહિ, છતાં તમારી બનતી જોગવાઈએ, દુખી આદમીઓતરફ તમારું દીલ પહેલાં દોડાવજો ! અને તેઓને દુખમાંથી ઉગાડવાં એમાંજ તમારું ખરું સુખ સમાયલું છે !

૯૮૮ આ દુન્યામાં પૈસાદારોજ ભલાઈ કરવા આયાછે એવું નહિ સમજવું; પણ દરેક જણ કોઈ પણ પ્રકારના ભલાઈના ગાંડથી બંધાયેલો છે !

૯૮૯ એચીજ-પાણી અને આગનો સંબંધ કરશો નહિ અને કરો તો ઘરે પાછા ફરશો નહિ !

૯૯૦ ખૂરાશ એ એક એવો તીર છે કે જેને દરેકજણ અટકાવવાને સામર્થ્યવાન થતું નથી.

૯૯૧ જેમ દરિયો, જંગલ, તથા પાહાડ ખેડતાં, આદમી કંટાળી જાયછે, તેમજ ખૂરાશ જેવી ચીજમાંથી પસાર થતાં, આદમી લોહીનું પાણી કરે છે !

૯૯૨ હક્કતાબાને પહોંચવાનો પહેલો તબક્કો એજ છે કે ખૂરાઈને તણ રાસતી વખતે પોતાની ઝખાંનને ખોલવી (એટલે કે હરેક બાબદોમાં નાંખતી કરવી, પણ ખરાપાણું જાહેર કરવામાં લડત ચલાવવી)

૯૯૩ જેમ ફરજ દોના અધિપતી માખાપ છે, તેમ ગરીબ લાચારોનાં અધિપતી દૈલતમંદ છે.

૯૯૪ પૈસાદારોને જે ન્યામત બક્ષી છે તે પોતાના સુખને ખાતરજ નથી, પણ હજારો આદમીનું ભણું કરવાને માટે છે; અને એજ એઓની મુખ્ય ફરજ છે !

૯૯૫ સુખ એ રીતના હોય છે. ૧) મતલબી, અને ૨) આપ-એખત્યારી. જેને આપએખત્યારી સુખ સાચવ્યું તેના આચાર વિચાર કુંનેહ અને તેનાં ગુણોને કોઈ ફરી વળતું નથી.

૯૯૬ નવરો ખેડેલો માણસ સો બઢીની જાળ આસપાસ પાંથરે છે.

૯૯૭ આજસાઈ પળભારનો દોસ્ત છે, પણ અંદરથી દૂશમનાઈના કિલ્લા બાંધી કીંમતી જીંદગીને ધુળ કરે છે અને મગ્ગને જાલકુ બનાવે છે !

૯૯૮ દરેક ઝડપુંની માણી અને ઈનશાંતોનો અટકાવ થાય પણ તોફાની પવન અને દરિયાને કોઈ અટકાવી શકતું નથી.

૯૯૯ જે પોતાની લાજ અને શરમને એમરવત ગણી, હડે ચોકે હવા સાથે ઉડે છે, તે તમારો માનમરતબો, માયા અને મહેરબાનીની કદર કેમ બુજશે ?

૧૦૦૦ જે માણસો ખોદાની અપરમપાર ગુણોની તારીફ કરે, અને ખોદા તર્ફ પોતાનું અપલેપાતપાણું જાળવે, તેવા માણસોને દુન્યાસાથ કોઈ પણ તરાંહની નીસબત નથી.

૧૦૦૧ કોઈના સગાં સ્નેહીઓનાં કજીઆમાં ભાગ લેશો નહિ, કારણકે જેઓ ચોક લોહીના છે, તેઓ આખરે તેજ લોહીમાં મળી જશે ! અને ભાગ લેનાર નાહકનો દુખમાં આવી પડશે !

૧૦૦૨ જેઓ રાતદિન રંજ ખેંચી, પોતાનો જીવ ખોદાને હવાલે કરે, તેમનો આગળ અફલ કાંય નહિ સલામ કરે ?

૧૦૦૩ એક નરની ખોટ બીજો પુરે પણ તેનું નામ, નીશાન અને જહોજલાલી કોઈ નહિ પુરે !

૧૦૦૪ જે માણસ ઉધોગપર મરચો રહે, તે પોતાના ભવિષ્યને ગુલાબનું ફુલ બનાવેછે, અને તેની સુગંધી, તેની જવાનીમાંજ ખહાર પડતી જાય છે !

૧૦૦૫ વરસાદના ટીપાંથી જેને ત્યાં પૈસાના બીઆં રોપાતાં હોય, અને તેના વેળા ઉગતા હોય તો માખાપોએ પોતાના ફરજદાને હૃદયથી જ્યાદા છૂટ અને લાડથી ઉધારવાં, એમાંજ ખરી કીર્તીના ગુણ સમાયલા છે !

૧૦૦૬ નાલાયક માણસની ઝખાંનને ફીકાસ કરવા માંગતા હો તો તમારી પોતીકી ઝખાંનને મીઠાસ કરો !

૧૦૦૭ જેને ઝખાંનપર કાબુ મેળવ્યો ને મગ્જને શાંતરાખ્યું તે નથી જાણતો પોતાના દોસ્ત અને દુશ્મન ! યા પાદશાહ તથા તવંગર.

૧૦૦૮ જે માણસે પોતાની બોલતી ઝખાંનનો આસરો નહિ માંગ્યો ! તેને પોતાનાં ભલાં કીજે બીજના આસરાની કશી જરૂરીયત નથી !

૧૦૦૯ જ્યાંસુધી કસુરપર ગંભીરપણું નહિ દેખડાવીએ અને તેનાથી ડરેલા નહિ રહીએ, ત્યાંસુધી, તેનો ઘડો તમારા જીગરમાં તે કેમ કોતરાય ?

૧૦૧૦ તમારું કામકાજ કોઈ બીજા પાસે કરાવવા માંગતા હો પણ તેની મરજી નહિ હોય તો જે બોલમાં પતાવત કરજો ! પણ

જખરજ્જતી કરશે નહિ; કારણકે તેના જગરના કફવા તમને નુક-
શાંતકારક નીવડે છે !

૧૦૧૧ તમારી કરણીનો ફેરો સફળ કરવા ઇચ્છતા હો તો
લોહીમાં વધારો ના કરો, પણ લોહીનું પાણી કરો !

૧૦૧૨ જેઓ પોતાના પગપર ખડા રહે છે ! તેઓને ભાડેના
પગની જરૂર નથી !

૧૦૧૩ ગુનાહના ઝાડો કયા જંગલમાં છે, અને તેને કોણ
ઉધારે છે, અને તેનાં ફળ કેટલાં છે, તે સર્વે જોવાને માલુમ છે,
પણ તેની ઝેનદાર અને લેઝતદાર સુગંધી મુંગે મોઢે જવને,
ચોક્કસ વખત સુધી ખુશ કરે છે !

૧૦૧૪ ઘણાં માણસો, પોતાની ખૂરી કરણીનો ઢાંક પીછાડો
કરવા ખુશી ખુરમી વખતે સેંકડો રૂપીયાની ખુવારી કરી લોકોને મન
મનાવે છે, પણ જોવાને તો સર્વે રોશન હોય છે ! માટે ભાઈઓ !
તેનો તારીફ કરો તો ઘણી હુશ્યારીથી કરજો !

૧૦૧૫ સારથ્યા અને પ્રમાણીક માણસને પૈસાની લાલચ નથી
તેમ પોતાના ભરમની પણ લાલચ રાખતો નથી સખખ તે સારો-
રીતે સમજે છે કે દુન્યામાં એવી તે કેઈ ચીજ છે કે જે વફાદારીનો
ગુંજ ધરાવતી હોય !!

૧૦૧૬ દુશ્મનોની ગરમી, ઠંડી કરવા માંગતા હોતો તમારી
પાસે મુંગે મોઢેની ભલાઈ છે જે પારકાંમાં જાહેર કરો !

૧૦૧૭ જેઓ ફક્ત પોતાના પેટ ભરવાને ખાતર રંજ ખેંચે
તેઓએ બે ઘડી સમજવુંજોઈએ કે જોવાનેત્યાં પેટ ભરવાના

રસ્તા બંધ હતા કે તમોને આ ખાકી જેહાંનમાં એવી રંજ ખેંચવાને ખાતર મોકલી દીધા !!!

૧૦૧૮ જ્યારે તમારું જીગર તમારાં પેટને દુર રાખે, અને ભલાઈને રોજબરોજ આગળ ખોલાવે, ત્યારે તમે નિશ્ચય માનજો કે **‘ખોદાની અમુલ્ય બક્ષેશ’** તમારા શીરપર ઉતરી છે !

૧૦૧૯ તમારું જીગર નેકીના અને સહાસકર્મના અર્થે, પારંવાર ઉશકેરાતું હોય, તો લોકોના ખોલવા ચાલવાની શા સારું પરવાર રાખો છો? અને તે **‘સુનેરીટક’** ગુમાવશો તો સુતું ખર્ચતાં પાછી મળનાર નથી એમ જાણજો !

૧૦૨૦ મજબૂતો કાબુ રાખવો મેહેલ છે, પણ જીગરનો કાબુ રાખતાં વરસોનો કીંમતી ભોગ આપવો પડે છે !

૧૦૨૧ એક માણસ મજબૂત કાબુને ફરવી શકે, પણ જીગરના કાબુ (ખુદ એકીન) આગળ શમશીર કામ કરી શકતી નથી !

૧૦૨૨ જો તમારે ખોદાપરસ્ત થવું હોય, અને આ દુન્યા-માંજ રહેવું હોય, તો લાયક કામ કરી લાયક પૈસો મેળવવો એજ તમોને પુરતો છે !

૧૦૨૩ જોણે દુન્યાના આચારવિચારો તપાસ્યા, જોણે દુન્યાની ચીજોની સંપૂર્ણ કસુર જાણી, તેપર હરપજો ઉસ્તવારી રાખી, તેવા નરને **‘દાનાવ’** કહેવો ઘટારત છે !

૧૦૨૪ દરેક કોમના આચાર વિચારો તરેહવાર રીતના હોયછે, ધર્મના ક્રીયાકામો જુદાં હોય છે, ખોલીમાં ફરક છે, મોંઢાની મફતીમાં તફાવત હોય છે, અને પહેરવેશ પણ જુદા હોય છે,

માટે એમાં ખુદાનો શું ગુણ સમાયલો છે, અને ખુદાઈ મતફેરીતું કારણ શું, જે બાબે તકરાર કરવી અને કોઈ પણ પંથને ઊંચ યા નીચમાં અપાવવો, એ તેના ફરમાનને બીલકુલ અપમાન કરવા બરોબર છે !

૧૦૨૫ અએ ઇનશાંન ! તને જે કામમાં પેદા કીધા હોય, તેજ કામને હમેશાતલક, માન આપ તેમજ તેના ધર્મને કુલપાનથી વધાવ ! પણ, જો, તું તે કામના વંશવેળાને છોડી જવા પસંદગી બતાવતો હોય, તો, તારી ઉંમદા અક્રલ પરવરદેગારથી પણ વધુ છે; કારણ કે તે મહાજ્ઞાની સાહેબે જન્મથી તારેમાટે કાંઈક ભૂલ કીધી છે કે જેનું કારણ જાહેરમાં લાવવા, ખોદા સાથે સરકસી કરતો રહેછે ! અફસોસ ! સદ હજર અફસોસ !

૧૦૨૬ જે માણસ ખોલીને હસે, તે કદી કોઈને કસે નહિ !

૧૦૨૭ ખોદાની રાતદિન પરસ્તેશ કરી દોજખી આતશથી છૂટકારો મેળવો, એજ તમારી આંઈન ફરજ છે !

૧૦૨૮ જે માણસ ખોદાની દોસ્તીમાં મચ્ચો રહે છે ! તેની આગળથી ધીમે ધીમે ઊંઘ, ભુખ, અને દુઃખ ઊડતું રહે છે !

૧૦૨૯ ખોદા હરેક માણીને ભૂખ્યાં ઉઠાડે છે, પણ ભૂખ્યાં સુવાડતો નથી ! તો હવે વિચાર કરોકે તમારે માટે બીજી કંઈ ફરજ બાકી રાખી છે ? માટે સચ્ચાઈપર ઉભા રહો !!

૧૦૩૦ ઇનશાંનો ! આ દુન્યામાં લાખો વર્ષ જીવી, રાતદિન તેની એબાદતમાં મરગુલ રહી, ફકત તેની તારીફ કરો, છતાં, તેના એક બાલ જેટલો પણ ઉપકાર અદા કરશો નહિ ! માટે તમે વિચાર કરો કે ખોદા એ તે શું ચીજ હશે !!

૧૦૩૧ જેમ દરિયાના પાણી રાતદિન અછરપછર કરી રહેછે ! તેમ તમે તમારા કામમાં ડગલે ને પગલે ખટપટીઆ થઈ રહો !

૧૦૩૨ આમલીના ઝાડ કરતાં, લીમડાનું ઝાડ એહદ શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ છે !

૧૦૩૩ આમલીના ઝાડની હવાથી એક કોવતમંદ આદમી પોતાનું જોર બોધે છે ! પણ લીમડાની હવાથી એક નખળા આદમીના બદનમાં તાકાત વધે છે ! તેમજ હવાને હમંશા સ્વચ્છ બનાવે છે !

૧૦૩૪ એક કીંમતીમાં કીંમતી ચીજ પણ કોઈ શખ્સથી અજાણપણે ભાંગી જાય તો તેને એક સોખન પણ બોલવો દરસ્ત નથી; સખખકે કોઈપણ અકસમાત, ન ચારેલીરીતે બને, તેમાં કોઈનો કસુર જાહેર થઈ શકે નહિ ! માટે ખુદરત આગળ સર્વે જણુ લાચાર છે !

૧૦૩૫ દરિયાની જમીન થાય છે ! જમીનનો દરિયો બનેછે ! જંગલનું ગામ બને છે ! ગામ જંગલમાં ફેરવાઈ જાય છે ! કુંગરના જવાળામુંખી પહાડ બને છે ! પહાડો કુંગરમાં ફેરવાઈ જાયછે ! માટે આવા મહાભારત બનાવો બોદાના હોકમથીજ માત્ર બનતા રહેછે ! જેથી કોઈએ આ બાબદમાટે વધુ પૂછપરછ કરવી નહિ જોઈએ !

૧૦૩૬ જેમ ટીપે ટીપે સરોવર ભરાય છે ! તેમ ખર્ચમાં ફકટ ચાર આને દોઢયું બચાવીએ તો દોઢીઆના રૂપીઆ થાયછે !

૧૦૩૭ જો એક શખ્સ દુન્યાની દરેક ચીજથી ગાર્ફલ હોય ! પણ જો તેનું હગર હાજી તલક હાજર જવાબ દેતું હોય તો

તે ફકટ ખે ચીજ છે, જે તેની 'ભલાઈ' તથા 'ખૂરાઈ' !!

૧૦૩૮ દુન્યાના હરેક ઇનશાંનો તરેહવાર જાતના નમુના છે, જેમાંના ઘણા ભલા તથા ખુરા, અને ઘણા અફલી તથા કમઅફલી, અને ખાકીના લોકોનું જોઈને પોતીકી અફલ વેચી ચોખ્ખા નમુના બની રહેછે !

૧૦૩૯ જેમ માલ માલમાં ફરક છે, તેમ દરેક કોમ કોમમાં ચોક્કસ રીતનો ફરક છે !

૧૦૪૦ માલની કીંમત એક હોતી નથી તેમજ હરેક ઇન-શાંનની કીંમત એક હોતી નથી !

૧૦૪૧ ઘણા માણસો દુન્યામાં રહી, એકબીજાને પગવવાનું પસંદ કરે છે; જેમાં, તેઓ એક મરતખે ઇજ્જત સમજે છે, અને બીજી મરતખે સામા ઘણીનું દિલ દુખાવે છે ! માટે એવાઓને વાતચીતનો તેમજ દોસ્તીનો લાભ તુજ આપશે, જેથી તેઓ પોતાની ભુલનું કારણ બરાબર સમજે !

૧૦૪૨ ઘણા નરો માન ચાંદના ભૂખ્યા હોય છે, પણ તેઓ સમજતા નથી, કે જ્યારથી ચાંદ ગજો લટકાયો, ત્યારથી તેઓની આપએખત્યારી, અને અપક્ષપાતપાત્રું રહેતું નથી પણ ઉપરથી ફરજનું દબાણ થાયછે ! માટે જો તમોને કોઈ ચાંદની નવાજેશ કરે તો તેને પાછો સ્વાધીન કરજો ! કારણકે પરવરદેગારે તમારા નામનો અને આખરનો જે ચાંદ બદલ્યો છે, તેજ તમોને પુરતો છે ! અને એનાપરજ તમારી છાંદગીનો આધાર રચાયલો છે !

૧૦૪૩ દિવાનખાનામાં સીસોલીનો અવાજ નગારાં આગળ કાંઈ નથી તેમ પુરવીનો આગળ ટુંક શીખાઉ કાંઈ બીસાદમાં નથી પછી તે હોય બીચારા અફલી અને દાનાઈના સોખનથી ભરપુર.

૧૦૪૪ લડવા કરતાં ચુકતી ભલી, અને ગભરાત કરતાં સખુરી ભલી !

૧૦૪૫ જે માણસ પોતાની અક્કલ અને ચુકતી બીજથી શ્રેષ્ઠ સમજે છે, તેનાથી સચ્ચાઈ દૂર નાસે છે !

૧૦૪૬ દુન્યામાં નુકશાંની ત્રણ છે—જેની આગળ દરેક ચુકતી રહે છે—સગાં વહાલાંની દુશ્મનાઈ, ધંધાદારીઓની અદેખાઈ અને પાદશાહોની અક્કલની ખાંભી.

૧૦૪૭ સુખ, હંદગી, અને માલ ખળતો આ ત્રણ ચીજ સંતોષકારક નથી.

૧૦૪૮ તમારે ખુશી ચહાવી હોય તો ત્રણ ચીજ તમારી પાસે રાખો—તમારાં નસીબપર રાજ રહો, એકઠું કરી રાખવા સાડાં વધારે કોશિશ ના કરો અને ખોદાની બંદગી કરવામાં (ખનતાં સુધી) વખત ગુજરો !

૧૦૪૯ ચાર ટેવ ધરાવનારને કોઈપણ પ્રકારની નુકશાંની નથી:—હલાલખાતું ખાવું, ભલો સ્વભાવ રાખવો, સાચું ખોલવું, અને દેઆનત સાફ રાખવી.

૧૦૫૦ ગુસ્સાની વખતે શીક્ષા ના કરો પણ માફી બક્ષો કે જેથી તમે માયાહુ બનો !

૧૦૫૧ આફતની વેળા ગભરાવ ના પણ સખુરી ધરો જેથી, તમેને ખુદરતી ભલા વિચાર ઉત્પન્ન થાય !

૧૦૫૨ કોઈપણ બક્ષેશ તથા ભલાઈ કરવામાં પછાત ના પડો પણ ઉતાવળે થાવ જેથી લોકો તમેને તાબે થાય (માન આપે)

૧૦૫૩ મોતી ધુળમાં પડ્યાં હોય તો ચારણીનો ઉચ્ચોગ કરો, અને આફટ આવીપડીહોય તો દાનાવાના મત એકઠાં કરો.

૧૦૫૪ જે માણસ દોલતપર મગરૂર નથી, તેનેમન દુઃખ સુખ સરખું છે!

૧૦૫૫ દરેક માલમતા મેળવતી વખતે નાશનો વિચાર કરો, અને ચઢતી હાલત વખતે પડતીનો દરયાફત કરો! તોજ તમારાથી તે સાચવી શકાશે! અને ખુશાલી ઉત્પન્ન થશે!

૧૦૫૬ બહાદુરીનો ખપ બંધાને પડે-બુધ્ધીની ગરજ દુન્યાને પળેપળ હોય, અને મોડી જુખાનપર દરેક જણ લોભાય! આ ત્રણ પયકીનો માણસ કેઠે પણ સંકટ આવી પડવાથી દિલમાં ડર રાખતો નથી! કારણકે તેને પાળવાવાળા ઘણા મળે છે!

૧૦૫૭ એકાંત ખેસતું અને દુન્યા તજવી તે લોકોના માલપર તકાપ નહિ મારવાને ખાતર છે અને ખૂરાશને દુર કરવા કીજે છે!

૧૦૫૮ એકાંત માણસ (એકમાર્ગી) એવો હોવો જોઈએ કે દીલને ગફલતીથી, જીવને ખૂરી ઇચ્છાઓથી, અને જુખાંનને કઠંગુ બોલવાથી, હમેશા સાચવી રાખે!

૧૦૫૯ ફરજ એ આ દુન્યામાં એક મોટું કરજ છે!

૧૦૬૦ ઇનશાનોને માથે જે ફરજ મૂકવામાં આવી છે, તે જો તેઓથી ખરાબર અદા કરવામાં ન આવે તો તેઓએ હમેશા ચુપ રહેવું, પણ આ જેહાંનના લોકોને ખોટું સમજાવવું એ તેઓ પોતાના હાથે ખોદાનો દશઘણો ગુનાહ માથે લે છે!

૧૦૬૧ દરેક જણને કસી જોજો, અગર સુંનાને કસીજોશો તો તેપણ વજનમાં ખરાબર ઉતરશે! પણ **મીંઢા અને એકમાર્ગી** આદમીનું કદી તોલ થઈ શકશે નહિ!

૧૦૬૨ મીંઢો ને, એક માર્ગી આદમી હરવખત, પોતાનો જાતી લાભ તજી ગુપચુપ દુન્યાના રંગો તપાસે છે! એનું તોલ

કદી થાય નહિ ! અને કરવા જવતો વખતે નમી જાયછે ! વખતે વજનમાં ઊંચકાય છે અને ઘણી વેળા સમતોલ પણ થાય છે ! માટે એની પીછાણુ કરવામાં તમે ખૂંડ પકડશો તો વારંવાર ખટ્ટા ખાશો !!

૧૦૬૩ તમારા કામને જેબ (ગોલા) આપવા, અને તમારી અફલ હુશ્યારીમાં વધારો કરવા માંગતા હોતો પહેલાં તમારા વખતને નમીને ચાલજો, અને લોકો સાથે લેવડ દેવડનો ઘાડો સંબંધ રાખશો નહિ !

૧૦૬૪ વખતના ગીત, વખતે ગવાય, કવખતે તે ખીરાજે નહિ ! અને જ્યારે ખીરાજે નહિ ત્યારે તમારી માનસાઈ પીછાળ તે કોણુ કરી શકે ?

૧૦૬૫ ઘણીવેળા હાથ કામ કરતો નથી પણ નખ કામ કરે છે ! તેમ ઘણી વખત, જેટલું અફલ કામ કરતો નથી તેટલું કુનેહ, કામ કરી શકે છે !

૧૦૬૬ કોઈ સાથે ખાનગી કામ યા વાતચીત કરતા હોતો તો ચાર ખાનુ બરાબર તપાસજો ! કારણુકે ઘણીવેળા દિવાલને ખુદરતી કાંન ઉભા થાય છે.

૧૦૬૭ જે માણુસ પોતાના જીવનેજ વહાલો ગણુ છે ! અને તેને ખુશી રાખવા, પોતે ક્રીદા ક્રીદા થાય છે ! તેવા નાદાન માણુસે દરયાક્ષ કરવો લાજમ છે, કે તે અહુરમજ્દને આ કુન્યા પેદા કરવાતું કારણુ શું ? અને પોતાને એમાં જન્મ લેવાનો શું સખખ છે ?

૧૦૬૮ જ્યારથી કોઈ બચ્ચું પેદા થયું ત્યારથી પોતાના નામની, તકદીરની, કરણીની, અને મોંતની તકતી સાથે લેતું આવે છે ! પણ તે તકતીનો સારથો વાંચનાર આ જહાંનમાં બિદા સમાન, એ કોઈને જોયા નથી !

૧૦૬૯ એક માણસ પોતાનું મોંત કોઈ પણ મકારે લાવવા માંગે યાતો આ જેહાંનથી છૂટકારો કરવા ખોદાને આજીજીથી બોલાવે, પણ જ્યાંસુધી તેની અજલ (મોંત) આવી પુગે નહિ, ત્યાંસુધી તદખીરો ચલાવવી ફાકટ છે !

૧૦૭૦ જો એક માણસ ઝેર ખાઈ છૂટકારો પામે, પણ તે, તેના પાપથી કાંઈ છૂટકારો પામતો નથી ! અને ખોદાની દરગાહમાં પણ જઈ પૂગતો નથી ! પણ જ્યાંસુધી તેની નેમેલી ફરજ તેના શીરપર છે તે, તેને પોતાને કોઈખીરીતે અદાકર્યાવગર આ જેહાંનમાં છૂટકો નથી !

૧૦૭૧ જેમ એક દિવાલ બાંધતી વખત સીમીત અને મોટો ભાગ કોલનો ખપ પડે છે ! પણ જ્યારે તેમાંથી સીમીત તથા કોલ નીકળી જાય છે ! ત્યારે દિવાલનો પાચો મઝબુત રહેતો નથી !

૧૦૭૨ તેમજ આ ઇનશાંને ! શરીર દિવાલ છે ! માદેનું પરં એ સીમીત છે ! અને લોહી એ કોલ છે ! માટે આ બે ચીજને તમારી જીવાનીમાં નહિ સાચવી, તો તમારા આખા શરીરનો પાચો હાડપીંજર થયો, અને હાંદગી રદબાતલ થઈ એમ જાણુજો !

૧૦૭૩ જો એક નદીની પાળમાં હોલ પડે તો ધીમે ધીમે પાણી તેમાંથી બહાર નીકળી જાય છે, અને તેના ઘોઘથી પાળ ડૂટીજઈ ચોમેર પાણી પંથરાઈ જાય છે !

૧૦૭૪ તેમ તમારો પૈસો કમાર્જે ખર્ચો તો આસ્તે આસ્તે આવક જતી રહેશે, અને ત્યાર બાદ તમોને બીજા અનેક ખરાબ રસ્તામાં ઊતરવું પડશે જેથી આખરે તમામ ફાલત બીજાઓના હાથમાં પંથરાઈ રહેશે !

૧૦૭૫ જેહાંન ફનાં છે ! તમામ હસ્તીવાળી ચીજ ફનાં છે !
તો તમે પોતે પણ ફનાંતો થવાનાં ! માટે ભાઈઓ, ‘ફના’ જેવા
એક શબ્દને સુનેરી તકતીમાં કોતરી રાખો અને યાદકરતારહો,
જેથીકરી બદીથો તમે કરેલા રહો !

૧૦૭૬ તમારા ફરસુદના વખતે દોસ્તની રાહ જોતાહો તો
ગુણુગારી કેતામેને રોજબરોજ દોસ્તતરીકે બોલાવજો !

૧૦૭૭ દરેકની અંદગી એ દરરોજનું દફતર છે માટે બૂર
લખાયું હોય તો તેને છેકી લખું કરો અને લખું લખાયું હોય તો
તેથી પણ લલાઈ કરવાની કોશિશ કરો !

૧૦૭૮ જે માણસ પોતાનો માન મરતબો અને લાયકી
નથી પીછાંણી શકતો, તે બીજાઓનો હક્ક કેમ પીછાંણી શકશે ?

૧૦૭૯ નોકરોને મહેરની નજરથી જોવ, અને કમુર થવ
હોયતો બનતાંમૂંઝી ખમી જઈ એકાંત જગાપર તેમને સલાહ દેઈ
તોજ તે કામબજાવવામાંઈમાન લાવશે ! અને તમારી તાબેદારી કરશે !

૧૦૮૦ આખીદુન્યા બોદાતાળા આગળ એક ‘કિડતુ મચ્છર’
છે, તો જ્ઞાની કહે ! મુજની, તુજની ગણતરી શી બાબદમાં થઈ શકશે ?

૧૦૮૧ દુન્યામાં લલાઈ કરવા છતાં, તાંગી વખતે જે કોઈ
પાસકાંની લલાઈ લેતો નથી, તે લોકોનો વડો હુકેમ ગણાય !

૧૦૮૨ હાય પગ તે પાદશાહની રૈયત, અને માથું તે
રોહનશાહ પોતે ! આ એ ચીજો એક એકસે મલતી નથી, ત્યારે,
જાણુવું કે દશની પડતી દશા આવી પહોંચી ! !

૧૦૮૩ જે માણસ બોદાના બેદાનો વિચાર કરે છે, તેની
જાતી ખુદીમાં, અને અંતર જ્ઞાનમાં વંધારે થતો રહેછે, અને જે,
નથી કરતો, તે દુન્યાની લાલચોમાં, સદા લપેટાયેલો હોયછે !

૧૦૮૪ જેની પાસે ખજાનો નથી તેને આખરૂં નથી, જેને ફરજંદ નથી, તેની આંખે રોશની નથી ! જે કોઈને ભાઈ બહેન નથી, તેને બાળુનું કૌવત નથી; અને જેને ઔરત નથી, તેને ખુશી મેળવવાનું નસીબ નથી ! પણ જેઓને આ સામટી ચાર ચીજ નથી, તેને કશીરીતની દીલગીરી નથી !

૧૦૮૫ ઊંચે પુગેલાંઓમાં અકલ જેવી ચીજ નહિ હોય તો, તેઓ વગર પાણીનાં નાળાં મીસાલ છે !

૧૦૮૬ ઘોડાનો ખોરાક, ઘોડાને રૂચે ! મોરના પીછાં મોરને શોભે ! અને હંસની ચાલ હંસને બીરાજે ! તેં મજ આ ધનશાંતિ ! તમારી હાલતનો પહેલાં વિચાર કરો, પણ તકલીદી મજના ફાંટાને માન આપો ના !

૧૦૮૭ જે લોક પોતાનાં અંતકરણો વધારે ‘સુંદર કપડાં’ ઉપર લગાડી પોતાને વધુ શોભાયમાન, અને વધુ પૈસાવાળા દેખાવવાની કોશિશ કરે છે એ કેવળ મૂર્ખાઈ છે તેં મજ ભણ્યો પસ્તાવો આગમજથી ગવાહી આપે છે !

૧૦૮૮ જે સ્થિતી પરવરદેગારે બસી હોય, તેજ સ્થિતીમાં રહેવું, એમાં આપનું ખરું સુખ અને માન છે !

૧૦૮૯ આપણી ગરૂરી, તરેહવાર જાતના ઉડાઉ ખર્ચો કરી કરાવી, પોતે ખસી જાય છે, અને આપણને કઠંગી તેં મજ હસી કાઢવાજોગ હાલતમાં ફેંકી દે છે !!!

૧૦૯૦ અય શખ્સ ! દુન્યા સાથે ‘સમશીર’ (કાવાદાવા) ઉડાવશે, તો તેના બદલો, તેઓ અધિકારમાં આપશે, પણ અગર, તેં ખુદરતી પેદાયશ, તેના ફરમાન, અને તેના ધંમસામે સમશીર ઉડાવી તો ચોક્કસ વખતે, તને રોશનીમાં ચુકી, તારા

કપડાંનાં ચીઠરે ચીઠરાં હવામાં ઉડાવશે- (બેહાલ) યાતો તારા બદનના દુકડે દુકડા ઉડાવી દેશે! (સદાકાળ બિમારીનું બીજાનું) માટે જો તું બધીવાત કબુલ નહિ રાખતો હોય તો નાદાનનો આ કીંમતી સોપન છ'ંદગી તલક યાદ રાખ!

૧૦૯૧ ખૂરા માણસો, ખૂરો નસીબત કરનારને કુલ પાંનથી વંચાવી લેછે, પણ જેઓ કાયદા ભરેલા સોપનો કહી સંભળાવે છે, તેઓપર **ઝેરી સાપ**ની મીઝાલ ડંખ મારવાને તત્પર હોય છે.

૧૦૯૨ એવો તે કયો પાદશાહ, ઉમરાવ યા મરદ થઈ ગયો અને થશે કે જેઓએ મતલબની નજદીક આવી પોતાનો આલા દરજ્જો ટેકવી રાખ્યો હોય?

૧૦૯૩ એવા તે કેટલા રાજસો તમો હસ્તીમાં જશે! કે જેઓ પોતાના હરેક જતી લાલ તથા રેઈ, મુઝલેસી હાલત બોગવી નિરા-પક્ષપાતપણાંનું રણધીરે છે?

૧૦૯૪ જીવાનીમાં કેળવણી નહિ હોય તો, તે વગર કુલની વાડી છે!

૧૦૯૫ દાનાવ આદમી દોલતને, **અમજદા** સમજે છે, અગર જો તે **અમજદા** પાસે આવે, તો, લોકોનાં ભલાંકીજે તેને હાંકી કાઢે છે!

૧૦૯૬ પરહેજગાર રાજસ કુન્યાનો લોભ તજે છે, અને કુન્યા જેવી ચીજપર પોતાનો માણ કાઢી આપતો નથી, તેમજ કુન્યામાં રહી, પોતાને કંગાળ હાલતમાં રાખતો નથી કે જેથી તેને લોકો કુન્યા તજનાર કહી શકે!

૧૦૯૭ અક્રલ માણસનો પાસબાન છે અને માણસ માલ મતાનો પાસબાન છે!

૧૦૯૮ નહિં માગ્યા વગર બક્ષેશ કરવી, એમાં ખરી કીર્તી તથા ફવાછે ! પણ માગ્યા પછી, આપવું એતો માંગણીનો બદલો છે !

૧૦૯૯ તમારા પીતાકરતાં સાર્યા ઉસ્તાદોને વધુ માન આપો, કારણ કે પીતા તો ફક્ત તમારી નારાયનાર હાંદગીને હસ્તીમાં લાવે છે, પણ સાર્યા ઉસ્તાદો તો હમેશની હાંદગી બક્ષે છે ! (ખાદાને પીછાંણવા સાથે ભલી હાંદગી ગુજારવાનું જ્ઞાન આપે છે)

૧૧૦૦ જે માણસ દુરઅંદશી હોય અને આગળથી પોતાની તક સાચવી રાખે છે, તે ધીરજવંત હોયછે !

૧૧૦૧ જે તમો મોંતને નજદીક ખોલાવશો તો તે દુર જશે, અને તેની જગ્યાએ દાલત અને આબરૂ આવશે !

૧૧૦૨ માલ અને દાલત તે જીવને શાંત રાખવા, તથા જીવની નર્થીતાઈ સારૂં છે, પણ જીવ કંઈ માલ એકઠોકરવા સારૂં સરજ્યો નથી !

૧૧૦૩ બંદગી કરવી ખાદાને સારૂં છે, પણ કંઈ માણસોને જણાવવા સારૂં નથી !

૧૧૦૪ તમોને પરવરદેગારે હાથ પગ આપ્યા હોય તો અશક્ત આદમીઓના હાથ પગને ટેકો આપી ચલાવો !

૧૧૦૫ આંખ પરથી બદીનો પડદો દુર રાખો, અને જ્યાંન પરથી બદ સોખનને મારી હઠાવો, કે નથી, તમો ખરા મહુસ્થ આદમી તરીકે લેખાવ !

૧૧૦૬ જે માણસ પોતાના કામપર યા ખાદાની એબાદતમાં ચુસ્ત હોય તેવા આદમીને દુખ દેશો નહિ અને મારવાનું કારણ શોધશો નહિ, કારણ કે તે બીચારાને ખાદાનો ગુપ્ત માર પડેછે એજ તેને બસ છે !

૧૧૦૭ ઓ લાઈ! લોખંડેનો પુલ તેના વખત આવે જમીનદોસ્ત થાયછે, પણ પહેલવાન જેવું શરીર માથુકના પળકારાથી નુરત જમીનદોસ્ત થાયછે! માટે, લલાઓ! હમેંશા દયાનત પાક રાખજો!

૧૧૦૮ જે માણસ સૂરજના અસ્ત પામવાની રાહ જાય છે, તે પોતે આળસુ છે! પણ, જે ઘણી સૂરજના ઉગવાની રાહ જાય છે તે પોતે ઉધ્યોગી છે!

૧૧૦૯ મોંત, સૌ કોઈ બોલે છે! પણ, મોંત કયારે અને કેમ, તે કોઈથી અંકાતુ નથી!

૧૧૧૦ જવાની પછી બૂઠાપો આવશે પણ બૂઠાપો પછી જવાની આવવાની નથી! માટે, તમારા ચાલતા વખતમાં, એક બીજા સાથે લલાઈ કરી લેવ! કારણ કે આખરે લોકો બધું ભુલશે પણ તમારા ‘લાયક સોખન’ અને ‘લલાઈ’ નહિ ભુલશે, એ સત્ય કરી જાણજો!

૧૧૧૧ જેમ સરોવરનું ઝાડ સીધું છે, પણ તેનાંપર ફુલ ફળ આવતાં નથી! તેમજ સાચો આદમી હમેંશા સીધો છે, પણ તે, આ દુન્યાની ખુશીખુરમી યા, પારકાંની સુખશાંતી કદી બોગવી શકશે નહિ!

૧૧૧૨ મુરબીઓ કરતાં બેઠાઓ દુન્યામાં, નામવારી બોગવે, તો તેમાં કંઈ અન્યથા નથી! કારણ કે કોટલાંમાંથી બદાંમ નીકળે છે! અને બદાંમમાંથી સ્વાદીષ્ટ મીઠ પેદા થાયછે!

૧૧૧૩ કોઈના દિલની વાત તેના ફેલથી પીછાંણો, કોઈના સોખનપર ધ્યાન ના પૂગાડો.

૧૧૧૪ ઊંમદામાં ઊંમદાનેકી 'ચુપકીદી' છે, અને બૂરામાં બૂરી બદી, બે ફાયદે અને બીન વિચારનો 'સોખન' છે!

૧૧૧૫ સમુદ્ર તે 'ખોદા' પોતે અને સમુદ્રના પાણીનું એક ટીપું તે આ જેહાંનનો ફકત એક 'જીવ' તો ઇંનશાંનો ધ્યાન ધરો કે તેના કાયદા અને એન્સાફને આપણે માન કાંય નહિં આપીએ? અને તેની ન્યામતના શુકાના બર કાંય નહિ લાવીએ? અને તેની પરસ્તેશ (બંદગી) તે શાસાઈ નહિં કરીએ?

૧૧૧૬ બંદગીનો કદ્રોશત્ર આળસાઈનું મૂળ છે!

૧૧૧૭ બંદગી કરો, ત્યારે તમારાં ખાકી બદનને પોશાક મીસાલ બનાવો, અને ભૂખ અને તરસને તમારું દિલ કે જે આડ છે તેને ફળદાર બનાવો! કે જેથી તમારું મગ્જ ખાલેસ બને! અને દુન્યાની તમામ ચીજોને તમો ભૂલી જાવ!

૧૧૧૮ જેઓ ખાવા પીવા મગ્જ અને સૂવામાં પોતાનો વખત લીએ છે, તેઓ એક 'જુદાઈના જંગલ'માં પડેલા છે કે જ્યાં સેતાન સીવાય કોઈની હસ્તી નથી!

૧૧૧૯ બૂજેરગી, મોંઠાઈ, તકોબરી, અને પાદશાહીનો ખ્યાલ ભૂલી જાવ, કારણ કે એઓ ખોઆબની મીસાલે છે!

૧૧૨૦ તમારો દંભ પવન સાથે છે કે જે પવને મસ્તીમાં આવી હજારો બદીમાં ફેંકી દીધા છે, માટે એપરથી હાથ ઊઠાવો અને ગાર્ફલીયતમાં વખત ના કાઢો!

૧૧૨૧ 'હુંપાયુ' અને 'તુંપાયુ' આ બે ચીજની દિન રાત કતલ કરો, અને 'તે' જે ખાકી રહ્યો તેની આગળ તમો જાવ,

કારણ કે 'તે' તમારી ઘણી નજદીક છે પણ તમે તેનાથી ઘણા દૂર થઈ ગયા છો !

૧૧૨૨ મેં એવા દુન્યાના ઘણાંઓને જોયા છે કે જેઓ જહરમાં ફીલસુફી વાચતો અને લખાંશો કરી કરીને પોતાના અંગત લાભ સાચવવાને માટે, બીજાઓને કશી રીતની અસર કરી શકતા નથી !

૧૧૨૩ મેં એવા કમમાં કમ જોયા છે કે જેઓ ખુદ જગત-માંથી બાગેબુલંદ અવાજો બહારકાઢી, સામાંમાણસોપર વિનળી ઝડપે અસર કરે છે !

૧૧૨૪ તમારો દુશ્મન તમારી આગળ આવી બેઠક લીધે તો પહેલાં ફરજ તમારી છે કે તેને આદરસત્કારથી બોલાવવો, કારણ, કે, તમારી આગળ આયો, એ બોલાવો બરાબર થયું !

૧૧૨૫ તમે દિવસમાં અને નિંદ લેવ, તે આગમન દિલમાં જેવા વિચાર લાવશો, તેવા વિચારોનો છાપ, તમારી સ્વપ્નાની તાસીરમાં જશે ! કારણ કે ખુદરતનો ખરો ચમતકાર, દરેક ધન-શાંતને સ્વપ્નામાં જોવાનો છે !

૧૧૨૬ બોદા સન્યાસીને દુન્યા ધુળ સમાન છે ! તેમજ ગંભીર આદસીને પૈસો ટકો તથા મુનું ધુળ બરાબર છે !

૧૧૨૭ જેમ, ચોરી કરનાર આદમીને બંદીખાનાની સજા ભોગવવી પડે છે ! અને તેની નેમેલી સજાએ તેનો છૂટકારો થાય છે ! તેમ જ એ 'બંદીવાન' છે ! અને શરીર એ 'બંદીખાનું' છે, માટે જ્યારે સંપૂર્ણ શિક્ષા પુરી થશે, ત્યારે જ છૂટકારો થશે ! ત્યાં-સૂંધી તો હરેક હસ્તીમાં આવેલી ચીજને નીમી આપેલાં રૂપ લેઈને આ બેવફા દુન્યામાંજ મૂકામ કરવાનો છે !

૧૧૨૮ આ જેહાંનમાં ખુનીને ધન્સાક્ષી થોડી ઘણી મહેર કરવામાં આવેછે, પણ ખુદરત તેને યા કોઈનેપણ મહેર કરી શકે નહિ, સખબ 'તેનો ન્યાય એક' અને 'કાયદો સાચ્યામાં સાચ્યો' છે !

૧૧૨૯ એક ચીજ એવી છે, જે નાપાયદાર છે, પણ બીજાને તળભાર પાયદાર બનાવે છે! તે ચીજને ખોરાકની કરી અગત્ય નથી, પણ દરેકને ખોરાક બદે છે! તેને કોઈ જાતનું રૂપ નથી, પણ બીજાઓને હરેક જાતનું રૂપ આપે છે! તે ચીજમાં બદી જેતું કશું નથી, પણ બીજાઓ બદીમાં લલચાયે છે! તે ચીજ બે દિલ બેવફા નથી, પણ બીજાઓ બેવફા છે, તો તે ચીજ આ મારા મીય બંદુ આ જેહાંન છે! માટે, આ ભાઈઓ! આ નાપાયદાર ચીજ પર તમો ગરૂ ના રહો! કારણ કે આ ચીજ પોતે ના પાયદાર છે, તો તમો ગરૂરી પર પાયદાર કેમ રહેશો? માટે આ કાતીલ ચીજ (ગરૂરી)ને હાંકી કાઢો !

૧૧૩૦ આ જેહાંન રૂકત એક કુંચી છે, પણ તે કુંચીની માલીકી તે મહાન પિતાના હાથમાં છે!

૧૧૩૧ જેમ સુરજની ચકચકીત રોશનીને વાદળાં હાંકી નાંખી, આ જેહાંનમાં, એકાએક અંધકાર બનાવી દેછે! જેની લેશ ભાર ખબર નથી પડતી, કે હરપળે, શું બનનાર છે!

૧૧૩૨ તેમ આ દાનાવ! જ્યારે આ પાપી જેહાંનની આવી ઓદ તર્ફથી બંધ થઈ જશે, ત્યારે, કોઈને પણ એક ખ્યાલ કરવાની ટક મળશે નહિ, માટે, હમેંશા નેંકીના બીઆં વાવતા રહો! કે જેથી, તમારા જીગરને આફત વખતે ખરા આશીરવાદ સમાન થઈ પડશે!

૧૧૩૩ પરવરદેગારે, આ દુન્યાને સુધારવા માટે, ચાર દિશા તરફ ચાર આફત મૂકી છે. ૧, આગ, ૨, રેલ, ૩, ધરતીકંપ, ૪, મહાભારત લડાઈ! અને એની માલીકી ધરતીને અરપણુ કરવામાં આવી છે! માટે, હરપણે ચાર દિશા તરફથી ચોકિલા રહેજો; સખખ કે આખી ખલકતને આ ઉપલી ચાર ચીજથી ઘેરી લેવામાં આવી છે!

૧૧૩૪ જો એક નવી છરીનો કસો ઉધોગ નહિ કરીએ અને તેને સાચવીને રાખી મૂકીએ તો તેના પર દિનપર દિન કીત ચઢે છે, અને આખરે, તેની કીમત રદ થાય છે!

૧૧૩૫ તેમ, જો તમારા મગ્ગનો રૂડો ઉધોગ નહિ કરો, અને, કંટાળો લાગે એવું ધારો, તેને, તમે તમારા ચાલતા વખતમાં, કસો નહિ, તો આખરે તમારી કીમત પાણીના મુળ સાથે થાય છે!

૧૧૩૬ જ્યાંસુધી કોઈપણ ચીજ ઉધોગમાં, તેમજ પુરતા સંબંધમાં આવે નહિ, ત્યાંસુધી, તેના ચલકાટની ખુબી બહાર પ્રગટી નીકળે નહિ!

૧૧૩૭ જો, તમોને જીડાનો તીરસ્કાર હોય, તો, તમો પોતે પણ જૂઠું ખોલવાથી પરહેજ રહો! (દુર રહો)

૧૧૩૮ જો હક્કતાળાએ, વીસ લાખ માણસે, બે પાંચને પણ ખુદરતી દુખ તરેહવારજાતનું મૂકી, જ્ઞાની, અને મગ્ગના ફરાવન નહિ બનાવ્યા હોતે, તો, આ જેહાંનના પાપી માણસો, દુન્યાનેજ નહિ, પણ આસમાન ઉપરની જુરો ચીજોમાં ઉડલ પાડલ કરવામાં ચૂકતે નહિ!

૧૧૩૯ તમે મજનને આગળ ખોલાવો, તો, સજનને પણ સાથે ખોલાવતા રહો; કારણકે, આ બે ચીજ એકબીજા સાથે મુખ દુખના ગાંઠડી જોડાયેલી છે!

૧૧૪૦ તમારો હાથ એક કોંમ તરીકે લેખાય છે !

૧૧૪૧ હાથનાં આંગળાં પાંચ, તે કોંમના પાંચ માણસની પંચ ગણાય છે !

૧૧૪૨ જેમ, દરેક આંગળાં સરખાં નથી, તેમ પંચના આ-ચારવિચાર સરખા નથી !

૧૧૪૩ જેમ પાંચ આંગળીના એક અંગુઠો ગણાય છે તેમ પંચનો એક સરનશીન લેખાય છે !

૧૧૪૪ પાંચ આંગળી સરખી નથી, છતાં, જ્યારે વાળીએ ત્યારે, એક સરખી ઝુંઠી બને છે, તેમ પાંચ માણસો મતફેરી છતાં, આખરે એકસરખી સમજુતીપર આવી શકે છે !

૧૧૪૫ માણસને હાથ હોય પણ હાથ સાથે આંગળાં નહિ હોય તો કામ થઈ શકે નહિ, તેમ, જો, એક કોંમ હોય, પણ કોંમ સાથે પંચ જવું નહિ હોય, તો, કોઈપણ કામ સરંજામ કીતરી શકશે નહિ; તેમજ તે દુઃખના દરીયામાં ઝોંકા ખાશે અને આખરે, કોંમમાં બહરેલીને પવન વ્યાપી રહેશે !

૧૧૪૬ જો, તમારું તકદીર બુલંદ હોયતો, હમેંશા તમારું સર નીચું નમાવીને ચાલજો ! સખબ, બુલંદ તકદીરથી આ જેહાંને ઘણું શખ્સોને ગાર્ફીયતમાં મૂકી દીધા છે ! અને ખોદાના માર્ગની પીછાંણુ કરવા દીધી નથી !

૧૧૪૭ કમનસીબ આદમી આ દુન્યાને બીલકુલ વહાલો નથી, પણ, તે કીરતીવંન કીરતારને બેહદ વહાલો છે ! કારણુ બેનસીબ આદમી પોતાની ઝખ્યાંન અને સર, ખોદાના નામ સાથે લગાડે છે !

૧૧૪૮ તમે બેનસીબ હો, અને, તમારા કામકાજમાં ફાવી શકો નહીં, છતાં, જીગરને કટુવા દેશો નહિ, અને નામીપાસ થઈ, તકદીરને યાદ દરી, હાથ પગ જોડી બેસશો પણ નહિ, પણ કંઈને કંઈ સાધન મેળવવાને ખાતર અને હિંમત રાખજો !

૧૧૪૯ કુનયાના બીઆબાંન જંગલો વસ્તીમાં ફરવાઈ જાયછે, અંધકાર પડેલા રસ્તા નવા થાય છે, દરેક ચીજોના ડાઘા હરેક એસીડથી સાફ થાય છે ! પણ એક ચીજનો ડાઘ કદી મુંચરતો નથી, તેમજ પાછો સાફ પણ થઈ શકતો નથી, જે ફકટ **નામ નીશાંન** છે ! માટે નેક ધનશાનો ! તમારા નામને કદી એબ લગાડશો નહિ, કારણકે જીંદગીમાં અને જીંદગીબાદ, તેની યાદગારી જળવાઈ રહેશે !

૧૧૫૦ સાંભળેલું તેમજ નજરથી જોયેલું ઘણીવેળા નાપડેછે માટે, હિંમેશા તેની પુરતી સાબીતી વગર, કોઈને પણ કારણ દરશાવતું નહિ; અગર દરશાવવામાં આવે, તો, ભારખોજથી કહેવું નહિ; પણ શકક અને નમનતાઈ વાપડવી !

૧૧૫૧ તમારા કામકાજમાં, ધંધાધાપામાં, અને લડાઈમાં **જીત** મળેતો તેથી એશ આરામ ભોગવો, મગરૂર રહેશો નહિ, કારણ, ધનશાનને **જીત અજીત** બનાવે છે ! તેમજ ખૂરા લાલચોમાં ફેંકી દીએ છે !

૧૧૫૨ કોઈ દીવસ જૂઠું બોલવાથી લાલ થતો હોય, છતાં એવું કામ કદી કરશો નહિ, પણ કોઈનો નાહકનો જાન જતો હોય, તો, બોલવામાં ચપળાઈ વાપડી તેના જાનને ઊગાડવો, જેમાં, તે ખોટા રાજ છે !

૧૧૫૩ ગરજ એ એક એવી ચીજ છે કે, રસ્તે ચાલતા ફકીરને **ગુરતની પાદશાહી** આપે છે, પણ, જ્યાં ગરજની ફરજ અદા થઈ કે તેની પાદશાહીપર શીહારંગનું વાદળ ફરી વળે છે !

૧૧૫૪ લોકો પાદશાહીના કેદખાંનાને બેહદ દર રાખે છે, પણ અનળ છે કે જીવ બંદીખાનામાં પડેલો છે, તેને છોડવાને લોકો બોલકુલ દરકાર રાખી શકતાં નથી ! એટલેકે નીતીમાન અંદગી ગુજરતાં નથી.

૧૧૫૫ ભાઈ કોઈ સાથે ગેલ (લાડ) ના કરતા કારણકે ગેલની હદ ક્યાંથી ક્યાં સૂઝીની છે. તેની કોઈને લેશબાર ખબર નથી !

૧૧૫૬ જ્યારે જીવ બેહદ ત્યાં થાય છે, ત્યારે, કાદવ કચરાનું પાણી પણ પીજાય છે, તેવીજ રીતે જ્યારે માણસપર બેહદ આદેશ આવી પડે છે ત્યારે ગમે એવી રજક રોજ હાથ કરી લે છે !

૧૧૫૭ જેનાપર જશના વાદળાં વણાં ભમતાં હોય, તેવા શખ્સે માની મૂકવું કે ગુપ્ત વરસાદ તેનાં પાપને ઘોઈ નાંખી અંશે બનાવે છે ! માટે હીંમતથી હાર ન ખાતાં, અને દલગીર ન થતાં, ખુશી સાથે દિવસ ગુજરવો !

૧૧૫૮ પડતાને ટેકો તથા હિંમત આપો, અને ચડતાને જગા આપો !

૧૧૫૯ પુણ્યનું કામ કરો તો ખોદાનું મોંદું જોજો, પણ આ દુન્યાનું મોંદું કદી ના, જોતા. કારણકે ખુરાઓ તે ટકનો વધુ લાભ લેઈ, તમોને બેઈજગત કરવામાં ઢીલ કરશે નહિ !

૧૧૬૦ જો તમારી કદરનો ખુજનાર આ જોહાંનમાં હોય નહિ તો, તે તમારો ખોદા છે, જો, તમારી ચારીનો લેનાર કોઈ નહિ.

હોય તો દેનાર દયાળુ માહેબ છે, માટે જ્યાં સુધી, તમારા મગ્ગમાં એક જ્યાલ રમે નહિ ત્યાં સુધી એકદંભ પગલું આગળ ભરશે નહિ !

૧૧૬૧ પિયાર છુટથી જણાવો, અને ડાબા તથા જમના હાથને તે વેળા ભુલી જાવ (કોઈની રાખરખાવત રાખો નહિ.)

૧૧૬૨ બોલો થોડું અને કરો ઘણું અને એટલું પણ ન થાય તો મુગું ખેસવું લણું !

૧૧૬૩ જેનું બોલણું એક, ને કરવું બહુ તેના પર એતેકાદ રાખશે નહિ ! અગર, રાખશે તો તમે ગેરફતારીમાં મૂકાશો.

૧૧૬૪ તમારા આખા દહાડાની મહેનત, એ પણ એક ખરી કસરત છે; પણ તમારો દિવસ, એશઆરામમાં જતો હોય તો, સવાર અને સાંજ, શરીરને ચાલુ કસરત આપજો ! અને તમારા પોતીકા પગ પર મુસાફરી ચાલુ રાખજો.

૧૧૬૫ કોઈપણ કસરતથી અંગને તાજગી મળે છે ! તેમજ કોવત વધે છે ! મોંઢાને તેજસ્વી ગુરમાં ફેરવે છે ! અને એકંદર રીતે જ્ઞેતાં, તે ઇનશાંન ખુશખુશાલ તથા તંદુરસ્ત રહે છે !

૧૧૬૬ ઘરના બારી બારણાં ચોરની ધાસ્તીને લીધે બંધ કરવામાં આવે છે, તેમ ગુનાહના બારી બારણા લાલચોની ધાસ્તીને લીધે, રાતદિન તાળાં કુંચીથી બંધ રખો ! કે જેથી તમારું જીગર શાદમાન રહેશે !

૧૧૬૭ ખુદરતી પોકાર બરપા થાય છે, કે આ લલા કવિઆ ! અરે આ શુરવીર શાયરો ! જેવારે મારું નામ તમે ચીતરો, ત્યારે હમેશા મને તુચ્છકારીથી (તુંથી) નવાજજો ! ત્યારે તમે

જ્ઞાનીઓ સમજો ! કે ખોદા જ્યારે માનપાનનો લુખ્યો નથી તો તમોને માન અકરાંમ તે શાનું જોઈએ ? અને હું પાણું રાખવાનું કારણ શું ?

૧૧૬૮ જ્યાંસુધી રાજા પોતાના માથાપર તાજ પહેલો નથી ત્યાં સુધી, તેને રાજા તરીકે કોઈ માન આપતું નથી ! તેવીજ રીતે જવાન નરો પોતીકા આપદાદાનું તાજ માંથે રાખે નહિ ત્યાં સુધી, તેમની માનસાઈ પીછાંન કદી થાય નહિ !

૧૧૬૯ ચતુર કરતાં દોઢ ચતુર પાણીના મૂળે રેવરેવ થાયછે અને, તેની કીંમત ઓછી, છતાં, હવને રાહત મળે છે ! પણ જો, તમો દાનાવ થવા માંગતા, હો તો, એપર કદી ઓભાશે નહિ !

૧૧૭૦ કોઈનો ગુનાહ જાણવા વગર તક્સીરવાર ના ઠેકવો નહિતો, તમોનેખી, કોઈ ખોટું તહોમત મૂકશે !

૧૧૭૧ લોકોની તંગી પૂરી પાડો જેથી ખોદા તમોને તંગી વખતે સહાયે કરે !

૧૧૭૨ દુઃખી આદમીઓની ફરીયાદ પહોંચો, જેથી દુખ વખતે તેપરવર, તમારી ફરીયાદ લેય !

૧૧૭૩ સઘળાંઓને હેશાંનના છત્ર તળે રાખો કે જેથી તમોને પેલી દુન્યામાં આસાનીનું છત્ર મળે !

૧૧૭૪ જે માણસ ભલી ઓરતને તથા લાલચથી લુંડી ઓરતને લાયો તે હંદગોની જળના ફાંડામાં સપડાયો !

૧૧૭૫ એક માર્ગી થવાનું પસંદ કરો; કારણકે અગરજો તમો પોતાના કરતાં ઉતરતા સાથે દોસ્તી કરશો, તો તેઓ નાદા-

નીથી, તમેને દુખી કરશે! અગરજો ચઢતા માથે બેલાશે તો તેઓ મગફરી ધરાવશે! અગરજો, બરોબરીઆ માથે સંગત કરશે તો તેઓ તમારી ઉપર અદેખાઈની નજરે જશે!

૧૧૭૬ મરદને કરતુકથી પીછાંણો, અને આરતને મફરથી પીછાંણો!

૧૧૭૭ તમારા હક્કમાં દુવા ના ચાહો પણ દુન્યાના ભલાં બાપે રાતદિન દુવા ચાહો! કારણકે, જોદાને જે આપતું છે તે તમેને જરૂર આપતોજ રહેશે!

૧૧૭૮ જે માણસ ખુલંદ દરજજે ચઢે છે, તેનાપર અદેખાઈનો પાર હોતો નથી!

૧૧૭૯ એક ભાણુ કરનાર યા એક માણસ પોતાનાં શીખેલાંપર અમલ નહિ કરે અને લોકોને અમલ કરવા કહે, તે એક **મસાલચી** છે કે જે બીજને રોશની દેખાડવા મસાલ ધરી આગળ ચાલે છે! અને પોતાને અંધારામાં રાખે છે!

૧૧૮૦ લોકો દાનાઈ અને પરહેજગારી ખરાં અંતઃકરણથી સમજતાં હોય, તો હું નહિ ધારતો કે તેઓ તેની પુક પકડવામાં જરાપણ આંચકી ખાય!

૧૧૮૧ પાદશાહીથી ધર્મનો પાયો મજબુત હોય છે, અને ધર્મથી પાદશાહી વધારે મજબુત હોય છે! પણ જ્યાં આ બે ચીજ એકબીજથી દુર હોય છે, ત્યાં ખાનાં ખરાબીનું શુર હોય છે!

૧૧૮૨ બદીની ગુંકસાની બદી કરનારને ભારી, પણ પાદશાહની અને હાકેમની ગરૂરી આખા દેશને ભારી!

૧૧૮૩ દાનાવોના સોખન બહારથી કડવા ઝેર જેવા છે પણ અંદરથી, સરખત કરતાં વધુ લેહજતદાર છે. પણ નાદાંનોના સોખન બહારથી મીઠાસદાર છે, અને અંદરથી ઝેર કરતાં બદતર છે!

૧૧૮૪ પરહેજગારી ઇચ્છતા હોતો તે મુજબ ચાલો અને દાનાઈ માંગતા હોતો, તેના ફરમાનને હરપજે માન આપતા રહો!

૧૧૮૫ ભલાઈ કરવી અને ડહાપણ મેળવવું, તે માટે કાલપર ભરોસો રાખવો નહિ, પણ આજથી તે કરવા માંડવું! કારણકે આવતી કાલે તમારે બીજાં કામો હાથ ધરવાનાં છે.

૧૧૮૬ જે માણસ ગુનાહ કરી, ફરીથી તેજ રસ્તે જાય પણ પસ્તાવો કરે નહી, તેના જેવો બેશરમ આ જેહાંનમાં બીજો નહિ હશે!

૧૧૮૭ પાઠશાહને દાનાવ વજીરની અગત છે! ઓરતને મરદની! ઘોડાને ચાણકની! અને તલવારને પાણીની છે! જો આચાર પયકી ચીજ એક એક સાથે જોડાયલી નહિ હોય તો તે ભલી શકતી ધરાવતી નથી!

૧૧૮૮ માણસોની સરસાઈ અને ભલા ગુંજો દોલત મેળવવે મલી આવતા નથી! પણ તેતો છાતીમાં ગુપ્ત રહેલા છે; માટે ખુરા ગુંજોને મારો હથાવો કે જેથી તેનો પ્રકાશ બહાર દીપી નીકળે!

૧૧૮૯ દુન્યામાં જે નાલાયક કામો રોજબરોજ નવાં ને નવાં સંભળાતાં રહેછે, તેમારા અનુભવ પ્રમાણે, **સલાહ કારકોની** મોટો ભૂલગણાયછે! કારણકે, દુન્યાને એવી વખતે કયાં નાંખતી કરી જવી, અને કયાં નહિ કરવી, કયાં તમાચો (સખ્ત પગલાં) લગાવવો અને કયાં નહિ લગાવવો, કયાં સો સોખનોથી વાત કરવી,

અને ક્યાં પાંચ સોખનોથી વાત કરવી. અને તેનો વેળો ખરાબ છે કે તેનું મુળ પોતે ખરાબ છે ! એ, તેઓ ખુદરતી રીતે સમજતાં નથી ! અને તેના બદલામાં એવીતો ચકચાર ચલાવે છે કે, એક તર્ફથી બધી વધુને વધુ જોર પકડે છે ! અને બીજી તર્ફથી, બીચારા સમજીલોકો ગાર્ફલીયતમાં મુકાઈ જાય છે !

૧૧૯૦ લોકો બીજાઓને તરેહવારજાતનું અપમાન કરવામાં એક લેહજાત અને મીઠી જુઝાંજ સમજે છે, પણ, તેના બદલામાં તેઓને અસરકારક સોખનો કહયા હોય, તો તેઓ વેશ ભાર સાંખી શકતાં નથી, માટે તેમને ઘટેયકે, તેઓને સાંભળવું રવા નથી તો કોઈનું દીલ દુખાવો જોલણું એ પણ રવા નથી.

૧૧૯૧ જે મરદ, મરદાને છતી નહિ શકે, તેવા મરદને આરત જરૂર છતી શકશે (જે મરદ પોતાનો આલા દરજ્જો ટેકવી રાખતો નથી તે મરદ પોતાની હસાર્ધ બીજાઓમાં સેહેલાઈથી કરાવે છે)

૧૧૯૨ જે તમારું તકદીર ખુલડીએ મુકવા માંગતાહો ! તમારા દુખ સુખનો ભાગીઓ ઈચ્છતાહો ! અને તમારી છંદગીની સલામતી ચાહવા માંગતા હો તો તમારા લાયક વખતે, અને, તમારા હાથપગપર ચુસ્તકીમ રહી, પવીત્રના ગાંઠડી જોડાવ !

૧૧૯૩ જે સ્ત્રી કુળવંતી હોય (પછી તે પૈસાદાર યા ગરીબ) જે ખચાળુ નહિ હોય, પણ આણુઘટતા ખચને હિંમતથી તોડે, જે શરીરને પંપાજે નહિ, પણ પોતાના કામને પંપાજે, અને ફરમાન ખરદારીપર ચુસ્ત હોય એવી સ્ત્રી જેને ત્યાં ગેઈ તેને ત્યાં હેરત કરી નાંખે એવું એક ગુલાબી ઝાડ ઉત્પન્ન થયું, જે હમેંશ મૂંઝી કરમાતું નથી; અને જ્યારે કરમાયય ત્યારે સદાનું ગુંમ થાય છે.

૧૧૯૪ નાદાન થતાં વાર લાગતો નથી પણ દાનાવ થતાં વરસોનો બોગ આપવો પડે છે; અને સેંકડો જાતની ઠોકરો ખમી, ઝખાંનના દરવાજા બંધ કરવા પડે છે !

૧૧૯૫ જો એક માણસ, તલવાર અને લાકડી સહીત તમારી સાંમે થાયતો, એકદમ ગરદન આપવા તૈયાર થજો, યા, બંને હાથ જોડી ઉભા રહેજો ! જેવા જોરથી, તમે નમનતાઈ બતલાવશો, તેવા જોરથી આ બે ચીજો તમોને નમન કરશે !

૧૧૯૬ તમે ગમે એવું શીખેલા હો, પણ જે કામ તમારાથી થઈ શકે, તે જો તમે બીજાંને કરવા આપો તો, તમે કદોબી દુનિયામાં આગળ વધશો નહિ ! અને ભણું કામ નજર આગળ હશે પણ તેનાથી તમે હમેંશા ગાર્ફલ રહેશો !

૧૧૯૭ દાનાવ શખસને તલવારનો ધા રૂજ આવશે, પણ કોઈની ઝખાનનો ધા રૂજ આવશે નહિ !

૧૧૯૮ ગરજવંત માણસને લોકોમાં નીચું જોવું પડે છે, પણ બીનગરજવંત કોઈની લેશભાર પરવા પણ કરતો નથી.

૧૧૯૯ કુન્યા તો તે માલિકે પેદા કીધી છે ત્યારે તમે કુન્યામાં રહી ભણું કામ કરો, તો તે કરનાર તમે પોતે નહિ કહેવાવ !

૧૨૦૦ જાન મુકનાર અને લેનાર તે સાહેબ છે, માટે નેંકી કરતાં જાન પણ છોડી જવો પડે તો, તેમાં કાંઈ તમોને લેશભાર ધાસ્તી નથી.

૧૨૦૧ જ્યાંસુધી પુરાઈના ગુંથો જાંથો નહિ ત્યાંસુધી ભલાઈ શું ચીજ છે તે પીછાણો નહિ !

૧૨૦૨ દિવસના ચોવીસ કલાક તમે અક્ષલ અને એકીનથી
ખાદાઈ પીછાંણુ કરો છતાં, તે થોડી ને થોડીજ છે!

૧૨૦૩ જે માણસ આ દુન્યામાં મતલબ રાખતો નથી, તે
પેલી દુન્યાને માટે સલાખનો પાયો નાંખે છે.

૧૨૦૪ તમે ગુસ્સાથી જ્યારે ગરમ થાવ ત્યારે એકદમ
ખાદાનો ખાક તમારી સન્મુખ ધરો !

૧૨૦૫ હુન્નર યા એલમ વગરનો પાદશાહ, વડીલ, યા
કોઈપણ શખ્સ દેવાલપરના પુતલાં મિસાલ છે; ખુશી વગરની દાલત
દાખખ સમાન છે; ભણું કહેવું પણ, પોતે તે પ્રમાણે કરવું નહિ
તે પવનની લેહકી છે.

૧૨૦૬ જે માણસો ખુરાઈપર ધ્યાન આપી લોકોને સીધે રસ્તે
દારવે અને કડવા સોપન ખોલે પણ ખોટું ખોલે નહિ, તેઓ આ
દુન્યામાં દાનાવ વજીર ગણાય છે !

૧૨૦૭ જ્યારે સઘળી ઇન્દ્રિયોનો નાશ થયો, અને હરેક
સ્વાદીષ્ટ ચીજ બરબાદ થઈ ત્યારે ‘કયામતનો દહાડો’
(ઇન્સાફનો દિવસ) આવી પુજો એમ જાણો !!!

૧૨૦૮ દુન્યામાં ખુશી અને દલગીરી બંને મુકવામાં આવી
છે, માટે ખુશીની વેળા દલગીરીને યાદ કરો અને દલગીરીના વખતે
ખુશીનો વિચાર કરો કે જ્યો તમોને કદીબી નાઉએદ થવું નહિ પડે!

૧૨૦૯ સખુરી છે તે તમારું ઇમાન છે. અને એમાંજ
ખાદાઈ પ્રકાશ છે!

૧૨૧૦ એલમ તથા હીકમત હાંસીલ કરવા માંગતા હોવ તો
તમોને ઘટેચ કે પ્રથમ નાદાનીનો અસખાખ ફર કરો !

૧૨૧૧ નીચ પેશાથો (ભૂરાં કામથી) તમારા પૈસાની ચેલી ભરાશે પણ, તમારું દીલ દમિનથી હંમેશા ખાલી રહેશે !

૧૨૧૨ ઝોદાઈ એલમ શીખવા અને જાણવા પાછળ ખર્ચ કરતે કારણ કે એ શીખવા તથા જાણવાનો નફો રૂપા તથા સુનાથી જ્યાદા છે.

૧૨૧૩ રૂપું તથા સુનું ફના થશે પણ રંજ ખેંચીને એલમ હાંસીલ કીધેલો કદી ફના થશે નહિ. (એલમ એ કાંઈ ભાષા નથી પણ ફક્ત ઝોદા સંબંધી જ્ઞાન.)

૧૨૧૪ કોઈની એબની વાત ઝોલશો નહિ પણ તે વાતથી તમે નસીઅત લેજો !

૧૨૧૫ નેકીનાં બીઆં વાવવા માંગતા હોવ તો તુરત ચોખ્ખું પાણી તેનાપર નાખી દેજો નહિ તો ખુરાઈનું પાણી તેનાપર ફરી વળશે !

૧૨૧૬ એલમા લોકો (દાનાવો) તવંગરીની ખુન્નેરગીને જાણે છે પણ તવંગર લોકો એલમની કદર તથા ખુન્નેરગી જાણતા નથી એ ઘણું દલગીરી ભરેલું છે !

૧૨૧૭ પરવરદેગારે એવું દરદ પેદા કીધું નથી કે જેનો ઉપાય આ જેહાંનમાં નહિ હોય !

૧૨૧૮ એવું સુખ પેદા કીધું નથી, જે આ દુન્યામાં જાવેદાંન તલક નીંભી શકે !

૧૨૧૯ એવા ગુનાહ નથી કે જેને ઝોદા, ઇન્સાફથી માફ નહિ કરી શકે !

૧૨૨૦ તકદીર કોઈનું એવું નથી રહ્યું કે જે જીંદગી સુધી બદલાયું નહિ હોય !

૧૨૨૧ એવો શખસ આ જોહાંનમાં પેદા થયો નથી, જેને તે કીરતારે અક્કલથી નહિ નવાજ્યો હોય !

૧૨૨૨ એવો જીવ સરજ્યો નથી કે જેને ખોદાએ ભુખા ને તરસ્યો હોમેશાં રાખ્યો હોય !

૧૨૨૩ એવો કોઈ શખસ નહિ હશે કે જેણે પરહેજગારી બળવ્યા છતાં, ખોદાથી દુર થઈ શક્યો હોય !

૧૨૨૪ આખેરીયતની તરફ હોમેશાં નજર કરતા રહેવું તે જીવની તથા બદનની સલામતીને અર્થે છે !

૧૨૨૫ કમીનાં તથા નીચબંદ પાસે ખળખળાં હોય, તે જોએઆ (જાંણિકે) ખરાબજગાપર સખજો ઉગેસો હોય તે મીસાલ છે !

૧૨૨૬ દુન્યાનો નફો હોય, ત્યાંથી દુર રહેજો, પણ જીંદગી પછી, જે નફો મળવાની આશા હોય, તેને પહેલાં હાથ ધરજો !

૧૨૨૭ તમારા જીવની ખાએસને તોડજો; અને પાંચ હવસો આંખ, કાંન, નાક, મોંહ, અને શરીરની લેહજ-તથી સદાકાળ દુર રહેજો !

૧૨૨૮ જે શખસ પીછાંણે કે જમાનો બેવફા છે તે આ દુન્યામાં રહી, અશો થવાની કોશિશ કરે છે !

૧૨૨૯ દેશમાં ગમે એવો દુકાળ તથા આફત પડે પણ જો પાદશાહનો ધન્સાફ અદલ અને કદરવંતો હોય તો ધાસ્તી નથી.

૧૨૩૦ આભાઈ ! બેત્રણ રવકરોજી એકી વખતે સાથે મળતી હોય, તો, જે, પહેલાં નકકી થાય, તેજ તુરત હાથ કરજે ! ભલે ને

તે ઝાઝા પગારની હોય!! પણ જો વધુ પૈસાની આશા પર, યાતો કોઈના ભરોસા પર રહ્યો, તો એકે પણ મળનાર નથી! કારણકે અય રફીક (દાસ્ત) આ જમાનાનો ફાંટો ઓર રૂપ ધરાવે છે!

૧૨૩૧ જેભગ્યો તે અભાગ્યો! કારણ બંને ચીજની કીમત એક સરખી છે! માટે અય શખ્સ! પરવરદેગારે તને હાથ પગ આપ્યા હોય, તો હરેક કામો પર તું પોતે મુશ્તકીમ રહે! જેમાં તારી સુખશાંતી છે! (પડતીના વખતે બાપ પોતાના બેઠાનો થતો નથી અને ચડતીના વખતે બેઠો પોતાના બાપને ગણુકાવતો નથી તો વળી ભાગ્યો તને શું સુખ અપાડનાર છે?

૧૨૩૨ સેંકડો રૂપીઆનો માલ ઊધાર આપે, તેના કરતાં તેને વેચવોજ નહિ એજ ઉત્તમ છે! કારણ કે, આ જમાનો બહેર કરે છે કે 'ઊધાર અને તેનાં ફળથી તારાં લવિ-પ્યને સુધાર'!

૧૨૩૩ બખીલ આગલ, સખાવતનો દરવાજો ઉંઘાડવો તે, પોતાની આબરુ યુમાવવા બરોબર છે.

૧૨૩૪ આઠ કલાક ઊધ્યોગ કરો, આઠ કલાક નીંદ્રોવ અને બાકીના આઠ કલાકને, બોદાઈ બંદગી, મોંજ મળ, બહારનું જ્ઞાન, અને પરોપકારીમાં યુગ્મરો કે જેથી તમારું મગ્જ ખાત્રેસ રહે, અને તમારી જીંદગી સુખશાંતીમાં રહે!

૧૨૩૫ સૂરજ, ચંદ્ર કરતાં મોટો છે, તેમજ એ આવો દર-જાનો ધરાવે છે, છતાં સૂરજને જેવું જોઈએ તેવું માન મળી શકતું નથી, પણ ચંદ્રને, મહિને દહાડે ફરીથી ઉગતો જોવાને દુ-યાના લોકો આતુર હોય છે, અને તેને નમન કર્યા વગર રહેતાં નથી.

૧૨૩૬ તેવીજ રીતે, તમો પણ, સગાંસ્નેહીઓની, અને દાસ્તોનો વારંવાર મુલાકાત ના કરો, પણ, થોડો વખત ગુંમ થઈ જઈ, પાછો દેખાવ કરો કે જેથી, તમોને ઇજ્જત આપડ મળતી રહે, અને તમારો મલાલો સચવાતો રહે!

૧૨૩૭ એક ધ્યાનમાં બે તલવાર રહેતી નથી, તેમ, દુન્યા પર દિલ બાંધી, આક્રંટ વખતે, ઓદાને યાદ કરવો, એ બની શકે નહિ !

૧૨૩૮ જોવો દેશ, તેવોવેશ, પણ હાલત જાળીને કરીએ, તો સર્વે શ્રેષ્ઠ !

૧૨૩૯ ઓદા બહાર કરે છે, કે અયબંદા ! આ દુન્યા તારે માટે પેદા કીધી છે ! આ દુન્યાની લાલચો અને ન્યામત તારે માટે છે, પણ કયામતને દહાડે એનો હિસાબ તારી પાસેથી લેવાનો છે, માટે વિચારીને વાત કરજે !

૧૨૪૦ જો તમો નાટકને જીવનો શોખ સમજો, તો બહાર છે કે એને પૈસાનો શોક સમજો ! જો તમો નાટકને જીવનો કાણુ જાણો તો એ છે ફકટ ખુદાઈ ચાણુક !

૧૨૪૧ ગાયન અને વાજંત્ર આખા દહાડાનું કાંઈ કામ કહેવાય નહિ ! પણ કામ કરી રહ્યા બાદ જીવનો શાહુત અને દાસ્ત કહેવાય !

૧૨૪૨ ઓદાએ મરદાને જે પેદા કીધા છે, તે એટલાજ ખાતરકે તેઓ દુન્યાની તમામ છતપર કાણુ મેળવશે પણ ફકટ એક ચીજપર તેઓ કાણુ મેળવી શકશે નહિ, અગર મેળવે તો

તે ખરી મરદ કહેવાય! તો, તે ચીજ દુન્યાની તમામ લાલચો દૂર કરી, ખોદાઈ એકમ હાંસીલ કરવો!!

૧૨૪૩ ખોદાઈ એકમને જે પેદા કીધી છે, તે એટલાજ માટે કે, તેઓને દુન્યાપર જીત મેળવવાની યા, તેના કારોબારમાં આવવાની અગત્ય નથી! પણ ફક્ત એકજ ચીજની તેમને માટે ફરજ મુકવામાં આવી છે, અગર તે અદા થાય તો તે ખરી એકમ ગણાય! તો, તે ચીજ, પવીત્રાઈપર મુસ્તકીંમરહી, પોતાના ધણી સાથે સાચી વશાદારી બતલાવવી!!

૧૨૪૪ દરિયાના ખલાસીને મોતીની ખાએસ હોય છે, અને દાનાવ આદમીને, રાતદિન અફ્રલ મેળવવાની ખાએસ હોય છે!

૧૨૪૫ બે ફુરશન તો નામે થંડા છે! પણ તેઓની આસ-પાસનું મતલબી લશકર થંડીને વધુ ગરમી આપે છે!

૧૨૪૬ હાથીના કાંત પંખા જેવા હોય છે, પણ તે કાંઈ હવા ખાવાને ખાતર સરજ્યા નથી, પણ મચ્છર તેને જમીન દોસ્ત નહિં કરે એટલા માટે છે!

૧૨૪૭ તેવીજ રીતે દુન્યામાં પહેલવાનો સરજ્યા છે તે કાંઈ નખળાપર હાકમાઈ કરવા માટે નથી પણ દેશનો જીલમાત દૂર કરવા અર્થે છે!

૧૨૪૮ ઘોડાને લગામ નહિ હોય તો, તોફાંન કરી આખી ગાડીને ભાંજ નાંખે છે અને તેમાં બેસનારને પણ ધજ થાય છે!

૧૨૪૯ તેમજ, જે ઘરમાં વડીલપાણું નહિં હોય તો, તેનું કુટુંબ પહેલાં હવા સાથે ઊડે છે, અને ઉડતાં, ઊડતાં આખરે

આખા ઘરની પણ પાયમાલીકરી અને, તેની પાસેના રહેનારાઓને નુકશાની પહોંચાડે છે!

૧૨૫૦ ઇનશાંન બીલકુલ હકદાર નથી, જે વગર વિચારે અને એ કાયદે સોખન ખોલે!

૧૨૫૧ તમે ખારે હક્કતાળાની પીછાંણુ કરવા માંગતા હોતો તમારી કીંમતી ઉમરને દુન્યાની બાબદોમાં ના ખર્ચો!

૧૨૫૨ જે ચીજ તમોને કરવી લાયક નથી, તેનો વીચાર પણ કરવો લાયક નથી!

૧૨૫૩ બેફિકર તથા બીન વિચારથી આ દુન્યામાં જીવશો નથી; કારણકે બીનવિચારનું આદમી, મુરદાંની મોસાલ છે!

૧૨૫૪ તમે નીંદ લેવા જવ, તે આગમજ વિચાર કરજો કે **લાયક** તથા **નાલાયક** કામ શું કીધું? અગર, તમેજો લાયક કામ કીધું હોયતો તે પરવરના શુક ગુજરજો! અને નાલાયક કામ કરવામાં આવ્યું હોય, તો પશોમાન થજો! અને તમારા જીવને તમે પોતે ધમકી આપી ચાલજો!

૧૨૫૫ જે માણસ નીંચ મતલબથી, બીજને વારતે પૈસા એકઠો કરે, તે માણસ બૂરામાં બૂરો છે!

૧૨૫૬ જે શખ્સનો જીવ તેના બદનઉપર ગાલેબ તથા શરજોર નહિ હોય, તે શખ્સનું બદન, કબરની મીસાલે અને તેનો જીવ મુરદાંની મીસાલે છે!

૧૨૫૭ જાનવરો ઉપર ઘણી આફતો પડે છે, તે તો વગર વાચાથી, અને નહિ બોલવાનાં સબબથી પડે છે, પણ આદમીઓને,

તે સાહેબે વાચા, તથા ઝખાંન બક્ષી, છતાં, તેઓ આશ્વ અને બળામાં ગેરફતાર થાય છે, એ અફસોસકારક છે !

૧૨૫૮ હેકમત તથા દાનાઈ છે, તે પેલી જેહાંનમાં ચઢવાની શીહીડી છે !

૧૨૫૯ જે માણસ દોલત જોઈને મસ્ત થાય, તે અફસને ! ભંડાર એકદો કરે નહિ !

૧૨૬૦ ઓ ભાઈ ! ખૂરો આદમી તને સતાવવાનું કારણ શોધે, તો તું એક સોપન બોલના, પણ તે માલેક પાસે, તેની ભલો ફવા આહ ! કારણ કે ભલો પોતાની ભલાઈ નહિં છોડનાર ! અને ખૂરો પોતાની ખૂરાઈ નહિં તોડનાર ! છતાં, જો ખૂરાને સમજવશે તો તે રાહ પર આવશે ! પણ, જો ભલાને ખોટી રીતે ઊંઘાડો પાડશે તો, તે વધુ ભલાઈ કરવો !

૧૨૬૧ એક હાથ પર લોકોને હરેક કામમાં રાજી રાખવાની કોશિશ કરે અને બીજા હાથ પર તેઓને યજ્ઞદાનનો રસ્તો બતાવે, કે જેથી તમારા ગુંજોની તારીફ થાય, અને સારે રસ્તે ચાલવાનું નેમને ભાંત થાય !

૧૨૬૨ જંગલના માણસોને કોઈ કેળવણી આપતું નથી તેમજ તેઓ પાસે સાધન નથી, તેથી તેઓ જંગલી કહેવાય છે, પણ જેઓ ખીન હરકત કેળવણી મેળવે છે, અને તેઓ જો તાલમતવાજો છોડી દેઈ, હરેક વખત હસાઈ, અને મશ્કેરી અને બદીના વેશ ધારણ કરે, તો તેઓ હજારથાળાં બલકે હશહજારથાળાં જંગલી છે !

૧૨૬૩ તમોને તો આખો વખત નિયમીત ધોરાક મળે છે, પણ લાચાર બેચારોને આખો દહાડો સૂકી રોટલીનો ટુકડો મેળવતાં મુંઝેલી થઈ પડે છે, માટે તમારો તંગદસ્ત ધ્યાનમાંથી બહાર કાઢો, અને તેની અરજ પર નેંગાહ રાખો !

૧૨૬૪ જોઆ દીલના સાહેબ છે તેઓ ગુલાંમ નથી ! પણ જોઆ દિલના ગુલાંમ છે, તેનું શરીર મુઝેલું છે, કે જેની કીમત પણ મુરદાંની મીસાલ છે !

૧૨૬૫ આ દુન્યાનો શોખ, પગ અને હાથને બેડી નાખે છે, અને આ દુન્યાની માયા અને મહોબત પર અફલ ખરચવી, એ પોતા માટે બંદીખાનું બનાવે છે !

૧૨૬૬ મુંડી ખસલતો હમેંશા હરેકને નીંચાણમાં રાખે છે (એટલેકે દાખખનો રસ્તો બતલાવે છે) અને નેંક ખસલતો હમેંશા ઉપર લેઈ જાય છે (એટલે બહેસ્તનું મકાન બનાવે છે)

૧૨૬૭ દાનાવોને ઘટે છે કે ખલકતથી દૂર નહિ થાય કારણુ જે, દુશમની ઉભી થશે ! અને વળી ઘટે છે કે ઘણી સોખત પણુ નહિ રાખે, કારણુ જે, ખોદાતાલાની બંદગીથી તેઓ એ નસીબ રહેશે !

૧૨૬૮ જે ચીજને કર્યાથી શરમ લાગે, તે ચીજને બોલવાથી પણુ શરમાવું જોઈએ !

૧૨૬૯ એક ઝખાંન અને બેકાંન બધ્યા છે, તે એટલા માટે કે થોડુ બોલો અને ઘણું સાંભળો ! અને ચરમ બક્ષી છે તે એટલા માટે, કે બદ નજર છોડી દઈ દયાનત સાફ રાખો !

૧૨૭૦ સોખન નહિ બોલવાનો નરૂં છે, તે સોખન બોલ્યા ના કરતાં જ્યાદા છે !

૧૨૭૧ સોખન છે તે ધનશાંતનો ગુલામ છે, કે જ્યાંસુધી તે મહોંડાંમાં રહે, પણ મોઢાંથી બહાર ગયો કે, તે, તેનો શેઠ છે !

**સોખન જન્મ થ'ખી-ને મહોંડું જન્મ જાળ
એ જાળમેથી ગયલો-બોલ લાવેય જ'જાળ**

૧૨૭૨ સોખન બહાર આયો, કે તેની એબ યા હુનર બહાર પડી, અને જ્યાંસુધી તે અંદર છે ત્યાંસુધી સર્વે હાલ છૂપો છે !

૧૨૭૩ દાનાઈનો સરદાર છે, તે સારી ખસલત છે !

૧૨૭૪ કુન્યાની માયા અને મહોબત છે, તે ધનશાંતને સારા સખકો (ધંડા) ની વાત સાંભળવાથી બહેરો, અને દિલને આંધળો કરે છે !

૧૨૭૫ આરત પોતે ખુદરતી આતશ છે અને જ્યારે તેનાં બદનપર ખુશબોઈ તથા કીંમતી દ્રેસ કરવામાં આવે છે, જેથી, આતશ વધુ સલગે છે !

૧૨૭૬ જ્યાં બેલ ખુશી તથા શરાબની જન્મ હોય, ત્યાં **પરહેજગારી** નાસી જાય છે !

૧૨૭૭ જ્યાંસૂધી, તમારી અફલને તમારાપર અમીર કરે નહિ અને તેનાં હુકમ પ્રમાણે ચાલે નહિ, ત્યાંસૂધી બદરૂની દૂર થઈ શકશે નહિ ! તેમજ કુન્યાની આગળ કદીપણ વધી શકશે નહિ !

૧૨૭૮ અગરજો તમો નેકી તથા ખુબી હાંસીલ કરવામાં મહેનત, તથા જેહમત ખેંચશો તો તે બર તરફ થશે, અને નેકી સદાકાળ રહી જશે !

૧૨૭૯ તેવીજ રીતે, અગરજો તમે ગુનાહનું કામ કરતાં લેહજત મેળવશે પણ, લેહજત દૂર થઈ જશે અને ગુનાહ સદાકાળ રહી જશે !

૧૨૮૦ તમારી સફરનો (જીંદગીનો) અસખાખ તૈયાર રાખજો કારણકે માલુમ નથી કે કુચ કરવાનો વખત કયારે આવશે !

૧૨૮૧ તમારા હાથ પગ હીલે છે, ત્યાંમૂઘી, ખોદાતાલાનો હક્ક અને ખલકતનો હક્ક અદા કરી લેજો !

૧૨૮૨ દુન્યામાં અદલ છે, તે કીરતારનું તરાજુ છે, જેમાં સારાં નરસાંનો હિસાબ તોલાય છે !

૧૨૮૩ તડખુચ દખાવમાં ઘણું કદાવર હોય છે, પણ જ્યારે તેને કાપવામાં આવે છે, ત્યારે તેમાંથી થોડો ઘણો આવો મળે છે, અને બાકીની જાડી છાલ, બીઆં, અને પાણીનો સમાવસ થયલો હોય છે !

૧૨૮૪ તેવીજ રીતે થોડાક કદાવર દિલના માણસો, દખાવે પહોડ જેવા લાગે છે, પણ જ્યારે તેઓ સાથે કામ પડે છે, ત્યારે થોડી ઘણી હિંમત બતલાવી, હાડખીંજરનો દખાવ રલ્લુ કરે છે !

૧૨૮૫ લાયક અને નમાનો આદમી જ્યારે એકલો હોય છે, ત્યારે તેનો ભાવ પૂછાતો નથી પણ જ્યારે લોકોમાં કામ પડે છે, ત્યારે તેના ગુણોની તારીફ થાય છે !

૧૨૮૬ દારહી બળે છે પણ દારહીનો ગાંઠ (વળ) બળતો નથી તેમજ નાલાયક આદમીને સલાહ આપશે તો તેટલોજવાર અસર કરશે પણ તેની ટેવ કાંઈ તુરત જવાની નથી !

૧૨૮૭ વાંસ છે તો પોકળ પણ જ્યારે બળે છે, ત્યારે બંદુ-
કની માફક અવાજ કરે છે, તેમ, બૂરા આદમીઓ છે પોકળ પણ
જ્યારે સવાલ કરવામાં આવે છે, ત્યારે ગ્રહસ્થપાણીનો અવાજ
બહાર કાઢે છે !

૧૨૮૮ જેઓ કામ કર્યા વગર આઈતા પૈસાપર કૂદેછે,
અને તુંડાઈ રાખે છે, તેઓ પોતીકાં હાડકાં ચૂસે છે, અને બિમારી
પેદા કરે છે ! પણ જેઓ પ્રમાણીકપણે ઉદ્યોગ કરી, છાંદગી ગુબ્બરે
છે, તેઓ પારકાંઆના હાડકાં ચૂસે છે ! અને તેપરજ સંતોષ પકડે છે !

૧૨૮૯ બૂરા આદમીઓ રાસ્તમાણસોપર ફાવી શકતા નથી
પણ માત્ર તેઓના પૈસાપર લૂંટ ચલાવે છે ! કારણ, અગર, તેઓ,
પૈસાની ચીજમાં આવે, તો તેઓ નીચ ગણાય છે, અને અગર નહિ
આવે, તો તેમાં તેમની શોભા રહે છે ! અને તેનો ઘડો લઈ બીબ્બાને
તે રસ્તે જતાં, મજબુત અટકાવ કરે છે !

૧૨૯૦ તમોને તો તમારા જીવનીશીકર છે, પણ ખારે
હક્રતાળાને આખી દુન્યાની શીકર છે !

૧૨૯૧ ઘોડો આગળે પગે લાટ મારતો નથી પણ પાછળથી
મારે છે, તેમ, નાલાયક આદમી મોંઢાપર મોંઢો છે, પણ પીઠ
ફેરવી કે એબ, તથા હસાઈ કરવા તત્પર છે !

૧૨૯૨ પક્ષીઓને પ્રેરણા (ખુદરતી) બુધ્ધી બક્ષી છે, જેથી
તેઓના માળામાં આજ દિન સુધી કશો ફેરફાર માલુમ પડતો નથી !

૧૨૯૩ પણ ધનશાંતિને પ્રેરણા બુધ્ધી નથી, પણ દુન્યાની
ઢોકરો ખાઈ ખાઈને અકલ મેળવવાની ફરજ પાડી છે, જેથી,

તેઓમાં તરેહવાર જાતનો ફરક માલુમ પડે છે, જે ફકટ અક્રપર સમાયલો છે ! અને એટલાજમાટે નવેદિને તરેહવાર જાતની નવી ધંમારતો, અને અજબ હુંતર કળા વ્યાપી રહે છે ! માટે, તમોને ઘટેચ કે તમો પણ પોતાને એજ રીતે સુધારો ! અને બીજા સુધારા કરવાના મુકી દેવ !

૧૨૯૪ ખોદાઈ એલમ તથા હેકમત, આરસીની મીસાલ છે, જેમાં, એજ, હોનર તુરત માલુમપડીશકે છે !

૧૨૯૫ જે માણસ દુન્યાની મહોબતપર દિલબાંધે, તે, મરતી વેળા મુશ્લેશ હાલતે જશે, અને જે સખુરી રાખતો હશે, તે મરતીવેળા તવંગર હાલતે જશે !

૧૨૯૬ જવાબ આપતીવેળા તુંડાઈ તથા ગરમી કરવી, તે, ફસી જવાનો સોદો છે !

૧૨૯૭ બદનની તવંગરી, માલ તથા પેસાથી છે, અને જીવની તવંગરી દાનાઈ તથા અકકલથી છે !

૧૨૯૮ જે માણસ લોકોને જણાવવા સારું નેક કામ કરે તે પોતે, બદકાર છે !

૧૨૯૯ ફકીરી તથા મુશ્લેસી, જાહેલી તથા નાદાની કરતાં ખુરી નથી !

૧૩૦૦ હક્કની રાહ એખત્યાર કરો કે જેથી આ દુન્યા તમારો શીકાર થાય ! (તમારી તાબેદારીમાં રહે)

૧૩૦૧ એલમ શીખવો અને નહિ સાંભળેલો સોખન સાંભળવો આ બેમાં, બેહદ લેજાત છે.

૧૩૦૨ કોઈ પણ ઝેરી માણીનો જીવજીવ તો, તેને મરણતોલ હાલતે મુકી પાછા ફરશે નહિ, કારણકે, તેજ જાનવર, તમોને મટતે વખતે ડાંખ મારવાને ચૂકશે નહિ !

૧૩૦૩ કુન્યા મફારી છે, એ ફરેજ છે, એટલું જાણવા છતાં, અને હરેજ જ્ઞાન મેળવવા છતાં, તેનો પીછો છોડતાં નથી એ એહદ તાબુખી ભયું છે !

૧૩૦૪ જે તમો ખુદરતી રીતે દુઃખ ખમોછો, તે દુઃખ નથી પણ સદાનું સુખ છે, અને જેને તમો વારંવાર સુખ કહોછો તે, પોતે સુખ નથી પણ હંમેશાનું દુઃખ છે !

૧૩૦૫ ડગલે ને પગલે માફ શબ્દ સૌને પ્યારો છે, પણ જ્યારે માફ કરવાનો ખરો વખત આવે છે, ત્યારે તેનાપર ચોખ્ખો કાપ મૂકાય છે, તો, એ શબ્દ ન્યારો નહિ ગણાય !

૧૩૦૬ બીમારી છે તે બદનનું બાંધીખાનું છે ! અને ગાંમ તથા ગુસ્સો છે, તે જીવનું બાંધીખાનું છે !

૧૩૦૭ દાસ્તોને તાંગી તથા રાખતીની વખતે પીછાંણી શકો ! તવગર વખતે તો સૌ કોઈ પીછાંણુ કરી શકે !

૧૩૦૮ જે સવાખ, લોકો પચીસ વર્ષે હાંસિલ કરે, તો, તે, સવાખ તમો પાંચ વરસમાં હાંસિલ કરશો ! માટે, એ બાબે ખાંતની તથા એકીનની ઘણી જરૂર છે !

૧૩૦૯ જે કાયદો જીલમ કર્યાથી મજે, તે કાયદો નથી, પણ એવડો જીલમ છે !

૧૩૧૦ તમારો જીવ, બીજના જીવમાંથી પેદા થયેલો છે, માટે એ સદાની જીંદગી નથી પણ મોંતની જીંદગી છે !

૧૩૧૧ જેર કાયદે, અને જેર વખતે હરવું, એ પોતાને રહવા બરોબર છે !

૧૩૧૨ તમારા શરીરપરના ડાગ કાઢવાને બીલકુલ પછાત પડતાં નથી પણ ગુનાહના ડાગ નહિ કાઢતાં તેને વધવા દેવછો, અને તેનાં ફળ ચાખોછો, એ અફસોસકારક છે !

૧૩૧૩ જ્યાં પુરાસ તથા ધાસ્તી માલુમ પડી, ત્યાં તમોને અરધી સલામતી મળી ચૂકી એમ જાણો !

૧૩૧૪ જે ચીજ તમો જાણોછો, તે ચીજ બીજાએ જાણતા નથી, અને જે ચીજ બીજાએ માલુમ છે, તે ચીજની તમોને ખબર નથી, માટે હમેશા **સમતોલપણું** રાખજો, પણ કોઈને અપમાન કરશો નહિ !

૧૩૧૫ ઘા ફેજ લાવવા, દા. દવાઈ કરેછે, પણ ચાંમડીની દવા કરતો નથી, તેવીજ રીતે, છુપાયેલો હુનર બહાર પાડવા, તમો તરેહવાર જાતની અફલ ચલાવોછો, પણ તે હુનર અને કળાનો બતાવનાર, અને બતાવનાર તમો પોતે નહિ કહેવાય ! પણ તે તો **હુકકતાળા** છે !

૧૩૧૬ ખૂદાપામાં જે ચીજની તમોને જરૂર જણાય, તે **જવાનીના બઝારમાંથી** ખરીદી લેજો !

૧૩૧૭ દવા ખાવી રવા નથી પણ બીમારી વખતે ખાવાની ફરજ પડેછે, તેમ ગુસ્સો કરવો રવા નથી, પણ પુરાસ વખતે ચોકસ સમયે અંદાજસર ગુસ્સો કરવાની ફરજ પડેછે !

૧૩૧૮ પોતાના જીવને પીછાંણવો, અને બેઠ બરમોના પદ્મ
ખુદલા કરવા, આ ખેતીજ, તમામ દુન્યાની ચીજો કરતાં મુશ્કેલ છે!

૧૩૧૯ આદમીઓ ખુરં કામ કરવાથી, એક બીજાથી શરમાય
છે! પણ બેઠ શરમ તથા અફસોસ છે, કે તેઓ હક્કતાબાથી
શરમાતા નથી!

૧૩૨૦ જે શખ્સો એલમ હાંસેલ કરે, અને લોકોમાં ફેલાવે,
તે હમેંશા જીવતા છે!

૧૩૨૧ દુન્યામાં નાદાંતો કરતાં, દાનાવો ઘણાંજ જુજ છે,
જેથી એઓ પરદેશી તરીકે ગણાય છે, અને એટલાજ માટે,
રંજ ખેતીને એકઠાં કીધેલાં મોતી, મંદો બજારમાં આવી
પાણીના મીસાલે વેચી નાખે છે!

૧૩૨૨ બીજાંઓને બહેતર જાણો, અને તમો પોતાને
કમીનો જાણો!

૧૩૨૩ ગુનાહની દવા તોખાહ છે!

૧૩૨૪ નેંકી કરતાં મોંટી નેંકી ત્રણ ચીજમાં સમાયલી છે:—

૧) જે ગરજ થાઈને લોકો સાથે, નમવાની ટેવ રાખવી!

૨) વગર હેશાંને સખાવત કરવી, ઇઆને સખાવત કરી,
લોકોપર ઊપકાર મૂકવો નહિ!

૩) વગર બદલાએ, કોઈની ખેદમત કરવી, (કામ બજાવવું)
ઇઆને કોઈની ખેદમત કરી, ખેદમતનાં બદલો નહિ ચાહવો!

૧૩૨૫ લોકો જાણે છે કે દુન્યા રાસ્ત નથી, પણ, જેઓ
તેની આગળ જાય છે, તેઓને ખોટીરીતે હેરાંન કરવા એના
જવો મોટો ગુનાહ બીજો નહિ હશે!

૧૩૨૬ તમારાથી જે કામની ફરજ અદા નહિ થાય, તેમાં ગુપ્ત રહો, કે નેથી ખોદા રાજ છે, પણ જો તમારું **ખરાપણું** દખલાવશે, તો, તરેહવાર જાતના સવાલ જવાબો ઊભા થશે, અને પસ્તાવા સીવાય, બીજું કંઈ પણ મળશે નહિ !

૧૩૨૭ તમારો ઝોધો હોય, તેવો માન મરતબો રાખો, અને જેવો માન મરતબો ધરાવતા હોય, તેવો બદનતો શણગાર કરો ! પણ ખોટી રીતે ઢોંગ કરી શણગાર કરવો, એનીતો બીવકુદ આદમી પણ કીંમત ગણતો નથી, પણ હસાઈ કરે છે !

૧૩૨૮ દરિયામાં, ભલાં ભલાં મગરમછ પળાય છે, મછીઓ પોતાનું પેટ ભરે છે, પણ તેનો પાલનારતો આ જેહાંનમાં હોતો નથી, તેમજ, જો, તમે, સાચો રસ્તો કાપવા માંગો અને ઘણી જેહમંત જંગો, તો શું ખોદા તમાને રોટલીનો ટુકડો પણ નહિ પુછશે ?

૧૩૨૯ એક ચીજ એવી છે, જે દરેક જગ્યાએ મુક્ત મળે છે, પણ સાથે લેઈએ તો ખર્ચ બેસે છે, તે ચીજ વારંવાર જાન બંચાવે છે, અને શરીરને તાજગી બક્ષે છે, તો તે છે ફક્ત **પાણી** ! માટે એની આગળ સર્વે પીનું યા સ્વાદીષ્ટ ચીજ પણ રહ છે !

૧૩૩૦ એક ચીજ એવી છે, જે પોતે લાલ સમજતી નથી, પણ તેને અનેકવાર ગેર લાલ મળવા છતાં, બીજાઓને હજારોનો એકી વખતે લાલ કરી આપે છે, તો, તે છે, તેના **મીઠા સોખન** (સાચો માર્ગ).

૧૩૩૧ એક મીનારો બાંધતી વખતે, અનેક મુશ્કેલીઓ સહન કરવી પડે છે, પણ, આખરે, જો તેમાં, સહેજ કસુર રહી, તો તે, આખો મીનારો એકાએક ભાંયપર આવી પડે છે !

૧૩૩૨ તેમજ સરચાઈ એખત્યાર કરતાં, માર્ગમાં હજારો મુશ્કેલીઓ નડે છે, પણ જો, તેમાં ગદ્ગદીનો આંહિસ યા કોઈ બાડી બાકી રહી ગોઈ, તો તે આખા માર્ગના માર્ગને બરબાદ કરી નાંખે છે, માટે, આ નેંક મરદો! એવો રસ્તો કાપતા હોતો ફકટ તમારું દોલ ખુદા તરફ લગાડો !

૧૩૩૩ તમારી ઘણી ચીજોને થોડી સમજો, અને લોકોની થોડી ચીજોને ઘણી સમજો, એમાં તમારી નેંક ખસલત છે !

૧૩૩૪ એક ચીજ એવી છે, કે જ્યારે તે એકલી હોયછે ત્યારે તેને લોકો હાંકી કાઢે છે પણ તેના વગર, પાછું, કોઈને ચાલતું નથી ! તે ચીજ વનસ્પતી (ખોરાક) ને ઘણી કામની છે, અગર જો, તે નહીં હોય તો, ખંધી ચીજો રદ થઈ જાય છે ! વગી, ઘણી વેળા તેવી ચીજોને લોકો સગન તરીકે પીછાંણે છે, માટે, તે ચીજ આ ભાઈ ફકટ નીમક છે !

૧૩૩૫ નીંમકમાં અને નેંક આદમીની ગણતરીમાં કશી રીતનો ફરક નથી !

૧૩૩૬ અજ્ઞાન આદમી જેટલું માની લે છે, અને અમલ કરે છે તેટલું જ્ઞાની આદમીઓ કરી શકતા નથી, એ ઘાતું નાલાયક છે !

૧૩૩૭ અજ્ઞાન આદમી હંમેશાં કાવદા કાતું ન, અને ફરમાન મુજબ ચાલે છે, પણ ઘણી વેળા જ્ઞાની આદમી જ્ઞાન મેળવી ફરમાનનો ભંગ કરે છે, જે છે ફકટ તેના મગજની રાઈ !

૧૩૩૮ કોઈ પણ કામમાં જે પહેલો તે વહેલો, કારણ પહેલાને માવે હાથ લાગે છે, બીજાને તેનો કશો આખવો પડે છે, અને ત્રીજાને તેનો ફુચ્ચો હાથ લાગે છે.

૧૩૩૯ જો એક પગમાં બોકાયલા કાંધને કાઢવામાં આવે
પણ અગર તેની કસર સહેજ પણ રહીએ તો આસ્તે આસ્તે
આખા પગને ચરો લાગે છે !

૧૩૪૦ તેમ ઈનસાંનો ! તમારું બાલકું નેંક હોય, પણ,
તમારાં અંતકરણનું વિચારણું નેંક નહિ હોય, તો
આસ્તે આસ્તે તમારા સાચા માર્ગને દુર કરશો ! કે જીંથી કરી
ખાદાની પીછાંણુ તમે કરી શકશો નહિ !

૧૩૪૧ અરેભાઈ ! જરા તપાસ, કે, જે લોકોને નમીને કેમ
બાલકું તેવું હતું તો ભાંન નથી ! અને તે પરવરના સાચા
સોખનો અને તેના **હોકમનો** ભંગ કરી, એક **સીંહ** મીસાલ,
તે **દયાલુ સાહેબ** સામે સર ફેરવે છે, તો તારાને મારા જવાની
પરવાર નહિં કરે, એમાં વળી નવાઈ શું છે ! માટે, અથ રફીક !
તું એજાથી નાસીપાસ ના થા !

૧૩૪૨ ઓ દંમ ! અરે ઓ ખાદાથી બેવશ થયલા
દંમ ! તું તમામ આલમમાં, કપટ, કીંતો ગોશો, એમરવતી લોભ,
અને તમામ બદીઓનો ફસાદ કરી રહ્યો છે ! **પણ તું યાદરાખ**
કે તારી હંયાતીતો એક થળનો છે, માટે, આ સર્વે ચીજોને હવા-
પર ફેંકીદઈ તારી રાસ્તી જવાની આપ છે, તેને, તું, ખાળ, અને
તારા **એ દંમે** લોભમાં આંધળો કીધો છે, અને જુદી સમજમાં
ગાફિલ કીધો છે, માટે તારી અફલતો કાંઈ સુ ઉપયોગ કર !

૧૩૪૩ ઓ દંમ ! તારી જવાની, મોઠાઈ, અને તકોબરીપર
લાઠ અને નખરાં ના કર; કારણકે એ ચીજોએ તારાં રોશન દિલને
શીડા બનાવી દીધું છે !

૧૩૪૪ ઓ જીવ ! ઓ અપંગ જીવ ! તું તપાસ કે તારી અસલ અને નસલ (જાત) શું છે ? જ્યારે તું **તેનાથી** છે ત્યારે તું વળી બીજો કોણ સરદાર છે ?

૧૩૪૫ બે ચીજ-ઉછીકો માન મરતબો, અને ખાલી તકોબરી જ્યારે નાશ પામી, ત્યારે નિશ્ચય જાણવું કે દુન્યામાંથી **પોણા બાગ બદી** નાબુદ થઈ ! ઓ ભાઈ ! જો, એ બાબદમાં સહેજ કમુર હોય, તો, મુંજની હૈયાતીમાં તૂટત ધ્યાન ધેંચજે !

૧૩૪૬ દુન્યામાં સહેલામાં સહેલું કામ **બદી** છે, જે નાદાંન છોકરાંને પણ શીખવવાની જરૂર નથી !

૧૩૪૭ દુન્યામાં ભારેમાં ભારે કામ **જેંકી** છે, જેની સર્વેને સમજ છતાં, તેની પૂઠ પકડવાને ધિક્કારે છે, અને જેઓ પકડે છે, તેઓ **શમશીર**ની પણ દરકાર કરતા નથી !

૧૩૪૮ જો તમે ચાહો કે દુન્યામાં બીન ફોકટ મુંસીબતી નહિ જોવી તો તમોને સજાવર છે કે હંમેશા દુન્યાની મહોબત સાથે એકાએક બેળાઈ નહિ જવું !

૧૩૪૯ જો એક કોંમતો શખ્સ પોતાનો ધર્મ નહિં સમજે પણ બીજી કોંમતો શખ્સ તેના બેદ ભરમે જાણી શકે ! એને બીજા રૂપમાં કહીએ તો એવું જાહેર થાય છે કે, એક માણસ પોતે પોતાને પીછાંણી શકતો નથી, પણ બીજાઓ તેના અંતઃકરણના બેદભરમે સારી રીતે જાણી શકે છે ! તો, આ જેવું દલગીરી ભરેલું અને નીચું નેવાડનાર દુન્યામાં બીજું નહિ હશે !!

૧૩૫૦ તમારો પોતીકો માન મરતબો એટલે હદ સુધીનો છે કે, તે, પારંવાર અદા થઈ શકતો નથી, તો વળી પારકાંને માન મરતબો **ઉછીનો** લેવો, એમાં કાયદો શું ?

૧૩૫૧ વળી મેં એવું પણ જોયું છે કે, લોકો માન મર-
તબાની સમજ જાણ્યા વગર તેની હદ જોળંગી જાય છે, અને
નાલાયક ખર્ચો કરી, તેની જગાપર ગરૂરી અને હંકારાળો
પવન ઊડાદે છે !

૧૩૫૨ હાથસે હાથ આપો, અને પગસે પગ આપો તો
તુરત નમન કરો !

૧૩૫૩ લોકોને કુલોનો મખવાસ પસંદ પડે છે, પણ કુલ
જેવો નેંક દેખાવ કરતાં નથી, એ બેહદ અપમાન થવા જોગ છે !

૧૩૫૪ દરેક જાનવરોના અને દરેક પ્રાણીના ડંખના ઉપાય
થાય છે, પણ એક ડંખનો ઉપાય આજ દિન તલક કોઈ મહાન
પેગમ્બરને હાથ લાગ્યો નથી ! તે છે માત્ર **પાપીહૈયાનો ડંખ** !

૧૩૫૫ ખૂરો આદમી અને જાણીકે, જે ખોદા બુલાઉ, ધર્મ
ફુલાઉ, દશ વિસરાઉ હોય, અને, જે, પેટમાં ભરાઈને ખાનાર,
પારખાંતી નોંદા કરનાર, પોતે જુકો હોવા છતાં, અપક્ષપાતપર
તોહમત રચનાર, અને દિલમાં કપટી ગુંજો રાખનાર હોય ! માટે,
ઓ ભાઈઓ ! આમાંના **એકે ગુંજોનો છાંટે** ઉડ્યો હોય તો
તુરત સાફ કરવાની કોશિશ કરજો ! નહિતો, દરેક ગુંજો, આસ્તે
આસ્તે, પોતાનું કામ કર્યો જશે !

૧૩૫૬ એક ચીજ એવી છે, જે લોકોને હરેક જગ્યાએ દેખાવ
ખુશો આપે છે, છતાં, તેની કદર કોઈ ખુજતું નથી ! તે ચીજ હરેક
ધનશાંતને પોતાનાં ગણી, **શરબતનું પ્યાલું** લાવીને આપે છે,
પણ, પોતાની જાતી અફલ ખોઈ દેઈ, તે શરબતના પ્યાલાંને
ધીકારે છે, અને જેઓ પોતાની ખુદ્દી વાપડી લેછે, તેઓ તેના

પર સદા કાળ દિવાના (ચક્રચુર) બની જાય છે, તે છે માત્ર 'અંને જેહાંનની નેહી'.

૧૩૫૭ તમે તમારાં કામમાં ફાવી શકતા નહિં હોતો ખોદાને યાદ કરી, ટક આવવે, એક એક પગલું ભરવાની કોશિશ જરૂરી રાખો, પણ જગતમાં હુવાઈ કીલ્લા બાંધેલો નહિ, કારણ કે હવા તેને, બોલ બોલતામાં ઊડાવી જશે!

૧૩૫૮ વાક્યની અંદર જો એક કોમાં (૧) બંધબેસતો જગ્યા એ મુકવામાં નહિ આવે તો, આખા વાક્યની મતલબ ઉલટી થઈ જાય છે, જેવી રીતે કે 'અય ઈનશાંન! જુદું બોલીશ નહિ, બોલીશ તો ખોદાનો ગુનેહગાર થઈશ!' (ખરો વાક્ય) 'અય ઈનશાંન! જુદું બોલીશ, નહિ બોલીશતો ખોદાનો ગુનેહગાર થઈશ' (ખોટો વાક્ય) વાંચનાર! આ છેલ્લા વાક્યથી આસમાન અને જમીન એક થઈ ગઈ, માટે એવી એવી જુજ બારીકી બોપરથી તમોને કુન્યા અને ખુદરતનો ખ્યાલ ઉત્પન્ન કરવાનો છે! અને પહેલો હુશયારીથી ચાલવાનું છે!

૧૩૫૯ તમે કોઈના વિચારપર ચાલશો નહીં, અને નકલ કરવાનો સોંગ કાઢશો નહીં, કારણ કે તેના આચાર વિચાર અને લાયક સ્થિતિ તમારી સમજણમાં નહિ ઉતરયાથી, આખરે, ઉલટપાલટ થઈજવાની નીશાની છે! અને આયંદ ગમખાર હાલતનું બીજાનું, લખી આપેલું છે! તે વખતે તમારી જહોલાલી, મદદગાર થઈ પડશે કે ?

૧૩૬૦ જેમ એક પુખ્તની કળીને, જો કોઈ માણસ ખીલવેતો ખીલાતી નથી, પણ પોતાના હાથથી (ખુદરતથી) ખીલી રહે છે!

૧૩૬૧ તેમ જો લાઈઓ! લોકોનું સાંભળી અને જોઈ,

તમારી વિચાર શક્તી એકદમ તમે ખીલવશો તો તેટલોજ વાર રહેશે! માટે, હંમેશાં મગ્ગ શાંત રાખો, અને મગ્ગ શક્તીને તમારા પોતાના હાથથી ધીમે ધીમે કેળવો!

૧૩૬૨ મુસાફરોને ખાતું આપશો, પણ પાંચરાતું આપશો નહિ!

૧૩૬૩ શોરેની હવા, જ્યો રાતદિન આખતા હોય, તેઓએ દુખી આદમીઓને કદીપણ શીખામણ આપવી નહિ!

૧૩૬૪ એક લાચાર આદમી, યાતો એક ધીખેલો રાગસ અકકલને જમણી બાજુ તરફ અને ઈજ્જતને ડાબીબાજુ તરફ ખીરાજે, અને ચારચીજ હિંમત, સચુરી, ખંત, અને કુનેહને વચ્ચે વચ્ચેમાં મુકી, કોઈપણ કામને અર્થે, દુન્યાની હરેણ (આગળ વધવું) માં પડે તો, તે એકલે હાથે ખોદાની મદદથી કાવી શકશે! સખખ, અકકલને ઈજ્જત હાલ છે, અને ઉપર કહેલી ચાર ચીજ તલવાર છે!

૧૩૬૫ જેમ, વખત વખતને આધીન છે, તેમ, જમાને! જમાનાને આધીન છે, (એટલે કે હરેક રીતના ફેરફારો દુન્યામાં થતા રહે છે) માટે, તમારે પણ, તમારી જીંદગીમાં અનેક તરેહના સારા ફેરફારો કરવા જોઈએ!

૧૩૬૬ દુન્યાતું જ્ઞાન, રંજથી અને ચોપડીઓ વાંચ્યાથી મળે છે, પણ ખુદરતી જ્ઞાન ચોપડીઓ વાંચ્યાથી કાંઈ એકાએક હાંસીલ થઈ શકતું નથી, અને મગ્ગપર અસર પણ કરી શકતું નથી; પણ જ્યારે તમે તેના કાયદાને માન આપશો અને તેની શ્રદ્ધા બરદારી દીનપરદિન કરશો (અગોઈપર ચાલવું) ત્યારે, તમારાં

મગ્જપર ખુદરતી જ્ઞાનનો છાપ બેસશે અને ખુદરતાનાં ગુણોને, તમો પોતે પીછાંણી શકશો !

૧૩૬૭ દિવાનો તજે ઉત્તસ નથી. પણ અંધારું છે, છતાં, તેની રોશની દુરનાઓને મળે છે, તેમજ નેક ઈનશાંને આગળનાઓને માણું મ પડતા નથી પણ દુરનાઓ, તેઓને સારી રીતે પીછાંણે છે !

૧૩૬૮ દુન્યાના લોકો જ્યારે બંદગી કરે છે, ત્યારે, પોતાના દિલનું માથું નમાવે છે અને નિરોપપણાંને દેખાવે જાહેર કરે છે, પણ, બંદગીથી પીઠ ફેરવી કે, ઘણાંકતો ગરૂરીનું માથું બહાર કાઢે છે, અને વળી બીજાઓ, આ જેહાંન સાથે, અનેક જાતના કાવાદાવા રમે છે, તો હું નહીં જાણુંતો કે, તેઓ પોતાના પાપનો અટકાવ કરે છે ! કે વધુ પાપનો બોલે માથે ઊઠાવવાને, ખોદાને કોલ આપે છે !

૧૩૬૯ મને કાંઈ અજબ જેવું શીખવાનું મળ્યું છે, કે થોડા માણસો, પોતાના ધર્મને અને પોતાના પેગમ્બરને વારતે સભા ભરે છે, ચાતો જહેર શીલસૂઝી ભરેલી વાયજ્ઞે કરી ખતલાવે છે, કેહમારો ધર્મ આવો છે, અને હમારો પેગમ્બર તેવો છે ! એવી રીતે તેઓ ઝખાંનથી રસકસ ચાખે છે ! પણ, તેઓ સમજતા નથી, કે એ તો ખોદાનો મહાભારત ગુનાહ છે ! જ્યારે તમોને તમારા મહમ્મદનું ઝનુંનમ હોય, અને તમારા પેગમ્બરનો લાગણીજ હોય, તો તેને આગ્રત કરવાને અને ભેદી બાબદો જાણવા, જીગરથી

અમલ કાંય નહિ કરી જતલાવતા? અને તેનાં ગુપ્ત લેહજજતદાર રૂળો, આખી, બીજાઓને કાંય નહિ ચખાડી શકતા? દરેક ધર્મવાળાએ સમજવું જોઈએ, કે ઝખાંનથી પોતાના મહજબ માટે તારીફ પર તારીફ કરવી, એ કાંઈ માન નથી, પણ ખોદ સાંમે તમો ગરૂરીનો ખુદ્દો એકરાર કરી બતલાવો છો!

૧૩૭૦ જ્યારે કુન્યા પોતાને ખોદા તરીકે સમજે છે, તો પછી ખુદરત પોતાના તરેહવાર જાતના ફાંટા ફેરવી, ચમત્કાર કાંય નહિ બતલાવી શકે? માટે, આ ભાઈ એમાં કાંઈ અજબબી નથી!

૧૩૭૧ ખુશી છું કે તે કીરતારે **ધરતી પર** ચાલવાનું રાખ્યું છે, કે જેની દયા અને છૂટનો લાભ લેઈ, તરેહવાર જાતની બદી અને લાડ યાય છે! પણ દલગીર છું, એટલામાટે કે, તે પરવરે **છરીની ધાર પર** ચાલવાનું રાખ્યું હતે, તો, તમામ બદી કરવાની સહેલાઈથી ભૂલો જતે!

૧૩૭૨ જો તમારું દિલ શુકથી ભરેલું હોય, તો પૈસાની યેળીથી શા સાડું ભરેછો?

૧૩૭૩ તમોએ માતાનેપેટે જન્મ લીધો ત્યારે તમો રહતા હતા અને તમારાં સર્વે સગાં સ્નેહીઓ, તમારી કાંઈ પણ પીછાંણુ ન કરતાં હસતાં હતાં! માટે, તમારી કરણી હરપજે એવી રાખો કે, આ જેહાંનમાંથી કૂચ કરો, ત્યારે **હુસીને** જાવ અને બીજાઓ તમારી પાછળ રહતાં રહે (એટલે તમારી ભણી કરણીની ખુદ તેઓને હરપજે યાદ આવે.)

૧૩૭૪ ગુસ્સાની તરસ મટાડવા જે માણસ લોહીનો
ગોટ હરધડી, પીએ છે, તેવા માણસને **ઝેરના ગોટની** અસર
કદી પણ લાગુ પડશે નહીં. એટલે કે પલભારનો ગુસ્સો અટકા-
વવાની જે, તાકાત ધરાવતો હોય, તે, સો આફટો એકી વખતે
ફર કરે છે.

૧૩૭૫ જેમ દરિયાના મોંઝ બહાર પડી, પથ્થર સાથે
અથડે છે એટલામાં, પોતે ભાંગી જઈ ગુંમ થઈ જાય છે !

૧૩૭૬ તેવીજ રીતે, **બદનબર** એ એક એવો તોર છે કે
છૂટતી વખતે લેહજત પમાડે છે, પણ સામાં ધણીને અથડીને તેજ
ધડી પાછો પોતા તરફ ખેંચાઈ આવે છે, ત્યારે તેમાં બીલકુલ
ઝેર હોય છે !

૧૩૭૭ આળસાઈ, જુઠાઈ, કપટ, ગુસ્સો, તકોબરી વિગેરે
આ તમામ દેવો છે કે જે દેવો પળભારમાં માણસને લલચાવી,
ઈનશાંતોને ખાના ખરાબીમાં ફેંકી દીએ છે !

૧૩૭૮ પરહેજગાર, રાસ્તા, દાનાવો અને શાયરો, આ ચાર
માણસોને દુન્યાન! દરવાજામાંથી બહાર રાખવામાં આવ્યા છે
અને એમની ન્યામત રતીભાર પણ જસતી હોતી નથી, કારણ
કે એવાને એક ટક મળતાં, દુન્યાને, પોતાની ઝખાંત અને કલાં-
મથી સરખતમાં ઝેર આપવાને બીલકુલ ઢીલ કરતા નથી ! (લોકોને,
માયા મહોબતનો પદ્ડો ખુલ્લો કરી આપી, ફર કરવા, મજબૂત
લડત કરે છે)

૧૩૭૯ કરોમ એ રહીમ ! તમારી પાસે માત્ર ત્રણ ચીજનો
લુખો છે માટે, તમોને સજાવર છે કે તેને તેવો ખોરાક પૂરો પાડવો !

૧) પડતી વખતે રાસ્તી ઝિખત્યાર કરો (ગમે ઝિવો નીચ લાલ મળતો હોય તો તુરત છોડી દેવ.)

૨) તમારી ચઢતી વખતે નમનતાઈ પકડો (હરેક માણસને ખોદાના ગણી, તેઝાને સાધનના રસ્તા ખુલ્લા કરી આપો.)

૩) તે માલેક જુએ છે, કે જો મારો ખંદા દુન્યાની લાલ-ચપર દિલ ખાંધે તેના કરતાં જો મારી સાથે દિલ લગાડે, તો હું ખુશ ખુશાલ રહું! ઝિવી આશા રાખવાને તે દયાળુ સાહેબ ઈતે-જાર છે.

૧૩૮૦ હરેક માણસ દુન્યામાં રહી, ખોદાતાલાની લેહજત ચાખે છે, પણ ખરી ખંત, અને કાળજી ધરાવનારા **ખેરોજ-ગારો** દુન્યામાં રહી, **મોંતની** દુવા માંગે છે! માટે તમેને ઘટે-ચક્રે ઝિવાઝાની નજદીક જવ!

૧૩૮૧ દુન્યા, દુન્યાને રૂખર ઠગે છે, પણ **મતલબનો ઠગ** ઝેરોઝો બધો તેની આગળ પડેલો છે કે બીજી ચીજ જોવાતું ભાંત પણ હોતું નથી.

૧૩૮૨ ખોદા સાફ જાહેર કરે છે કે અય ખંદા! જ્યાં મુઝી તું કોઈ પણ પ્રકારનું કામ દિવસમાં કરે નહિ, ત્યાંમુઝી ખીલકુલ હક્કદાર નથી, કે **મારી ન્યામત** રતોભાર પણ ચાખી શકે!

૧૩૮૩ જે માણસ દગોફટો રમી પૈસા મેળવે, અને, તેવી દોલતની ન્યામત (રજક) પોતાના દોસ્તોને અને કુટુંબને ચખાડે, તો તેવા શખ્સે, તેઝાને આગમજથી, સવાલ કરવો રવા છે કે,

“જેમ મારી ન્યામતમાં તમે ભાગ લેવાને ખુશી બતાવો છો, તેમ, મારા ગુનાહમાં ભાગ લેવાને ખુશી બતાવશો કે નહિ??” અગર, જો, તેઓ કોવા કામમાં સાફ ના પાડે, તો, તે નાદાન પોતાનાં સરપર ગુનાહનો બોલે, એકલે હાથે શા સાફ ઉપાડતો હશે ! માટે ઓ, ભાઈઓ ! પ્રમાણીકપણે મહેનત કરી તમારી જાંઘો સુખદાંતીમાં રાખો ! કારણ, તમારા સુખમાં બધા ભાગ્યા થશે, પણ તમારા દુખમાં, બધા ભાગ્યા નથી થવાના એમ નક્કી જાણજો.

૧૩૮૪ વાતચીત તથા માર્ગમાં ત્રણ દોસ્ત સારા નથી કારણકે દુશ્મનાઈ ઝીલી થશે ! (એનાં મત એક થશે અને ત્રીજો મતફેરીમાં ઉતરશે)

૧૩૮૫ તમેને કોઈ ફરજ મુકતું નથી, તેમ બળવવા પણ કોઈ કહેતું નથી, પણ તમારું જીગર જો, હર વખતે તમેને શીખામણ આપે છે ! તેની ફરમાનખરદારી કરો, એજ તમારી ફરજ છે !

૧૩૮૬ દુન્યાને ચાર દીશા છે, પણ દાનાવોને તો દીશાઓના પારજ નથી કારણકે એવોતો જ્યાં નજર કરે, અને જ્યાં જાય ત્યાંથી, કાંઈ ને કાંઈ શીખીને આવે છે !

૧૩૮૭ દુન્યા કોઈ ચીજથી ખાલી નથી ! ઓ ભાઈ ! એમાં એકથી એક સરસ પરોવા છે ! જાહેલ (ખીવકુદ) અને રાજેલ (જ્ઞાની) તે કોણને કહેશે ? અને રૂપાળો અને રૂપસુંદરી તે કોણને કહેશે ? માટે દુન્યા તું હંકરાઈ છોડી દે ! કારણકે

મોતી જેવી ચીજ દરીયાના કચરામાંથી મળી આવે છે, અને તેથી વળી છૂપી હોય છે, (શીપમાંથી મળે છે.)

૧૩૮૮ હું નહિ જાણતો કે ઓદાએ કય કાંઈ એવો પેદા કરી શું કાંઈ આ દુન્યામાં હાંસીલ કીધો હશે! તેમજ હું નથી તેની દરગાહમાં એકે સવાલ કરી શકતો કે, હાંદગીમાં અને હાંદગી પછી એવોને તેની કરણી મુજબ શું શીકા થનાર છે!

૧૩૮૯ દુન્યામાં, દાનાવો અને પરહેજગારો, (લાંબા વખતે પણ) ઘણાં માલુમ પડી આવે! પણ ખૂરાઓનો દોર, દગલખાણ, અને જીલભાત એટલો છે કે તેઓ કાંઈ શકતા નથી, અને જેવો આગળ વધે છે, તેઓ આ દુન્યાના નફામાં એકાંત મુકામ કરી હાંદગી ગુજારે છે!

૧૩૯૦ ઓ કદરવાન! મારી વાતને સત્ય કરી માનજે, યા તો મુંજને, તુંજનો સાથી કરી જાણજે, કે આ જમાનામાં બેહદ નમનતાઈ, તાજમતવાળો, બેહદ પ્રમાણીકપાયું અને અત્યંત સત્યવાદીપાયું ના કર! પણ મધ્યમપાયું રાખ! સખખ, દુન્યાના કારોબારમાં, દિન રાત તને બીજાની ઝડપે ઊડવું પડશે અને તારા આવા નમ્રી સદ્ગુણો ઉપર લોકો સહેલાઈથી કાંઈ જઈ, તારી કદરના બદલામાં, તેઓ પળેપળ આક્રંદના વરસાદનો મારો ચાલુ રાખશે!

‘માનસાઈ અવ્યવેાની સરખામણી’

૧૩૯૧ જીવ, એ રાજ છે-અકલ, વજીર-આંખ, કાસદ-
(યા સેતારો) નાક, કુલનોકદારચીજેને હેખકાવનાર-દાંત, છોટા
મોગરાની કળી-મંજ, ઘંટી-વિચાર, દાંણો-ગોલાખી રોખસાર,
આગ-લાલાસ હોઠ, ગુલેજરો-ખાલ, ઘાસ-નાકના નસકોરાં, જમી-
નના હોલ-લેહજીતદાર સોખન, સરોદી તુત્તી-મોહું, જળ-કાંત-
ગવાહ-પાંપણ, પરદો-ઝખાંત, કાતર-માણસ, આડ-તાંનની
સફાઈ, સંગેમરમર-હાથ, આડની ડાંખળી-હથેલી, પંજે-આંગળાં,
કલાંમ-નખ, ઢાળ-હથેલીનાકાપા, આડનાં પાતરાંની નસો-
હાથની બગલ, તે કરણીનો હિસાબ રાખવાની કેતાખ-પગ, આડનું
મુંજ-(યા મુંસાફરી)-બદનની સીધાઈ, સરોવર આડ.

૧૩૯૨ જેનો, ધીરજ, પીતા હોય, માફી, માતા હોય,
શાંત પ્રકૃતી, સ્ત્રી હોય, સત્યતા, પુત્ર, દયા, બહેન, મનનું સમતો-
લપાયું, ભાઈ, જરીન, જેનું બીછાણું, અમરત તથા અખંડ
જ્ઞાન, જેનું પોષણ હોય, દીશા, રહેઠાણ, એવા ગુણો જે
ધરાવનું હોય, તેવા ચોગીને કોણનો ભય હોય? (શ્લોક) જ્યાં

સૂધી, દુન્યાના ગણતરીના પરહેજગારો તેમજ ઊંમદા ફીલમુકો આવા કીમતી નવગુણો ગુણો ધરાવતા હશે, ત્યાં સૂધી, **ક્યાં-મતનો દહાડો** આવતાં ઢીલ થશે !

૧૩૯૩ ચાબુક સવારને માટેજ નથી, પણ વછેડાને માટે પણ છે તેમ **નસીઅત**, બુજરગોને માટેજ નથી પણ જીવાની-આઆ (મરદ, સ્ત્રી) ને માટે પણ છે ! માટે સમજાવેવકે, લાયક **નસીઅત** તમારે ખાતર છે, પણ બધી નસીઅતો તમારે માટે નથી !

૧૩૯૪ જાહેલ લોકો આતશી ફટકો પણ ખમીશકે ! પણ નસીઅત જેવો ફટકો ખમવાને તેઓ તાકાત ધરાવતા નથી; કારણ **નસીઅત એ ફકટ ખુદાઈ ચાબુક છે** જે ચાબુક, કદમ-બ-કદમ રાતદિન ફર્યા કરે છે, અને, જે, કોઈ તેમાં ફસી પડ્યો, તેને, એવો તો અસરકારક ફટકો લગાવે છે, કે, તેનાં દિલનાં રૂવેરૂવાં ઊભાં કરે છે ! જેથી એનું નામ સાંભળતાં સાથ ઘણુંકોતો, અગમચેતી વાપડી, દુરના દુરજ નાસે છે !

૧૩૯૫ જમાનાઓ થયા, હરેક દાનાવોના સોખનનો ખપ, આ દુન્યાને પળેપળનો છે. તખ્તપર બેઠેલા બાદશાહથી તે રસ્તે ચાલતા ફકીર સુધી, અને એક બુજરગપીતાથી તે એક નાદાંન બાળક-સુધી, પોતાનું અદલ રાજ્ય કરે છે ! માટે જે રાજ્યમાં, કોમમાં, અને કુટુંબમાં નસીઅત જેવું નથી, એટલે જેના, જેમ ધ્યાનમાં આવે તેમ ચાલવાનું પસંદ કરે ! અને કોઈના સોખનો સાંભળે નહિ ! તો ત્યાં અનેક જાતનાં નાલાયક કારણો ઊભાં થાય છે; અને તેની પડતી દશા આવે, તે આગમજ, થોડો વખત ગર-રીની લેહકી જગેજગ ઊડી રહે છે !!!

૧૩૯૬ આ દુન્યામાં હરેક ઇનશાંનો, વધતા ઝાઝા, પ્રમાણમાં ગુનેહગાર છે. તેમ તમારો નાચીજ બંદો, દાજખી આતશ-માંથી પસાર થતાં, હરવખત ન ધારેલા ગુનાહમાં સપડાયેલો છે. એવું ખુદલું જાહેર કરીશ તો તેથી કાંઈ મારી મોટાઈ અને માન ઘટી જવાનું નથી ! અને, જો હું ગુપ્ત રાખીશ તો, તેથી કાંઈ મારી અકલ અને ધજજત આખરૂં વધી જવાની નથી ! માટે ઝા જોહાંનના શખ્સો ! ગુનાહથી તમો પસ્તાવો કરો ! તમો તેના ફળથી ધડા લેવ ! નીતીમાન છાંદગી ગુજરી, બીજાઓને, તેવા ખોટા રસ્તે જતાં, મજબુત અટકાવ કરવાને કિલ્લા બાંધો ! એમાં તમારી આંધન ફરજ કરતાં, બીજું હું કશું વધારે જોતો નથી !

૧૩૯૭ જો એક શખ્સ ગમે એવો ગુનાહ કરી, પોતાની ખોટી રીતે નોક જાળવવા કબૂલ નહિં કરે, તો તે શખ્સ, એક ગુનાહમાંથી બચી જવાને માટે, સો જાતના નવા ગુનાહ પોતાના હાથથી પેદા કરે છે ! માટે ઝા ભાઈ ! યાદ રાખ કે, બાલનાર અને લખનાર, તારા સવાખના યાતો ગુનાહના કામમાં, જવાબદાર નથી થરતા, પણ, આપદે, બંને ચીજનો બદલો તને પોતાને મળનાર છે, એમ, તારો સેવક સત્ય કરી જાહેર કરે છે !!!

૧૩૯૮ આ ત્રણ પાંચ દહાડાની દુન્યા, તેમાં પહેલો દીન આવવાનો, બીજો દીન કરણીનો, ત્રીજો દિન ગુવાનીનો, ચોથો દિન જઈશીનો, પાંચમો દિન કરણીનો અસખાખ સાથે લેઈ કુચ કરી જવાનો ! માટે, ભલાઓ ! તમોને સજવર છે કે, જેમ બને તેમ મુઝે મોઢે, 'નેંકી' કરીને ચાલતા થાવ !

૧૩૯૯ જખ પડેગી તખ ખુજેગી ઝોર તખસે રોશન ચશમ ખુલેગી !

૧૪૦૦ આરામસે સેતાનકા ઘર પાયે

ઝોર જશસે ખુદરતકા ચમતકાર થાયે!

તેજને તુકારો અમલ કરેતો અકારો પણ આખર તું છે
ખુદરતનો વહાલો!

પહેલી નસીઅત પેટને ખાતર થઈ, પણ નસીઅતનો જથો
કાંઈ પેટને ખાતર થયો નથી! અને નસીઅતનો કરનાર નાકેશ
કલામ, પણ નસીઅતનો કરાવનાર નાકેશ કલામ નથો, પણ
એતો ખુદાઈઝખાન છે!

દુન્યાની આશા તમે રાખતા રહેજો પણ આ આશા પર
કદો મદારત બાંધેશો નહિ! કારણ કે આશા નામે ખાક છે!

અય બોદાવંદ! ભુલતો નહિ હોઈ તો, તારો બંદા હિમ-
તથી કહે છે કે માણસોને આ દુન્યામાં જન્મ આપી, તે
ડોંચ નામ બદ્યું છે! અને તારા એલમ અને તમામ હેકમતથી
તારો આંડસનો આંડસ (બારીકમાં બારીક છવ) મુકી, અક્રલમાં
સર્વાતમ ગણ્યું છે! પણ બાતેનમાં તને સર્વે રોશન છે, કે ઈનશાન
તો, માત્ર પુતલું છે!!! અને ફરહર કરવા, તેમજ કામ
કરવા, સાંભળવા વિગેરેને માટે વિજળીક સાંચાએ
ગોઠવેલા છે!!! અને વળી જેને દુન્યામાં આગળ પાડી,
અંદરથી છુપો બેસી તારી ખુબીથી ભરપુર કરે છે, યા બીજા
બોલોમાં કહું તો, તારી અપરમપાર શક્તી અને પીછાંણની,
મંપુર્ણ કસોટી પર મુકે છે! મને હવે વધુ અગ્નયળી લાગે
કે લોકો પોતાની હૈયાતીમાં, અને હૈયાતીબાદ શું શું આશામાં
ફરતાં હશે! તેઓ મારા નાકેશ વિચારને કેમ કબુલ થશે!

બેત.

જેહાંનરા ખુલંદીઆ પસ્તી તોઈ
નદાનમ ચેઈ હરચે હસ્તી તોઈ!

આ દુન્યાની ઊંચાઈ ને નીચાઈ છે તુંજ
હું નહીં જાણુતો શું છે, જ છે, તે છે, તુંજ!

અવલપણ તારું નામ ને આખર પણ તું
ખોદાવંદ તાલા પાક પરવરદગાર!

અય કદરદાન! જેમ એક વારતાનો લખનાર, છેવટે તમામ
ભેદ ભરમ ખુલ્લો કરી દે છે, તેમ મારે એક મોટાઈને ખાતર
નહિ; પણ, તને હરેક નસીઅતથી નવાજવો જોઈએ, જેથી
નસીઅતો કેમ ઊત્પન્ન થઈ, તેના ભેદ ભરમો આ ટકે, ટુંકમાંજ
દલગીરીસાથ ખુલ્લા કરી દઉં છું! માટે તું શાંતપણે સાંભલ અને
સખુરી ધર!

ખોદાના નામ સાથ, જાહેર કરું છું કે, આ નાદાર
એકવેળા પોતાનો મુધારો કરવા બહાર પડ્યો, તેનાં મોજ
૧૬, વર્ષ તો પુરાં થઈ ચુક્યાં! પહેલાં એક માર્ગ બની,
એક પછી એક સદ્ગુણો ખીલવી, લીમે ધીમે મગજ પર કાબુ
મેળવતો ગયો! જે અરસામાં સેંકડો જાતની મુસીબતો મળી
ચુકી! માર્ગ પરથી દૂર કરવા, અનેક જાતનું ખોલાઈ રહ્યું!
પાંચથી છ વખત, મોંતના મોઢામાં કટોકટ આવી પડ્યો!

તરેહવારરીતે ખાંત, ચોક્કસાઈ, અને ઉંમેદો રાખવા છતાં, મર્યાદા, અને તકદીરે ચારી નહિ આપી ! આખરે અંત જેવો ખોરાક પણ લાંબો વખત દૂર થઈ ગયો ! મારી ઝખાંતે, લાચારીનો સોખન બહાર નહિં કાઢ્યો ! એવા બીકટ વખતે પણ બીન ગરજવાંત થઈ, **મધ્યમપણુ** તથા **ઈજ્જતમાં** રહી મારી મુશ્કેલીનો નીંચ લાલ કોઈને નહિ આપ્યો ! મળેલા નીંચ લાભો મારાં ભવીષ્યએ રદ કીધા એવા વખતમાં **સખુરી**એ મને ત્રણ મરતખે શીખવ્યો !

૧, આ દુન્યાની અંદર ભલા ભલા એવા ચાલી ગયા છે, કે જેઓએ હુજરો આફટો, શાંતપણું માંચે ડોઠાવેલી છે ! અને જેઓ ઝાડના પાતરાં ખાતાહતા પણ આખરે તેઓ, ખોદાના ગુણો બળુનારા થયા ત્યારે તે સરખામણી કરતાં, આ દુઃખ તો રતીભાર પણ નથી !

૨, આ દુન્યામાં, નાતવાંત આદમીઓ એટલાં બધાં હેરાંન-ગતી ભોગવે છે, કે જેઓને એક પૈસો પણ મળી શકતો નથી. તો તેઓની હાલત જોતાં મારી હાલત સોગણી બહેતર છે !

૩, ગુલામનું ઝાડ વેળામાંથી નથી થતું, પણ, કાંઠામાંથી થઈ, પોતાનો પુર ઝલકાટ બહાર કાઢી, તમામ કુલેાપર આખરે સરસાઈ ભોગવી, આખા બાગને દીપાવે છે ! અને ઇનશાંતિને હેરત કરે છે ! તો, એ સરખામણીમાં ઉતરતાં જે કાંઈ હું ખુદરતી દુઃખ જોઉં છું તે તો ખોદાની ખરી બક્ષેશ અને અંદગી સૂચીનું ખરેખરું સુખ છે !

આવો રસ્તો કાપવા છતાં તે માલેકનો હરપજો ગુનેહ-ગાર બંદો છું કે મેં એક પૈસો ભારપણુ સુધારો કીધો નથી અને જે કાંઈ, સાર્યામાં સાર્યો સુધારો કરી આત્માને ઊંચે તબક્કે લઈ

જવાનો છે તે તો હું આજે અરધીભાર પણ સમજી શકતો નથી!
અથ ભાઈ! જ્યાંસુધી, મારો સર્વે હાલ છુપો હતો ત્યાંસુધી મારા
દિલનો હું પોતે અમીર હતો, પણ, ફરજિયાત બે સોખન જાહેર
કરતાં, આજે મારા દિલનો હું ફકીર (મુંકજેસ) બન્યો છું!

આ દુન્યામાં, દરિયાના મોતી સમાજ દરેક કોમના
આદમીઓ, દુન્યાની રાહરસમ મુજબ ચાલવું, અડખ આડાબે
પુરતી રીતે જાળવવો, જ્ઞાન મેળવી પોતાના આત્માને સારે રસ્તે
મુકવો, અને લોકોને નીતીમાન માર્ગપર ચલાવવાં, અને નવીન
હુનરકળા શોધ કરવો જે માટે તેઓ જાન ફેશાંતી કરી **ખરો સુધારો**
કરતા રહે છે, તેવા નેંક બાનુંઆને અને ભલા ગ્રહસ્થાને બિદાનેંક
તોફીયત બહો! અને પુરતી તાકાત અને ભેદી ચાવીઓની નવાજેશ
કરે! એવું આ કમતરીનનું ચહાવું છે!!

મને ચાર દિશા તરફ નજર ફેંકતાં, હવે વિચાર પુગેચ
કે આ જમાનો **સુધારો** કરી, પવન ઉડાદે છે! અને બાગે બુલંદ
અવાજો બહાર કાઢે છે! અને ઘણાંકતો, વળી પોતાને બાદશાહ
તરીકે જાળબાવે છે! ઘણાં જણ, પોતાના ખુદ જવાબદાર
આત્માનેજ, એવફા બદલ જેવી મટ્ટી ચીજ આગળ, તુચ્છકારી
નાંખે છે! અને વળી બીજાઓ, પોતાના માત પીતાને હવાપર
રાખી ફરે છે! તો ભાઈ કહે! એ તે વળી કયો સુધારો? આત્માને
ખીલવી ઊંચે તબક્કે લઈ જવાનો? કે, તોફાંની દરિયામાં **હવાઈ**
બાદશાહી ભાગવી તેની લેહજતમાં એકદમ આવીજઈ સદ
વગરના વહાણમાં બેસી મુસાફરી કરવાનો? કે જ્યાં ગમે
ત્યાં અડડી, ફુકડે ફુકડાતો રહ્યા પણ તેનું નામનોશાન
પણ સદા ગુમ થઈ જવું!!!

દુન્યા કંઈ કાલેજ નાશ પામવાની હોય! તમારી માલમતા
કાંઈ ચોરાઈજ જવાની હોય! તમારી જીંદગી, કાંઈ મોજ શોખ
અને બદી મારેજ પેદા કીધેલી હોય! અને મરણ બાદ કાંઈ બહે-
સતના દરવાજાજ ખુલી જવાના હોય! એવી એવી દાહાદોહી
કરો, તમારા આત્માને નાહકનો શા સારું આજીવ (દુઃખ) આપો
છો? અરે ભલાઓ! દુન્યાનો ખોદ ના રાખો પણ જરા
ખોદાનો તો રાખો! **પહેલાં તમે પેતે, પોતાને તો સુ-**
ધારો! અને પછી તેનો અનુભવ તો ચાખો કે, **સુધારાનો ખરો**
અર્થ શું થાય છે? જો તમે સુધારાનાં ખરાં નામને બદલાંમી
નહિ આપવા માંગતા હોવ, તો હું એમજ કહું છું કે જમાના
પછી જમાનાના એવા સુધારાથી, સેતાનયતનું જોર પુરેપુરું
ગ્રેંચે ચઢી **કયામત-દિન** પણ પસાર થઈ ગયો હોતે!!!

સફરકો જાંના હય એ મુસાફર કટેગી રાહે અદમ એ કયુંકર
ન કોઈ સાથી ન કોઈ રહેખર ગુનાહકી ચેલી ધરી હયસરપર!
ફના હય આખર સરાએફાંની, હયે ચારદીનકી હય જીંદગાની!
ન હય ખુલ્લડાપા ન હય જવાંની, વો હય ફસાનાં વો હય કહાંની
અય ભલા રહેગી નેકીકી કયામત તલક યાદગારી!
મુસાફર આફે સરાએ ફાંનીમે, સોએ અયસે કમી ન જાશે
મગરતો જાશે તો કય કે જખ, કુચકી એહ નૌખત બજી તો જાશે!

તરજુમો.

અરે ઓ બાઈ જરા સમજ! આ દુન્યાનાં જંગલમાંથી તારે ને
(મારે) એક મુસાફર મીસાલ કુચ કરી જવું છે, તો અય શખ્સ તેં ભલો
રસ્તો એખત્યાર કાંય નહિ કીધો. ?

જ્યારે તું ચાલ્યો જશે, ત્યારે તારાં માત પીતા, કોઈ દોસ્ત
યા તારો રાહબર નથી આવવાનો ! તો, તેં તારા બદનની ખુરી લાલચોને
તાબે થઈ, ગુનાહનો બોજો કાંય ઉઠાવ્યો ?

અરે તું નાદાંન જાણુ ! કે તળભારની દુન્યાતું તમામ ફનાં ફનાં
થઈ જવાનું ! અને તારી જીંદગીતો ચાર પાંચ દહાડાની લખાઈ સુકી છે !

કોઈનો ખુદાપો રહ્યો નથી ! અને કોઈની પુર જવાનીનું તાજ
રહ્યું નથી ! તો અય આદમ ! તું કાદવ કીચડના રસ્તામાં કાંય ફસી પડ્યો ?

જો તું કોઈપણ ચીજ પર તારો જાન રીઠાકર પણ આખર
જાણુકે ને કીની યાદગારીજ, કયાંમત સુધી જીવતી છે !

જો કોઈ મુસાફરે (જવે) આ ફાંતી દુન્યામાં આવીને મુકામ કાઢ્યો,
પણ જ્યારે તે ચાલ્યો જશે, ત્યારે તેનું નામનિશાન પણ સાથેજ જશે !
(હૈયાત રહેશે નહિ.)

પણ અગર તે ચાલતા વખતમાં, નેંકી અને ભલાઇના ખી
વાવી ગયો હશે, તો તેનાં વેળા, ઝાડ અને ફળો હૈયાતી પછી પણ સદા
કાયમ રહેશે !

તા. ૦ ક. ૦ અય આદમ ! આ નામનો શાએર, હજી તને નમન-
પ્રાઈ સાથ જણાવેય કે આ દુન્યાની ખેલ, ખુશી, અને મહોબતપરથી
તારો હાથ ઉઠાવ ! બદનજર, ગીબત, અને બદ સોખનને મારી
હથાવ ! કોઈ સારોઉદ્યમ કર ! તાંગીમાં આવેલાંને તાંગી વચરના
કર ! તારી શકતી ઉપરાંત, જે કાંઈ ન્યામત તને વધુ મળે
છે, એ તારા પોતીકા અર્થે નથી, પણ એ ન્યામતમાં ઘણાં લાચાર
ખેચારોના હકક સમાયલા છે, એમ તું મુંજને જાણુ !

ઓ કદરદાન ! હવે હું શું લખું અને શું નહીં લખું ! શું
આબદ હવે હાથ ધરું, અને શું નહિં ધરું ! તેના ખ્યાલમાં પડ્યો

હતો ઝિટલામાં મારી રમણીય શાહી, સરખતમાં મીશ્વણ
થઈ ગઈ છે! જેની ચકચુરમાં આવી જઈ ઝિકાઝેક, કાગળ તથા
મુંજની જાણુક કલાંમ હાલતુરત ફેંકી દીધી છે! અને તે સરખત
પી જવાથી, બીલકુલ ખેશંમ બની ગયો છું! અફસોસ કરું છું!
કે મુંજની નજદીક કોઈ રશીક યા રાહુબર યાતો કોઈપણ મદદગાર
નહિ મળે! વધારે અફસોસ ઝિટલા માટે છું કે માતા જેવો
કદરવંતો મેવો પણ નહિ મળે, કે, જે, પણ, કળા અને હેકમતથી
મુંજને હવે જાગૃત કરે!!!

અય! જેહાંનપનાહ કેતાબ ખત્તમ કરતાં આ તારે
કમીતો બંદો જણાવેચ અને લાખિલાખ શુક ગુજરેચ, કે અગર હું
ગંમ, ને ગેરફતારી, મુસીબતી, ને મુફ્તેસી જન્મથી જોતો આવો
નહી હતે, તો હું એકપણ લાઈન લખવાને, કદીપણ શકતીવાન
થતે નહિ! તેંમજ, તુંજ દયાલુ સાહેબની અદાલતમાં
ફરત જોડી, તથા સર ઝુકાવી એક સોખન કાઢવાનું કારણ, મુંજને
પડતે નહિ! પણ અય માલેક! જે કાંઈ, મેં જીંદગીમાં મુંધારો
જોયો, અને હવે પછી જોઈશ, જે, કોઈપણ મેં ફરજ બજાવી,
અને હવે પછી બજાવીશ! જેનો સારચો રાહુબર અને મુંજ સ્થાપક
મારી પેાતીકી માતા હતી! કે જોણુ અનેક જાતની સેંકડો
આફરો શાંતપણે માંધે ઉડાવી, ગરીબાઈના ટેકાપરથી, જ્ઞાનની
શીડીએ ચઢાવ્યો! પણ, અફસોસ કે તેનાં રોશન દીદાર દુર થઈ
જવાથી, મારી જીંદગીનો ખરો મીઠાશ (લેહજત) બીલકુલ રહ્યો નથી!

બાપ સમાન દુન્યામાં કીંમતી બર્ગચો નથી.

માત સમાન, નથી, તેમાં કોઈ બુલંદ પચારોને મીઠો મેવો

આપ સમાન બળનો કદી એકે નતીઓ નથી.
એ ત્રણ શીખ છે, તે, તમે માની લેવો!

માણસ જે છે તે બુલચુકનો મુસાફર છે!

બોદા જે છે તે, માફીનો બક્ષનાર, ને, વળી સારથી રાહબર છે!

ગડબડ જે છે તે, સેતાનયત ખુરી શક્તી છે!

શાંતી જે છે તે, ખુદાઈ, બેદ જાણવાની સુનેરી તકતી છે!

જેમ એક બાગમાં ફુલ અને ફળોની મુગંધી વ્યાપી રહે છે! નાનુક કળીઓ રમી રહે છે!! પુષ્પનો દેખાવ, ચશ્મને સરખતમાં દીપાવી રહે છે!!! જે જોતાંને સાથ ઈનશાંનો આ દુન્યાની માયા અને મોહીની તથા દેઈ ફકટ ખુદરતનો ખ્યાલ, પોતાની ચશ્મ અનમુખ ઘરે છે! એવા દિલપઝીર દેખાવથી નસીઅત પણ બાગના રૂપમાં ફેરવાઈ જાય છે!

તેમજ આશકો (નસીઅત કરનારા) પોતાની માશુક (નસીઅત) ની તદ્દખમાં, રાતદિન પોતાનો જાન ફીદાફીદાકરી રહે છે! અને તે આશક અને માશુકના લેહજગતદાર સોખનો, સાંભળનારા અને અમલ કરનારા, આ જેહાંનને ખાક સમજ ફકટ પોતાનો જાન, તે દાદગર દાવરપરખે ચે છે!

આ ૧૧ લાંઈનનો બેદ, માત્ર એક લાંઈન ખુદસો કરી રહે, જે છે.

નસીઅતે બાગ-વ-જેહાંને ખાક.

(સમાપ્ત.)

“પ્રાયવેટ ક્લાસ”

‘પ્રાયવેટ ક્લાસ’ સ્પષ્ટરૂપે માસથી ખોલવામાં આવે છે !
જે, દરેક છોકરા, છોકરીને ઉધ્યાગી થઈ પડે, જેથી દિવસમાં ત્રણ
૩. ક્લાસ ચોક્કસ ટાઈમ પર રાખવામાં આયા છે !

૧. **પ્રાયવેટ ટ્યુશન** (દરેક ‘સબજેક્ટ’ શીખવવામાં આવશે, અને કોઈપણ મુસીબતી દુર કરી, સારા સુધારા પર મુકવામાં આવશે).
૨. **‘પ્રેક્ટીકલ ઈંગ્લીશ’** (જેઓ ફક્ત ઈંગ્લીશનું જ્ઞાન મેળવવા માંગતા હોય, તેઓને શરૂઆતથી સારા પાયા પર મુકી આપી, કે જેથી પોતાજેતું જ્ઞાન મેળવી, તેઓ વાંચતાં લખતાં, તથા ખોલતાં શીખી શકે, ઈંગ્લીશ સાથે ‘જનરલ નોલેજ’ (બહારનું જ્ઞાન) પણ આપવામાં આવશે).
૩. **ધર્મ સંબંધી જ્ઞાન** (બંદગીના કલાંમાં, તેમજ ધર્મ સંબંધી તમામ નીતીરીતી પાઠો અમલ કરતાં, શીખવવામાં આવશે ! જેથી ઉધરતાં ફરજદારને અનેક ફાયદા સમાયલા છે ! એટલુંજ નહિ, પણ, તેઓ નીતીમાન માર્ગ પર સહેલાઈથી ચાલવાને શીખશે !)

હમોને એ બાબતનો લાંબા વખતનો સારો અનુભવ હોવાથી, અને ખાનદાંની કુટુંબોમાં, પુરતો આહ મેળવવાથી, ખાતરી આપીએ છીએ, કે, કોઈપણ છોકરા, છોકરીને મનમાનતો સુધારો ફક્ત વખતમાં કરી આપીશું ! હઠીલાં તેમજ વિચિત્ર છોકરાંને પણ, સારે રસ્તે મુકી આપવાને સામર્થ્યવાન થયા છે !

દરેકને સંતોષ તેમજ સારો સુધારો મળી શકે એવી મતલબથીજ આ રીતનો ક્લાસ ખોલવાનો નેમ રાખી છે !

દરેક ક્લાસના ટાઈમ દિવસના ચોક્કસ ટાઈમ પર રાખવામાં આયા છે, જેથી કોઈને હરકત નહીં પડે !

દરેકને બની આવે, જેથી ફી સાધારણ રાખી છે.

ફરંમરોઝ અરદેશીર આશા, (માસ્તર)
ટેકાણું—૧૫, ઘોંઘા સ્ટ્રીટ, કોટ (મજો યા લખો)

(ગુજરાતીમાં)

‘જંદે બેહમન યશ્દ’ તથા ‘તરબુમા’

૫૦૦) નકલો તુરત વેચાઈ ગઈ છે.

ફત્તાથી મુદ્દારા સાથે બહાર પાડીશું.

નામ નોંધો.

કીમત માત્ર ૬ આના.

મગડ કર્તા,

સેવક, એફ. એ. આશા.

‘રોશન ફીલદૂધી’

(યાને ગુપ્ત લેદાની નવાનિશ)

નામની ફેતાબ બહાર પડી છે.

જો મહેલોએ નસીબતની ફેતાબ લીધી હશે યાતો હવે
પછી હશે તેઓને ફક્ત ચાર આનામાં આપીશું.

કીમત માત્ર ૬ આના.

રચનાર,

કમતરીન

એફ. એ. આશા (માર્તાર)

